

C Johannis Jacobi de manlijs de boscho Alexandrini super descriptiones antidotarij et practice diui Johannis mesue et aliorum illustrium medicorum clarissima interpretatio incipit. dicta Luminare manus.

Lectuarium de aromatibus. qd̄ scripsit. **S.** Recipe ligni aloes crudi. rosarum. añ aure. xij. gallie muscate: mactis: dorongi: pipervis longi: nucis muscate: mente sicce: spice: castie: mastictis: cinamomi: gariof. affari. añ. au. iij. calanitaromatici. añ. iij. croci. cardamomi maioris: et minoris: tritum sandalorum: reubarbari: costi: cubebe: zinziberis: seminis feniculi: anisi: cheisiz. añ. au. ij. zuccari. 3. vi. mive aromaticce. 3. xij. mellis dispuati q̄tum sufficit. dosis eius a 3. iij. vsq̄ ad aũ. vi.

Interpretaturi in presentiarum has descriptiones diui Johannis me. ac aliorum medicorum onus humeris nostris impar suplices deo voces reddim⁹: vt sui rois intima nostra asperione secundet: vt tandem e vasto pelago in securum salutis portus nos redigat. Intrēdimus itaq̄ in hoc opere descriptiones quarūcunq̄ medicinarū tam vsualium q̄ non vsualium: tam solutuarum q̄ non solutuarum: que communiter apud apothecarios haberi debent ex diuersis omnium fere medicorum voluminibus excerptas aggregare. et simplicia in eis ingredientia: quoad ingenij nostri debilitas patietur declarare: eorumz videlicet. complexionē electionem et c. vt legenti patere poterit. Et si de quopiam simplici auctores dissentire inter se videntur: si fieri poterit conciliare. q̄ si minus cui magis imitendum sit dicere proposimus. **S.** si qua min⁹ bene dicta extiterint: quod quidem humanis ingenijs est familiare ventam postulantēs ea lectoribus examinanda et corrigenda p̄posuim⁹. In electuario igitur proxime descripto multa simplicia ingrediuntur que sunt declaranda. Sed primo dicemus quare dicatur electuarium. dicitur ergo electuarium: quasi electum: quia ex multis et varijs rebus electuaria conficiuntur et differentie inter ipsa sunt multe quia quedam sunt dulcisa: quedam amara: quedam acetosa: vt diaprimum vel damacenum: prout apparebit in descriptione infra in antidotario Nicolai: et diatamarindus qui fit ex dactylis acetosis. et sic de singulis. **S.** m autem Mattheum silua-

ticum electuarium diaroma est electuarium de rosmatibus.

Recipe ergo ligni aloes crudi. id est non cocti: quia coctum in medicina nullam aut paruam habet efficaciam: et posset dici sicut dicit Mesue de rosa al. et de reubarbaro q̄ lignum aloes coctum in medicina est sicut homo mortuus. de ligno aloes vide Mattheum siluaticum in capitulo proprio auctoritate cassij felicis vbi inquit. multi arabes faciunt ipsum bultre in aqua et illa aqua vtitur ad multa. tale ergo lignum aloes amisit virtutem et spiritum. **I**stud vero lignum est lignum arboris suauissimi odoris s̄m quosdam. et est lignum quod reperitur in magno flumine superioris baby lone: cui coniungitur fluuius paradisi terrestris. vnde quidā dicit q̄ impulsione fluuij ab arboribus terrestris paradisi conducitur: nullus tamen huius arboris fertur vidisse originem. Alij autem dicunt q̄ in cacuminibus montium superscriptorum locorum circa predicta loca existentium oritur hoc lignum: et impulsione ventorum aut temporis vetustate cadit in fluuium predictum infra in confectioe de xilo aloes ostendam modū cognoscendi bonum a malo.

Rosarum. scilicet rubearum: de quibus semper intelligitur cum simpliciter rose pferuntur. vnde Mesue in capitulo proprio de rosis inquit. melior est rubea s̄e rube dimis. paucorum foliorum et planorum. et ex aibis melior est habēs similiter. Bulcasim qui seruator dicitur in tractatu secundo in capitulo de modo desiccandi rosas et reponēdi eas ait. sciendū q̄ qui siccauerit lib. io. rosarum mundatarū conuertentur ad lib. i. quando erunt sicce: et si rose fuerint ex montibus possibile est q̄ remaneant plus et rose de montibus sunt fortioris odoris q̄ ortulane. et ita earum aque: et ita est de omnibus herbis et floribus: quia q̄ nascuntur in montibus sunt fortiores ortulans: et his que nascuntur in locis depressis. et ratio est quia in eis est minor humiditas et magis digesta. et illa pauca non impedit actionem partium calidarum.

Ana grece significat pariter siue equaliter. et sic vbi hec dictio ponitur equaliter pondus de vnaquaq̄ medicina nominata est assumendum.

Aureus s̄m modernos est pond⁹ dragme vnus cuius dimidia. et similiter solidus: vt ait Simon Janueñ. vñ Si solidus queris tres dragmas dimidiabis.

Gallia muscata est quedam confectio

que fit in forma troscicata sicut apparebit infra in tractatu de troscicis.

Macis apud Auten. in. ij. canosi ex auctoritate filij melaugue est cortex nucis muscate: sed fm circa instas nō est verū: qđ infra in electuario de mace declarare intēdo.

Doronicū siue dorongi sunt quedam radices parue saporis dulcis similes calamo aromatico in colore et figura. Sera. ca. de doronicis inquit. varonigt. i. doronicum: et sunt vene albe interius: exterius vero sunt ad curuitatem tendentes. et defertur ex sin et doronicū ex sin est illud qđ magis admittitur in medicina. et hoc est satis notum.

Piperis longi quod apud arabes vocat darufel. species vero piperis sunt tres: vt in diatriopipereon descriptione appebit.

Nucis muscate. hec omnibus nota est. qđam vocant eam miristicam: id est odoriferam siue redolentem inde charea miristica id est nux odorifera siue nux muscata. circa instans aut nux muscata fructus est cuiusdaz arboris in india nascentis tempore maturitatis colligit et p septem annos seruat.

Mente sicce. scilicet mente ortulane siue communis siue odorifere. Hec apud Dias. vocatur ediomū. ponitur aut in hoc electuario sicco: quia virtuosior est viridi. circa instans in capitulo de menta ait: mēta domestica viridis minorē hz efficaciam in medicina qđ sicca. siccat autem in umbra et per annum cōseruatur.

Spice. s. spice nardi vel spice aromaticæ siue spice autum vt dicit Aui. in. ij. canosis in caplo pprio: et sic semper quando reperitur spice simpliciter: de spica nardi intelligitur fm circa instans. spica p. x. annos pōt referuari in loco sicco.

Cassie. id est cassie lignee. Aui. in. ij. ca. dicit qđ est cortex mori alcent: et est specierū plurimum: quarum vna est rubra boni saporis et odoris: et altera species eius est cuius sapor est sapor spice et melior vero est illa que est rubei coloris. pura plana: longi lēgm. grosse canne. subtilis foraminis. solida grossa. boni odoris que mordicat linguā. in graverō est mala. Circa instans ait Cassia lignea est cortex cuiusdam arboris nascentis iuxta baby loniam: est autem cassia duplex: maneriet. scz cassia fistula et cassia lignea: cū aut cassia simpliciter inuenitur intelligendū est de cassia lignea.

Mastix est gummi cuiusdā spēi lentisci qđ nascitur in sola insula chio: vt est apud Struonem tanuch. s. fm Zsidorū in. ca. de ar-

boribus. mastix arboris lentisci gutta est. melior aut in chio insula gignit odoris. vt Sera. in. c. de mastice auctoritate Gal. alb⁹ ex mastice est ille qui dicitur glutē romanū et c. et melior fm Aui. est ille qui est alb⁹ magnus mundus.

Cinamomū. s. cinamomū subtile et electū species vero ipsius vt dicit Serap. in suo. c. sunt multe. et ibi dicitur ex auctoritate dia. darseni. i. cinamomum dicitur lingua persica arbor feni et darseni quidem sunt multe species denominantur pluribus nominib⁹ et diuersis fm diuersitates locorum. infra in cōfectioe de cinamomo etiam de ipso aliquid ostendam.

Garrosorum siue garrosolorū vt dicit grecus et sunt fructus satis noti omnibus. tamē de ipsius melius declarabo infra in aromati garrosilati descriptione.

Assarus. id est assara bachara quā multū garrosolatam agrestam vocant quidā aromatariorum vtunt folijs ipsius in medicina: sed male faciunt. vide Mesue in cap. de assaro vbi sic ait. electio melior pars plante istius est radix: et melior radix que est grossa spissa. et cuius odor est subtilis et sapor acutus cum stipticitate modica apud nos in locis humidis nascit: cuius folia sunt similia cissos: id est hedere sicut est motum omnibus. De assaro per simplex scripto vide Dia. est em̄ alia herba que a multis vulgaris sermone pūncula nuncupat.

Calamus aromaticus: sicut inquit Serapio ex auctoritate Diacori. nascitur in india: et melior ex eo est cuius color est sicut iacintus et habet nodos spissos. et quando prunditur habet in se neruositates et cāna eius est plena quadam re simili texture araneæ cuius color est albus et est viscosa. et in sapore eius vt dicit Galienus est acuitas et punctio pauca.

Diascorides autem de calamo duo capitula facit. vnum de calamo aromatico qui in india nascitur cuius optimus est in colore ruffus cuz nodis spicis. et iste est ille qui nobis vsu venit. aliud capitulum facit de calamo agresti. et iste videtur esse species graminis: sicut patet per Serapionem capitulo de gramine. et hec est planta venosa animalibus. quia ibi Diacorides ait. calamus agrestis maior estan omnibus ab acceotis quem si animalia comedunt citius affert mortem et maxime ille qui in vis babilone nascitur.

Croci. s. croci pūnis siue oriētalīs: siue

zahafarā: vt dicit arābes. et est alius qui dicitur ortulanus et infectiuus: eo quod ex ipso fertur cum tingit. et iste est flos carthami. Dia. in. c. de croco dicit. crocus est medicine utilis: sed melior est recens boni coloris et subtilis odoris. et mediocriter subalbidus et longus: non fragilis: sed plenius cutus tactu inficit manum. et quod non habet secum odorem viscidum: quod si ista non habuerit signum est quod vetus. est autem infusus.

Cardamomum maius est heil: vt reperitur apud Sera. in ca. de cardamomo vbi inquit sic. cacolla. i. cardamomum. cardamomum maius est heil. et minus est hylbane: et est masculus Bartho. moragna. in suis consilijs. in tractatu. xxi. de egritudinibus apparitionibus in excrementis. et primo de hernia. et de omnibus speciebus herme ait. coberbague: et est in rei veritate maius cardamomum a vulgo nominatum melegeta. et sic etiam vide Aui. in. ij. canoni. quod de coberbague capt. facit. et ibi dicit quod est granum paruum simile cardamomo quod defert de sciauonia. et sic verum est quod coberbague est nup sarta que a vulgo melegeta dicitur: eo quod grana eius simulantur melice granis. et sic hodie ab apothecarijs nobilibus ponitur per heil: siue cardamomo maior: siue grane paradisi si melegeta que apud omnes est satis nota.

Cardamomi minoris est hylbane et non habet capita nec corticem. et hanc grana hylba corticem: cuius color est sicut cardamomi maioris et substantia eius est subtilior quam substantia maioris. et virtus eius est sicut virtus illius. et istud secundum intentionem modernorum est illud cardamomum quo communiter vrimur. et istud intelligitur quoniam simpliciter ponitur. non autem est nigella citrina nec nigra: vt putauerunt quidam.

Trium sandalorum: videlicet sandali albi: rubri: et citrini: qui satis sunt noti.

Reubarbarum verum dicit Mesue est ex medicinis benedictis solemnibus in quo aggregantur multe ex intentionibus que queruntur in re faciente mundificationem. reubarbarum vero dicitur a reu quod est radix: et barbarum: eo quod in barbaria regione oritur et in india neque illud omittendum censetur: quod ammiamus marcellinus de eodem refert: tanquam fluuium que europam asiaticam disternit viciniam esse amnem rha nomine in cuius ripis et marginibus nascitur radix eiusdem nominis ex reubarbaro laudauerunt magis illud ex eis: quod est subnigrum declinans ad rubedinem infra in confectiione de raues sent melius docebo discernere bonum a malo si deus voluerit.

Costus est radix amara reperitur aliquando in multis confectiombus scriptum costum dulce sed nec vidi nec audiui aliquem qui dixerit se

vidisse. de ipso tamen apparebit iterum infra in confectiione diacostii.

Cubebe est quedam fructus rotundus aliquantulum depressus et latius inter folia eius reperitur qui quando maturus fuerit vergit ad rubedinem: et intra ipsum est granum triangulatum. auctor est Serap. secundum circa instans cubebe est fructus cuiusdam arboris in india nascentis. potest autem seruari per decem annos. eligenda est que mediocriter habet acutum saporis cum multa aromaticitate et modica dulcedine. Aui. in. ij. ait. cubebe eius virtus est similis rubee. veritatem est subtilior. et infra apparebit electuarium diacubebe. et ibi de ipso iterum aliqua subiungam si deus voluerit.

Zinziber est radix satis nota. circa instans ait: zinziber quidam dicitur ipsum esse radicem arboris. alij dicitur ramusculum arboris: sed ipsum est vena seu radix herbe nascentis in trassmaritimis partibus et in montibus sciauoniae.

Feniculi semen est illud quod apud grecos dicitur maratrum. Unde Macer feniculum medicum calidum siccum: que sebo dicunt esse gradum maratrum grecus vocat illud.

Anisi. s. semine ipsius. Aui. in. ij. can. ca. de aniso. dicit quod semen ipsius feniculi romanum est: et est minoris acuitatis quam nabathi et in ipso est dulcedo: et est acutius quam nabathi electio romanum poderosius est. secundum circa instans eius semine seruat per quattuor annos.

Cheisim vero est leuisticum sicut reperitur apud Simo. ianuenem. sed chaisum est abrotanum: et de forma ipsius placte reperitur apud Dia. sub nomine ligustici: eo quod plurima quantitas ex eo nascitur in liguria puincia: unde nomen accepit. unde Macer. A ligurum patria sumpsit se ligustica nomen dicitur. et semine ipsius est illud quod efficaciam habet in medicina. Aui. in. ij. can. de cheisim capt. facit. circa instans ait: semen eius leuisticum appellatur semine non herba vel radix in medicinis debet poni: quod per tres annos seruat.

Zuccarum est mel cane. Aui. in. ij. can. de ipso duo ca. facit. vnum de zuccaro absolute: et dicit ibi quod eius arundo zuccari in natura existit. et aliud de zuccaro alhusar quod est manna cadens super alhusar. et est sicut frustum salis. et reperitur aliud zuccarum quod vocatur zuccarum tabarget. i. albu vt est notum.

Muia aromatica. i. muia cum speciebus siue muia aromatzata: cuius descriptio apparebit infra secundum Mesue in tractatu de sirupis. sub hoc titulo modus conditi de citonijs etc.

Mel apud Dia. est ros celestis que apes colligunt: cuius genera sunt duo. vnum quidem

quod cupilliones apes colligunt. aliud quod sub terra inuenitur. et attritum dicitur quod variole et lanuginose et fortiores apes reponunt et habetur melius ad oculorum claritatem faciens etc.

¶ Desue ponit quod istud electuarium debet fieri cum melle: sed hodie in nostris partibus fit in morsetis cum zaccaro: sed tempore antiquo utebatur magis melle in electuarijs ac cofectionibus quod nostro tempore. et hoc accidit: quod antiquo tempore non habuerunt: ita cognitione canarum zuc. sicut habent moderni: si autem cum melle facere volueris: hec est regula quod pro vnaquaque libra mellis bene dispumati ponatur. 3. iij. species tritarum et cribellatarum. et tunc fiet electuarium effectus melioris et operatio medici nobilior. quidam ponunt in libra vna mellis dispumati 3. l. f. pulueris specierum tritarum: sed tunc coffectio non est ratione coptionis: sed esset maioris delectationis ad gustum infirmi. in lib. vna zaccari sirupizati et cocti perfecte ponit. et ponit debet. 3. i. specierum preparatarum et cribellatarum. et tunc electuarium vel coffectio erit perfectioris operationis secundum intentionem medici et scientie. si autem in lib. vna zaccari sirupizati ut dictum est ponatur 3. iij. vel. iij. pul. specierum dictarum: tunc erit coffectio melioris saporis: sed diminuet illius operatio secundum medicum et penes intentionem medicinalem. nos autem volumus intelligere per puluerem specierum preparatarum omnia que possunt coferri. et si querit qualiter mel ponit in electuarijs. dico quod tribus de causis mel ponitur in electuarijs. ut dicit Raco. in phetario sui antidotarij. primo ad coferuendum electuaria: nam pro ceteris liquoribus mel est bonum ad coferuendum. secundario ponitur: quia mel est valde modificatiuum. i. correctiuum malicie medicinalium: et propter solutiua. tertio quod sua dulcedine amaritudinem specierum temperat.

¶ Dosis est limatata mensura vel pondus alicuius rei medicinalis simplicis vel coptionis. videlicet specierum herbarum aut electuariorum. et sic de singulis. Desue habet. dosis eius. s. electuarij est a. 3. ij. hoc est quod potest dari aut sumi. 3. ij. sine molestia.

¶ Electuarium de gemis: s. albarum margaritarum 3. iij. fragmentorum: zaphiri: iacinti: sardinis: granatarum: feruzegi. i. smaragdi. an. 3. i. 5. zedoarie: doronici: corticum citri: mactis: seminis alfeleniemi sch. an. 3. ij. coralloz rubeoz harabe: limature eboris. an. 3. vntus partes duas. been albi et rubet: gariofiloz: zinziberis: pipperis longi: splce: folij: croci: heil. an. 3. i. troc. diarodon. ligni aloes. 3. v. cinamomi: galange: zurumbet: an. 3. j. f. folioz: u3 au

ri et argenti. an. au. 5. musci boni. 3. 5. ambræ. 3. ij. confice cum melle. emblicorum colatur a gelentabim de rosis partibus equalibus quantum sufficit.

¶ Gemme sunt lapides preciosi qui ingrediuntur istud electuarium. Psidorus in ca. de gemmis ait post marmorum genera gemme sequuntur: que multum aureo decorem tribuunt venustate colorum. primordia earum a rupe casuali fabule fuerunt promethei primum fragmenta saxi eiusdem inclusisse ferro ac digito circundasse hoc fuisse anulum et gemmam: ut tradit Plinius naturalis historie li. 37. genera gemmarum innumerabilia esse traduntur e quibus nos ea tantum que principalia sunt notissima annotabimus. gemme vocate sunt quod instar gemmi transluceant. preciosi lapides ideo dicti sunt: quia magno precio emuntur: siue ut a vitibus discerni possint: seu quod rari sint. et istud electuarium apud nos est in usu et valet mirabiliter ad ea que dicit Desue.

¶ Albe margarite sunt lapides dicti perle qui in ostris reperiuntur: quedam sunt perforate: alie non perforate. et perforate ut dicit Matheus silua. sunt artificiose facte. et non naturaliter: sed non perforate. que naturales sunt meliores sunt perforatis. et ideo quando in medicinis ponuntur non perforate intelliguntur. sed sunt aliquæ obscure ad claritatem tendentes non perforate que perforatis equipollent. et ideo eligende sunt clare et albe. que non obscure quasi albe sunt non sunt ponende in medicinis. origo margaritarum inquit Plinius conche est haud multum ostrea rum cochis differens dos ois in candore magnitudine orbe et potere. vide ibi.

¶ Fragmenta secundum Desue sunt ex quinque lapidibus preciosis qui omnes quinque istud electuarium ingrediuntur. et sunt multum in usu in medicinis cordialibus: et ad multas alias necessitates. et sic quasi doctor ordinat fragmentorum cordialium aut preciosorum intelligit de illis quinque que inferius nominabo.

¶ Saphirus siue scrites vocatur: eo quod in litore sirtium inueniatur. et est lapis sicut narrat Matheus silua. ex auctoritate Alberti qui venit ad orientem et in ipidomonto apud podium prouincie regione et ciuitate: sed non est adeo preciosus: ut per omnia sit similis orientali. est autem coloris perspicui sicut celum serenatum: sed vincit in eo flauus color. melior autem est qui non satis est perlucidus. optimus autem qui habet nubes obscuras ad rubedinem declinantes. Psidorus ait. saphirus ceruleus. et cum purpura hinc pulueres

anreos sparfos optim⁹ ap⁹ medos nusq³ tm̄
perlucid⁹. hic lapis est apud nobiles nor⁹.
¶ Jacintus lapis est apud Sera. cui⁹ sunt
tres. vna earū est coloris rubei. secunda est
coloris citrini. tertia vero coloris habali: z
coloris antimoni: sed nobilior omnibus est
rubeus. et quādo incenditur ignis super eū
rubescit multū. virtus tacti est multum
vulgata et honorata inter homines. vnde si
quispiā tactū secū portauerit aut sigilla-
uerit aliquid. z portauerit sigillationē illam
secū si intrauerit in regione aliqua. vel pro-
vincia in qua cadunt fulgura multa. seu in
terra pestifera nullatenus nocebūt ei zc. est
tē tacinthus herba: vt tradunt poete a no-
mine tacinthe pueri amati ab apolline et in
florē sui nominis cōuerfi: aut vt Plin. refert
a cruore sanguinis atactis edito ita discurre-
tibus venenis: et grecarū litterarū figura ea
legatur inscripta: qd̄ et Ouidius et Virgi-
lius in bucco. testantur.

¶ Sardonis siue sardinis lapis fm̄ Math.
filia. ex auctoritate Alberti est lapis ab an-
tiquis inter preciosos lapides numeratus.
est autē habēs ruborē spissum cū substantia
parua: sicut si peruietas imagineē in rubea
terra: z fm̄ hāc diuersitate inuenitur quinq³
modis. et Plido. sar. sunt quinq³ spēs. i. que
onīs appellata est q̄ habeat in se pmixtum
cādorē in similitudine vnguis humane. gre-
ci em̄ vnguē onicē dicūt. in india vel arabia
gignitur. z atūt hāc lapidē accēdere animū
ad gaudium. et acuerē ingentia. sardis vero
dicta est eo q̄ primū repta fuit a sardis. vel
dicitur sardis a regione vnde reperitur. hec
rubrum habet colorem.

¶ Granatus lapis fm̄ Matheū siluaticū ex
auctoritate Alberti est de genere carbūcu-
li. est autē lapis rubeus et perlucidus in co-
lore similis quitinos. i. balaustis. est autē ru-
bens aliquatū obscurior carbūculo: et cū
subicitur ei in sigillis niger color inuenitur
quidā modus qui intra ruborem sparsus ha-
bet violē colorem. ppter hoc genus violatū
dicitur. z est preciosior alijs granatis letifi-
cat cor et pellit tristitiam.

¶ Feruzegi sicut dicit Me. est smaragdus
et sic reperitur apud Matheum siluaticum
in capt. de lapide smaragdi. mirandū est de
Symone tanuefi. ingenioso in simplicibus
qui dixit q̄ feruzegi est stannū: et q̄ in hoc
nō cōuenit. postea ipsemet in capt. de lapide
ferugei. sic ait. lapis ferugei fm̄ alhani est
lapis topacijs: si dicitur feruzegi idem est: qd̄
nō ē credendum: quia intēto domini Mesue

est q̄ feruzegi sit smaragdus et non stannū
nec lapis topacijs cum ibi non conueniant
Aut. autē in tertio cañ. in fen. xi. in capt. de
medicinis cordialibus habet feruzegi. et in
quinto canō. in simplicibus exponit qd̄ est
smaragdus: et sic est. smaragdus a iam viri-
ditate dicitur. Sera. de lapide smaragdi di-
cit q̄ ille qui est viridior z fortis viriditatis
est melior alijs zc. hic lapis est satis notus.
valet autem smaragdus ad precogitationē
futurozum auget substantiā compescit mo-
tus lasciuie tempestates eliminat emittitū
sanat z obsistit epilepsie.

¶ Zedoaria siue zedoar arabice. Sera. autē
fecit vnum capt. de zedoaria. z duo capt. de
zurūbet: sed in vno est scriptum sic zurū-
bet: de quo infra in predicta declaratione
istius alectuarij videbis quid est. aliud ca-
pi. facit q̄ dicitur zurūbeth cum. h. et istud
idem est q̄ zedoaria. tu vero considera diffe-
rentiam que reperitur pro vna syllaba: z he
sunt radices rotunde similes radicibus ari-
stologie rotunde in rotunditate earum. et
sunt similes in sapore et colore zinziberi et
afferuntur de seni. Aut. in. ij. cañ. duo/ca. fa-
cit. vñ de zedoaria z aliud de zedoar. qd̄ vt
dicit Symon tanuefi. z hec satis sunt nota.

¶ Cortex citri est fructus magnus sic voca-
tus. Serap. ca. de citro. dicit atrogli. i. citrū.
Bal. fructus huius arboris nominat in gre-
co pomum aque: et cortex eius non est frigi-
dus: immo est aut equalis complexionis aut
minus equalis parum. et iste fructus notus
omnibus. quidam vero de nouo scribens in
titulatus lumen apothecarioz: qui potius
est discere volētū tenebra: in hoc valde de-
ceptus est. dicit em̄ corticū citri. i. cedri: q̄
nō est bene expositum. quia vide Dia. quod
vnum capt. facit de citro. z aliud de cedro. z
non sunt idem: melius vero si deus voluerit
infra in mitridato q̄ Nic. scripsit declarabo
quid est cedrus de quo fit pix cedraria siue
alchitrau. quomodo autē citrangulū diffe-
rat a citro vide in. v. cañ. z q̄ eius folia sunt
cordialia. vide eundem. xi. tertij.

¶ Alfele ntemisch siue feleniemusch est octi-
mū gartofilatū. vt dicit Sera. in capt. de octi-
mo gartofilato. z dicit q̄ folia eius sunt par-
ua: quozum color est inter vtorem et glau-
cedinem. et odor eius herbe est similis odo-
ri gartofilozum: et eius semen est minutum
nigrum: et colligitur in mense iunij. Scien-
dum est q̄ quando reperitur feleniemisch:
siue ozimum: siue basilicon gartofilatum in
electuarijs et in cōfectionibus semper intel-

igitur: sed in vnguētis et emplastris herba intelligitur. hoc apud Aui. in. ij. cañ. vocatur salamanschi. et ibi dicitur quod est ozimū gartofilo. et fere circa instans eius semine per tres annos seruat.

Coralus rubeus est nobilior alijs. Dicitur coralus quem multi lichodendron dicunt arbor est in fundo maris: que dum velli ceperit accepto aere grauescit. nascitur vero multum in promontorio sicilie nomine pachino eligendus est colore coccineus. i. rubeus post in bonitate est albus. et deterior est niger.

Charabe siue cachabre est gummi fere Aui. sicut sandaracha. i. vernix tendens ad citrinitatem et albedinem et peritiam. et quicquid declinat ad rubedinem que attrahit paleas et fracturas plantarum ad se. et propter hoc nominatur charabe. i. rapiens paleas persice. et de hoc fuit pater noster: quibus vtuntur mulieres per deuotionem. et hoc gummi satis est notum.

Climatura eboris. i. climatura siue rasura dentis elephantis. vnde vide Simo. ianueñ. in ca. de ebone vbi ait. ebur est dens elephantis inde eburne. aptum est medicine in multis confectionibus ingrediens et sic est.

Cbeen albi et rubei sunt quedam radices que de armenia deferuntur. Serap. dicit species eius sunt due. s. rubea et alba. et sunt ambe vena in magnitudine radice pastinace pue: quarum quedam sunt toxicose. et deferuntur ab armenia. odor etus est bonus. et est in eis viscositas: moderni herbarij inuenerunt in nostris partibus de vtraque specie: sed in odore non conueniunt: vt in armeno.

Cfolium siue malabatrum: vt dicit Serap. herba est que nascitur in india. et habet folia que expanduntur super faciem aque in illis partibus: sicut lenticula aque. et non habet radicem. et quicquid colligitur inseritur in filo. Gal. in. vij. simplicium inquit malabatrum folium. i. folium indianum spice simile est fere virtute et sic est. Aui. in. ij. cañ. in. c. de folio dicit quod loco eius ponitur podus ipsius de mace aut etiam de spica. et sic fit. quidam mercatores vendunt folia gartofilorum pro vero folio. sed verum folium nunquam vidi nec audiuimus aliquem citra mare vidisse. est enim preciosum.

Croc. diarodon. troc. autem dicitur a trocos quod est rota. quia trociscus est similis rote curretis. diarodon. i. de rosis. descriptio ipsius apparebit infra.

Cba' ange sunt quedam radices odorifere: sicut sunt note infra apparebit diagalanga. et ibi melius ostendetur.

Czurumbet est species zedoarie. idem tamen non est vt quedam volunt. in isto elio possumus certifica-

ri quod zurumbet non est zedoaria. quia de. habet zedoariam et zurumbet quod non sunt idem. radices vero zurumbet sunt radices siles cipo in figura: sed multo maiores et duriores intus sub citrini coloris odore et sapore zedoarie. Serap. ca. de zurumbet dicit ex auctoritate. S. zurumbet ex speciebus odoriferis. et propter hoc admisceat confectionibus aromaticis. Aui. in. ij. cañ. dicit zurumbet est herba siles ciperos: sed est maior et minus odorifera.

Cfolia auri et argenti sunt nota. et ambo de debent esse mera.

CMuscus apud Aui. in. ij. cañ. est folliculus aialis: sicut gazel ipse: nisi quia habet duos dentes albos flexos ad interiora: sicut duo cornua. Sera. vero in ca. de muscovult quod muscus sit folliculus gazel: que cum Aui. non conuenit. ego vero interrogans quendam mercatorum si gazel est aialis proferens muscum: ipse respondit quod non. sed in similitudine differunt parum. muscus vero melior est ille que deferretur de regionibus tabaci vt dicit Serap. quia illud aialis in illis regionibus comedit spicam nardi et alias species odoriferas. et quanto muscus magis redolet tanto melior est. hodie raro reperitur bonum falsificat enim cum epate lupi. et alijs rebus.

CMel emblichorum est illud quod docet rasis in nono almanzoris in fine electuarij letificantis: sicut apparebit infra.

CColatura geleniabini de rosis fere moderatum vsum est mel rosatum colatum. Aui. in. ij. cañ. in. c. de rosis ait. aqua rosa. est bona capitum et stomachi. et confortat que ex ea nutrita est cum melle stomacho: et est geleniabini. in. v. vero cañ. in distinctione de coditis. de geleniabini loquitur Paulus in ca. de dolore stomachi ait. addat muraba. i. geleniabini. Mat. silua. in ista muraba dicit quod est conditum aliquod: sicut rose viole etc. et ita dicit Simon ianueñ.

Confectio alchermes. et sunt grana tinctorum. Be. sete tincte ex chermes circiter lib. i. et pro parte super cuius tinctorum non preterit spatium extensum. et submerge eam in succo pomorum dulcium. et aqua rosata. an. lib. i. s. et dimitte die vna. deinde fac modicum bulire donec aqua rubeat. deinde extrahe ab ea setam. et exprime eam. et pone in ista zuccari tabarzet. s. cl. et coque vsque ad similitudinem mellis: et remoue ab igne. et proice in ea actu calida ambre minutum incisum. s. iij. et dimitte in eo liquefieri. deinde pice super ipsum puluerem hanc rerum Be. ligni aloes crudum: et darfeni. an. s. ij. auri boni. s. i. musci boni. s. i. tertia confice et fiat.

CConfectio. i. simul factio. et deriuat a confectio conficis. quia ex pluribus rebus conficitur

et potest esse mollis seu solida seu dura. hec apud nos est in usu: sed non multum. dñs Me. in. c. de lapide stellato habet confectionem lapidis lazuli et idem est.

Alahermes siue chermes sunt grana tinctoria quibus tinguntur panes. reperit aliqui scriptum chermes cum. s. et tunc sunt passule sine ossibus de quibus Serap. in ca. de granis tinctorum. cum quibus tinguntur panes inquit chermes. i. grana. in ca. vero vite et eius species: et quae ex eo sunt. dicit alius philosophus alchermes ita nominantur in lingua feris et sunt passule sine granis et sic est. Dia. vocat cocum infectum. i. quo tingit et hec grana ut dicit Mat. fil. in qua tingit scarlatum. unde dicitur de christo quod fuit vestitus veste cocctnea. i. tincta cocco. s. grana de scarla.

Poma dulcia apud omnes poma pisana siue de paradiso sunt magis laudata quam alia poma: et si illa habere non poteris accipiant redolentia: quae etiam sunt laudata ad confortandum cor.

Zuccar tabarzet. i. zuc. albu. de quo Mathens fil. in littera tabarzet ait. tabarzet. i. albu quod fit in illa regione sic nominata.

Darseni. i. cinamomum grossum. non est autem folium: exponit synonyma. Ric. nec darseni est cinamomum si non ut quidam dicunt. infra apparebit confectio de cinamomo: et ibi melius ostendam.

Lapis lazuli. s. circa instans determinat ab auctoribus vena terre: et est de qua fit lazulus: s. lapis armenus dicitur: quod in armenta reperitur. de modo laudandi lapidem lazuli: scias quod debet fieri sicut fit de lapide armeno. ut docet Me. tu. c. de lapide armeno. et modus eius iste est: terat lapis lazuli vel armeni in vase lapideo vel in mortario lapideo: deinde fundat super ipsam aqua dulcis. i. aqua cōis et lauet sic teredo: et fiat illud trigiesies semper innovando aquam: et adhuc decies post illud lauet cum aqua rosa. et dixit alchindus lauet cum aqua ro. et buglosse post purgationem eius. acquirat enim mirabilis proprietates ex hoc ad egritudines multericas. Me. de lapide lazuli loquitur in ca. de lapide stellato: et ibi describit confectionem de lapide lazuli: quae videtur esse eadem cum confectione de alchermes: et sic si legis istam descriptionem de alchermes cum illa de lapide lazuli videbis quod in simplicibus et in virtute et in omnibus conveniunt.

Confectio de xilaloos. s. ligni aloes crudi et rose anni. 3. viii. gartosi. spice nardi macis nucis muscu. gallice muscate cubebe cardamomi et heil mastictis cinamomi cipi squinati zedoa rite been albi et rubei folii sete crude margaritarum coralloz rubeoz charabe folioz citri

et corticum eius et alfelgemisch sanfucii simbrij mente sicce piperis longi zinzib. añ. 3. iiii. musci bont. 3. viiius tertiam ambre. 3. i. 5. et confice cum melle emblicorum et nuua aromatizata.

Confectio de xilaloos. i. compositio de ligno aloes quae etiam ad formam elarij reducitur Aui. in v. casu. ponit vnam altam descriptionem: sed non est eadem cum ista quam facit Mesue. Ras. etiam in lib. de divisionibus habet vnam descriptionem que non concordat cum ista. tamen apud nos nulla illarum in usu est.

Xilaloos apud grecos est lignum aloes et sic reperit apud Aui. in. ij. casu. quibus Christophorus de honestis super confectione de dia musco credens se inuenire capsum de ligno aloes in lsa. l. et non advertens quod vocaretur xilaloos dicit. mirandum est quod Aui. non facit de ipso ca. s. ligno aloes in. ij. casu. vbi de simplicibus tractat. sed hoc recte non dicit. quia bene Aui. in. ij. casu. de xilaloos loquitur in lsa. x. et ibi docet modum cognoscendi bonum a malo dicens vlt melius xilaloos est illud quod magis submergitur in aqua. natas vero est priuatum vita et spiritu. Alto modo cognoscitur. v3 in colore: quod esse nodosum. fuscum et obscuri coloris in odore quod comburitur super carbones facit fumum boni odoris. et facit velut spumam in sapore quod sit amarus. et in potere si natat super aquam est malum: si submergat est bonum.

Piper est spes iucci. et sic a multis triangularis dicitur apud nos in pratis ac in locis aquosis nascitur. radix pro eius compositio vsui medicine

Squinantum est palea camelorum. quod camel ea comedunt. circa instans et Sera. ca. de squinato dicitur quod de ipso administratur sunt flores et radices et folia. hoc est notum.

Seta cruda. i. non cocta: que nullam aut paucam efficaciam haberet in medicina: ut infra in diamusco melius ostendam.

Sanfucus. i. maiorana circa instans in ca. de maiorana dicit. maiorana. i. sanfucus flores et folia vsui medicine compositum. colligitur in estate cum floribus et in umbrato loco desiccatur per annum seruat. Simbrium i. menta aquatica. sine balsamita. Aui. in. ij. ca. dicit nemem id est simbrium: sed fuit error translatoris. ut putato: quod nemem apud Sera. est serpillium. et sic est magis credendum auctoritati Sera. i. simplicibus quod Aui. vide etiam apud Jo. archulanum in ca. de cura cephalice: tam cale quam fri. qui dicit nemem. i. serpillium. et non est simbrium. et sic est. licet Christophorus barzicus super illo passu exponat nemem esse simbrium vel serpillium quod non acceptatur.

Descriptio electuarij sarboitēg. et est letifi-
cās descriptione hamec filij zacharie. ꝑ. ro
sarū: litg. aloes. añ. 3. vi. macis nucis muscate
gallie muscate: cardamomi: heil. añ. 3. ij. ci-
namomi: croci. añ. 3. ij. ꝑ. ciperi. 3. v. gariofi.
masticis: spice: assari. añ. 3. ij. fiat omniū tri-
turatio bona. ⁊ confice cum melle emblico-
rum: et aromatica ipsum cum musci. 3. vnt-
us quarta.

Ista descriptio electuarij sarboitēg. i. le-
tificatis fm intētionē Me. est descriptio ha-
mec filij zacharie. i. Raꝑ. sed ego non reperī
istā descriptionē apud ipm: verū est qꝫ Raꝑ.
in nono Al. habet vnā descriptionē que est
nobilitior ista: sicut infra ostendam. illa vero
simplicita que in isto electuario ingrediunt
declarata sunt superius.

Trituratio fit tribus modis vt docet Me
sue in il. i. in summa sc̄da. ca. iiii. et ibi docet
de modo triturationis dicēs qꝫ officium est
necessarium tripliciter.

Modus electuarij de citro ex inuentione
nostra non est in vsu.

Confectio de musco dulcis. ꝑ. croci: doioni-
ci: ⁊ doarte: ligni aloes: macis. añ. 3. ij. alba-
rū margaritarū: sete crude: aduste: liarabe
corali ru. añ. 3. ij. ꝑ. gallie musca. ocimi citra-
ci omniū. añ. 3. ij. ꝑ. been albi ⁊ ru. folij: spice:
gariofiloz. añ. 3. i. ⁊ ziberis: cubebe: pipere-
ris longi. añ. 3. i. ꝑ. musci. 3. vntus partes. ij.
cōfice cū melle crudo: qd̄ sit quadruplū pon-
deris omniū: ⁊ pone in vase vitreo. et sit do-
sis eius a. 3. i. vsqꝫ ad. ij. si autem hanc con-
fectionem amarā facere volueris valen-
tior efficitur ad ea que dicimus. ⁊ ad exsic-
candum humiditates s̄d̄i ⁊ putrefactiones
eius. ⁊ ꝑꝑte si addatur in permixtione eius
absinthij: rose. añ. 3. iiii. aloes optimi ablu-
ti. 3. iiii. cheisim. i. leuistici: castorei. añ. 3. i. ci-
namomi. 3. i. ꝑ. fiat.

Confectio vero de musco dulcis. a musco
dicitur ista confectio. dulcis aut̄ dicitur. qꝫ
si sit sine additione rerum amararū: que in fi-
ne ponūtur descriptionis. tūc appellat̄ dia-
musci dulce. Qui. in quinto casū. de hac ha-
bet multas descriptiones: sed non sunt in
vsu. Raꝑ. ponit vnā descriptionem: que no-
minatur diamuscum preciosum: sicut infra
apparebit. sed ista Me. apud nos est nobi-
lior alijs descriptionibus. haltab. aut̄ in to.
practi. aut. musci medicaminis dulcis. et est
quasi idem.

Seta cruda adusta ⁊ nō cocta. reperit̄
vero multi deceptores qui faciūt ipsam bu-
lire in aqua. ⁊ tali aqua vtūt̄ ad multa cō-

moda: sed tūc talis seta efficacitā non habet
in medicina: sicut homo mortu⁹. setas ergo
qꝫ est quidā vermicul⁹ qui terit setā sup se. ⁊
facit coopturā. ⁊ dimittit donec ꝑforat illaz
telaz: ⁊ dimittit soli donec morif̄ h̄mis ⁊ ista
seta deserit de vitramarinis ꝑtibus. Me. h̄z
aduste: ꝑ. Serap. i. c. de seta sic ait. est bona
cordi: ⁊ cōfortat substātiā: vel totaliter ei⁹ ⁊
clarificat sanguinē ei⁹: ⁊ ꝑpter hoc ponitur
in medicinis cordis ⁊ ꝑcipue i diamusco: et
quidā cōburunt eā: vt possit facili⁹ teri ⁊ me-
lius puluerizari ꝑꝑ desiccationē. ⁊ q̄busdā
nō videt̄ hoc bonū ne amittat virtutē suā: ꝑ
melius ess̄ icidere ipam cū forficib⁹. ⁊ post
ea teratur i mortario cū margaritis karabe
⁊ coral. ⁊ tūc terit facile. haltab. ibi dicit. se-
rici noui ⁊ nō adust: si autē cōburere volue-
ris: opz vt accipias setā nouā nō duz tinctaz
⁊ icidat̄ minutiz. ⁊ pone ipaz in olla noua: ⁊
ponat̄ i furno panis: ⁊ ibi dimittat̄ tñ qꝫ sit
parum combustaz nō oportet cōburere val-
de: ꝑ. solum affictur parum vt possis terere ⁊
vtere vbi oportet.

Ozimum citratum. i. melissa: quidā vero
de nouo scribens intitulatus lumē apothecariorū
in hac expositione deceptus ē: nā pu-
tauit qꝫ ozimū citratū sint due res. v. 3. qꝫ ozī-
mū sit basilicō ⁊ citratū sit melissa: qd̄ nō est
ꝑ simile: nā qñ reperit̄ ozimū gariofilatū
non intelligimus ozimū ⁊ gariofilos: ⁊ quā-
do reperit̄ ozimum carmenū: nō intelligit
mus ozimū ⁊ cimīnū carmenum. si composi-
tor dicit ozimū citratum. debemus ergo vt-
dere oēs species ozimi. ⁊ illō qd̄ odorē ha-
bet citri intelligere debem⁹: ⁊ est ꝑꝑte mel-
lissa: qꝫ si fricaueris folia ipsius odorē citri
habebūt. ꝑterea vide simon. Janueñ. qui in
quit turgē ara. est dictum citraria: est aut̄
mellissa aut ozimū citratū: quod habet odo-
rem citri: ⁊ sic volunt moderni doctores. ꝑ-
terea vide qꝫ Bul. etiam habet ozimum citra-
tum: quod idem est.

Been ibi debz scribi ꝑ duplex e. ad diffe-
rentiam ben. ꝑ solum e. quod dia. vocat ba-
lanum reperlicum ⁊ nō est catapulta: vt ex-
ponit lumē apothecariorū: nā Mesue docet
facere oleū de ben ⁊ de cherua. i. catapulta.
hic etiam dicit qꝫ been cordiale debet scribi
ꝑ h. quod apud ꝑꝑros medicos non re-
perit̄ur. Mesue dicit: si autem hanc confe-
ctionem amarā facere volueris oportet qꝫ
accipiantur suprascripte spēs: diamusci dul-
cis omnes et supra ipsas admisceantur res
quas inferus ipse describit: ⁊ tunc appella-
tur diamusci amar. qꝫ etiam in vsuz venit.

Aloes optimi abluti. i. loti cuzaqua endi diute. infra in tera Salteni ostēdaz melius. optimum vero aloes fm Mesue est succotrinum. id est de illa prouincia.

Castoreum sunt testiculi animalis quod vocatur castor: vt dicit Serap. et hoc est satis notum. ipsius testiculi etiam vocantur gēdebedust. et ab aliq̄b' ium debedust. de qua infra in p̄fectione Anacardina melius ostēdam si deus voluerit.

Confectio testiculorum vulpis et est satrion. s. satrionum qui absconduntur a patre suo lib. i. et terantur et coquuntur cum lacte ouino dulci in q̄titate sufficenti super prunas quousq; decocti sunt et sit consumptum lac: et tūc funde super eos olei amigdalarum dulcius 3. iij. et agitetur sic conterendo cum ligno: et postea funde super totum sirupum. cuius descriptio talis ē. s. succi buglosse cocti et distillati lib. iij. succi pomorum dulcius 3. xij. zuc. bont albi lib. iij. misceantur agitādo cū predictis vsq; dum fiat elus competens de cocto et deponat ab igne et p̄iectatur super ea cinamomi subtilis et electi. 3. v. been albi et rubet. añ. 3. iij. ligni aloes. 3. iij. croci sandali citrini dragaganti gūi af. alfelengemisch id est seminis ozimi gariofilati cubebe macis añ. 3. i. s. confice et pone in vase vitreo.

Mesue habet confectionem testiculorum vulpis. et dicit q̄ est satrion inferius hō habet vnam aliam descriptionē. et hec dicitur q̄ est dia satrion et est illa qua nos vtimur si cut ostendam infra.

Satrion i. testiculi vulpis qui absconduntur a patre suo. s. hec radix dicta testicul' vulpis dixerūt quidā sapiētes si vir comederit partē maiorē etus generat masculos. et si minorē comedit generat feminam. experimentū qd reperitur apud Nicolau' florentinū in lib. 16. in. c. de sterilitate. vbi sic ait. ex auctoritate Basii dicēs. cum volueris generare masculos s. duos testiculos ap̄ allos et comedere eodem die cocas. nā generabis si nō fuerit defectus ex pte mulieris. si solū vnus testiculum comederis nascitur infans cum vno testiculo.

Lac apud Aut. in. iij. canos. ex trib' cōpositū est substantijs aq̄tate et caseitate et butirostate et in vacino quidem multiplicat butirostat' lac hō camelaz ptut vicinarum min' h3 butirostat' et caseitat' et est subtile valde. et lac asinaz etiā min' existēs butirosum est subtile. caprarum hō lac est temperatum. et lac outnum est grossum valde et istud est illud q̄ ingreditur hanc descriptionem. et lac

vaccinum est pingulus et grossius. equarum vero lac ē sicut lac camelarum partui victarum subtile. aquosum vero melius est lac multebrū oibus spēbus lactis. Plidor' in. c. de escis ait. lac a greco sermone deriuatum est p candore.

Buglosa hō est herba nota greci. n. albus glaucon dicit. omnibus hoc apud grecos vocatur buglosa. apud nos vero lingua bouis. vñ macer. lingua bouis greco sermone buglosa vocatur.

Dragantum vero est gummi dictum apud Diaconi. tragagantum. et q̄sto albius tanto melius est. circa instans in. ca. de draganto ait. est autem eligendum dragantum quod non est obscurum sed calarum nihil terrenum admixtum et nota q̄ album in frigidis medicinis subruffum et citrinum in calidis debet. Gummi arabicum fm Serap. pont. p. decem annos potest seruari. ex auct' oritate Diaconi. est gummi quod recipitur super arborem acatie sicut alie species gummarum. et q̄ simpliciter reperit gūmi arabici intelligitur. et fm circa instans potest seruari diu in multa efficacia.

Confectio. Alta testiculorum vulpis. et est dia satrion. s. secacul albi mūditi elixati in aqua cicep: quozū electa fuerit prima aqua. lib. i. testiculorum vulpis. 3. viij. radicis rafani. 3. iij. lupulāt. 3. iij. terat' et infundatur sup ea lactis vaccini aut ouini q̄titas q̄ supemineat radi cibus duobus digitis et olei sifantini et butiri vaccini recētis. 3. iij. et coquat' cū facilitate vsq; ad spissitudinē et si adhuc radices nō bene decocte sunt fūdat' sup eas ex lacte et oleo et butiro vsq; dū perfecte decocte sunt. et post hoc funde super hoc totū mellis bōi et distillati li. vi. succi cepe humidelt. i. s. decoq; oia simul vsq; ad p̄fectā decoctionē. tūc nō deponere ab igne. et p̄ice sup eā puluerē. cui p̄mixto hec est. s. caudaz stincti cū renibus et sumine. 3. vi. s. semis eruce: zinziberts: beē al. et ru. lingue auis: seminis nasturtis. cinamomi: pipetis lon. baucie semis napi: sparagi. añ. 3. iij. et conficiatur cum eis. vltimo vero ponatur in medicamine pinearum mundatarum. lib. i. sifsticorum mundatarum. 3. x. cebeborum passerum. 3. iij. conficiantur omnia bene. et aromatizetur cum. 3. i. bont musci. et vsu referua.

hec confectio est illa qua nos vtimur. et maxime fm istam descript' onem. Nicolaus in suo antido. habet vnam altam descriptionē sed non fit: apud nos: tamen si facere volueris descriptionem suam infra apparebit.

Secacul. q. v. v. v. v.
Secacul fm moder. est sigillum scē ma. z nō iring^o vt qdā herbolarij volūt. quare Se- ra. aliud ca. facit de secacul aliud de tringo p̄trea vide Sera. in. vij. ca. de cōditis: qui inq̄t q̄ secacul ē radix sicut zinziber z aspor- taf ex india. z fit ex eo in gibba dū est recēs et sic est fm v̄tate q̄ secacul fm modernos habet radicē silēm zinziberi. z hec est q̄ nō idiomate vulgariter zonogello vocaf in p̄tibus nostris. z in multa q̄titate reperitur.

Cicer fm Sera. ex auctoritate Gal. cice- rū tria sunt ḡna. sunt em̄ alba et nigra. et est alia spēs q̄ d̄r l̄erfenne. et cicera minuta q̄ dicitur chersenne sunt alba. et assumilantur orobo z nigra noiantur cubes zc. Pl. inquit arietinū cicercis genus q̄ capiti arteris assi- milaf: q̄ ceteris magis diureticū credit. est et aggreffe. est et erraticum z columbinū q̄ aliqui venerē dixerunt candidū rotūdū le- ue aretino minus.

Cicer erraticū apud Dia. vocatur a quib- usdā serpentiū. Gal. in. vi. simplici. inq̄t. cice- ra sunt species leguminum.

Testiculi vulpis sunt satirion. Dia. de sa- tirio tria ca. facit sub l̄ra satirion. z aliud ca. facit de orchis. z ibi ponit duas spēs: q̄ etiā inter spēs satirionis sunt in mira. z hec apd̄ Aui. vocantur testiculi canis. alij cinosor- chin. i. canis testicui. Pl. in capi. de herbis aroma. siue cōib^o ait. satirion dicta a satiris p̄pter incēdiū libidinis: quā vulgus stincū vocat. venerē em̄ sulcitat. eadē et orchis: q̄ radix ei^o in modū testiculorū sit. quos greci cinosorchin vocāt. in pratis apud nos repe- riuntur. circa instans satirion herba est cui^o radix vsui medicine cōpetit dū est recens.

Raffanus. s. radix domestici. circa instās ait. raffan^o est herba cui^o radix silē noie ap- pella. et p̄ annū seruat. radix cōpetit vsui medicine. qdā de nouo scribens intulatus lumē apothecarioz super istā cōfectionē ex- ponit. q̄ p̄ radices raffani intelligunt radice- siluestris: sed non est vera expō. q̄ regu- la est apud nobiles apothecarios: qd̄ q̄n̄ re- perit raffanū simplr de vsuali sp̄ intelligit.

Lus planū. i. dragōtea. De. in ca. de lus. dicit q̄ est serpentaria. z est plāta q̄ d̄r collū diaconis: et ex ea alia est plana h̄ns folia. alia crispa: z melior totū ps plante est radix circa instans ait. serpentaria colubina dra- gonea crocodila idē est. herba est cui^o ra- dix maxime vsui medicine cōpetit. et d̄r ser- pentaria. q̄ maculas habet distinctas: sicut serpens: vel quia venenū serpentis fugat in- fra in h̄era hermetis ostēdam aliā speciem

que vocatur larius.

Sisamū est semen ex quo oleum sisaminū exprimit sicut infra in distinctione de oleis

Butirum vaccinū recens Aui. in. ij. cañ. duo ca. facit. vnum de butiro qd̄ est calim et humidū in. i. z ei^o gradus in humiditate est altior. aliud ca. facit qd̄ dicit butirū non re- cēs: z dicit qd̄ facit opōnē butiri crudi et est forti^o in maturatione: hoc est satis notū.

Cepe humide. i. recētis. Aui. in. ij. cañ. d̄- cit bulbus. i. cepe qd̄ comedif. Pl. in ca. de oleribus dicit. cepe vocaf q̄ nō aliud est ni- si tuum caput. Aico. loco eius habet semen bulbi qd̄ idem est.

Stincus cū renib^o z sumine. i. ab vmbilico fm Dia. est quoddā aīal qd̄ in india inue- nitur quadruplex: et silē lacerte. sed multo mai^o z lōgi^o z v̄tosius. hoc apud Aui. voca- tur guaril in egypto capif. circa instās ait. stinci pisces sunt q̄ in fluminibus: z maxime in aqs dulcib^o iuxta sagittā inueniuntur z la- certis assumilant p̄ h̄y emē pōt seruari. infra vt in elio de stinco: de ipō iterū ostēdam.

Cruce fm Marheū sil. sunt due spēs: do- mestica z siluestris. z ambe sunt oibus note domestica minoris est efficacie q̄ siluestris vsui medicine cōpetunt semina sicut folia. Scdm̄ vero circa instās est cōtrariū: q̄ eru- ca domestica maioris est efficacie et silue- stris minoris. vsui medicine cōpetunt semina. Pl. ait in ca. de eruca est ex ea domesti- ca et silue. miscef in condimentis in quibus carnes et pisces intinguntur tāta suauitas et est vt greci euzononā appellauerunt.

Lingua auis est semen fraxini. Chusto- phorus de honestis sup̄ isto passu exponit q̄ lingua auis est semē de liagrestis: qd̄ igno- ro. Aui. in. ij. cañ. de ipā loquit etiā in tercio in fen. xx. in capi. de medicinis singularibus ad cōtū iter medullas cōputat. An. guaine rius in ca. xxiii. de puluerib^o et cōfectioni- bus alijs ab intra sumēdis que adaugēt ad cōtū: z ibi ponit ad l̄ram q̄ lingua auis est semē fraxini. p̄trea vide Aico. qui h̄z p̄- dictā descriptionē diafatirion: et ibi h̄z lin- guā auis: et in suis synonymis exponit q̄ est semen fraxini: sic est fm modernos: sed fm̄ circa instās linguā auis est herba satis com- munit. q̄ folia habet parua et acuta similia lingue auis. viridis multe est efficacie: et per id credo q̄ ignorauit eam.

Hasturtū fm̄ circa instans q̄n̄ reperit na- sturtū simplr semen debet poni z ei^o semē p̄- quinque annos seruat. hoc apud Dia. carda- mus vocatur: z spēs sunt due. s. domesticus

et agrestis domesticus vere est ille cardamomus qui intelligitur. Siluestris vero est senatio siue crisones: ut dicitur mat. fil. in ca. de carda. infra in dianasturto de ipso melius ostendat. **C**lapus f. in. c. de oleribus a similitudine rape vocatur nisi quod hanc radices et folia latiora. Existimatur quodammodo quod dia. vocat ipsum buccinas. i. napatium napatium semper sui medicine competit et sunt semina nauont domesticum.

Sparagus f. in. c. circa instans fructus eius et semine medicine competunt. dia. dicitur vocat asparagus aspratilis quam multi inuicant aut unon appellat. Gal. in lib. de cibis. vocat ois simitras platea dum est in teneritate sua aspagi.

Sistia. i. pistachia. dia. ca. de pistachijs dicit. in syria nascuntur similia strobilibus. i. seminibus pini sunt: et veniunt de damasco. circa instans. pistacee sunt fructus qui vitra mare nascuntur et sunt similes pineis et interior substantia ponitur in medicinis.

Confectio de galaga. f. galage ligni aloes an. 3. vi. gartofi. macis cheisin. i. leustici ana. 3. ii. 3. i. macropipis cnamomi pipis a. bi. an. 3. i. 5. calameti sicci mete sicce. an. 3. i. heil. i. cardamomi maioris spice. i. spice nardi seminis apij feniculi carui anisi. ana. 3. i. calami aro. 3. i. 5. zucc. taberzet. id est albi. 3. x. mellis dispumati. q. s.

Galanga f. in. Serap. ex auctoritate isaac eben amara est vena in grossitudine cassie lignee et cortex eius est rubeus et interior eius est puluerulentus et defertur ex sim. Auc. de ipso duo cap. facit. unum de casurudar ex auctoritate mesaugie et inquit quod est galaga. alio ca. facit de galaga f. in. circa instans galaga per quos annos seruatur in multa efficacia.

Hec confectio reperitur etiam apud Aui. in. v. ca. in tractatu. vi. de ventre inferiore debilitatis stomachi: sed non est eadem. ista vero est illa qua nos utimur. Jo. angli. in. c. de passionibus stomachi et ponat manum cala supra stomachum diu illud confortat et calefacit stomachum calore naturali: deinde de galaga. unum dicitur hysticator. confortat stomachum diagalanga meum etc. ibi describit suam descriptionem: sed non est similis.

Macropip. i. pip longum siue darufel ut dicitur arabes. albi vero pip appellatur leuco pip infra in diatritho pipere declarabo.

Calametum sicci. i. vsuale sicci et noviri de: quod maiorem efficaciam habet in medicina ut dicitur etiam circa instans.

Apium. f. semen apij domesticum circa instans inquit cum autem inuenit in receptis medicine apium simpliciter semine apponendum est. Wacer aut. est apium dicitur quod aper hoc fer-

re solebat victoris veterum fieret dum more triumphus etc.

Carui. f. semine ipsius. Diasco. dicitur careos semine est omnibus notum. est alia species carui quam dicitur agreste. et istud a modernis cordumenu dicitur. Circa instans. carui herba est et semen appellatur in transmarinis partibus sicilie et in multa quantitate reperitur per quos annos in magna efficacia potest seruari.

Diarodo descriptione cordi. f. foliorum rosarum rubeorum. 3. xxx. troc. diarodo. Trociscorum de spodio liquiritie. an. 3. iij. gartofoliorum gallie muscate. an. 3. iij. spodij croci mastice ligni aloes an. 3. i. triu sandalorum. ana. 3. iij. a sari spice inde macis cardamomi portulace lactuce scartole seminum communium maiorum frigidorum albarum margaritarum alfelengemisch id est seminis ozum gartofolati rasure eboris dragagati gummi ara. an. 3. i. caphore. 3. i. 5. musci. 3. viii. sextaria. confice cum sirupo de rosis et aqua ro.

Diarodo dicitur a rosis quas recipit magis quam de alijs speciebus. Nico. habet unam aliam descriptionem quam nominatur diarodo abbatis et ambe apud nos sunt in usu. infra apparebit descriptio nicolai. descriptio troc. de spodio apparebit infra in tractatu de troc.

Liquiritia est quedam radix dulcis saporis nota omnibus.

Spodium f. in. Aui. est radix canax adustarum. modernis vero per spodio vtuntur eboze combusto siue ossibus elephantis combustis:

Trium sandalorum. scilicet albi rubei et citriui qui sunt noti.

Portulaca. f. semen ipsius circa instans dicitur portulaca viridis multe est efficacie exiccata vero non tante.

Lactuca. f. semine. In. c. de oleribus dicitur lactuca dicta est ab abundantia lactis exuberant seu quod lac multiplicat illam quam lactat puellas.

Scartiola f. in. Serap. ex auctoritate dia. cap. de endiuia habet duas species. una est ex ea domestica et scartiola. f. in. vero Simoné tan. est velut lactuca agrestis. f. in. circa instans endiuia est scartiola. modernis vero distinguunt species scartole endiuie et cicoree per alia nomina tamen una per alia potest poni. in bladis autem scartiola reperitur.

Semina corda maiora frigida sunt quattuor ad numerum sunt peritemelotis citruli cucumeris et cucurbite. spice cum sirupo de rosis. i. quod f. in. ista perfectione dicitur fieri cum sirupo rosato cuius descriptio est hec. f. aqua infusiois rosarum ex quo fit sirupus rosarum. vij. doc. me. in distinctioe de sirupis et clarificet zuccam cum predicta infu-

habe et aqua rosa et simul coquantur vsq; ad consumptionem aque quam predictus sirupus fuerit bene coctus secundum artem addantur species et fiat confectio in morisellis vel in forma liquida: sed in morisellis apud nos fit.

Aromaticum rosatum. ℞. foliorum rosarum rubearum ʒ. i. ligni aloes macis gariofolii troc. diarodon galie muscate añ. ʒ. ii. ʒ. liquiritie munde ʒ. vii. cinamomi subtilis et electi. ʒ. iiij. galange zinziberis nucis musc. añ. ʒ. ii. ʒ. heil spice añ. ʒ. i. sirupi ro. et sirupi corticis citri. q. s.

¶ **Aromaticum rosatum** secundum istam descriptionem apud apothecarios non fit nec apud medicos est in usu. Simplicia vero que ipsum ingrediuntur sunt declarata superius.

Aromaticum rosatum descriptione gabrielis. ℞. foliorum rosarum. s. rubearum. ʒ. xv. liquiritie rase munde. ʒ. vii. ligni aloes boni sandalorum mahazari. añ. ʒ. iiij. cinamomi boni subtilis et electi. ʒ. v. macis gariofilorum añ. ʒ. ii. ʒ. gummi ara. dragaganti añ. ʒ. ij. et partes duas alterius nucis mu. cardamomi galange añ. ʒ. i. spice. ʒ. ii. musci. ʒ. i. ambre. ʒ. ii. sirupi ros. et siru. corticis citri. q. s.

¶ **Istud aromaticum** est famosum et octosum apud medicos: et sic generaliter secundum istam descriptionem fit. simplicia vero que in ipsum ingrediuntur que non sunt declarata declarabo.

¶ **Sandalum mahazari** secundum modernos sunt sandali citrinum: et sic reperitur apud Gal. in suis secretis: in ca. de icterica causa case in quadam confectio: que sic aut mahazari. i. sandali citrinum: et sic intelliguntur nos. Partes duas alterius. s. duas partes alterius dragme: et sunt. ʒ. i.

¶ **Aromaticum rosatum minus** secundum istam descriptionem non est in usu. simplicia vero declarata sunt. dicitur aut minus respectu precedentis quia pauciora simplicia ingrediuntur compositionem ipsius.

¶ **Aromaticum muscatum** nec istud aromaticum apud nos fit. muscatum autem dicitur a musco in bona quantitate ingrediente.

Aromaticum gariofoliatum. ℞. gariofilorum. ʒ. vii. macis zedoarie galange sandali mahazari. i. citrinum troc. diarodon cinamomi ligni aloes spice inde pipis longi heil añ. ʒ. i. rosarum. scz rubearum. ʒ. iiii. liquiritie galie muscate. añ. ʒ. ii folij cubebe añ. partes. ii. ʒ. vni sirupi de citro quantum sufficit. ambre. ʒ. i. musci. ʒ. ʒ. et fiat.

¶ **Istud aromaticum** secundum istam descriptionem apud nos non est multum in usu. tamen apud apothecarios reperitur et dicitur aromaticum a rosis gariofoliatum a gariofolis qui ingrediuntur.

¶ **Gariofolus** siue chariofolus arabes dicitur haruphel: et sic reperitur apud Se. in. c. de gario

folo et ibi dicitur ex auctore gal. quod nomen suum in greco est folium nucis etc. secundum circa istas gariofolus per annos seruatur in multa efficacitate. Aut. in. ij. ca. dicitur quod gariofolus est sicut sabaucus: sed est niger et masculus est sicut nucleus oliue et longior et vehemens in ingreditis et est fructus arboris in insula indie et glutum ipsum existit in virtute glutis alborum. i. terbetine. Et lectio ille qui est melior est filius nucleo sicco suavis odor et acuti. sed moderni optinantur quod ille gariofolus qui est in magnitudine nuclei oliue non habet multam efficaciam in medicina. et hoc est notum omnibus. et predicti gariofoli vocantur a multis antophan. i. gariofoli magni. illi vero quibus nos utimur noti sunt omnibus. et sunt minus nozes satis quam nucleum oliue. Sunt quidam flores in aliquibus partibus italie que gariofoli vocantur: eo quod odore gariofoli spirant quorum alij sunt coloris albi alij vero rubri: et isti apud lombardos reperuntur in multa quantitate maxime apud nobiles viros de nomine suo apud auctores non reperi. sed vidi depictum in libro qui dicitur mafredus de morte imperiali. et ipse vocat rincti. reperitur etiam herba que vocatur filius autem pres siue oculi christi siue oculus consulis ut volunt herbarici: forma vero ipsius reperitur apud mattheum siluaticum: et hec herba apud nos nascitur in pratis.

Aromaticum nardinum. ℞. spice inde. ʒ. ij. rosarum. ʒ. iij. liquiritie. ʒ. ij. ʒ. gallie sebelie cubebe ligni aloes macis gariofilorum cinamomi folij indi. i. malabari amisi corticis citri troc. diarodon. añ. ʒ. i. et tertia alterius pinearum purgatarum amigdalarum purgatarum a corticibus eius añ. ʒ. v. gummi arabici dragaganti añ. ʒ. ij. musci. ʒ. i. conficiatur cum sirupo rosato. q. s.

¶ **Istud aromaticum nardinum.** i. de spica nardi apud nos non multum in usu est simplicia vero que ipsius ingrediuntur: quedam sunt declarata: quedam non.

¶ **Galie sebelie siue sebelie** est quedam confectio que fit in trociscis quorum descriptio onem describit ipse mesue in distinctione de trociscis ut infra apparebit.

¶ **Pinee purgate.** s. corticibus suis. Aut. in. ij. ca. facit capitulum de gelou et ibi dicitur quod est granum pini maioris et est melioris nutrimenti quam nux. postea vero aliud ca. facit de grano pini et dicitur quod est minus fistico. et aliud capitulum facit de pino. hoc est satis notum melius tamen ostendam infra in loco de pino si deus voluerit.

¶ **Amigdale purgate.** i. a corticibus suis. Mesue habet amigdalorum et non dicit si sunt dulces vel amare. ℞. de crescentijs in pprio. c.

de amigdalibus ait amigdala est arbor satis nota. et est quedam densitas in eius fructu. quomodo quedam faciunt fructus dulces quedam amaros. dulces vsut hominum in cibum competunt amare que sunt calidiores magis competunt vsui medicine et sic est regula quod amigdala dulcis est conuenientior in effectibus et amara in medicina.

Diaciminum bonum. .ss. cimini pidiie in aceto infusi et exiccati. .ss. ziziberis cinamomi. an. .ss. .iii. garfilorum ligni aloes macis an. .ss. .ij. galange piperts longi cardamomi an. .ss. .ij. musci. .ss. mellis dispumati. q. s.

Diaciminum dicitur a cuminum quod recipit. hec descriptio reperitur in multis alijs locis secundum diuersos auctores. Mesue huius diaciminum bonum. et inferius habet una alta de qua infra. et Aui. in. v. casu. huius multas descriptioes: sicut illa descriptio quam ipse vocat diaciminum gal. quod facit ad vetustates frigiditas est diaspoliticum sicut infra ostendat. Nicot. in suo antidotario huius una alia descriptio: sicut non est similis huic. In partibus nostris generaliter secundum descriptioem Mesue fit tamen etiam secundum descriptioem Nicolai si facere volueris infra apparebit descriptio sua.

Cuminum. .s. cuminum vsuale quod notum est. circa instans inquit. cuminum semine est herbe in multa quantitate nascens non sophisticata propter eius copiam per quinque annos seruat. Aui. in. ij. casu. dicit cuminum aliud est carmenum et aliud persicum et aliud enium et aliud nabatiuum. carmenum vero est nigri coloris et persicum est citrini coloris. et persicum est fortius. nabatiuum vero est illud quod inuenitur in alijs locis. Sera. cap. de cuminum ex auctoritate gal. dicit quod ex eo est domesticum et agreste. domesticum non est illud quod magis administratur et sic est. infundatur ergo cuminum per diem in aceto postea ad solem desiccetur siue ad umbram et cum alijs teratur.

Mel secundum Aulcan. est ros occultus cadens super flores et super reliqua quod colligunt apes. secundum intentionem Mesue diaciminum debet fieri cum melle: sed hodie in partibus nostris generaliter fit cum succato: et fit in morfellis seu in bolis.

Dianisum. .ss. anisi. .ss. .xx. liquiritie masticiis an. .ss. .viii. carui macis galage zinziberis feniculi cinamomi. an. .ss. .v. tritium pipere calamem: scilicet vsualis piretri casie ana. .ss. .ii. heil garosiflorum cubebe croci spice ana. .ss. .i. .ss. .iii. .ss. .ij. mellis dispumati. q. s.

Dianisum dicitur ab aniso quod ingreditur magis quam de alijs speciebus apud nos

est multum in vsu et valet mirabiliter contra grossas ventositates.

Anisum est semen omnibus notum. Gal. in. vi. de simplicibus inquit de aniso. id quod valde ex hac plara est semine eius. circa instans ait. anisum. id est cuminum dulce semine intelligitur in medicina.

Piretrum est radix satis nota. hoc apud Aui. vocatur tarcon circa instans ait. piretrum herba est satis communis cuius radix in medicina ponitur cum inuenitur in heme colligitur. radix eius per. v. annos seruat est autem eligendum quod est acutum solidum et non perforatum et cum frangitur non puluerisat. **Diambra.** .ss. cinamomi doronici garosiflorum macis nucis muscate folij galange an. .ss. .iii. spice cardamomi maioris et minoris ana. .ss. .ij. zinziberis. .ss. .i. sandalorum citrinorum ligni aloes piperts longi an. .ss. .ii. ambre aure. .i. musci. .ss. .ss. cofice cum sirupo rosato et aqua rosata.

Diambra dicitur ab ambra ingrediente in bona quantitate. hec apud medicos est multum in vsu et maxime ista descriptio Mesue Aui. in. v. casu. inquit electuarium alcheisim dictum electuarium ambre et hoc electuario vsi fuerunt reges grece non sicut secundum Aui. sic.

Cardamomum maius est heil vt dicit Sera. et generaliter ponimus loco eius grana paradisi siue melegetam. et pro cardamomo minorum ponimus vsuale.

Ambra secundum Serapionem ex auctoritate Diascoridi. nascitur in mari et generatur in eo sicut generatur species fungorum in terra. et quando mare turbatur eijcit a fundo eius lapides magnos et cum eis eijcit frustra ambre. et placet quod ex ea egreditur ex mari in terris ziz. Aulcan. in. ii. canonis ait. ambra secundum quod existimo est manatio fontis in mari. illud vero quod dicitur quod est de spuma maris aut stercore animalis maris longinquum est. Electio melior est grana fortius afelehet: deinde varia post eam citrina et deterior est nigra mala. multotiens assumitur ex ventre piscis qui eam comedit et moritur circa instans ait. ambra. i. sperma ceti. i. balene non est ergo gummitur quidam dicunt nec est spuma nec est stercus animalis nec est tecur piscis vt quidam mercatores dicunt. Auerroris in quinto colli. ait. ambra est una de speciebus camphore que oritur in fontibus maris et natat super aquam maris. Confice cum sirupo rosato et aqua rosata. vide supra in confectione diarodon descriptioem communem vbi ostensum fuit de hoc.

De electuarijs

Confectio de cinamomo. ꝑ. cinamomi subtilis et electi. 3. xv. darseni cimini enule. añ. 3. iiii. galange. 3. vii. garofilo: u3 pipis longi cardamomi. scilicet minoris zinziberis heil macis nucis muscate ligni aloes ana. 3. iiii. croci. 3. j. zuccari taberret. 3. v. confice cum melle dispumato: et quandoq3 ponitur in eo duplum ponderis medicinaru3 de zuccaro puluerizato sine melle: et accipitur sicut suffuf: et alij addunt in eo musci. 3. vnus partes. ij. et puluerizetur cum eo.

Hec confectio de cinamomo apud nos non est valde in vsu: tamen simplicia que ipsam ingrediuntur declarabo. Aut. in. v. can. h3 vnā altā descriptionē: sed non est eade3 cinamomi subtilis et electi. i. fini. Sera. in. c. de cinamomo ex auctoritate. Dia. pōit multas species fm diuersitatem locor. Aut. dicit cinamomum notū est. et eius quidē spēs est vna bona ad aliquā ulam declinans nēgredinez. Electio melius est illud qd est boni odoris et acutum habet sapore sine mordacitate et color eius est purus et nō cōmixt9 altud capitulū facit de chersē cinamomi. et ibi dicit qd est de cinamomo: et dicit qd est alterius generis: et ipsum quidē est durū sicut cinamomū. de ipso tamen est quoddā quod non durescit. Sera. vero de chersē loquitur in capi. de cinamomo. et vult qd sit genus cinamomi. quando autem reperitur cinamomum: simpliciter de fino intelligitur. Auer. in quinto col. ait canella vel cinamomus. id est recapaldereca.

Darseni. i. cinamomi grossum dictū scanzum. non est autem foliū vt exponūt sinonā nicolai. vide Serap. in capi. de cinamomo vbi ponit darseni. i. cinamomus. p̄tereā vide apud Auer. in quinto col. vbi inquit Darseni id ē canella subtilis dulcis aromatica. In hac oportet videre si darseni sit cinamomū finus aut nō. fm vero Mesue est cinamomū grossum: q3 ipse Mesue in ista confectione habet cinamomi subtilis et electi: et darseni. id est cinami vel cinamomi grossi: et sic credo q3 Aui. in quinto canoñ. in predicta cōfectione hab3 cinamomi et loco darseni habet cinami: quod idem est. p̄tereā vide apud auenzoar in suo antidotario in electuario qd confert stomacho et adiuuat digestionē et est delectabile ad comedendum: qui inquit Darseni et est cinamomum nigrus et odoriferum valde. Sapientes dixerunt qd quando reperitur in cōfectionibus cinamomū intelligitur de fino: et per darseni de grosso.

Heil est cardamomū mai9: s3 lunē obscu

rum scripsit predictā confectionē expofuit qd heil est cardamomū min9: qd falsum ē: q3 ipsemet in aromatico garlof. dicit heil. id ē cardamomum matius. ergo sibi ipsi cōtradicit Sera. sicut ostēsum est supra vult qd heil sit cardamomū matius: et sic est fm veritatē. Confectio de granis mirthi. i. de semine mirtilor apud nos nō est in vsu: nec apud alios Simplicia vero que ipsa ingrediuntur declarata sunt.

Diacalamētū descriptioe Gal. ꝑ. calamētū fluuialis et montani silileos et petroselinū añ. 3. vi. zinziberis. 3. iiii. feminis apij. extremitatum alhasce. añ. 3. ij. chesim. i. leuistici. 3. vj. piperis. scilicet nigri. 3. xij. mellis dispumati quantum sufficit.

Diacalamētū dicitur a calamēto ingrediēte. hoc apud nos est multū in vsu et maxime fm istam descriptionē. Mesue dicit qd est descriptio. ꝑ. a. sed r̄poforus de honestis dicit qd nō ponit sicut ꝑ. a. sed nō vidit bñ galtenuz q3 est verū qd ꝑ. a. cōposuit et ipse describit ipsum in. 4. de regimine sani. et videt cōcordare in istor maxie in simplicibus: in pondere vero nō. Nicolaus ꝑo in suo antidotario h3 vnā descriptionē: s3 nō fit nec concordat cū ista. tamen si facere volueris fm nicolaū in fra apparebit descriptio sua. Aui. in. v. can. habet electi. diacalamētū fluuiale et electuarium de calamento qd est quasi idē cū isto.

Calamenti fluuialis. i. aquatici. quidam herborarius dicebat qd calamentū fluuiale est menta aquatica vel menta equestris qd non est. vide nicolaū qui exponit qd calamētum fluuiale est mentastrum. et similiter ait Petrus de crescentijs sicut ostendā in capi. de calamento montano. et sic volūt sapiētes qd calamentū fluuiale sit verum mentastrum.

Calamentum montanū. i. nepita siue gatartaria. quidam dicunt qd est organus. alij pulgium quod non est. verum est qd quidā ponunt vnuz ꝑ alto: quia in omnibus istis plantis non curant arabes ponere in medicinis vnā pro alta: quia ipsi iudicant habere eādem virtutes: sed verū calamentū montanū est nepita siue herba quā rustici nri gatartā vel gatā vocāt herbā. et dicitur herba gata: q3 cāti libenter ipsam comedunt. Dia. in. c. de calamento h3 diacalamētū et loco calamenti montani h3 nepitā. Nicolaus dicit qd calamētum montanū est nepita. Itē Dacer in capi. de calamento inquit herbā quā nepitā vulgari sepe vocamus: hanc medici greco calamentum noie dicunt. Item vidi ꝑe. de crescentijs in capitulo de calamento vbi sic ait

calamentum aliud est aquaticū. i. fluuiale et vocatur mentastrū et aliud est montanum et vocatur nepita. et sic est secundum veritatem.

¶ Sisileos vel siler vel platociminius est siler montanū. De de crescitius dicit siler montanum siue sisileos. et sic est.

¶ Alhasce. siue hasce est timus. extremitates vero ipsius sunt note quid sint.

¶ Diatriton pipereon. et triū piperū ana aur. v. zinz. amil. hasce. i. thimi ana aur. ij. spice amomi ana aur. i. caste seminis apij sisileos. id est sileris montani assari enulle sicce ana aur. s. confice cum melle dispūato et fiat.

¶ Diatriton pipereon dicitur a tribus generibus piperum quae ingrediuntur compositione ipsius et sunt piper nigrū album et longum. hoc apud nos non est valde in vsu. Aui. in. v. casū habet unā descriptionē que videtur quasi esse eadem cum ista. Mesue h3 hasce. Aui. ho nō. Aui. h3 xilobalsami. Mesue nō. in reliquis concordantur in simplicibus eius.

¶ Piper secundum Serap. ex auctoritate Dia. est arbutum in regionibus indie nascens habet semen quod in ortu suo est longū simile faseolis et elongat in forma sua et macro piper. i. piper longū et intra ipsum sunt grana pua si milia gegueres quae quando maturatur fit piper. et hoc quod separatur et sicut racemus in quo sunt grana pua primo. et sunt grana piperis et quando colligitur perfecte maturū est piper nigrum: sed quando colligitur ante murationem est piper album. nā color eius est albus et non recipit in colore suo nigredinē ante murationem. Eligendus autem est ex pipe nigro illud quod est notū in quo non est res similis grano furfuris et plenū: sed ex pipe albo melius est illud quod non est rugosum album et graue: sed ex pipere longo eligendū est illud quod quando frangitur apparet densum h3is grana que sunt intra ipsum adiuuicē iuncta et sapor eius est acutus mordicās in linguam.

¶ Diacimnū. et cimini carmeni pridie in aceto infusi et exsiccati. s. xx. zinziberts alhasce an. s. iij. piperis cinamomi an. s. ij. ameos. s. i. s. folioz rute siccoz baurach rubei an. s. iij. confice cum melle dispūato.

¶ Diacimnū dicitur a ciminio. videlicet a ciminio carmeno quod intrat: s3 r3oforus de honestis dicit diacimnū. i. diacimomus quod non est. Superius est positū diacimnū bonū. i. diacimnū quod fit de semine cimini vsualis. hic vero habet diacimnū. i. de cimini carmeno: quod ipse Mesue non habet aliud ciminium nisi carmenum: sed hoc apud nos non est in vsu. Ciminium carmenū secundum Gal.

in suis secretis medicine quod incipit sic. Ihesus rodi ad stomachū exponit quod est sisileos Serap. in cap. de ciminio ex auctoritate Basilius dicit quod ciminium carmenū est aggressus. Aui. dicit quod est nigrus. Matheus siluati. in cap. de ciminio dicit quod carmenū est sisileos et sic volunt moderni: tamen ego non nego nec affirmo verum. vnus pro alio ponit quosdam.

¶ Ameos dia. multi ciminū ethiopicum dicunt aut basilicō: sed ameos alterius est nature. est enim semē penes ethiopicos ciminio simile: sed minus et est albidius et quodāmodo spissius gustū habēs simile organo. Serap. ex auctoritate Basilius dicit magis iuuatiuum quod est in eo est semē eius et in sapore eius est amaritudo pauca et acuitas. hoc est notum.

¶ Ruta. s. domestica. circa instans dicitur rute folia et semina cōpetūt vsui medicine. Cū autem reperitur ruta sola folia debet ponit et per annū seruantur. secundum Dia. melior est ruta quae nascitur circa cucumeres. Et secundum Aui. est melior que nascitur apud arborem ficū. Inuenitur autē alia species rute quae vocatur piggamum: et vna alia quae vocatur harmel: de cuius forma ostendā in tractatu de pillulis.

¶ Baurach rubeus. i. sal rubeū vel armenū vel astronitrum. i. spūa nitri: vt dicitur a Serap. cap. de baurach. Mesue in cap. de baurach dicit aliud est minerale. aliud artificiale. minerale aliud armenū. aliud africanū: aliud romanum. aliud egyptiū et cetera. Moderni apothecarij loco baurach sunt qui ponunt sal panis rubeū: et sunt qui ponunt sal nitrum quo vtuntur bombardarij.

¶ Confectio de citonij bona. i. de carnibus citoniorum est in vsu verum sunt ex hominibus qui faciunt eam cum speciebus: et sine speciebus et sunt qui faciunt eam cum succaro: et sunt qui faciunt eam cum melle: sed cum succaro est magis laudata: quod retinet mirabiliter fluxū vētris.

¶ Zo. aut anglicus in cap. de passionibus stomachi inquit: sed nota quod diacitonitū parum valet in materijs callidis: s3 cum pipere et zinzib. in materijs grossis frigidis valet. eius descriptio est hec. et succi citoniorum acetosorum vel aquosorum parum ponticoz lib. s. vel de substantia eorum eodem modo melius ad calefaciendum succari ad infrigidandum et cetera. i. acetum fortis et boni. et cetera. i. apparentur super ignem lentum et calide reponant. Quod si vis fortius facere ad calefaciendum ponatur ibi zinziber et piper. vnde apothecarij accipiunt citonia et sciunt per medium et extrahunt et granaz semina et arillos et medullam eorum coquunt in aqua et addunt succum et pistant simul in

modum electuarij: et tunc vocatur caro citonio-
rum vel diacitonitem purum et cum speciebus
callidis sic compositum de quo dixit versifica-
tor in his versibus. Si vis me mitez. Si vis
dissolvere litem. Da diacitonitem da mihi
frater idem. Nec multum plangam si iungas
diagalangam.

Confectio de semibus. i. diaspmaton secundum mat-
theum silua. in littera diaspmaton dicit ipse
quod est ex seminibus herbarum. Nicolaus flore-
tinus in lib. v. in tractatu quarto in capitulo
de complexione stomachi non pura in genera-
li inquit. diaspmaton. i. electuarium de semi-
nibus: quod describitur in antidotario me-
sue: et sic est: sed non est in usu, infra apparebit
vna alia descriptio que est ex auctoritate Ras.
Nicolaus huius diaspmaton: sed non est in usu.

Confectio de citonijs facta cum succo citonio-
rum excitans appetitum mortuum. R. succi cito-
niorum et mellis an. .iiij. ita quod sit mel dispu-
marum. aceti boni puri. .iiij. deinde coquan-
tur cum facilitate: et continue auferatur spuma
eius: et sepe cum mellis spissitudine habuerit
puluerizentur super ipsum piperis longi zin-
ziberts cinamomi an. .iij. garlofilorum ligni a-
loes an. .iij. musci. .z. vnius tertiam: et quando
quod sit sine speciebus: et quandoque cum speciebus
alijs sicut necessitas conducit. et quandoque
fit cum zuccaro et quibus variatur alijs modis

Ista confectio de citonijs facta ex succo
citoniiorum sapie non fit nec est in usu: sed
apothecarij Mediolanenses faciunt ipsam
et illi medici vtuntur ea

Acetum apud grecos dicitur oxos. Serap.
ex auctoritate Dia. dicit quod acetum infrigidat
et stipticat: et est bonum stomacho et prouo-
cat appetitum. Petrus de crescentijs docet
qualiter fit acetum et de virtute aceti.

Electuarium de pomis non est in usu: si hic
volo ostendere quare dicitur pomum ex auctori-
tate Isidori dicentis quod poma sunt dicta ab
optimo. i. a copia seu vbertate. Mesue habet
carnium pomorum dulcium que sunt dicta poma
paradisi siue parisana. et hoc pomum est ma-
gis laudatum quam sint alta poma. redolentia:
et sic a vulgo vocantur.

Electuarium de plicis non est in usu. plicum au-
tem apud multos inter genera crisomilorum
est positum. Isidoro. in cap. de ppijs nominibus
arborum huius cap. de malo plico et aliud capitulum
huius de plico solum. in cap. de malo p-
lico ait. malum plicum cuius breue est que ad
modum vite concessa est: et tria genera dicuntur. scilicet
duracemum armentacum et plicum. duracemum
nuncupatur: eo quod pomum eius in gustu acorem re-

ferat. in cap. de plico dicitur plicum vocatum
quod est arborum prius in egypto seuerim pice a
quo se ostendos ptolemy ferebant.

Electuarium quo vtuntur reges et plati non est
in usu.

Pinus arbor picea ab acumine foliorum
vocatur. pinum antiquum acutum nominabant. pi-
num autem alij pinum vocant. greci peucez vo-
cant quam nos piceam dicimus: eo quod desudet
piceam. nam in specie eius differunt. in germa-
nie autem insulis huius arboris lachryma ele-
ctrum gignit vt inquit Isidoro. Sed miror quod
Isidoro. dicat quod lachryma huius arboris electrum
gignit: quod non credo: quod simon Janueus. dicit
electrum succinum et charabe vel chachabre
quod idem sunt similiter dicit Marth. silua. quod ele-
ctrum succinum et charabe idem sunt. istud ele-
ctuarium vocatur apud quosdam electuari-
um de pinetis.

Electuarium de fructibus magnum non est in usu.

Pirus vocata quasi ignis specie forma
ta. nam hoc genus pomi ab amplo incipit et
in angustum sinit sicut ignis. pirus arbor:
fructus eius pira sunt. Isidoro.

Poticum. i. sapor. Serap. i. cap. de diuisione
generali secundum sapores in vno cap. de stiptico et
pontico loquitur. et ibi sic ait. sapor stipticus est
sapor ponticus debilis et hi duo. i. ponticus
et stipticus non differunt nisi in multa et pau-
ca stipticitate. ponticus etiam appellatur in
quadam insula vbi reperitur reiponticum.

Confectio alta Ras. non est in usu: sed illa sim-
plicia que ingrediuntur que declarata non sunt hoc
declarabo. Fausel secundum Serap. est auela-
na indica. et vbi quod est sicut dactylus: et arbor ip-
sius nota est in terra arabum. Avicenna. in. ij. cap. de
ipsa duo capitula facit. vnum de fausel. et ibi dicit
quod virtus eius est propinqua virtuti sandali.
aliud cap. facit de roba. et ibi dicit quod est auel-
ana indica quod dominus ras velle etiam videtur
in lib. ij. affo. in cura fluxus fausel non secundum
monem Janueus. est fructus similis nuci mu-
scate: nisi quia pars prima eius est aliquantum
lunum pacurior et alta est plana ita quod possit sta-
re erectus sicut calculus qui in iudo dicitur
pedes in ceteris intus et extra nuci musca-
te similis est sine odore et sapore. nascitur in
clusus in quadam lanugine simili folliculo
serici multotiens defertur inter alias species
aromaticas et simplicia maxime cum cinamo-
mo. et equiparatur sandali in frigiditate.

Bolus armenus siue lutum armenum est
quedam terra rubea que defertur ab arme-
nia. Circa instans dicitur bolus est quedam ve-
na terre que precipue in armenia reperitur

vnde dicitur bolus armenus. nō sophistica tur ppter multam eius coptam. per centum annos pōt seruari. z hoc est satis notum.

Acetosa fm Aui. alta ē domestica z alta siluestris. Dia. vero vocat eam lapatum et illius ponit quattuor generavnū qd manducatur et istud est illud quo nos vtimur: z est alterū quod dicitur orilapatū. i. acutū lapatūz hoc est satis notum semen intelligitur alia legas ibi.

Rob est succus cuiusdam fructus coctus ad spissitudinem vt seruari possit. Rob nō citri descriptio non reperitur a Mesue: sed fit sicut rob de berberis: qñ aut reperit rob absolute ponitur sapa vel carenum.

Confectio de prunis non est in vsu. infra i antidotario Nicolai apparebit diaprunis vel diamasceon: z fm illam descriptionem fit et pōt fieri solutiuū: z non: sicut postea ostēdā

Prūna fm De. danē ad alteranduz et ad soluenduz. z sunt ex eis alba aut citrina aut rubea. Damascena z armena sunt fortiora omnib⁹ alijs Jsidō. dicit coquimella quam latini a colore prunū vocāt. alijs a multitudine enixi fructus nixam appellāt cui⁹ generis damascena dicta sūt a damasco oppido vnde prius asportate sunt: cuius solū pomū stomacho mederi probatur.

Muzum proprie dicitur cuius sapor est cōpositio ex dulcedine z acetoso. et hoc dicitur arabice muz.

Electuarium de sorbis. s. de carnibus ipsius non est in vsu.

Sorba fm Serap. ex auctoritate dia. ē arbor spinosa folia eius sunt similia nanarico z habet fructum parū simile malis paruis bonum ad comedendū est z vnūquodq; pomum etus habet tria ossa. z ideo noiatur tritcontum: z eius exposito est tritum granatorum. Serap. allegat de forma sorbe fm Dia. q apud ipm Dia. in cap. de sorba nō reperit ita: sed vide cap. de mespilla: apud Dia. cum cap. de sorba apud Serap. videbis q in omnibus idem sunt Aui. in. ij. canōn. in. cap. de zarur. videtur loqui de sorba: qñuis Serap. vult q zarur sit sorba vel species eius.

Tyrriaca diatesseron. s. gentiane: bacarum lauri. mitre. aristologie rotūde ana partes equales. confice cum melle dispumato z fiat confectio.

Tyrriaca vero fm quosdam dicitur a tyro serpente. alijs dicunt q non: qz reperuntur multe alie tyriace quas non ingreditur tyrius vt est in tyriaca de terra sigillata. z ista que fit ex quattuor rebus. potest bene aliquis

dicere q tyriaca dicitur a tyro grece quod est venenum. quia omnes tyriace sunt medicine que valent contra venenūz vt lapis bezoar. Jo. Anglic⁹ in capitulo de venenis. inquit. Si igitur illa medicina faciat euadere ex venenis optima est. z de illis que faciunt euadere ex venenis habentū venena q non cognoscuntur nisi per experimentūz est tyriaca que componitur ex carne tyri q est venenosa. inde venenū suum est humiditas expulsa per verberationem eius. vnde vsus allea. nux. ruta. pura. rofanus. z tyriaca. hec sunt antidota contra mortale venenum. dicitur autem tyriaca diatesseron. id est de quattuor rebus. Nam thesaron grece. id est de quattuor rebus descriptio ipsius reperit i multis alijs locis. Nicolaus in suo antidotario habet vnam descriptionem: sed in ipsa quiddam philosophi postea addiderunt alias res sicut fenu grecum nigellam zedoariam diptamum zc. Auice. in quinto canōn. habet vnam descriptionem que eadez est cum ista mesue: Kasis etiam in. viij. Almanf. in cap. de moribus scorpionum habet vnam descriptionem que est eadez cū ista: sed apud nos non est in vsu.

Gentiana fm Serap. est basilica. idē dicitur Papias. basilica etiam aliquando inuenitur pro serpentaria. Auice. in cap. de gentiana dicit q non nominatur gentiana: nisi quia primus qui eam agnouit fuit gētinus rex. z ipsa quidem crescit in montibus altis et sic credo quia reperitur in multis cōfectiōnibus gentiana romana vt habet Auice. in predicta tyriaca: illa est pprie gentiana que reperta fuit a gentino rege romanorūz. radix ipsius competit vsui medicine.

Bache lauri siue granū lauri. circa istās dicit. lauri foliaz semia vsui medicine cōpētunt infra apparebit electuarium de bacis lauri. z ibi melius ostendā si deus voluerit. **T**riphera sarracenicā magna. s. chebuloz: indoz belericoz emblicoz z citrinorū. añ. 3. v. Liomom tritū pipez. secacī folij spice cardamom mator. i. heil z mioris cassie seitaragū indi cipi apij lingue auis gartofilorū. beē albi z rubi zinziber. añ. 3. ij. spice nucis muscate mactis sisami excoctati añ. 3. ij. amigdalarum dulciū z amararū añ. 3. v. lignū aloes reubarbari seminis feniculi masticis. añ. 3. ij. **A**lfelengemisch. i. seminis ozimigatriofolati mente sicce origani persici añ. 3. i. 5. fricentur mirabolant cum butiro vaccino z cetera species cum oleo amigdolino z confice cum melle quod sufficit.

Triphera grece est dicta delicata. saraceni-
ca: qz a saracenis inuenta fuit. Nicolaus in
suo antidotario hz vnā descriptionē z dicit
triphera: qz hominē iuuenē reddit. sarace-
nica hō: qz a saracenis fuit inuenta. descri-
ptio Nicolai nō cōcordat cum ista Mesue:
nec sit fm ipsum. s. nicolaum.

Chebult alto nomie mirabolani chebult
vocantur. mesue de ipsis loquit in trib⁹ ge-
neribus in vno ca. z sunt proprie citrini che-
bult z indit: z laudat chebulos vt sint grossi
z q̄to grossiores t̄to meliores z sint subni-
gri declinantes ad rubedinē z sint graues
in pondere cite submersionis in aqua z sint
habentes spissitudinē corticū suorum.

Indi scilicet mirabolani dicti nigri vt di-
cit Serap. cap. de mirabolanis Mesue lau-
dat nigros vt sint grossi z graues z carētes
ossibus. q̄to aut ab his elongant⁹ pprietati-
bus tanto a bonitate remoti. Aut. dicit ni-
gri indi sunt illi qui vltimi sunt in maturita-
te et sunt pinguios.

Berilici mirabolani sunt ex medicis be-
nedictis vt dicit Mesue z meliores sūt gros-
si z spissi ponderosi z dēsi cortice.

Emblicis mirabolani fm Mesue sunt ex
medicinis confortantib⁹ stomachū cor epar
et viscera z meliores ex eis sunt h̄ntes fru-
sta grossa z densa z graua z q̄ minus cre-
scūt in ossibus z pl⁹ in carne: rari quoqz non
habēt spm̄. Mesue ibi docet modū faciendū
seremblac. infunde emblicos in lacte dulci
z mutetur sup eo lac mane z sero: z hoc per
tridū z exiccet in v̄to z in ymbra z recō-
dantur. Serap. in. ca. de emblicis inq̄t. me-
dici nomināt emblicos s̄reblacos. z hoc r̄do
q̄ q̄do infundunt in lacte in terra in q̄ na-
scuntur nominant⁹ sireblengi z ipsi ponun-
tur in lacte sicut dicit.

Citrimos mirabolanos fm Me. ladaue-
runt sapiētes. in colore vt sint citrini multe
citrinitatis declinātes ad viriditatē z sint
pōdere graues z dēsi: z vt in cōfractis suis
inuentiā sicut gummositas z vt sint grossi
et vt cortex eorum sit spissa densa complēs
ossa parua. similiter ait Aui.

Secacul. i. sigillū sancte Mariez alio no-
mine a vulgo d̄r zonegeto vt dictū fuit.

Spica nardi siue p̄ctiosa. Mesue habet
in ista descriptione spicam: id est nardi z in
fra iterum habet spicam quod ignoro: verū
dixerunt quidam sapientes qz per vnū sp̄-
ca intelligitur spica nardi. z per aliud spica
celestica: z ambe debent poni.

Setaragi autem indi est genus eruce.

Aui. in. ff. canoñ. ait. setaragi ille qui est in
dus est frusta ligna parua subtilia et cor-
tices sicut gariofilii: neqz per id agnouit qd
sit. Galie. in septimo simpliciū nomiat lepi-
dum z ibi dicit qz est gen⁹ eruce z sic est qd
autem sit cōmuniter ignora⁹. etiā Dias. vo-
cat lepidū: z qui mihi nō credit qz lepidum
sit setaragi indi legat cap. de lepidō apud
Dia. cū cap. de setarago. apud Serap. z vi
debet qz idē est. Simon vero Januen. in ca.
de hiberida cum h. describit de forma. hibe-
ridos qd est verum setaragi. in fine cap. ip-
se inquit. hec videtur quā nasturtiū agreste
nominamus. in ca. hō de iberidos per. i. set-
taragi inquit ex auctoritate Pauli iberidos
herbe vsus quam et lepidum alij vero agrī
cardamū. i. nasturtium agreste appellāt in
ca. de setaragi iterum dicit ex auctoritate
Pauli qz in ca. de setatica iberidos inquit
quē lepidū alij agrī cardamū appellāt qu-
dam vocāt ipsum capsiā indam: tu vero vt
de certitudine huius plāte qd verū setara-
gi fm paulū est agrī cardamum agreste: et
agrī cardamū agreste est nasturtium aqua-
ticū z nasturtiū aquaticum fm circa instās
est senation. z senation fm Dia. est illa her-
ba quam lobardi vulgo crisonum vocāt: et
sic sine dubio setaragi ē species nasturtij:
quia Sera. in suo cap. dicit ex auctoritate
Galieni virtus eius z sapor z odor sint simi-
lia virtuti sapor z odor nasturtij. z sic loco
setaragi indi potest poni semē nasturtij qz
est species eius infra in dianasturtio de ip-
so aliquid ostendam. Sisamum: scz semē ex
quo oleū sisammum expuntur. tēpore an-
tiquo non reperiebatur istud semen in par-
tibus nostris: sed hodie aliqui detulerunt
ad nos z hodie reperit in multa q̄titate z si
cult appellāt illud giorzolenā. de modo ex-
corticādi docet liber q̄ dicitur bulchafiz in
tractatu secūdo. cuius modus est iste. Re-
cipe de sisamo z illud purga a terra que est
in eo z alijs superfluitatibus z pone in vase
fictili cū aqua frigida et dimitte p̄ noctē et
in mane cola et dimitte sicari parū ab hu-
miditate aque z pone in pecia sim forti z li-
ga os et p̄cute sisamum ab omni parte eius
donec excoietur totum z p̄uce super ipsuz
aquā frigidā et misce bene. nam cum vide-
bis corticem eius natate super facie aque
protice cum aqua: et fiat ita quousqz nihil
remaneat ex cortice. deinde sicca illud ab
aqua et seruetur.

Brganum p̄sicum nō reperit ab aucto-
ribus: quare ita appellatur: moderni vero

per origanuz accipiunt quandā herbas quā lombardi vulgo cornobobium vocant. circa instans inquit origanū. i. golena exsiccatis folijs cū floribus abiectis spiritibus in medicina d3 pont per annū seruat. singulis annis renouet. Serap. i. ca. de origano describit multas species illius et ponitur diptam⁹ inter species origani.

Trifera muscata quā fecit alcāzi. ꝑ. mir. chebuloz nigroz. i. indi emblicoz bellericoz piperis macropiperis zinziberis ciperi castie spice inde añ. 3. v. seminis aneti seminis porri. añ. 3. ij. seminis baucie rosaz. s. rubeorum cinamomi nucis muscate ariofiloz añ. 3. i. 5. mactis hell galāge ligni aloes crudi z non cocti musci. añ. 3. i. granoz nasturcij. añ. 3. x. confice cuz melle dispumato.

Triphera. i. delicata muscata d3: qz reclusit muscum apd nos: videlicet in papiā nō est in vsu: s3 i Mediolanovtūtr ipsa multū.

Anetū fm circa instans quando simpliciter ponitur semen intelligit hoc semē est satis notum. de forma ipsius plāte nō reperit ab auctoribus: sed folia h3 sicut abrotanum vel fenticulus hasta similis fenticulo z capitellum simile fenticulo: semen vero est min⁹ et in hortis reperitur.

Porrum fm Serap. est ex eo domesticuz et est hispanū z est ex eo nabati z est montanum z est porrum vinee. Aui. dicit aliud est scemum z aliud est nabathuz. et aliud est qd dicitur porrū siluestre: z est illud qd est iter porrum et alleum quod est melius in medicina q̄ in cibo sed nabathium magis ingreditur in curationibus q̄ scemum semen ipsius intelligitur.

Baucie. i. pastinace de semine intelligit vt infra apparebit baucie cōdite: et ibi ostēdam melius. Auerrois in quinto col. vocat ipsam halgazar.

Triphera Galient. ꝑ. omniū mirab. añ. 3. x. zinziberis masticis cinamomi gartofloz añ. 3. vii. galange maratri anisi apij ameos spisse assari croci añ. 3. iij. costi pipis nigri et longi castie añ. 3. iij. nucis muscate mactis cardamomi maioris et minoris calami aromatici ligni aloes añ. 3. ij. tudert albitz rubet alufulfumen ciperi ana. 3. iij. 5. ambre. 3. vni us partes tres. fricent mirabolant cuz oleo amigdalorum dulciū et confice omnia cum melle dispumato. et Galienus quidē quādoqz addidit scorizā ferri nutritam in aceto vini fm mensurā medicinarū omniū: z quādoqz fm medietatem earum.

Hec descriptio istius triphere apud nos

non est in vsu: sed simplicia q̄ ipsam ingrediuntur declarabo si deus voluerit.

Maratrum. i. semen fenticuli de quo Wacer fenticulum medici calidū siccumqz scdo. Dicunt esse gradu maratrū grecus vocat illud. Auerrois in quinto colliget dicit Alrimeg. id est fenticulum.

Ameos est semen notum omnibus Gal. in sexto simpliciu inquit enucha. i. ameos magis iuuatiuz ex hac planta est semen eius nota q̄ meo tēpore vidi multos herbatos vendere Ameos apothecarijs indoctis p apto z generaliter vltra paduz apud ciuitatem papi. vtūtur in cōmunijs folijs ameos pro folijs apij. quod erroneum est.

Tudert fm Aui. ex auctoritate Dia. ē herba habens folia similia piassio z radicē quadratam z eius radix mēsurā habet mediij cubiti: et h3 capita in quibus sunt semina longa nigra: et est hec vsitata. tudert siluestris vero semen est rotundum. Aui. in. ij. cañ. declarat formā tudert ex auctoritate. Dia. sed non reperitur sub illo noie: qz a Dia. vocat orminon z latini emolam vel aurigalis siue reicalis. z reperitūtur ex eis duplices: vn⁹ cum flore rubeo z alter cum flore albo ambe apud nos nascuntur in tectis ac parietib⁹ z iuxta ortos abundanter inuenitur.

Alufulfumen siue sulfumen est radix piperis fm Serap. in capi. de radice piperis. Aui. in. ij. cañ. ait. Sulfumen est radix piperis. Idem in sinonis que sunt in fine quinti cañ. dicit fulmine. i. radix piperis vel lignū eius et sic est et loco eius administratur piper nigrum.

Triphera mior ex arte fenoris. ꝑ. mira. chebulozum indozum belericoz emblicoz nucis muscate añ. 3. v. nasturcij. s. semen quod vocatur cardamum assari scilicet radix ipsius que competit vsui medicine origani per sicut piperis olibant ameos. z ziberis carne zit spice squamri. i. palea camelozū ciperi ana. 3. iij. scorie ferri nutrita in aceto dieb⁹ quinqz z asse. 3. 20. mirabolam assentur cum butiro vaccinoz inuoluātur cetera cuz oleo amigdalorum dulcium z aromatizentur cū musci. 3. i. z confice cū melle dispumato. z da post sex menses.

Hec descriptio istius confectionis apud nostros medicos est multum in vsu valz mirabiliter ad corruptionem et exuberationez menstruoꝝ z emoroidarum.

Larnezit autem fm Serap. est fructus tamarisci. nam ipse Serap. in capitulo de tamarisco inquit ex auctoritate. Dia. tamaris-
b iij

scus est arbor erecta que nascitur in aquis et habz fructū qui assimilatur floribus et est similis in fluxibilitate sua vsnee. et est in babilonia et in sceni.

¶ Tamariscus domestica q̄ noīatur carmesit: et sic est. Auic. in. ij. cano. dicit carmesit est fructus tamarisci. et quidā vocant nucē tamarisci et idē est Auerroys in. v. col. ait. alcharfar. i. tamariscus.

¶ Ferrum s̄m Aui. hz tres species. s. senecurucam et lierenchen et suludeth. aliud capi. facit de scoria et ibi dicit q̄ fortioris extractōnis est scoria ferri. idem ait farfar. i. ferrum. Psidorus in ca. de lignarijs inquit. clauī aut dicti quasi calibz: q̄ ex chaltbe fiunt i. ferro calibz est ferrū est. Serap. ex auctoritate Dia. dicit tubel ferri est squama ferri seu battitura. nutritur aut scoria ferri p̄ quibus dies in aceto fortissimo omni die mutando acetum. post hoc p̄ciatur super laminā ferream ignitam et torrefiat. deinde puluerizetur subtiliter et reseruetur vtere vbi opz. Tripthera minor descriptioe cognita nō est in vsu. simplicita que ipsa ingrediuntur declarata sunt.

Diacurcuma magna. s̄. croci. assari. petroselinū. dauci. anisi. semis apij. añ. 3. iij. raucedsent meū. spice. ana. 3. vj. costi. et mirre castie squinati carpobalsami rubei tinctozū succi absinthij succi eupatorij olei balsami. añ. 3. ij. calami aromatici cinamomi añ. 3. j. scoz deon. scolopendrie succi liquiritie añ. 3. ij. 5. dragaganti. 3. j. confice cum melle dispumato et fiat.

¶ Diacurcuma autē dicitur a dia quod est confectio. Curcuma dicitur: quia in colore sit sicut curcuma. et est species celidome. nō autē dicitur diacurcuma a radice curcume s̄ dicitur diacurcuma a croco quod recipit ibi bona in quantitate et in colore ipsi sit ceterina sicut ipsa radix que dicitur curcuma: sed melius est q̄ diceremus diacrocuma a croco quem recipit vt ait Saladinus. Christophorus vero de honestis dicit q̄ diacurcuma sumitur p̄ rubea tinctozū quod nō credo: Mattheus siluaticus in littera Dia. inquit sic. sed illa regula habet exceptōne in vno electuario posito a Sal. in antidotario suo. et etiaz in damasceno quod vocatur dia curcuma et non est electuarium de curcuma: quia non recipit aliquid de curcuma.

¶ Absciendum est q̄ illud nomen fuit impositum p̄dicto electuario p̄pter quandam similitudinem quam habet in colore cū curcuma: quoniam recipit crocum: cuius tinctura

tingitur electuarium tanq̄ si receperit curcuma. et ob hoc diacurcuma vocatur: q̄ recipit crocū qui tingit colore curcume. Aui. in quinto casū. habz duas descriptioes. scz maiorem et minorem: et non habet curcuma Mesue habet diacurcumā magnā et minorē et dicit q̄ minor valet ad ea sicut maior: sed maior est illa que vsui venit curcuma est radix satis nota. Mesue laudat ipsam in ca. de scabie oculoꝝ sub noīe huruch. i. hauroch. ¶ Petroselinum. s. semen etus. Psido. in ca. de oleribus ait. petroselinū vocatum q̄ sit simile apio et nascitur in petris mōribusq̄ pre ruptis quod nos petrapuz dicere possumus et hoc est satis notum.

¶ Daucus s̄m Aui. in secundo cano. est semen baucte siluestris. et ibi dicit distinctio eius dicitur in capitulo baucte siluestris: s̄ non reperitur.

¶ Raucedsent. i. reubarbarū. Mesue in capitulo de reubarbaro. inquit. electio ex speciebus rauced. aliud est quod nascitur in india et est rauced senti. et aliud est rauced barbarū: et aliud est rauced turchinū: et melius est rauced senti. Jo. anglicus in lib. v. quasi in fine ait. reubarbarum diuersimode administratur: aliquādo in colatura tantū aliquādo in electuaria substantia. aliquādo in pillulata: aliquādo in liquida: et dicitur aliqui q̄ in substantia plus laxat: et aliqui q̄ in colatura eius plus.

¶ Meū apud Aui. vocat mu: et dicitur q̄ est frusta diuerse figure i colore agartci. Dia. dicit men. q̄ atamanticum dicit quidāz ho anetū. siluestre vocat radix ipsius competit vsui medicine. sed lumen male lucens exposuit. in p̄dicto electuario q̄ meū ē semē aneti siluestris: cuius falsa est opinio. et qui mēhi nō credit videat. Aui. cap. de mu. i. meū: et Sera. et circa instans oēs volūt q̄ radix sit illa q̄ est efficacior in medicina infra in confectioe dicta aurea alex. adrina: de meū iterum a liquid ostendam si deus voluerit.

¶ Mirre s̄m Aui. est gūma currea super arbore in iamenta q̄ dimittit donec cōgeletur deinde colligit sicut galbanus et oppopona cum in terra nostra greci appellat smirna.

¶ Carpobalsamū est fructus seu semē balsaminū dicit Dia. i. ca. de balsamo. lignū ipsius appellat rilobalsamū. succus opobalsamū.

¶ Rubea tinctozū s̄m Psidoꝝ dicta est q̄ radix et sit rubea: vñ et colorare lanas phibetur. Christophorus de honestis putauit: s̄ non recte q̄ diacurcuma efficiatur in colore curcume p̄pter rubeam tinctozū: sed non est.

Absinthiiū fm Mesue est multiplex: s; illud quod intendim⁹ est absinthiiū romanuz et melius est illud quod est remotū ab odore maris: z qđ oritur in terris liberis z habz folia alba plana z leuia. hoc est satis notum. Hic est modus operatōis succi eius exprime succi eius quātitatē quā volueris z proprie in medio veris z purifica illud fm artē et fac siccari cinere calido in vase vitreo sicut siccatur aloes.

Eupatoriū fm Serap. est gasit non est ergo policaria vt dicunt quidā arabes. in ista planta Mesue z Aut. sunt differentes. nam Mesue dicit qđ ipsius flos est sicut subcitrini. Aut. vero ait flos eius sicut nenifer. igit non concordant. infra iterum de ipso loque mur. succus vero ipsius fit sic opz vt teratur folia ipsius z exprime succū eius vsq; ad quātitatez quā volueris z dimittatur soli donec siccetur vt possint fieri troc. sunt etiā qui ponunt succum ipm in vesica porci z siccant liber qui dicitur bulcholim in tracta. ij. docet modof exprimēdi succū ex gasit. i. eupa totio.

Aleum balsami qđ ex ligno balsami manat. descriptionē ipsi⁹ describit ipse Mesue sicut ostendā infra: s; qđ illa descriptio Mesue non potest fieri apud nos ego describaz vnam descriptionē qđ reperitur apud Petrū de ebano. z fm illā facere debemus etiam si vis facere p aliu; modū vt docet Sulterm⁹ lombardus de quo infra Joh. Anglicus in cap. de paraleli iquit. Septē sunt cara: quia sunt bona: vl qz rara. balsamus ambra turus caro lignum cāphora muscus. p tūū intelligit tiriaca vel troscisci de tiro qđ recipit per hoc nomen caro. caro leonis. p lignū lignū aloes. et alia sunt satis plana. et nota qđ balsamus est succus balsami. i. illius arboris qđ est parua quasi frutex circa babilontam tm̄ crescens: z vocat opobalsamus: et lignū ei⁹ vocat. xilobalsamus. z est vsus de hoc. Est opos succus xilo lignum carpoq; fructus.

Scordeon fm Aut. est aleum agreste citra instans inquit scordeon est aleū agreste solus flos eius medicine competit. Sera. in cap. de aleo ait: sed scordeon est aleuz agreste z est fortius aleo domestico.

Scolopēdria fm modernoz vsus est lingua ceruina. antiquit autē vtebatur alia scolopēdria. z hec est illa quā hodie nos cethe rac vocamus. infra apparebit sirup⁹ de scolopendria z ibi mell⁹ ostēdā si de⁹ voluerit. **D**iacurcuma minor est in vsu fm intentionez Mesue minor valet ad ea sicut maior: s; nō fit. Sz poterit dicere aliq; s; mesue laudat

minorem: ergo possumus facere minorem p maiore. Ad hoc vlti posset qđ sic moleuit vsus apud nos etiā quod etiā illa possz fieri **D**iamorusion. s; croci acoz ana. 3. ij. mirre. 3. iij. bacarū lauri. 3. ij. 5. dauci cinamomi cassie cimini carumert. i. silueos fm Mattheuz siluaticum. carpobalsami floz. squināri seminis anisi apij. cordument spice mente sicce marmacus ameos añ. 3. j. costi trū piperum scilicet nigri a lbi z longi ana. 3. j. confice cū melle dispumato.

Istud electuariū apud nos nō est in vsu. **H**ec descriptio videtur cōcordare cu; descriptione quam Auice. in quinto cano. describit sub nomine homozulia.

Acorus fm Dia. est herbavenera vl afrodisia vel piper apum zc. radix ipsius competit vsui medicine quidaz vocant ipsuz geliam alij gladiolum.

Dauct. i. semen baucte siluestris Auic. in predicto electuario habet dauc et ibi exponitur qđ est semen baucte siluestris.

Carpobalsamus fm Dia. in cap. de balsamo est semen balsami. z hoc satis est notum **C**ordument fm Serap. est caruy agreste et a romanis dicitur karda. mirādum est qđ Dia. concludit fermonez de cardamomo: cū fermone de cordumeno apud Serap. quod non est credendū qđ sint idem. quidaz vocāt ipsum cordilon. infra in atanasia magna ostēdam quid est si deus voluerit.

Marmacur. i. maru de quo Aut. i. ij. cass. speciale cap. facit z ibi distinguit in plures species. fm vero stephanum est marubium. si autē reperitur marmacor est melissa. **S**ulhermus placentinus ait. maru. est spēs lingue bouis z vocatur in cremona scleara. sapientes dixerūt qđ p marmacur volum⁹ intelligere prassiū siue marubii. et qđ marmacoz volumus intelligere citrariaz. i. melissam.

Dialacha magna. s; lacce ablute rauedsent i. reubarbari. ana. 3. iij. spice aromatice mastictis seminis apij squinanti absinthij succi eupatoriij. Ameos sautne amigdarū amararū costi mirre rubee tinctorz seminis fentculi anisi assari aristologie gētane crocini amomi isopi sicce cassie cimaz squināri bdelis añ. 3. j. 5. piperz zinziberis añ. 3. j. infunde mirram z bdelium in vino z cetera tere z cōfice cum melle dispumato.

Dialacha magna dicitur magna qz ppōnē ipi⁹ plura simplicia ingrediūt qđ in minore. vel dicitur magna: qz hz maiorez efficacia. Auice. in v. canoñ. hz duas descriptiōes: qđ nō sunt b iij

similes: s; ista Mesue est illa q̄ nos utimur.
Lacha fm Serap. ex auctoritate Diasc. est gūmi arboris cuiusdā. z nascitur in terris arabū: z est similis mirre z storaci ipse Ser. quasi in fine ait. lacha est res rubea: que est sup ligna subtilia. z sapor eius est bonus. z ipsa coquit z tingit̄ inde pānt in rubeū colorē: z d; tinctura illa lhermes. reperit̄ apud ipsum lhermē qd̄ est grana tinctorū cuz quo tingunt̄ pānt. Aui. in. ij. cañ. duo cap. de ipsa facit. vnum sub noie lreihen: s; in arabico est kankamō. z dicit Aui. q̄ est gūmi horribilis saporis. z v̄ ignoraſſe qd̄ esset. et q̄a ignorauit scripsit aliud cap. de lacha. z qui mihi nō credit. videat ca. de lacha apud Sera. cū. c. de kaiken apud aut. z videbit q̄ idē est. modū aut̄ ablutionis docet Sera. in p̄prio ca. de lacha in fine. z sic ait modus ablutionis eius est q̄ accipiunt̄ gummi ei⁹. z te runē z p̄ciunt̄ sup aqua cala in qua bulierint aristologia z squinatū. et mouet̄ bñ cuz pistello z dimittit̄ residere z eticit̄ aqua. deī de desiccata in ymbraz reponit̄ i vase vitreo si nō clarificat̄ p̄rima vice eticias scdo. z de p̄dicta decoctioe sūt troc. de lacha.

Spice aromaticę. i. nardi.

Squinatū sicut dicit̄ est: est palea camelorum. De. in isto estio h; squinantū et inferius habet cumarum squinanti. et ambo debent poni.

Sauine fm circa instās solū folia compertunt vsui medicine. Ma. ait. Bracteos grece sauina vocata latine. Sera. ca. de sauina dicit. abel. i. sauina: de qua mirādum est q̄ aut. in. ij. cañ. in ca. de abel inquit. abel ē fructus iuniperi: qd̄ nō est vey. qz sicut dicitum est Sera. vult q̄ abel sit sauina. sic magis est credēdum auctoritati Sera. in simplicibus q̄ Auzen.

Aristologia. s. aristologia rotunda. de q̄ circa instans in cap. de Aristologia ait. aristologia rotunda magis medicine cōpetit q̄ longa z radix intelligit̄. z per tres annos seruat̄. radix in autumno colligit̄ z siccat̄.

Isopus. s. herba sicca: d; ad differentiaz humide que est pinguedo lanay. Aui. in. ij. cañ. duo ca. facit vñ de isopo humido. z aliud de isopo sicco: q̄ est herba satis nota.

Bdeliuz fm au. aliud est bdeliū mechū aliud est bdeliū tudaciū. aliud est ficulū et aliud arabicū qd̄ est aliud a bdelio palma: rū siluestrium et ambo sunt ex palmis siluestrib⁹. mechū aut̄ est ex fructu arboris palmarū siluestriū z nō reperio aliquē auctorez dicere q̄ bdeliū fiat ex fructu arboris pal-

marū siluestriū vt dicit Aui. Pl. ait in bactria nascit̄ bdeliū noiatisimū. cuius arbor est magna magnitudie oleo folijs arboris fructu caprifici. cui⁹ gūmi alij p̄cedo appellant̄ alij malachin in hoc nomē arabes imitantur mochal alij maldacon zc.

Dalacha minor nō est in vsu.

Confectio de raueseni non est in vsu. z hec est confectio de reubarbaro.

Rauedfenti sicut dicit̄ fuit est reubarbarum. z Auer. in q̄nto coll. inqt̄ raues. i. reubarbaray. Zsidoz⁹ ait. reubarbaray siue reupōticū: s; nō recte illud qd̄ trās danubiū in solobarbarico: istud qd̄ circa ponticū colligit̄ noiatum est. reu aut̄ radix dicit̄ barbarum greca: quasi radix barbarica Mesue laudat illud qd̄ magis est subnigrū declinās ad rubeinē. z qd̄ est tincture croci adulterat̄ in illis partibus. accipit̄ ex eo integro sicut est quātitas magna et submergitur in aq̄ p̄ dies quinq;. et dimittitur aqua illa siccat̄. et sūt inde trocisci. z sunt ipsi medicina regū. reubarbaray s; siccat̄ z veditur: sicut est qd̄ iam p̄didit̄ aiām. z est sicut hō mortuus. z illud in quo nō cadit adulteratio est rarū. et habet tincturā croci. adulteratū vero h; cōtrariū. cōseruatur p̄ annos tres vel quatuor: si sepeltatur in p̄silo aut in milto sicuti est consuetudo.

Diacostum. s. costi amari castie ctnamomī. añ. 3. v. semis anisi apij cimax squinanti reuesenti ana. 3. iij. assari. 3. iij. croci aristologie. s; rotunde. mirre. añ. 3. ij. mellis quantum sufficit.

Diacostuz autē d; a costo qd̄ recipit̄. hoc apud nos nō est valde in vsu. Aui. in q̄nto cañ. h; vnā descriptionē que videtur quasi esse similis huic. Nicola⁹ describit vnā aliā descriptionem: sed non est similis isti quaz infra describemus.

Costū aut̄ est radix amara. hoc sat; notū est reperit̄ aliquē in confectionib⁹ costū dulce: sed nostri auctores de eo non loquuntur nam videt̄ Sera. in ca. de costo ex auctoritate Ba. qui inqt̄. sapor eius. s. costi est amarus multum fortis acutus. Macer ait. Costi sunt gemine species grauis vna rubescit̄ Est z amara nimis. hec indica d; esse Altera s; leuis nec amara colore subalba. hāc arabes mittunt. prior vtilior medicine. s. fm circa instās costum potest seruari p̄ decem annos in virtute.

Confectio electuarij ex intētiōe nra nō est in vsu. s; simplicita q̄ si se declarata declarabo.

Alchol. i. subtile sicut arthomi solis. Aico

laus florentinus in lib. liij. in capl. de cura-
tione egritudinū oculorū inqt̄ administran-
tur autē medicine oculis aut in forma pul-
ueris et vocant̄ cohel vel cofel siue achoel
vel achofol et significat puluerē debere esse
subtilissimū sicut athomi qui apparēt in spe-
ra solis. et sic intelligere debem⁹ p̄ alcohol
puluerem subtilissimum.

Balaustra fm̄ Aut. Dia. et Sera. Psidorū
est flos maltgranati agrestis. Psidor⁹ in ca.
de pprijs noibus arboris ait. flores maloꝝ
a grecis appellati sunt q̄ntinos latini cadu-
cū vocāt. agrestum autē maloꝝ flores gre-
ci balaustrō appellauerunt: quorum alij al-
bi alij purpurei alij rosei. reperit̄ur similef
floribus mali puncti.

Concule apud n̄fos auctores. repiuntur
multe spēs. nā Sera. de ipsis diuersa ca. fa-
cit. ipse facit vniū capl̄m de conchilio. et ibi
sic ait. hedei. i. conchilium coele p̄ue sicce
q̄si adurif c̄inis eoz. fm̄ qd̄ d̄: est c̄inis mul-
tū adurēs. aliō capl̄m facit de ostracha ma-
rina et teste cōchiliū. et ibi de ambab⁹ loq̄-
tur dicēs ostracoꝝ ex mari que dicūtur bar-
cora nō vsus sum corporib⁹ eoz nisi cōbure-
rēt̄ur p̄t⁹ ea: q̄ sunt testa dura multum et.
etiā in ca. de blactebisante. i. purpura mari-
na inquit. cōchiliū est ex specieb⁹ ostracoꝝ.
et est similiter de cōchilijs palpir. et repiun-
tur in regionib⁹ idē in aq̄s iuxta q̄s oritur
spica nardi: et. Diase. facit capl̄m de coclea
terrēna. i. limacta: q̄ etiā inter spēs cōchiliū
est posita: reperit̄ apud nos alia spēs q̄ na-
scitur in aq̄s dulcib⁹ et hec vocatur cōchula
aque dulcis. inuenitur alia species ochule
quā peregrinātes portāt de sancto Iacobo
et iste vocāt̄ venerie. aut. aut in. iij. ca. in
fen. xxi. in cap. de cura fluxus sanguis. et in
fine eius patiet̄s fluxū mēstruoꝝ inqt̄. con-
culaz marinarū q̄ asportāt̄ur a sancto Iaco-
bo adustaz. adurunt autē vt docentur bul-
casim. et mod⁹ ipius iste ē: terāt̄ur in primis
et ponantur in olla mūda. et ponatur in fur-
no vna nocte. deinde extrahat̄ si sunt cōbu-
ste: sicut c̄inis bene. si nō autē ponas iteruz
in furno panis. et dimitte dō ec fiat alba cal-
cinata et vt̄ere vbi oportet.

Confectio alcāzi nō est in vsu. simplicia q̄ in
ipsa ingrediūt̄ur declarabo. aut. in q̄nto ca-
ponis habet duas descriptōes elarij alchā-
zi. sed nō sunt in vsu.

Florum alcheil. i. floꝝ rois marini: siue
corone mōrtis: siue alcheltiges. vt apud gre-
cos. si vero reperies scriptū in cōfectiōibus
granorū alchilū intelligit̄ granata siluestria

Confectio de assa. i. de assa fetida non est in
vsu. aut. in q̄nto ca. h̄z vñā aliaz descriptio-
nem: que eadem est cum ista mesue.

Assa fm̄ Dia. est gūmi filij apud Pl̄. in-
terdū vocatur lacerpitiū: vel assa vel herba
ei⁹ quedā est fetida. alta est dulcis quā apd̄
simonē nunq̄ vidi nec audiui aliquē vidis-
se sed Matheus siluati. exponit q̄ assa dul-
cis est gummi liquiritie. Basis in lib. diuis-
sionum in cap. de diminutione coitus inqt̄.
altit. id est assa dulcis.

Confectio Anacardina. s̄. pip̄eris. s̄. nigri:
macro pip̄eris. i. pip̄eris lōgi: mirabolanoꝝ che-
bulorū: emblicorū: belericorū idorū et iudebe-
dust. añ. 3. ij. costi. anacardi: succari taber-
zet. i. succari albi burungi bacharum lauri
añ. 3. vi. cip̄eris. 3. iij. tere anacardos p̄ se. de
inde medicinas alias. et cōfice cum butiro
vaccino et melle q̄t̄itate equali bulitis p̄t̄
us. et da post sex menses.

Confectio anacardina est cōfectio sapiē-
tium. et illoꝝ q̄ desiderant scire. acuit em̄ in-
tellectum aut. in. v. ca. h̄z habet duas descriptio-
nes confectiōis anacardine: s̄ nō sunt
similes huius: quā scripsit Mesue. inferit⁹ h̄o
h̄z electuariū anacardinum: qd̄ subtilitat̄ co-
gitationē et sensum. et est electuariū sapiē-
tium: et d̄: q̄ est salamonis. et hec descriptio
videtur eadē isti mesue. ipse mesue in ca. de
egritudinibus neruorū scribit vñā aliaz de
scriptionem de quo infra erit sermo.

Zumdebedust siue zumdebedust sunt te-
sticuli castorei: quidā apothecarioꝝ falso
dixerunt q̄ debet dicere vinum debedust et
volunt intelligere per vinum debedust du-
as res scilicet q̄t̄um sit vinum et debedust
sit quedā herba: sed falsa est opinio eorum.
nā vide aut. in predicta confectiōe q̄ loco-
tum debedust h̄z castorei. similiter h̄z Joh.
Serapio in suo antidotario. Itē vide in ter-
tio prac. Ioh. in predicta p̄fectione qui ha-
bet zumdebedust. i. testiculi castorei. et sic mo-
derni doctores volunt q̄ intelligamus per
vinum debedust testiculos castorei. et aīal il-
lud fm̄ Serap. vocatur castor et fm̄ Simi-
elmū placēt̄m̄ est quoddā animal qd̄ appel-
latur bauera. Nota q̄ herba beduster in p̄t̄i-
bus nostris vt dicit Math. silua. nō reperitur
mesue ī ca. de debilitate visus laudat ip̄az
vide simonē Januei. in ca. de beduster. vbi
sic ait beduster apd̄ abē mesue herba ē quā
ignoro ium de beduster sunt testiculi casto-
rei. et sic est. Itē circa m̄st̄as ait. castoreū est
testicul⁹ cuiusdā animalis dicti castor vel
beum. alij ium qd̄ idem est.

Castoreum

Anacardus sive Nicolauz est fructus cuiusdam arboris que pediculus elephantis vocatur. Circa instans dicit anacardi. dicitur quidam quod sit pediculi elephantis. sive falso. Sera. inquit: anacardi est fructus arboris similis cordi autis. cuius color est rubeus: parz et inter ipsum est res similis sanguini. et est id quod administratur in eo. Aui. dicit est fructus similis ossi dactyl: et medula eius est similis medule nucis dulcis. et etiam ipse aui. in. iiii. canoni. enumerat anacardos inter venenosas plantas: sed opz anteos admittunt in medicinis vt sparent. vt infra ostendat in predicta cofeccione nascuntur in cicilia in motibus ignis. Auer. in quinto coll. ait balador. id est anacardi.

Burongi vel abruigi idem sunt vt dicit Simon Sera. de ipso capitulum facit sub nomine abruigi. et dicit quod est granum paruum punctatum nigredinez albedine rotundum sicut granum mes. i. robille nullius odoris. Defert de sent. in sapore ipsius est amaritudo etc. non est bedereg. siue erismon: id est eruca gorgana. vt quidam apothecariorum dicunt nam Sera. aliud capitulum facit de erismon et dicit quod est granum sicut granum nasturtij. ergo non conuenit bederegi cum burugi. gertilis super quintum canoni. autem. exponit quod burongi est granum in magnitudine pipis. et hec est modernorum opinio. non est autem nigella vt exponit lumen malelucens. Nam rasis in nono almāforis: in ca. de lumbricis et vermbus qui nascunt in ano et in ventre habet burongi excocti: et intellige quod non sunt idem. quidam vero sapientes dixerunt quod veruz burongi est mirtus alba siue mirtus agrestis: et sic sine dubio videtur: quia mirtus alba est cubebe quod est granum in magnitudine pipis. et sic Mattheus siluaticus in capitulo de cubebe: inquit.

Cubebe. i. darmita vel borongi apud arabicos. et sic nostri doctores volunt quod per burongi ponimus cubebe: quia in ista materia multum valet: et sic est experientia apud multos quod si accipiat cubebe et mastice conuenit memorie. Mesue inquit quod ista cofeccio non datur si non transuerint menses sex quidam admittuntur talibus verbis dicentes quod in ipsa non ingreditur opium et si opium non ingreditur ergo potest dari in omni etate: sive non valet hoc. nam in ista cofeccionem ingreditur in bona quantitate de anacardis qui sunt venenosi: et oz admittuntur ipsos preparamos: vt docet Rainaldus de villa noua. in primo libro. in ca. de defectu memorie: et de iuuatibus ad memo-

riam vbi sic ait anacardi aut ante medicinas aliquas primo debet in hunc modum preparari accipiatur anacardi: et optime terantur in mortario: et in aceto fortissimo ponantur et ibi stent diebus septem postea lento igne in predicto aceto coquantur quousque tertia pars aceti remaneat: et cola fecem illam que in fundo vasis remanserit aceto extra colato et in medicinis pone. nunquam enim anacardi debet in medicinis poni nisi prius hoc modo preparentur: et si mel anacardium facere voluerit pone cum ipsis anacardis cum predicto aceto coctis tantumdem mellis dispumant et bulliant ambo simul vsque ad spissitudinem et habebis mel anacardium quod in predictis egritudinibus operatur mirabiliter sic debent preparari in ista cofeccionem.

Confectio Philonij ex inuentione prima Mesue sive Piperis albi. iusquam albi. ana. 3. 2. 0. opij. 3. r. croci. 3. v. spice: piperis: castorei. añ. 3. j. confice cum melle dispumato quod sit quadruplum ponderis omnium et sunt qui ponunt musci. 3. virtus tertiam.

Hec cofeccio philonij est famosa et maxime de istis duabus descriptioibus quas describit hic mesue. vix reperitur alie descriptioes que etiam in vsu sunt. vt est philonij persici Mesue quod describit in sua practica Aui. et etiam alij describunt sicut ostendat infra si deus voluerit.

Iusquamus grece latine sive Diast. sive canicularis. sive alios dens cabalimus et begi apud arabes Mesue habet iusquamum album et apud omnes auctores est herba nobilior alijs speciebus. sive quia in nris partibus non reperitur ponimus loco eius illam que habet semine subrufum. sive illa que habet semine nigrum. est fugienda. vt inquit macer. iusquamum greci quam nostri caniculariam dicunt. hinc herbe virtus est frigida valde: res habet species semine profertur primum album. Altera subrufus producit. tertia nigrum. nobilior reliquis est semine que gerit album pro quo si desit mos est apponere rufum nigrum frequens medicorum respuit vsus. et ista est illa herba que in papias a vulgo herba pynula vocatur. idem sentit Aui. ij. cano.

Opiuz sive Dia. succus est herbe et lac papaueris quod colligitur: vt ipse ibi docet. opium autem componitur ab opoz quod est succus et lachryma apud Aui. est succus papaueris nigri et egyptij ipsum seminat. quousque vero fit opium etiam ex semine lactuce: agrestis et est stupefactiuum debile. subtilis: Sera. de opio nullum facit ca. sed in ca. de papauere de ipso loquitur et dicit. gummi vero papaueris nigri est

opium. Aui. et Dias. non ponunt dosim opij. sed quod debet poni sine nocumento. Ser. autē in ca. allegato quasi in fine inquit et do sis et^o. s. opij est ab vno danich vsq; ad duo et q̄ttitas occidēs ex optio est. 3. ij.

Confectio philontij descriptiōe hamec nō est in vsu s̄m istam descriptiōē sicut dixi. sim- plicita que declarata nō sunt declarabo.

Nigella s̄m Sera. ex auctoritate Dia. est quoddā semē nigri: acutū boni odoris qui- dā miscēt hoc semen cum massa paste et fa- ciunt inde panē. moderni vero apothecarij vtuntur quodam semine triangulato habē- te citrinum colorem et odorem iocundū de hoc nostri auctores nō loquunt nā omnes scribūt de nigella: et nō loquūt nisi de illa nigella que vocatur melachion siue melan- tiū: vt dicit Diasco. sapientes vero dixerūt q̄ quando reperitur in receptis nigella de citrina debz intelligi: et quando reperitur melachion siue git intelligitur de nigra. nō est illud git q̄ dicit gitō: s̄ est aliud. Auerois in. v. colliget ait. scamum: id est nigel- la. Mandragore. s. corticis ipsius. Aui. vo- cat Jabiol: et dicit est radix mandragore: si luesit: et est radix omnis mādragore: et magne similis forme hominis. et ppter hoc nominatur mādragoza. est etiā nomen ima- ginis naturalis. sicut plāta existēs in for- ma hominis et s̄m petrū de cresētys verba Aui. sunt male traducta: vt infra ostendam in oleo de pomis Jabiol. auer. in. v. coll. ap- pellat lesaha. Joh. Sera. in antidotario in cōfectione dicta kerkigerij inquit zuberād id est radix mandragore.

Sagea vel sazenea. s̄. castorei: mirre: opij: pipēris: macropipēris: galbani: costi: cina- momi: su: meu: dauci: assari: croci añ. partes equales. confice cū melle dispumato et fiat

Sagea s̄m intētiōē Desue. est sazenea et sic credo: quia Aui. in quinto cañ. habet sazenea magnā et minorem que videt esse idem. albucasis autem in tertia particula azarauj inquit antidotum q̄ arabice ara- sazenea maior et antiqua nominatur que ab antiquis multum experta fuit et dicitur q̄ sazenea infinitis cōfert passombus et. ibi describit suam permissionem que quasi est eadē ap̄d nos ē in vsu maxie ista Desue.

Galbanū s̄m Dia. est lacrimum cuiusda; herbe similis ferule que in nicomedia na- scitur et sirta cuius optimum est quod est mundissimum et simile armoniaco et hoc ē satis notum. Apud auerrom in quinto col. galbanum appellatur hācartina.

Fu. id est valeriana vel pontentilla vel amātilla s̄m Dia. fu. multi appellant nardū agrestē. Circa instans dicit. fu. intelligitur radix sic est. ap̄d nos nascit iuxta fossas ml- ti vulgares noie vocāt ip̄az herbā b̄ndictā.

Deu vt dicto q̄n similiter ponit radix in- telligitur in medicina: sed lumen tenebro- sum seu malelucēs scripsit predictam cōfes- tionem: et exponitur q̄ meu est semē aneti siluestris cuius falsa est optio sicut est no- tum nobilibus apothecarijs. Plin. ait. meu in italia non nisi a medijs feritur.

Athanasia magna. s̄. opij croci mirre casto- rei usq; a mi albi costi cordumem seis papa- ueris nigri: spice id est nardi eupatorij epa- tis adib et cornu dextrum ex cornibus ca- pre et in alio de cornibus cerui similiter de singulis ana. ptes equales. et tere que tere- da sunt et alia liquefiant vino et cōfice cum melle dispumato et da post sex menses.

Athanasia autem magna dicitur respec- tu minoris: eo q̄ pauciora simplicita ingre- diuntur. tamen Desue nō describit nisi ma- gnā. Aui. vero in. v. cañ. habet athanasi- am magnā et minorē que satis videt con- cordare cum ista: et dicit q̄ minor h̄z illa tu- uamenta que sunt in magna. Nicola^o in suo antidotario h̄z athanasiā de q̄ infra. s̄ ista me- sue est illa q̄ nos vtimur. haliabbas autē i. x. practice h̄z athanasiā q̄ cū epate lupi fit.

Cordumem. i. carui agreste. q̄dā de nouo scribēs intitular^o lumē apothecarioz super istum passum loco cordumem posuit carui: cui^o falsa est optio. nā aliud est carui agre- ste. ali^o est carui domesticū. q̄dam dicūt q̄ cordumem est siminella q̄ nō est. alij car- damomū: q̄ nō est: q̄bus mirādum est q̄ il- lud ca. de cardamomo apud dia. est idē cuz ca. de cordumem apud Sera. sed moderni distinguūt p̄ alia noia videlicet q̄ aliud est cardamomū aliud est cordumem. nā Sera. duo cap. facit. in capitulo vero de cordume- ni dicit q̄ cordumem est carui agreste. p̄- terea vide apud eundē in suo antidotario in cōfectione triace qui exponit cordume- ni. id est carui agreste. et sic dicit Guiliel- mus placētinus in predicta cōfectione. De- mocritus nō ibidē dicit q̄ est cheisim cam- pestre siue siler creticum. Matteus nō sil- uaticus in capitulo de cordilon inquit. cor- dilon grece latine vero carui agreste vel siler creticum vel cordumem et dicit ex au- ctoitate Diascoz. q̄ est herba que nascitur in cicilia. eius fructus est fermentosus h̄s semen rotundū: et duplex sicut est fabayct

dum et odoratum. vide ergo q̄ verus cordu-
ment est carui agreste: et fm̄ Democritū est
cheisim campestre: et cheisim campestre est
leuisticum: et sic est fm̄ veritatem.

¶ Adib. i. lupus similiter Aut. habz epatis
adib. quidā scribunt adip. inde epatis adib
id est lupi. haltabas loco eius hz epatis lu-
pi: quod idē est. oportet anteq̄ administrē
in medicinis optime lauet vino albo odorū
fero et bene mundet ab omnibus stupefacti-
onibus. deinde exicet. et inuoluatur absin-
thio: et ad vsū referuetur.

¶ Reperitur quedā herba dicta adhil quā
Mesue in capitulo de egritudine oculorū
laudat: et est eufragia: fm̄ Math. siluaticū.
Jo. autē Anglicus in cap. de debilitate vi-
sus et cecitate accidētali inquit herba adhil
lis: est herba lupi interficiēs eum: et est sati-
rion. ipse enī fm̄ omnem modū administra-
tionis eius ē sublimis in cōfortatione visus.
fm̄ aliq̄s est herba eufragite: et vtraq̄ ē bo-
na: verū ex meo iudicio herba adhil magis
potest dici esse eufragia q̄ satrion: quia in
illa materia magis valet.

¶ Diasulfur ꝑ. piperis albi et longi. añ. 3. vj. sul-
furis citrini. thuris. meu. iusq̄ami albi. mir-
re. storactis. cordument ana. 3. viij. ruthe. co-
sti. añ. 3. vj. opij. mandragore. añ. 3. iij. crocti.
3. ij. 5. cassie. 3. vj. confice cū melle dispuma-
to et vtēre post sex menses.

¶ Hec descriptio diasulfur ap̄d nos nō est
valde in vsu Aut. in. v. can. hz vnā aliā de-
scriptionē que videtur esse eadē. Sulfur. ci-
trinū est satis notū reperit aliud sulfur q̄d
a mltis lapis sulfuris dī: siue sulfur viuūz si-
ue thron ap̄trō. ii. quasi sine igne. inde tiba-
piron. i. sulfur. Papias dicit sulfur dictū: qz
igne accendit. ignis enī est. nam vis eius in
aquis feruentibus sentitur neq̄ alia res fa-
cilis accēditur fulgur quoq̄ sulfuris odo-
rem habet et lux ipsa sulfur ea est. nascit autē
in insulis eolis inter siciliam et italiā ꝛc.
post iterum ait. sulfur dicitur quasi solt ꝑꝑ
id est terre ignis.

¶ Confectio de storace. ꝑ. storactis liquide: opij
assari: seminis iusq̄ami albi: castorei: cro-
ci: mirre: oilbani. añ. partes equales mellis
quantum sufficit.

¶ Hec confectio apud nos nō est valde in
vsu. Basis in nono almanfortis in cap. de flu-
xu ventris. describit vnā descriptionē que
est eadē nisi in vna re. v3 q̄ Mesue habeat
crocum. Basis non. in reliquis concordant.

¶ Storax liquida fm̄ Jo. Sera. in suo anti-
dotario in confectioe dicta kes est mel sto-

racis calamite. sp̄s vero storactis tres sunt.
scilz storax calamite siue lubue. et muscata. et
ista est illa q̄ intelligit quando absolute po-
nitur. et est storax liquida dicta sigia: et ista
fm̄ quosdā fit ex fructu qui nascit in arbore.
lubue exprimitur: et est storax liquida. et est
storax rubea dicta apud quosdā cozumbūz
vel thus iudeorū et fm̄ quosdā omnes species
ab vna arbore nascuntur de qua storace Hi-
cola ait. storax est triplex liquida rubea et
calamita. et oēs sunt gūme de q̄daz arbore.

¶ Confectio tere pigre galleni. ꝑ. cinamomi.

maisticis: assari: spice: carpobalsami: crocti:
xiloaloes: cassie. añ. partes equales et q̄daz
addiderunt storū squinant. partem vnā. et
quidam addiderunt absinthium. et alij alia.
aloes aut sit duplum ponderis omnium.

¶ Sera. i. sacra. pigra. i. amara. inde iera ꝑi-
gra. i. confectio amara sacra fm̄ intentionē
Mesue ex auctoritate galleni. et sic ē q̄ Sa-
lienus composuit ipsam et describit ipsaz in
tractatu. ij. metmir. in cap. de dolore capitis
qui a stomacho fit. Aut. in. v. can. hz vnā
altam descriptionem et est similis huic. et ibi
inquit. hec est iera aloes et associatur ei ci-
namomum ꝑpter subtilitatem suā et iuuamē-
tum quod facit visceribus et stomacho et ma-
strix similiter vt conseruet et similiter cassia
et crocus ꝑpter digestionē et confortatio-
nem cordis et stomachi et forta esse crocus facit
incurrere in ea dolore capitis. quare oportz
vt minoretur p̄odus eius aut expellatur et
assarum: quoniam inest ei aduozium ad so-
lutionem faciendam et precipitationem hu-
miditatis: et quādoq̄ ponitur loco ei⁹ cube-
be: et sunt subtiles: et carpobalsamus: et xi-
lobalsamus ꝑpter confortationē stomachi et
resolutionē albezaharati: et de hoibus sunt
quidam qui ponunt in ea florē squinātū qua-
re ꝑhibet rosarū q̄ tūmet ex aloē et rosas vt
expellat maliciā caliditatis aloes a stoma-
cho et a capite Mesue in sua descriptione nō
hz xilobalsamūz. Aut. ꝑo habz et Aut. nō hz
xiloaloes. i. lignūz aloes. Mesue vero habz
tu vero vides q̄ Mesue vult q̄ ingrediatur
xiloaloes et non xilobalsamum. Aut. est cō-
trarius. Saltenus compositor non habet xi-
lobalsamū q̄ xiloaloes debetis ponere. Sē-
tilis sup. v. Aut. ait. intelligendūz est quod
iera de aloē intelligit quia principalis me-
dicina que ibi ponitur est aloes ꝛc.

¶ Aloes fm̄ Isidorū est succus herbe ama-
rissime panace Mesue in capitulo de aloes

Inquit q̄ vnum est q̄ fit in succutri regione: aliud in psia: aliud in armentia: aliud in arabia. et melius ex eis est succotrinus: post illud persicum et illud secundum est epaticū deinde armenium. et deterius est arabicū: et istud apud quosdam est cabalinū. et dicitur quod est sex aliorum. moderni vero cōmunitur vtuntur epatico pro meliori: s̄z mesue et alij auctores magis laudant succotrinum quaz epaticū. spēs s̄o aloes s̄m mesue sunt tres vel quatuor. et similiter ponit Ruic. sed Dia. et Serap. nō ponūt nisi duas spēs s̄z s̄m multos spēs aloes sunt tres. vtz succotrinum dictum ab illa p̄uincia sic nōmī nata. epaticū: quia in colore suo assimilatur epati: et iste due species sunt nobiliores alijs. et est aliud qd̄ dicitur cabalinū: et istud est sex aliorum et est deterius in medicina. Mesue de forma ipsius herbe nō describit: sed vide apud Dia. et ibi reperias. et hec herba vocatur zabaera: et de modo faciendi ipsum docet albucasim in tractatu secundo de preparatione medicinarum que s̄nt ex plantis. Sera. laudat illud aloes q̄ est glutinosum non habens in se lapides splēdidū ad rubedinem declinans cito frangibile et fortiter amarum. quasi in fine ponit modū faciēdi iere pigre sicut habet Galie.

Mesue inquit q̄ illa medicina in qua proicitur aloes cōfortatior est: et si nō sit lotus illa efficit pl̄ solutua et min⁹ cōfortatiua.

Nicolaus florentinus in libro quinto in tractatu quarto in capitulo de complexione stomachi non pura in generali cum materia inquit in predicta confectione. et dixit Galenus aloes lotum efficacius est ad confortandum stomachū sed nō lotum efficacius est ad purgandum ipsum. et dicit. si tera pigra data fuerit ē ad purgandū stomachū tēpore congruo est efficacior omnibus alijs. ita tamen q̄ patiens ambulet post potū et moderate: et permuet aliquid in mensa regiminis eius. et dixit. nō debet pigra dēstēperari cum melle. confortatior corroboratio quam facit in stomacho cum melle fiet minoris effectus. tera quidem hec vocatur iere. Galie. simplex: et a quibusdam vocatur tera de octo rebus. et est illa de qua intelligit cū absolute ponit: cuius descriptio reperitur duplex. vna cum aloes loto alia cum aloes non loto.

Nicolaus autē dicit q̄ ista descriptio iere vocat a quibusdam tera de octo reb⁹. in hac nescio quid dicā. nā Galie. cōpositio istius cōfectiois in capitulo nominato inquit sic.

peffima autē fit dispositio in prauis humoribus imbibitis abiectis in tunicis ventris: quorū optimū auxilium est id quod p̄ aloē farmacum: quod vocant quidā pigram. alij autem ieram que p̄ aloem. et ponunt quidaz cētum. 3. aloes. vj. vero de vnoquoqz aliorū que ibi miscētur. que sunt numero sex: scilz cinamomum: spica: r̄lobalsamū: mastix: asfarus: et crocus. vide ergo q̄ Mesue Ruic. Nicolaus: et alij ponūt in predicta cōfectione octo res ad numerū sine aloes. et Gal. nō ponit nisi sex. vere credo q̄ sit error scriptoris. Scias q̄ de pdictis speciebus possunt fieri et s̄nt pillule. q̄ dicuntur de iera simplici vel de iera Gal. et etiam fit confectio iere Gal. que conficitur cum melle in modū electuarij reperitur alia iera: que dicitur iera magna. et ista reperit in antidotario Nicolai sicut infra ostendam. Scdm̄ intentionē Nicolai aloes debet esse lotus in ista descriptione: sed in alia nō. et modus ablutiois eius fit multipliciter. nam quidā lauāt ipsum cum aqua endiuie. alij cū aqua p̄uualit: s̄z melius est lauare ipsum: vt docet bulcasim in tractatu scdo vbi sic ait modos ablutiois aloes seu preparationis ad expellendā maliciam et acuitatem eius et conficiēdi ipsum s̄. de aloes succotrinno mūdo qd̄ cito frangit et habet colorē epatis. et cuius odor est bonus pondus libe vnt⁹ tere bñ et cribra. deinde accipe castie lignee: spice: nardi: assari squinati: carpobalsami: r̄lobalsami: cinamomi: ligni: aloes: croci: mastice: lacce. ana. 3. iij. cōtunde et coq̄ vt ipse docet in fine eius capituli ait. et vtere eo. s̄. aloes in medicinis laxatiuis et spēbus iere. et alijs medicinis in quibus aloes ingreditur. itē Sera. in ca. de aloes. quasi in fine ait. et quando aliquis vult illum sumere misceat ipsum cū mastice aut abluet ipsum cū aqua specierum. sicut spice mastice assari. sicut dicit bulcasim dominus Mesue in descriptioe pillularum de aromatibus etiā de modo abluendi aloem ostendit. sed s̄m illum administratur in predictis pillulis.

Tera hermetis est tera luf. s̄. aloes. 3. j. troc. alanda. a ur. viii. siue. 3. i. 5. turbit̄h agarici luf vtriusqz sicce ieros serapim mira. citrinor: chebulor̄ indor. añ. 3. i. 5. 3. m̄ziberis. cinamomi. mastice. bdelij. eliebori nigri eufozbi. assari. castie lignee. salis m̄di: castorei. croci. apij. l̄etisim. semis mezereō. sti. añ. 3. i. squille assare. 3. ii. fiat oīum contritio bona. gūm autē ponant in vino odorifero. et muoluatur puluis in succo cucumeris assa-

nini quantitate qua bene inuoluatur et excetur. et iterum de nouo inuoluatur in predicto succo. et pauco oleo nuciu. et iterum siccefit et cōficiatur totuz cū melle dispumato quantitate qua fiat totuz sicut pastaz detur post sex menses.

Tera hermetis fm intentione Mesue est terra luf. hermetis autez dicitur a cōpositoze.

Aut. in quinto casu. habet duas descriptiozes cōfectionis que nominat cōfectio hermetis: sed nō concordāt cū illa Mesue: illa uero mesue est illa qua utimur.

Troc. Alandahal. i. trociscis: de colouitida: nam arabes vocāt handal: co loquuntur. descriptio ipsius reperit apud Mesue in distinctione de trociscis. et ibi ait. Trociscorum alandahal qui ponuntur in terra hermetis. et in alijs cōfectionibus loco colouitide: ut infra erit sermo.

Turbith fm Mesue est radix herbe: cuius folia sunt sicut folia ferule. minora tamē: et est ex habentibus lac. et est ex eo siluestre et domesticū. et ex eo etiā est magnū et paruū et adhuc ex eo aliud album aliud citrinum: aliud nigrū sed melius est illud q̄ sit album et vacuū arundinosum et gumosum. et sit cortex eius cmeritū et planus et sit recēs et facile frangibile citrinū est malum.

Agaricus fm Diascori. est radix similis silfio id est radice antuden siue arboris asseferide: s̄ nō est sic dura. agarici genera sūt duo: masculus et femina. masculus rotūdus est et in se collectus et maior. femina uero pectini similis est: quo capilli discernūtur et. et ille qui est albus et leuis. et uelociter frangibilis et porosus et rarus ualde: et ut appareat dulcis in primo gustu eius. deinde succedat ei amaritudo ista est femina ut dicit Mesue et.

Luf virtusq̄. s. luf maioris et minoris mesue de luf. caplm facit et dicit q̄ est serpentaria. et est plāta que dicitur colū draconis. et ex ea alia est plana habēs folia: alia crispa electio melior pars totius plāte est radix: et melior radix est grossa cōpieta et orta in locis libertis. et melius tēpus collectiois ipsi est uer et principiu estatis. Dias. facit unū caplm de aarō. i. dragōtea minori: uel pes vituli: uel barba aarō. aliud caplm facit de dragōtea. et ista est serpentaria maior siue colubina: siue uiperia siue bisfaria: et hec ambē sunt note. et in hortis reperunt. Perr de cresētus in ca. de serpentaria ait. radix eius per frustra minuta diuidit et siccat et puluerizatur. et per panū cribellat et cōseruat.

Treos fm Auicē: est radix lilij celestis: que satis est nota.

Serapinū fm mesue est gummi alafce humdeg. et est arbor similis oleandro montano. et melius est: cuius intra subrubetū et subalbidum est: et quod habet odorem porozum et quod est facile resolubile in aqua: et q̄ est clarum.

Euforbium fm au. est gummi calidū. cuius uirtus alteratur post tres aut quattuor annos. circa instans in. c. de euforbio ait est gendū quoq̄ est grossum et clarum et purū et lucidū in substantia in colore citrinum: et per decem annos seruatur.

Sal indus fm Au. in. ij. casu. est sal niger non nigredine napticitatis que sit in ipso: s̄ ppter substantiam ipsius: et marinus quidā cum aque obulat illico liquefit: et nō est ita terrenus. Mesue in caplo de speciebus salis. dicit salus indi altus subniger alius sub ruffus et obscurus est. Serap. in. ca. de baurach de ipso loquitur. Matheus siluaticus dixit. sal indus est in colore salis dulcedine mellis: ut Au. in quarto casu. fen. j. de asperitate lingue: et est zuccaz q̄ inuenit coagulātū sup cānam meli in india sicut sal. loco eius ponitur zuccaz candidū. aut. autez in quarto casu. in ca. allegato: ex auctoritate mathei siluatici non ita dicit. immo ait aut saltem qui asportatur de india et sunt in colore salis et dulcedine mellis. per ista uerba nos possumus intelligere: si sal sit zuccarum candidum. ut uult Matheus siluaticus. uerum multi modernorum sunt qui loco salis indi ponunt zuccarum candidum: et ita sunt qui ponūt sal panis qui est species eius. et dixerunt sapientes q̄ est melius ponere sal rubeum seu sal panis q̄ zuccarum candidum uel candum.

Mesereon. s. f. semen ipsius quod appellatur cocognidiū. Dia. i. capitulo de camelea id est mezereō dicitur camelea aut cocognidiō non est fermen laureole ut dicit circa instans in caplo de laureola. Sera. de laureola loquitur in capitulo de lauro. alexander in capitulo de hydropisi inquit camelea unde cocognidium colligitur: et est lacticiū folia oliue habēs et sic est: et ppter id apud matos herbatos uocatur herba oliuella propter similitudinem foliozum ipsius.

Stichados fm mesue laudant stichados arabicum et melior pars plante eius ē flos post hunc folia.

Squilla fm au. est cepe muris: eo q̄ interficit mures. Mesue in capitulo de squilla

la docet modū preparatiōnis ius in assatio-
ne: et est vt accipiant lamina ipsius et sepa-
ratim inuoluatur in pasta et sepellant in ci-
nere calido donec coquatur sufficiēter post
ea extrahantur ex pasta et administrentur
vbi oportet.

¶ Modus alius assatiōnis ipsius ponatur
in vase luteo vitreato: strictioris ficti et sigil-
letur ligatiōe forti cū pergameno et dimit-
tatur diebus .xl. et proprie diebus maioris
estus et moueat vas et mutetur vicissim oī
hora. ita q̄ equaliter in singulis partibus ca-
lescat. deinde extrahatur squilla et admini-
stretur vbi opz. albuchafis aut in libro. ij. de
preparatiōe medicinar. inquit modus pre-
parandi squillā in omnibus modis prepara-
tiōnis eius: et est cepe muris. et primo de mo-
do assandi squillam. vide ibi q̄ eius modus
est vt faciunt moderni.

¶ Scamonea fm Mesue est solutiuum ma-
gnū. et dicit democritus: qd̄ est solutiuus an-
thonomasice. et quod est genus solutiuoz et
generale est sup̄ omnia solutiuā. Plantave-
ro ipsius: vt dicit mesue est spēs volubilis. et
dicit q̄ notatur dñs laticiorum laudatur
antiochena et armena.

¶ Cucumer asinitus est fructus sicut cu-
cumer paruus. et melior pars plate eius est
fructus ipsius. et pprie eius completi succo
et post ipsum radix. et melior fructus eius
est cōpletus citrinus. iā expoliatus a viridi-
tate. et qui est vere amaritudinis. et melior tē-
pus operationis succi eius est finis estatis
et collectionis radice eius est finis veris.
et modus operatiōis succi ei⁹. vt docet ibi
Mesue. iste est. B. ex succo eoz quāritatem
quam volueris. et pprie quādo citrinefcūt
et sunt maturitatis complete. et fiat extra-
ctio succi cū facilitate. nō cū cōpressione et
expresse laboriosalet ericetur vt epicca-
tur scamonea et aloes.

¶ Confectio hiee archigenis descriptiōe vnt
uersali: nō est in vsu. Aui. in. v. canoni. inqt.
descriptio vntuersalis hiee Archigenis si
legis ambas descriptiōnes sunt idē. Archi-
genes autē est cōpositor istius cōfectiōis: de
quo Papias ait. archigenes est p̄iceps me-
dicozum. Simplicia vero que in ipa ingre-
diunt declarabo si declarata nō sunt.

¶ Prassiu. i. marubiū albū s̄ prassiō est por-
rum. Dia. de ipso duo facit cap. vnū qd̄ inci-
pit marubiū qd̄ greci prassium vocāt p̄pter
amaritudinē. Aliud ca. facit de prassio: qd̄
idē est hoc est satis notū. Papias ait. Plo-
lopes herba que ē a grecis prassio vocatur

a latinis vero marubium dicitur.

¶ Lamedreos fm aut. est quercus terre q̄
habet folia parua similia folijs quercus.

¶ Salienus placentinus dicit quercus terre
vel quercula minor est camedreos. hec a lo-
bardis vulgo calamadrina vocat.

¶ Armoniacum siue amoniacū fm Sera.
ex auctoritate Dias. est gummi plante simi-
lis plante galbani in figura sua nascitur in
terra dicta a rege minoris. et est in partibus
codi et dicitur herba et⁹ grece asios. huius
radix vulneratur et egreduntur lachryme
que colliguntur et seruātur.

¶ Sppoponar fm Dia. succus est herbe q̄
panax dicit. Scdm Mesue est gummi plan-
te cuiusdā similes ferule. Apud auerroem in
quinto coll. appellatur thaur.

¶ Polij. s. polij. mōtanti. Circa instās dicit.
polij mōtanti diuersa sunt genera. vñ qñ sim-
pliciter ponitur mōtanum d̄z poni cū flores
producit debent colligi. et per annum ser-
uatur. Apud aut. in secundo canonis polij
est species sceba. i. sandonici in qua est ca-
liditas et acuitas pauca Auerrois. in quin-
to coll. dicit. sedes. id est polium. scilz polij
montanum.

¶ Hieria archigenis descriptione pauli nō est
in vsu. aui. in quinto canoni. habet vnam de
scriptiōnem. que est eadē cum illa Mesue.

¶ Hieria diacoloquintidos inuentione Basis
non est in vsu. Mesue dicit q̄ est ex inuētio-
ne rasis: sed ego nunquam vidi apud Basiz
sed in antidotario vniuersali est scripta vna
descriptio.

¶ Coloquintida fm Mesue est quam per-
ses cucurbitatem deserti vocant. etiam fel-
terre appellatur: eo q̄ in toto ambitu ortus
eius interficit herbas. et est sicut venenum
eis. Mesue inquit. coloquintide bone. po-
stea ait in loco coloquintide trocis alādal
et sic est q̄ in oibus locis vbi ingreditur co-
loquintida ponit debent troc. alādal. Et si
queratur si coloquintida debet poni in me-
dicinis grosso modo contrita aut subtiliter
puluerizata. vide Mesue in suo capitulo.
vbi inquit ex auctoritate filij zezar. non o-
portet enim vt multum conteratur. vltima
enim puluerizatio eius excoiat vias et
venas. et dixit filius Serapio. oportet vt
non perueniatur ad vltimum puluerizatiōis
eius. aliter enim vlceraat viscera. Mesue di-
cit ex auctoritate filij Sera. q̄ oportet vt nō
perueniatur ad vltimum puluerizatiōis
eius aliter vlceraat viscera. Vide Serap. in
ca. de coloquintida: quasi in fine qui dicit:

oportet quideꝫ colloquintida non teratur multū ne adherat intestinis vlcendo ꝛc. Mesue iterum inquit ꝛ mihi videtur q̄ i vltime puluerizata confrangitur virtus. a permixtione adiutorū eius. ꝛ p̄transit loca vlceraꝫ absq̄ impressione nocumentoz in ipsis. ꝛ forsitā in ea in qua nō exquisita sit illius pars sensata grossa ex ea adherēs i vjjs et in volutionibꝫ apostematis. ꝛ vlceraꝫ ꝛc.

Hiera ex inuentione nostra non est in vsu.

Hiera constantina Constantino composito re dicta non est in vsu. simplicia vero q̄ sunt declaranda declarabo.

Alsiracost al̄s yiracost est species māne vt ait Ruice. in. ij. cap. de manna. Nam ipse Ruice. ait māna; est omnis ros cadens sup lapides aut arborē ꝛ fit dulcis ꝛ coagulat̄ sicut mel ꝛ exsiccat̄ sicut gūma: quē admodū tereniabin ꝛ alsiracost. ꝛ mel asportatum de terra cultura siluestri. nos loco eiꝫ ponimus manna vsuale.

Tamarindi fm mesue sunt dactili acetosi ꝛ sunt ex fructibꝫ palmarū siluestriū in india ipsi quoq̄ sunt ex medicinis nobilitoz in quibus non est excessus.

Cheiron aut̄ est quedam puincia vbi tamarindi ꝛ dactili abundāt. Matheus siluaticus in littera heiron ait: heiron v̄l cheiron est regio in qua anthonomastice dactili abū dant Serap. in cap. de dactilis dicit: ex auctoritate aboanisa. cheiron est spēs dactilorum. Ego autē puto q̄ est differentia in litteris. Nam heiron est regio ꝛ cheiron scriptū per. a. est quedā species dactiloz: vt dicit Serap. Mesue laudat nigros nō vere nigredinis cū luciditate ꝛ qui sunt teneri ꝛ mixti cum villis qui sunt sicut radices ꝛ sint recētes ꝛ pingues absq̄ desiccatione: ꝛ sint cum dulcedie acetositatis pauce: veri puri non permixti et sunt ex adulteratoribus qui eos falsificant cum carne prunoz: sed de occultat fallaciā nigredo sine luciditate in ipsis quia sunt humorosiores: ꝛ q̄ in eis est odor ꝛ sapor prunoz. Ruice. in. iij. canoñ. in fen. prima: in capitulo reguminis sitis eorum superflue: dicit almosophat ꝛ sunt tamarindi.

Cassia fistula. s. medulla vel pinguedo ipsius est satis notum. verū reperitur aliquādo cassia fistula q̄ potest capi p̄ cassia lignea Circa instans de vtraq̄ capituluz facit zucarum violatum siue conditum violatuz est condituz quod fit ex tribus partibus zuccari et vna parte violarum. de quo infra in tractatu de conditis ostendā si deus voluerit.

Endiua nomen latinū est: post grecuz in

tuba. arabes etiam post grecuz hūdebe. fm circa instans endiua est scariola. Petriꝫ de crescentijs dicit endiua que alto nomie dicitur scariola vel lactuca agrestis. verū modermi distinguūt per alia noīa. nam aliud est endiua: aliud est scariola: aliud cicorea: aliud est taraxacon: q̄uis vna p̄ alia pōt poni: vt infra apparebit i fir. de cicorea fm Alcolauz florentinū. ꝛ ibi si deus voluerit ostēdaz species endiue vel scariole que sunt ad numerū septē. Endiua vero satis est nota.

Mallum fm Psidorum in capitulo de p̄p̄ijs noībus arborum inquit. mallum a grecis dicitur q̄ sit fructus eius pomoz omnīū rotūdistimus. vnde ꝛ hec sunt vera malla: q̄ vehementer rotunda sunt. Mesue dicit succi malloz. s. pomozum granatorū: vt dicunt quidam sapientes acetosorum. s. in sapore ꝛ mucorum. id est saporis compositi ex dulcedine ꝛ acetoso.

Lupulus fm Mesue est species volubilis ꝛ est habēs folia similia folijs citruli cuius flos est sicut sunt ampule adherentes simul. Petrus de crescentijs ait. humilis. i. loleuertigo: ꝛ sic est quod nos vulgo vocamꝫ loluertigo.

Capillus veneris fm Sera. est bescegua sen siue coriandrum putei: siue capillꝫ algol et capillus porcini. Rui. in. ij. canonis de bescegua sen ꝛ sinace est capillus porcini ꝛ arabice est capillus algul. Mesue dicit. capillus veneris dicitur apud quosdā capillꝫ fontium: et dicitur capillus hominis nemo ralis: ꝛ ab alijs dicitur coriandruz putei ꝛc. hec herba est satis nota. Ruerois in. v. col. dicit cistarabber. i. capillus veneris.

Triphera persica. s. succi solatri: succi endiue. s. vsualis apij: et succi lupi depuratoruz ana. ℞. i. et p̄iciantur super eos violarū sic carum aut viridum. ʒ. iij. folliculozū sene. ʒ. ij. agartci. ʒ. i. prunozū demascenoz pingulum numero. ʒo. cuscute. ʒ. ʒ. mira. citrinozū: chebuloz indozum fricatorū in oleo violarū aut amigdalazū dulcium. ana. ʒ. ij. spice aromaticæ. ʒ. iij. bulliāt super prunas cū facilitate vsq̄ dum remaneant. ℞. ij. et p̄iciantur super illa epythimi boni mundi. ʒ. xl. et bulliant ebullitione vna et deponatur ab igne. et decolentur et dissoluātur in vna parte istius colature. tamarindoz bonoz recētū. ʒ. iij. māne. ʒ. i. ʒ. pulpe cassie. ʒ. iij. zuccari violati. ʒ. xij. colētur et mundētur a granis et scosis. et in illa parte aque p̄iciantur zuccari taberzet. i. albi. ℞. iij. aceti vini. ℞. i. coquantur cum facilitate. deinde p̄iciantur super

Illud quod dissolutum est in succis: et aggregentur simul in unum. et coquantur usque ad mellis spissitudinem. ultimo vero pulverizentur super illud raved bont. i. reubarbari electi. 3. ij. mira. citrinorum. 3. i. 5. chebulorum. indorum. an. 3. i. beleritcorum emblicorum. ana. 3. iij. granorum fumiterre. troc. diarodon: macis: masticis: cubebe: spodi: sandali citrini. an. 3. ij. 5. quattuor granatorum. an. 3. ij. 5. anisi. 3. iij. spice. 3. ij. inuoluantur in oleo violato: et reponne in vase vitreo. et da cum aqua frigida: aut succo endiute: aut succo solatri.

Triphera dicitur delicata. et persica dicitur: quod apud persas inuenta fuit: vel dicitur persica quod in illis partibus videtur ipsa sicut fit in nostris partibus. Nicolaus florentinus in libro quinto in ca. de debilitate stomachi inquit sic et medicamen persarum et pro idest triphera persica eius descriptionem ipse Nicolaus describit: sed non concordat cum ista. Desue in simplicibus nec in reliquis ipse nicholaus habet mirabolanorum indorum assorum cum butiro vaccino: nasturtij. etc. sed ista domini Desue est nobilior illa.

Solatrium. s. succus ipsius herbe. Dia. de ipso quattuor cap. facit sub iudice strigium. et dicitur quod prima est ortulana. et hec apud nos dicitur herba morella vulgo. Alia species est alchekeingi dicitur cacabum siue fiacho a vulgo. Alia dicitur cabalaris vel a latinis lunaria et ista est faba inuersa. et est altera dicta manicon aut perison etc. Macer dicit. herbam quam greci strigium dixerunt latini Maureolam dicitur vis eius frigidavalde secundum Sera. solatrium est vnavulpis. alij vna canina vocant.

Apij. s. succus ipsius. Isidorus in cap. de oleribus ait. apium dicitur: quod ex eo apes. i. caput antiquorum triumphatum coronabatur. hercules autem hanc herbam primus capiti circumtulit etc. Auerrois in quinto col. dicit alcharfas. id est apium.

Viola. s. vsualis Serap. cap. de violis dicit quod flos eius a proprietate que est in eo quando bibitur cum aqua confert squinantie et epilepsie: que accidit pueris: et est illa quam vulgares nominant matrem puerorum.

Folicul' sene. Desue de ipso loquitur in capitulo de sene dicens. sene est folicul' plante: quas vocant ples halzemer et eius ortus est secundum semitam orobi. et inuenit ex eo domesticius et siluestris. Electio melior pars plante eius est foliculus. deinde folia. sicut in eis est virtus debilis valde et melior folicul' est cuius color tendit ad viriditatem et subnigredinem etc. Viros qui aut. eo vti in multis

casibus et nunquam de ipso scripsit in secundo canonis. Secundum circa instans folia sola competitur medicine: et ponunt in medicinis abiectis sit pitibus. per decem annos seruatur.

Pruna damascena apud omnes auctores sunt magis laudata quam alta pruna. Circa instans in capitulo de prunis inquit. pruna alta nigra alta rubea: que nigra sunt: et aliquantulum dura magna vocant. et precipue damascena. cum matura sunt colliguntur et ponuntur in sole per decem dies. asperguntur aceto. et ita seruantur in aliquo vasculo per annum.

Cuscute. i. podagra linte: eo quod linteum necat. Serap. cap. de cuscute. dicit quod in latino est rima: et est herba inuolvens eas: sicut fila: sed in summitatibus habet fructum subtilem et ipsa crescit in arboribus et in vineis. Petrus de crescentijs dicit cuscute. i. podagra ligni vel gringus. et sic est quod cuscute. vulgo dicitur gringus.

Epthimum secundum circa instans est herba precipue in locis calidis crescens. herba autem ista conuertitur circa thimum: scilicet quando dam herbam: et qui flos eius est epthimum qui super thimum crescens. flos autem in medicinis ponitur et non herba. quando producit flores. colligitur. Dia. autem dicit epthimum flos est thimi similis timbre. i. saturegie. Desue ait: laudat illud quod est subruissum cretense acuti odoris. forma vero ipsius est similis cuscute.

Grana fumiterre sunt semina ipsius fumiterre: secundum Desue est ex medicinis benedictis: et est ex eo alij cuius flos est subalbidus cinericius et alij cuius color est palis violaceus. Electio melior est cuius herba viridis tenera et cuius folia sunt plana et tenera: et cuius flos est violaceus. Crispus vero non est bonus. et melius tempus collectionis herbe eius et operationis succi eius est principium veris et seminis eius est finis ipsius veris.

Quattuor granatorum aliquando reperitur quattuor granorum et sunt quattuor semina communia maiora frigida et sunt proprie melonis cucumeris citruli et cucurbitae.

Citrulus autem est quedam species cucumeris: sed est longior satis nostro. eius semina ingruis: scilicet cortex ipsius: sed semina munda sunt alba.

Confectio electuarum alharif. et est electuarium boni saporis non est in usu. Simplicia vero que sunt declaranda declarabuntur.

Mabeth secundum modernos est zucarum candidum. Mattheus siluaticus in littera mabeth dicit quod est candidum. preterea vide apud

Leonardus de preda palea in cap. eradicationis vestigiorum qui inquit anabet zuccarum candidum. et sic hodie intelligimus per nabet zuccarum candidum: quod satis est notum. Confectio electuarij indi maioris. ꝑ. cinamomi: gartofilorum rosarum. s. rubearum. castie macis ciperi. añ. 3. iij. sandalorum citrinorum 3. ij. 5. ligni aloes nucis muscate: añ. 3. ij. turbi buh boni albi et gumosi et arudin. 3. 50. zuc cari et penidiorum. añ. 3. xx. galange heil. cardamomi assari mastice añ. 3. i. 5. scamonee bone et cocte in pomo. 3. xij. omnia cum oleo amygdalino fricetur. deinde recipe succi citoniorum et granatorum succi apij et feniculi añ. li. 5. deinde pone succos cum melle dispumato ad spissitudinem convenientem et confice cum speciebus et fiat.

¶ Istud electuarium indi maioris apud nos est in usu: et maxime ista descriptio. verum est quod desue habet maioris et minoris: et dicitur minor est aliquando in intentione maioris. tamen quando medicus ordinat electuarium indum de maiore intelligitur. ille vero qui de nouo scripsit intitulatus lumen apothecariorum seu lumen fuscum: dicit quod quando simpliciter scriptum reperitur electuarium indum: de minori est intelligendum: quod non creditur: sicut est notum apud medicos et apothecarios peritos.

¶ Penidij. s. lenis confectio. Sera. capt. de zucca. inquit penidij sunt calidi et humidi in primo gradu maxime albi. et sunt grossiores zuccaro. Liber qui dicitur albuchafis in tractatu secundo docet modum faciendi penidios. Naz inquit penidij fiunt ex melle: et ex puluere zuc cari bono albo et mudo. et postea sequitur modus ipsius: qui satis est notus aromataris. Etiam circa instans docet modum ipsius completum: sicut sunt apud nos. Idem docet Johannes anglicus in libro. v. quasi in fine dicens. Nicolaus ponit diapenidion de quo infra. Heilad est cardamomum matius: sicut dictum est: verum illud lumen male lucens super istum passum dicit Heil. id est cardamomum matius. et post sequitur dicens. cardamomus. s. minus. i. melegeta: quod falsum est. nam ipse in confectioe de cinamomo dicit heil. i. cardamomum minus et in ista dicit quod est matius: quod sibi ipsi contradicit.

¶ Scamonea bona et cocta in pomo. s. in citonio. et tunc appellatur diagredium siue scamonea preparata Johannes anglicus in ca. de fluxu ventris ait. post assumptionem pilularum acutarum cum diagridio vel esula vel coloumida. tamen diagridium est ma-

gis familiare. et ideo dicitur in versibus. Si vis subsidium per fluxum ventris habere. Sume diagridium nec oportet plus adhibere. et captatur in citonio vel in pomo cocto. et si arguitur coloumida non debet multum conterri. Dia. in cap. de scamonea ait. eligenda est scamonea: que cum lingua facta est ab ipsa alba efficitur: multi vero succum titimali commiscunt ei: sed intelligitur quod lingua exasperat et exardescit. nascitur autem in india et in sirta diagredium: sed graue et spissum. s. diagredium: quod ipsi adulterant permiscetur timalium et polines herbi. liber qui dicitur albuchafis docet modum extrahendi lac scamonee. et coquendi et preparandi eius multam auferendi. quidam apothecariorum preparant ipsam cum vino citoniorum posito in vesica porci circumuoluta et sepeliunt eam pasta. et ponunt in furno tantum quod sit cocta pasta. postea extrahunt. et sic vitur ea. sed ego dico quod melius est coquere in citonio ut est notum apud nobiles apothecarios.

¶ Granatum mallum s. Isidorus in cap. de proprijs nominibus arborum inquit mallum granatum dicitur. eo quod inter corticis rotunditatem granorum contineat multitudinem. arbor autem malli granati est generis femini. pomum vero neutri generis. vbi dicitur mallum malla creat: sed gestat garbasa malus.

Electuarium indum minus habens intentionem maioris. ꝑ. turbitum 3. vi. zuc cari tantum de macis piperis. scz nigri zinziberis. gartofilorum: cinamomi: heil. nucis muscate. añ. 3. vij. scamonee. 3. xij. ꝑ. fice cum melle dispumato.

¶ Istud electuarium dicitur minus: quia pauciora simplicia ingrediuntur quam in maiori s. intentionem desue minorem habens intentionem maioris. tamen regula est a nobilibus apothecarijs quod matius est magis in usu quam minus. Et quando simpliciter medicus ordinat electuarium indum de maiori debemus intelligere: et sic de electuario hamech. et sic de singulis. simplicia sunt supra declarata.

Confectio de dactylis: et est diafinicon. ꝑ. dactylorum hatron infusorum in aceto tribus diebus et noctibus. 3. 50. penidiorum siphari. 3. xxv. amig. mundarum. 3. xv. turbitum. 3. xvij. scamonee. 3. xj. zinziberis: piperis longi: foliorum ruthe siccorum: cinamomi: macis: ligni aloes: a nisi feniculi: dauci. i. seminis bastinace siluestris: galange añ. 3. j. et gra. xv. et fiat de oibus contritio bona. et confice cum melle dispumato quantum sufficit.

¶ Diafinicon autem dicitur a dia quod est confectio. et fenicon vel fenichion grece. i. dactylis

lus inde confectio de dactylis. i. diaphinicon
vt dicit Mesue. idem in cap. de turbithat.
inquit Johanni⁹ dactylorū infusorū in ace
to die ac nocte partes centum et hoc videt
habere similitudo diaphiniconis. Alii. in qui
to canoni. habet tres descripciones: sed non co
cordant cum illa Mesue. nec sunt fm ipz. ista
vero mesue est illa qua vtimur. hoc antido
tum fm intentionem Mesue est medicina se
curitatis.

Dactylus fm Isidororum dicitur a similitudine
digitorum. nam sic nuncupati sunt: quorum
etiam eorum nomina variantur. nam alij ap
pellantur palmemule similes mirabolantis.
alij thebaici q̄ sunt nicolat. alij muscales q̄s
greci cariatos vocat. Circa istas dicit ori
fencia. i. fenicon indi vel dactili. **P**etr⁹ de
crescentijs dicit. palma est arbor ferens da
ctilos. similiter ait Aluc. in capitulo de pal
ma et. satis noti sunt. **P**li. in vno loco inquit
palma que fert mirabolanium probatissima
in egypto ossa non habet.

Cheiron vel hiron fm Matheum silua
ticuz est regio in qua antonomasice dactyli
abundant: et oriuntur in ea meliores et pin
guitores: dulci ores omnibus alijs alia regio
num et sunt mediocritis figure non longi: neq̄
multum parui pingues satis: et dulcissimi. et
meliores ex eis sunt citrini et rubet. **M**at
theus ibi inquit. istud vocabulū ponit i
antidotario. Mesue in electuario de dactylis:
et etiam in loch de pino et.

Rotab fm Matheum siluaticum. et fm si
monem tanuensem et Serap. sunt dactyli: s̄
muroz q̄ raris in tertio almasoris in capi. de
virtutibus fructuū et pomoz inquit rotab.
minus calidi sunt q̄ dactyli. ergo rotab non
sunt dactyli: sed maiores habent opintonez
q̄ rotab apud arabes sunt dactyli.

Pendij fm Alii. natura. calidi sunt et hu
midi in primo et proprie albi et sunt humidio
res alijs. Mesue inquit pendioruz s̄hari. i.
pendij qui sunt ex zuccaro dissoluti i aqua
decoctionis orde. videt in aqua communi
s̄hari vel s̄har apud arabes est ordeum. nā
vide Serap. in cap. de ordeo qui dicit s̄har
i. ordeū s̄h̄r dicit Nicolaus in suis sinonis.

Amgdalarū mundatarū. s. a corticib⁹ su
is. mesue hz amgdalarum s̄z non specificat si
debent esse dulces vel amare fm **P**e. de cre
scentijs debent esse amare: etiam fm Simo
nem Januensem. amgdala dulcis esui conue
nit. amara medicine est aptior.

Mesue in hac p̄fectōe inquit. mellis q̄stū
sufficit hoc notū est ab aromatiarijs exptis

ille vero qui de nouo scripsit intitulatus in
men apothecarioz iquit mellis colati et di
spumati lib. i. et. 3. i. 5. quod non est credendū
q̄ si feceris diaphinicon p̄pletū: vt hz Mesue
dico q̄ ingrediunt ad minus. lib. iij. mellis
dispumati et colati. idem etiam errauit in do
sis scamonee.

Electuarium de psilito. **R**. succi buglosse do
mestice et silue stris. et succi endiue. et succi a
p̄ij coctoz et dispumatoz. añ. **W**. et p̄ice sup
ipos cuscute. i. podagre lmi. a simi. folliculoz
sene añ. 3. v. capiloz veneris manipulus. i.
succum fumi terre. 3. iij. assari. s. assarabacare.
3. iij. spice. 3. iij. et dimitte p̄ dies et noctē post
ea buliat ebullitione vna et p̄ictat super ea
violarum viridium vel siccarū. 3. iij. ep̄thi
mi. 3. iij. et buliant adhuc alia ebullitione par
ua: deinde colent et exprimant. et in colatu
ra ponatur psiliti. 3. iij. et dimittat per dies ac
noctem omni hora: tamē agitando illud cuz
spatula. deinde exprimant viscositas eius to
ta. deinde accipiatur huius viscositatis. **W**.
iij. et p̄ictatur sup eam zuccari albi. **W**. iij. 5.
scamonee cocte in pomo. i. diagredij. 3. iij. 5
et decoquantur cū facilitate postq̄ coctum
fuerit p̄ictatur sup ipm pul. troc. diarodon
et de spodio et rauesfenti. i. reubarbari. añ. 3.
i. 5. troc. de berberz. 3. 5. et voluit hamech cō
fectionem hanc electuarium troc. sunt alij
qui addunt acetū. **W**. i. 5. alij addūt succi vio
larum. **W**. i. et est medicamen nobie.

Istud electuarium apud nos est in vsu et
maxime fm istam descriptionem Mesue **A**
colaus in suo antidotario iquit. electuariū
psiliticum a psilito dicitur: sed non fit sic nec
est idem cum illo Mesue.

Buglosa. s. domestica et est lingua bouis
Dia. vocat buglosos. et dicit q̄ hz folia simi
lia flōmos. i. tassobarbaso. **M**acer ait. lingua
bouis greco fmone buglosa vocat. ista est
illa qua vtimur. siluestris non buglosa voca
tur. ista est illa qua vtimur. siluestris non bu
glosa est borago. Et non reperio auctore au
ctenticum facientē capitulum de vtraq̄. nā
qui scribit de vna non scribit de alia. tamen
he ambe sunt note.

Manipulus intelligitur in receptis tan
tum quantum manu capi potest. **I**sidorus
inquit. manipulus ducentozum est militum
manipuli autē dicti sunt milites: siue quia
bellum primo manu incipiebant: siue q̄ an
teq̄ signa essent manipulos sibi: id est falci
culos stipule vel herbe alicuius pro signis
faciebant: a quo signo manipulares milites
cognominati sunt et.

Psilium dicitur: eo quod semen eius pulicibus assimilatur. **I**sidorus in capitulo de herbis aromaticis: siue communibus ait. psileo dicta: eo quod semen est simile pulicis unde eam latini pulicarem vocant. miror tamen quod mattheus siluaticus in littera. dicat zacharon: id est psilius. postea ait zacharie: idem quod supra: quod non est consonum: quia zacharie apud nos est quedam herba: que in pratis reperitur et secundum quosdam est species ferule. et sic a multis vulgaribus zacharie dicitur: sed psilium appellatur a nostris rusticis linorella in bladis reperitur. **A**uerrois in quinto colli. vocat bescarcoron.

Electuarium elefscop. **R.** scamonee antioche ne bone turbit. an. 3. vij. gariofilorum cinamomi. zinziberis emblicorum. f. mira. emblicorum. nucis muscate: polipodij. ana. 3. ij. 5. zuccari albi. 3. vij. confice cum melle disputato et fiat.

Istud electuarium elefscop. id est electuarium episcopi est in usu.

Scamonea de ipsa dicitur est. antiochena. id est de illa provincia. nam vide **M**esue in suo capitulo qui inquit. melior est antiochena: et armena et post ista: que deo oritur in partibus nostris et corascens est mala psilus etc. **C**onfectio hamec. **R.** mirabol. citrinorum. 3. iij. chebulorum et nigrorum: reubarbari boni. an. 3. ij. agarici: coloquintide. polipodij. an. 3. xvij. absinthij. hasce. an. 3. vij. succi fumarie. **R.** j. prunorum numero. lx. passularum enucleatarum. 3. vi. infundantur omnia in aqua casei quantitate sufficienti. et ponantur in vase vitreato stricti officij. et obutretur os eius. et dimittat per dies quinqs. demum bullant ebullitione vna. postmodum coletur. et in tali colatura ponantur castie fistule munde. 3. iij. tamarindorum. 3. v. teremabin. 3. ij. fricentur manibus et colentur et projiciantur super illud zuccari boni albi **R.** j. 5. scamonee. 3. j. 5. et coquantur vsqz dum habeat spissitudinem mellis deinde puluerizetur super illud mira. citrinorum. chebulorum. indorum. an. 3. 5. belericorum emblicorum: reubarbari: feminis fumarie. an. 3. iij. anisi spicce. an. 3. ii. et fiat.

Confectio hamec. t. illius hominis qui ipsam composuit. hec apud nos est in usu. et maxime secundum istam descriptionem.

Mirabolani nigri. sunt indici: ut ait ipse in suo capitulo et sunt sine ossibus.

Coloquintida secundum **M**esue est quaz perfes vocant cucurbitam deserti. secundum **S**erap. coloquintida est melon agrestis: **M**esue describit

bit trociscos alandal. et ibi ait quod ponuntur intera hermetis et in alijs confectionibus loco coloquintide. ergo in ista confectione predicti trocisci debent poni.

Polipodium secundum **M**esue est radix plante et ortus eius est super arbores et super lapides: et eam vocavit grecus felicem arborum et melius ex eo est illud quod nascitur super arborem ferentem glandes. **C**irca instans inquit polipodium. herba est similis filicie que crescit super quercus et muros et lapides. hoc apud herbatos dicitur liquoritia siluestris et ab alijs dicitur polipodium quercinum. **A**uerrois in quinto colliget dicit besgeg. i. polipodium.

Hasce secundum **S**era. in capitulo de thimo est thimus aliquando inuenitur alhasce vel hasce: quod idem est. **A**ui. in. ii. can. speciale facit capitulum de hasce. et dicit quod est herba habens florem albu declinante ad rubedinem: sed apud **D**ia. et **S**era. flos eius est purpureus. ergo non conuenit cum aui. **P**reterea ipse **A**ui. dicit. **D**ia. dicit quod est arbor cuius spine sunt parue quod non reperitur apud **D**iasco. sed sit quocumque thimus est satis notus. **S**ene. scilicet foliulus ipsius non folia: ut quidam apothecarij dicunt: nam **M**esue in cap. de sene dicit melior pars plante eius est foliulus deinde folia: sed tamen in eis est virtus debilis valde.

Aqua casei: id est aqua lactis: siue serus secundum mattheum siluaticus. **M**esue dicit aqua lactis est materia infusionum. et ipsa per se est medicina bona carens nocumeto melior est sumpta ex lacte iuuenum caprarum et nigrarum. et boni pastus in proprio capitulo ipse ait. **S**peratio aque casei si succi rosarum. 3. j. misceantur cum aqua casei et pauca spica est solutiuum conueniens. et similiter infusio. 3. vi. foliorum rosarum in aqua casei cum pauco melle soluit sine molestia.

Teremabin secundum **A**ui. est ros qui plurimum cadit in corascens et in locis qui sunt ultra fluuium. **E**t est manna vel species eius. **S**era. ca. de teremabin ait. expositio eius est de melioribus. sic dixerunt mihi quidam sapientes quod teremabin est manna purum. et est ex melioribus aliarum specierum. **A**ui. in quinto colli. dicit tregebin. i. manna est ex speciebus antiquis manne.

Confectio alta hamec. **R.** mira. nigrorum. chebulorum indorum epithimi an. 3. 50. fumarie. absinthij. an. 3. xx. hasce: id est thimus: calamenti. scilicet domestici: camepitheos: bedeguard: anisi an. 3. v. prunorum iuube sebe-

sten ana numero. lxx. passularum enucleata
rum. ℞. i. coquantur in aqua sufficienti vsqz
ad cōsumptionē tertie ptis: et pone in ea rob
℞. ii. mellis. ℞. i. scamonee. ʒ. ii. coquat cū fa
cilitate quousqz mellis spissitudinē habeat.

¶ Scdm istaz descriptionē apud nos nō fit.
simplicita vero q̄ sunt declarāda. declarabo.

¶ Mirabolani nigri sunt mirabolani indi:
vt ipse De. dicit capi. de mirabolans dicit
nigri: et sunt illi qui nominant̄ indi. Miror q̄
mesue in ista confectione habeat mir. nigro
rum et indoꝝ ex quo idem sunt. sed ꝑ credo
q̄ est error scriptoris qz ipsemet et Serapio
volunt q̄ mirabolani indiz nigri idem sint.

¶ Camepitheos grece interpretat̄ infima pi
nus a came et pitheos qd̄ est pinus: eo quod
fm̄ oēs doctores vel aromatarios sue spēs
odorē h̄nt pini. Colligēda est qm̄ semē eius
est maturus: et est colligēda cum suo semine.
¶ Irido. in cap. de herbis aromaticis siue com
mumbus dicit camepitheos a grecis dicta
est: quod terre adhareat et odorē pini habe
at. hanc latini cucurbitam vocant q̄ ex par
te odorē cucurbitę referat.

¶ Bedeguard fm̄ Dias. est achantis leuce:
siue spina alba etiā fm̄ Serap. Bedeguard
est spina alba. Aut. duo facit capitula: vnuz
de bedeguard: aliud de spina alba: qd̄ idem
sunt infra in sirupo de eupatorio ostendam
formam bedeguard: et differentias q̄ reperi
untur in ipso si deus voluerit.

¶ Zuiube fm̄ Dia. sunt ʒiʒfa. iste est fructus
satis notus sebesten fm̄ Sera. ex auctoritate
Abouansa d̄i mokaitar: fructificat fructus
dulces et noiant eos gentes pharas sebestē
Mattheus siluaticus dicit sebesten in lingua
perlica vocatur mamilla canis. vñ sebesten
mamilla canis fertur a perlica lingua. Rob
quando absolute ponit̄ est idem quod care
num. nos vero vocamus mustuz coctum alī
quando sapam.

Electuarium rosatum. ℞. succi rosarū rubea
rum completarū. ℞. iiii. zuccari taberzet. id ē
zuccari albi tereniabin puri et recentis. dia
gmas. vi. scamonee ātrocene. ʒ. i. ʒ. coquant̄
omnia cum facilitate super ignem qui sit si
cut candella vsqz duz mellis habeat spissitu
dinem. deinde piſce super illud troc. de spo
dio. ʒ. i. galie. scilicet muscate. croci. añ. ʒ. ii.
troc. de berberz. ʒ. iiii. reponē in vase vitreo
et reserua.

¶ Istud electuarium est famosum et apd̄ no
stros medicos in vsu est. Salie. in capitulo
de medicinis zenonis in suis expertimētoꝝ
libris h̄z electuarium rosaruz: sed non est in

vsu: nec concordat̄ cuz illo Mesue. istud ele
ctuarium potest appellari katarticus. nā ka
tarticuz grece est purgatoriu. et sic de predi
cto electuario conficiūtur pillule de hermo
dactilis minores de quibus infra Nicolaus
in suo antidotario habz electuarium de suc
co rosaruz: quod etiam in vsu est: sed quādo
medicus ordinat electuariū rosatum intelli
gitur de illo De. et quando ordinat electua
rium de succo rosarum est intelligendus de
illo Nicolai. Ippocrates in libro suo afforis
moꝝ dixit: nō oportz q̄ det̄ medicina alexa
tina quādo ascendit sahari. et in magna hie
me. et intelligitur in Iunto: iulio et augusto.
et per hiemē voluit intelligere nouembrem
decembrez et ianuariū. In his igitur duobus
temporibus anni non oportet q̄ detur me
dicina laxatiua. et proprie acuta: s̄z solū duo
bus temporibus alijs. volo dicere in vere et
in autumno: quando igitur bibitur colouū
tida in hora magni caloris nocet mēbris in
terioribus fortiter: nocet etiā stomacho. ex
pellit sanguinem per ora venarum abraden
do ea. et quando datur in hora magni frigo
ris fatigat patientem fortiter: quia natura
non assentit ei. quia facit tortiones.

Confectio de alphescera: non est in vsu. ipse
Mesue in capitulo de alphescera habz vnā
altam que idem est.

¶ Alphescera vel pphescera fm̄ De. est plā
ta quam vocat̄ vitem albam. cuius radix est
ceret coloris exterius. interius vero alba.
Aut. de ipsa duo capitula. facit in secundo
canonis vnuz de pphesire. et ibi dicit q̄ est al
hazarasim. et est vitis alba. postea aliud ca
pitulum facit de hezeriazem. vbi dicit q̄ de
ipsa loquitur exquisite in capitulo de fesire
Item in tertio canonis in fen. xv. in capitu
lo de rationibus splenis dicit radix alphe
si re: id est radix vitis albe apud Diasco. vocā
tur ampellos leuce aut bironia. aut cucurbi
ta agrestis: siue vt latini vitis alba. Diasco.
facit aliud capitulum de ampellos melana
id est vite nigra: siue fesiresim vt apud Aut.
et hec nostro idiomate vulgariter vocatur
tanarus ambe iuxta hortos repertuntur.

Confectio manne ex inuētionē Salie. nō est
in vsu.

Confectio de mezereon ex inuētiōe nostra.
℞. folioꝝ almezereon preparatoꝝ partes
x. carnum citoniorum elixatorum in aceto
vini et zu. tabarzet. añ. partes. lxxx. aque ca
sei infusiōis agarici partes. xxx. tereniabin
id est manne partes. xl. olei almezereon par
tes. xxxij. dissoluantur zuccarum et terenia
c iij

bin in aqua casei predicta. et misceantur cum carne citoniorum. et coquantur cum facilitate usque dum mellis habeat spissitudinem. et inuoluatur puluis foliorum almezercon cum oleo iam dicto. et conficiatur cum eis.

Hec confectio apud nos est in usu: ipse Desue in cap. de mezercon habet unam aliam descriptionem que idem est.

Almezercon vel mezercon secundum Dioscoridum est camelea vel cocognidium. Auicenna autem in quarto canonis in fen. vi. inquit de almezercon et camelea. et earum cura hic videtur secundum intentionem Auicenna. quod mezercon et camelea idem non sunt: sed contra est intentio Dioscoridi et Serapionis. secundum autem Desue mezercon est planta vocata apud perfas rapiens vitam. et a qui buisdam faciens viduas: et a pluribus loco terre. Hippocrates de honestis super istum passum errauit dicens quod confectio de almezercon est de laureola: quod non est: nam moderni possunt certificari quod mezercon non est laureola. quia mezercon est camelea. et est planta habens folia sicut oliua. Laureola vero habet folia similia folijs lauri. et hoc sit verum. vide Dioscoridum. capit. de dafnoides cum quarta specie lauri apud Serapionem et videbis quod idem sunt. quidam sapientes dixerunt quod mezercon habens folia parua est verum mezercon: sed mezercon habens folia magna est laureola apud herbarios mezercon dicitur herba oliuela et semen eius cocognidium.

Preparatur autem mezercon isto modo accipiatur mezercon est quantitas quam volueris et teratur grosso modo et infundatur in aceto fortissimo per dies unum vel duos post ea exsiccat et vsui reseruetur. Descriptio olei almezercon. i. herbe oliuele describit ipse Desue: sicut infra apparebit.

Confectio de eupatorio non est in usu. Galenus in suis experimentis habet electuarium de gassit. i. de eupatorio: sed non est in usu: tamen simplicia que sunt declaranda declarabo.

Eupatorium secundum Serapionem est gassit. Auicenna in quinto dicit. olbarda. id est eupatorium. Miro quod Auicenna in secundo canonis ait quod eupatorium habet florem sicut nenufar: quod non conuenit cum sententia Desue: nec conuenit cum illo quo moderni videntur. circa istas inquit. quod salua agrestis est eupatorium quod non est. nam vide Simonem Ianuensem. et Mattheum siluaticum qui dicunt quod non est coniza: ut quidam dicunt: nec est marubium: ut quidam dicunt: non miro qualiter medici nostri

temporis non aduertentes verba Dioscoridi. Aut. Phil. Gal. et Damasco. credant potius herbarijs salutem agrestem eupatorium esse: quod nec in sapore: nec in odore cum eo conuenit.

Eupatorium vero dicitur ab eo quod est bonum: et pacor quod est epar. unde eupatorium. id est bonum epari apud nos nascitur iuxta vias.

Camelus duo sunt genera. scilicet masculus et femina. Plinius dicit: camelo causa nomen dedit: siue quod onerantur ut breuioribus humilioribus sicut accubant: quod greci camii humile et breue dicunt siue quod curuus est dorso.

Alchelengum medicamen est magnus et non est in usu. hoc medicamen videtur conforme in multis proprietatibus illi quod Auicenna. nominat alchelhelengi. Simplicia que sunt declaranda declarabo.

Volubilis secundum Desue sunt plures species: quarum una est que diffundit arborum: cuius flos est albus: et ista est volubilis maior: et est alia species cuius rami repunt super terram et super ramos plantarum: cuius folia et flores sunt minores: et dicitur volubilis minor: et est alia habens folia subalbida lanuginosa: et habet lac et est species tertia: et est habens folia aspera sicut folia citruli: cuius flos est sicut ampule adherentes et vocatur lupulus. Et est alia ex qua fit scamon ea. Sera. cap. de volubili. ponit cissos. i. ederam inter species volubilis. Dioscoridus vero in capitulo de cissos infundit sermo de hipoquistidos lauano volubili et edera arabes vocant lebleb. Joan. anglicus in capitulo de ptisi. inquit. volubilis maior et minor que sunt paupis: vel corrigia monachi vocatur apud nos volubilis. et nascitur in vineis et super arbores.

Confectio de zinzibere non est in usu. Auicenna in quinto canonis habet electuarium de zinzibere quod non est idem. etiam Gulielmus placentinus habet unam descriptionem: sed non est in usu. Simplicia vero que sunt declaranda declarabo.

Mel tabarzet. i. album. Aut. in. ij. canonis. in capitulo de melle. de melle tabarzet loquitur dicens. mel vero tabarzet est mel album cadens de celo ad modum rosis secundum quosdam. alij dicunt quod est mel quod reperitur in illa regione sic nominata. et sic per mel tabarzet intelligitur mel album. ego autem in partibus nostris vidi mercatores vendere mel album. sicut tabarzet. et erat artificiatum cum farina fabarum et aliarum rerum similitum. Si vero reperitur mel album quod sit naturale habet efficaciam in medicinis. si autem non.

Serap. i ca. de melle docet modum cognoscendi mel dicens ex auctoritate Dioscoridi quod mel bonum est illud quod est dulce: et in quo est acuitas aliquatula in gustu: et habet odorem bonum: et color eius est vergens ad rubedinem: neque est nimis liquidum: et quando miseris in eo digitum adheret digito: et illud est bonum etc. Auerror. in v. colliget dicit alces. id est mel.

Confectio de iacur secundum intentionem Galieni est diacodion purum. Be. decem capita papaueris albi in quibus sit mediocritas inter paruitatem et magnitudinem: et humiditatem et exiccationem precipiam super ea aque sextarium unum. i. lib. ij. s. et sit aqua pluuialis. et si sit humida plusquam sicca dimittat die ac nocte. et si sint sicciora dimittantur plus. tunc coque ea usque dum decocta sint: et aque due partes sint consumptae tunc vero cola succum eius.

Mesue inquit quod confectione de iacur secundum intentionem Galieni est diacodion purum. et sic est secundum veritatem. ipse vero Galienus in tractatu se primo meimur habet diacodion. et ibi docet conficere per varias intentiones. ut docet Mesue. Nam scias quod descriptio superscripta nihil minuendo nec addendo est diacodion purum. Inferius vero ostendit per ordinem conficere alia. Ipse Mesue in ca. de ptisi. quod in fine habet confectionem de iacur. sed non est in usu. Nicolaus in suo antidotario habet diacodion. et dicitur a codia quod est papauer nigrum. sed non est in usu. Joannes concolor in capitulo de catarro dicit. Laudatur conuenit electuarium quoddam seu lochy descriptum a Mesue in suo antidotario quod dicitur confectione seu lochy de iacur. et sub isto nomine ibi describitur sed alio nomine dicitur diacodion. et sic ab aromatariis vocatur. Mesue inquit. Et restat post illud duplex consideratio quoniam si catarrus subtilis fuerit et timentur fluxus eius ad pectus et pulmonem et cannam et timentur vigilie oportet tunc ut misceatur ex rob quantitas cuius sit medietas aque et coquatur super igne in quo non sit flamma neque fumus: sed super prunas tantum. Intellegit autem hic dominus Mesue si in diacodion puro misceatur quod qualibus libra. i. diacodion. 3. vi. rob et coquantur simul super prunas: tunc appellatur diacodion cum rob. Et non conuenit in hac intentione mel: quoniam mel est ex habentibus acumen. quare est subtilitatum et est propter hoc quod intendimus: et quoniam est materia subtilis valde et mel est ex subtilitatum. cum autem plentitudo comminetur in torace et pulmone et velis medicamentum facere absteriuum. tunc mel con-

uenientius est: quoniam dormire facit et materias que sunt in pectore ad expellendum habilitat et quandoque fit medicamentum ex utroque quando cadunt in occupatione duplicis intentionis: et sit dosis eius. 3. i. et plus et minus secundum quod exigit dispositio. et oportet teneat eam patiens in ore suo et transglutatur inde modicum quod dissoluitur ex ea cum saliva. Similiter nota si vis facere diacodion cum melle. fac sicut fecisti aliud videlicet si in diacodion puro loco rob addatur mel tunc appellatur diacodion cum melle. Si autem velis ut sit recentis nature et eruptiouis sanguinis a locis qui sunt super diafragma. et ab aliis locis manationis et a partibus viscerum tunc ad unamquamque lib. ipsius proiectatur accatiae rubee euphristides croci mirre balaustie ana. 3. i. et ramich. 3. iij. et administratur. Scias etiam quod pro qualibet libra una diacodion puri addantur loco mellis species supra dicte. tunc appellatur diacodion compositum. Joan. Serap. in suo antidotario habet diacodion compositum: tibi addit accatiam rubeam tinctorum et alias species sicut facit mesue. Plinius inquit medicamentum quod diacodion et asterice vocatur utilissimum: aut ex papaueris aut cuiuscumque siluestris capitibus. cxx. in aque celestis sextariis tribus biduo maceratis in eadem decoctis: deinde siccatis iterum cum melle decoctis ad idem idias partes vapore tenui addidit postea dragmas senas croci tpoquit stidos thuris accatiae et passi cretici sextarium hac ostentatione simplex quod dicitur et antiqua illa salubritas papauere et melle constat.

Accatia secundum Serap. est spina babilonica et est arbor gummi arabici. Isidorus autem zillico quippe dicunt lignum licon dulce cuius arboris pomo succus expressus accatia a grecis dicitur moderni quia caret vero fructu accatiae faciunt accatiam ex succo prunellorum siluestrium et accipiunt predictum fructum et exprimunt et sic in sole siccatur et ibi inuenitur idonea virtus liber qui dicitur bulcasum in tractatu secundo docet modum faciendi accatiam dicens. modus extrahendi succum prunorum siluestrium ex quo fit accatia etc.

Rubea. i. rubea tinctorum. Gal. in septimo simplicium inquit crocus vasicus. i. rubea tinctorum. hec radix a rusticis dicitur rozia. Auerror. in quinto colliget ait. ena. i. rubea tinctorum hec apud quosdam vena tinctorum dicitur.

Euphristides siue haustides. ut apud. Aucennam secundo scano. habetur est succus plante que dicitur barba hircina. ergo est tpo

quifstidos vt reperitur apud Serap. cap. de ipoquifstidos. fit aut ipoquifstidos ex quodam fungo qui nascitur in radice rose cantine: ille fungus dicitur torathit. exprimit succus et siccatur et ille est ipoquifstidos. Dia. sco. in ca. de cissos. i. edera de ipoquifstidos loquitur. tamen Simon Januensis in ca. de barba tricina: dicit quod textus Dia. est falsus: quia ipoquifstidos non est edera nec est species eius: vt dicit Dia.

Camice est quedam confectio que fit in trociscis: cuius descriptionem describit Mesue: de qua infra. istud est vltimum simplicius quod ingreditur. diacodiu compositum nunc vero alta incipiam si deus voluerit. Et sunt qui ponunt in iacur puro loco mellis penidias. Hic est notandum quod si ponantur in diacodio puro loco mellis penidie: tunc est diacodio cum penidijs. Et sunt qui ponunt zucarum: et quandoque erigit dispositio egritudinis que est multe caliditatis et acuitatis medicamen ex papauere nigro et sunt ei capita vsq. 50. et quandoque ex albo et nigro et loco mellis ponuntur zucarum aut penidie. Etiam est notandum quod si ponatur in diacodio puro loco penidiorum zucarum: tunc est diacodio cum zucarum: in Mediolano reperitur de omni genere et in vsu sunt.

Confectio de succis nucum: et vocat grece diacardion. H. succi exteriorum corticum nucum in diebus canticularibus lib. iij. decoque ipsum bullitione vna: deinde adde et mellis. H. ij. et decoque donec impinguet et fiat sicut mel: et post illud nobis occurrent intentiones quattuor. nam pro pueris et mulieribus et humidis natura sufficit medicamen sic factum: et quando morbus est in principio aliquid de stipticitate huius misceri oportet sicut sunt rose et balaustra: et quando in statu egritudo crocus et mirra miscenda sunt in declinatione vero baurach et sal armoniacus et similia: est enim medicamen sublimiter expertum.

Hec confectio de succis nucum secundum intentionem mesue que a grecis vocatur diacardion apud nos est in vsu. Mattheus siluaticus dicit diacareos dicitur eo quod de succo corticum nucum recentius fit. Diacareos secundum simonem fit de succo corticum nucum recentium. Alexander describit in cap. de squinata: carpocareos autem est cortex nucis regalis sed carpocanticos est semen ferule: secundum Nicolaum.

Flux secundum Isidorum in ca. de proprijs nominibus arborum appellata est: quod vmbra vltimilidum foliorum eius proximis arboribus noceat hanc alio nomine latini tuglan

dem vocant quasi sours glandem. est enim hec arbor consecrata ioui. Petrus de crelce tuis dicit nux a nocedo dicta est: eo quod eius vmbra noceat alijs arboribus. Dia. dicit ca rea basilica: id est nux alexandrina: quam multi persicam dicunt: vbi sciendum quod nucis multe sunt species: sed quando simpliciter ponitur de vuali intelligitur.

Dies canticulares sunt quadraginta. nam reperitur apud Dia. ca. de organo vbi ait. coques in sole diebus canticularibus per dies quadraginta. Sera. in eodem loco ex verbo Dia. dicit. ponitur in sole quadraginta diebus. s. in canticularibus. Mattheus siluaticus dicit canticula est stella que dominauit diebus. xl. secundum Gal. in libro de cibis. c. j. de fructibus horarijs. sapientes vero dixerunt quod dies canticulares sunt viginti iulij et viginti augusti. nam in illis diebus est maior calor quam in alijs diebus.

Baurach est apud grecos affronitrum et est spuma nitri. Sera. in ca. de baurach inquit sic ex auctoritate Gal. si consideras autem fermentationem Salteni in quarto de nitro et affrontroz comparas ipsum cum sermone suo in. xj. de baurach affrice quod est spumosum et baurach similiter aggregas operationes eorum scies pro certo quod intellexit per baurach affrice nitrum et per baurach affronitrum spumam nitri et dixit quod affronitrus est spuma nitri et est baurach armenum. sumitur ergo per hoc quod baurach secundum Gal. est baurach siue sal armenum.

Sal armoniacus secundum Plin. inuenitur iuxta pleusium. Ptholomeus rex cum castra faceret quo exemplo. postea inter egyptus et arabiam et squalentia loca incepit inuenire de tractis arenis. secundum autem circa instans dicit sal armoniacus: quod in armenia reperit. Sera. pi. ex auctoritate isaach ebenamaram. in. c. de sale armoniaco ait. est sal albus et rubeus et extrahitur a lapidibus duris claris: et est falsus mordicans. multum defertur ex rascens et sunt ex eo multi colores: sed melior est ille qui est sicut cristalus. Mattheus siluaticus in. c. de salamontica. i. herba quae vbi. in. ii. ca. r. rhean salamontica dicitur: quia existimant quod ex eo fit sal armoniacum aurifices videntur ipso sale etiam separati idem est. liber qui dicitur albuchasis siue tertius tractatus: docet modum faciendi sale armoniacum. et dicitur quod fit ex lapidibus qui reperiuntur in sterquilinis balneorum qui incendunt cum igne sordiciei illius loci. et sunt lapides nigri qui coagulantur ex virtute falsedinis que est in illa sordicie. et etiam vide ibi.

Explicunt electuaria z confectiones super antidotariū Mesue z inferius describam illa que sunt in practica sua.

Confectio de sticados i. c. s. flegmatica scythomia z vertigine. s. i. tere ptigre: id est specierum tere Gal. 3. r. agarici epithimi ana. 3. iij. mira. chebulorum indorum emblicorum belericorum sticados añ. 3. iij. falsi indt. 3. ii. confice cum secamiabin: id est oximelle.

Hec confectio non est in vsu.

Sticados. s. sticados arabicum. vt dicit Mesue est planta folioz subtilium oblongorum habens stiptū subtile cinericiū: cuius eleuatio sup terrā est in mensura cubiti. et h3 flores assimilantes spicis siltiginum: sed sunt breuiores sine semine. similiter ait aut cē. q. est sine semine mroz tamē q. Diascorid. z Sera. dicant q. h3 semē minutū: qz hoc nō cōsonat dictis Mesue nec Aut. sticados vero quo moderni vtunt habet semen minutū sed nō est verum sticados de quo intellexit Mesue ac aut.

Confectio Triphere de epithimo in. c. de cura manie z melencolie sanguinee. s. chebulorum. s. mirabolanzorum chebulorum emblicorum belericorum z indorum ana. partes equales epithimi subtilis partes. ij. tere ptigre partē. 5. confice cum melle emblicorum aut chebuloz z da omni die.

Hec confectio in papia non est valde in vsu: sed in mediolano vtuntur ipsa magis. Epithimum fm Jsidorū in capitulo de herbis aromaticis siue communib⁹ inquit epithimum grecum nomen est quod latine dicitur flos thymi. nam flos grece thimū vocatur est aut flos timbre. i. satuerie similis.

Mel emblicorum de modo ipsius apperbit infra in tractatu Basis in fine electuaris letificantis si deus voluerit.

Confectio Mirabilis ad epilepsiam in proprio capitulo de epilepsia. s. piretri sibileos. i. sileris montani sticados añ. 3. r. agarici. 3. v. cordumet. i. carui agrestis siue leuistici asse aristologie rotunde. Afodili liquiritie carpobalsami. i. seminis balsami peonie añ. 3. ii. z accipe expressiōis squile z mellis partes equales quibus coctis ad spissitudinem quantum sufficit ad aggregandū ea accipe deinde reconde in vase vitreo.

Hec confectio apud nos nō est valde in vsu. in mediolano vero vtuntur magis. vey est q. Basis i nono alimāforis describit vnā aliam descriptionē que videtur esse eadem et nō differunt nisi q. Mesue adiūgit in sua

descriptiōe liquiritiaz carpobalsamū z peoniam: in reliq̄s vero idē sunt. z sic multi fm descriptionē Basis faciūt cut⁹ infra appebit descriptio.

Epilepsia autem est morbus caducus et vocatur mater infantum.

Asse. s. asse fetide in quodam libro mesue est scriptū hāc id est thim⁹. sed vere debet dicere asse. i. asse fetide. Basis h3 asse optime quod idē est. preterea in ista materia magis cōuenit asse fetida q̄s thimus.

Afodilus fm Dia. est herba omnib⁹ nota folia habēs sicut porrū virgā leuē quā multū ablutiū. i. aleta dicunt fm circa instās asfrodilis est quedāz herba que vocatur centum capita: cuius radix vsui medicine com petit. hic textus est falsus. naz affodilus nō est centū capita: vt vī per Sera. c. de astaraticō. z in ca. de astaraticōz i. c. de iungo. affodilus vero dicitur apud herbatricos herba porraria ppter similitudinē folioz peonia: fm q. dicit Auerrors. in quinto colliget est rosa asinorū macer in. c. de peonia iquit radix illi⁹ pueris suspēsa caductis: nō modicū pdest ga. vt asserit auctor quēdā se puez narrat vidisse caducū: etas cuius erat annorū circiter octo. peonie puer hic radice ferre solebat appensa collo quādā vice decedit illa: moxqz puer cecidit solito quo more: ligata p̄tinus euasit. Galen⁹ vero probare rez plene cupiēs radice denuo dēpsit de collo pueri cecidit: surgit que resumpta cognita vis herbe fuit hui⁹ sic manifeste. ipse Dia sco. cūctis ait eē caductis aptā si bibitur vel si suspendit illa seminis illius ter quinqz rubentia grana zc. Papias ait peonia grece: qd significātus latine dicit cadauer ab eo q. cadat per mortez: peonia hāc rubea est z coloris rubei herba.

Confectio de piretro ibidē. v3. in ca. de epsilēsia s. seca cul lib. i. piretri humidi aut humectati. 3. vj. mellis dispumati lib. v. ptnearum purg. lib. i. 5. cōctes cum zinzberis z piretri ana. 3. i. gartofilozū nucisimusc. cubebe. ana 3. iij. cinamom. 3. v. z i alio piretri hueg aut humidorum aut humectatorum ana. 3. iij. z est expertum bonū: z alij addunt musci. 3. i.

Hec confectio nō est in vsu.

Piretru z vel piretron vt grece dicitur a p̄r quod est ignis: eo q. igneam virtutez habeat. Plt. ait piretron vocant qd nūq̄ floret Aut. in. ii. canoñ. duo cap. facit vnum quod incipit piretrum: aliud q. dicitur tarcon etiam tarco aliquādo capitur pro quodam p̄sce: de quo recitat iohan. Anglicus in. c. pa

rales: qui sic ait. ligatura tactus cuiusdā piscis qui vocatur tarcō: et dicitur piscis iste merguri: et sicut dicitur in ca. de stupore vocat bertle: hec radix est satis nota: doloribus dērium medetur. pīretum apud Aueroīn in v. col liget vocatur halacarta. Papias dicit. pīretū herba dentaria ignea. vnde et pīropū dicitur. Haliabbas autē in ij. practice vocat ipsum hāccharach.

Hueg vel huegi vel oegi est acorus. Galienus in septimo simplicium dicit cegi: id est acorus et ex hac planta nō vtimur nisi radice eius.

Confectio conditi ad egritudines neruorum frigidā mirabilis in cap. summa quarta de egritudinibus neruorum. s. fecacul pinearum mundatarum radicum acori añ. .ij. s. et sint fecacul et acorus elixata et expressa et misce cū eis preter pineas mellis dispumati. .x. et decoque lento igne vsq; dum spissitudinem acquirant. deinde deponatur ab igne et pīstantur super ipsum pineas et misceant ad in uicem post hoc pulueriza sup ea pipertis. s. nigri. .ij. pipertis longi garosilloz zinziberis macis. añ. .ij. nucis muscate galange cardamomi añ. .ij. misce et fac.

Hec confectio apud nos non est multum in vsu sub illo nomine id est confectio nis condite: sed facimus et vtimur sub nomine pfectionis Dia. vnde Nicolaus florētinus in li. iij. in c. de cura egritudinū nuce et neruorum in generali inquit. confectio sicut mesue pditi ad egritudines neruorum frigidā et est diacorus et sic est.

Secacul. i. sigillū sancte marie et nō est sigillum salomonis. vt quidam herbarici dicunt. liber q̄ dicitur albuchasis in tractatu secundo vbi docet formā desiccandi radices ait. secacul. i. sigillum salomonis: qd nō est bene expositū: qz Matthe⁹ siluaticus in ca. de danoisdes dicit: qz camedafne vel daphnides alexandrie est sigillum salomonis. et hoc est certum: de quo Sera. in c. de lauro describit formā. sigillū autē sancte Marie siue fecacul est radix similis zinziberti dicta a modernis a vulgo zenogeto et granū eius sicut Serap. vocatur granū culcul.

Acorus est radix satis nota. sicut dicitur in Aucen. est radix plante q̄ est sicut papyrus. nō autē intelligi debet de papiro in qua scribimus que de pānis litneis fit: sed quando reperit apud Aucen. vel in alijs libris in medicis desiccatur papyrus intelligit quedā herba que in aq̄ nascit et est iunct⁹ vel spēs eius **Confectio Anacardina sicut filiū zacharie. i.**

rasim in c. et summa supradictis v3 in summa quarta de egritudinibus neruorum. s. zinziberis costi pīretū nigelle pipis macropiperis hueg añ. .ij. mirre foliozum rute asse gentiane aristologie baccarū lauri castorei taspie sinapis añ. .ij. mellis anacardi. .ij. v. et. iij. inuoluantur omnia cū oleo nucum et cōfice cū melle apum. et da ex eo in modum granti lauri.

Hec cōfectio in papia nō est valde in vsu sed in mediolano magis. sicut in intentionē Mesue est ex auctoritate filij zacharie siue Basis. et sic est sicut veritate qz rasis cōposuit ipsam et describit eā in. ix. alman. in c. de pale si. idem in li. diuisionū in eodē ca. v3. parale sis ait. cōfectio anacardi que est triaca paralis. et illa idē est in omnibus ista. supra etiam posita fuit vna alia descriptio que potest vocari cōfectio sapientū: et illa apud nos est magis in vsu. et est illa que debet intelligi quando absolute profertur.

Hueg. id est acorus sicut dictū est aliquādo dicitur oegi. vt dicit Simon rasis loco hueg habet oegi: qd idem est: et certū. qz ipse rasis in lib. diuisionum in eadem confectioe loco oegi habet acorus.

Alasse. i. asse fetide nō autē dicitur dicere alasse vt quidam apothecariorum dicunt. vide filanum super nono almansoris qui in predicta confectioe habet asse fetide. et idē est. et sic asse fetida magis cōuenit in ista egritudine qz alasse: id est thymus.

Aristologia simpliciter de rotūda intelligitur sicut dicit circa instans.

Tapsia sicut Dia. noīatur: eo qz primo in tapso insula inuenta fuit. arabes vero nō potest dicere tapsia. dicunt tefiria de qua ait. in. ij. canonis capitu. facit et dicit qz est gummā rute agrestis: idē in quarto canonis in fen. vi. inquit de tefiria et eius cura hec est gummā rute montane. et quandoqz sentitur in sapore eius sicut sapor albedarungi id est ozum fluuialis siue citrati: id est mellisse. gentilis super quintuz Aucen. exponit qz tapsia est cassia lignea. Basis in predicta confectioe loco taspie habet seitarangi. tu vero vide qz Mesue habet taspie: id est gummā rute agrestis. vt dicit Aucen. et sicut dicitur in Aucen. tapsia ex auctoritate haliabbatis est ruta siluestris siue becur et Basis habet seitarangi: id ē lepiduz siue hiberidof. qd idē ē sicut circa istas: tapsia vsui medicine cōpetit. p tres ānos pōt fuari. Plt. inquit tapsia ex genere ferule est folijs fenticuli inani caule nec excedente ba-

culi longitudinem semen quasi ferule radix candida que incisa lac emittit et confuso succoneum cortice et c. fm Sera. taspia siue taspia est tantum siue gingion. ergo est lepidum fm Dia. meo tempore in predicta confectione vidi ponere loco taspie rutam siluestris que virtutem habet in subitovesicando. illa vero descriptio que reperitur apud eundem Kasim in libro diuisionu habet taspie: vt h3 Mesue. et fm intentione ipsorum non est differentia inter seitaragi et taspia: sed siue sit differentia siue non ruta siluestris conuenit aut lepidum aut castia lignea.

Sinapis. f. vsualis que nigrum colore habet circa instas dicit. sinapis semel ponit in medicinis et per duos annos potest fruari.

Mel anacardinum fit ex quodam fructu cuiusdam arboris que pediculus elephantis apud quosdam vocatur. de modo faciendi mel anacardinum reperit apud bulcasiz: sed fm ipsum apud nos non potest fieri: quia oportet habere anacardos recentes: sed quia anacardos recentes habere non possumus in nostris partibus hic ostendam facere vt docet Philoelmus placentinus in cap. vi. de confectionibus. ibi sic ipse sic ait Mel anacardinum quod intrat in electuario de anacardis et alijs confectionibus sic fit. tere anacardos et pone eos in aceto: et dimitte sic diebus octo et coque eos lento igne et renoua acetum ad duas partes que colate cum linteo pone fecem in medicina loco anacardis et cum aceto pone tantundem mellis et coque hec simul vsque ad spissitudinem. et hoc erit mel anacardinum. et sic fit.

Mel apum. i. vsuale. Dia. in cap. de mellis fossilis. i. melissa dicit mellifera. dicitur quod apes ipsam diligunt quasi apum amor. Mesue dicit quod predicta confectio datur in modum grant lauri. granum vero lauri apud Auicennam est granum ademe: et est sicut auelana parua et cortex eius ad nigredinem tendit: sicut est notum omnibus.

Confectio. Diatrundinis in. c. de sinuaria gutturis. et amisi semis apij ameos flor squinaria liliij celestis cinamomi amoni aristologie longe aluminis tamenti armel mirre cassie: id est cassie lignee liquiritie croci an. auf. iiij. troc. croci magnetis semis rosaz an. auf. iij. costi cineris irudinis recetis an. auf. vi. spice amilt ana. auf. j. galarum auf. j. s. confice cum melle et fiat confectio.

Hec confectio apud nos non est valde in vsu: tamen reperitur apud apothecarios: de scriptio vero ipsius reperitur apud multos alios auctores. Jo. Sera. in suo antidotario

habet vnam descriptionem que est similis huic Aui. in. v. casu. h3 vna alia que eadem est. Haaliabbas aut in. x. practice inquit chatatici medicamini assignatio est gutturis prodest doloribus est idem cum confectione diatrundinis. alexander medicus in ca. de squinantia habet vnam aliam que eadem est: et sic postquam ego aggregaui predictam confectionem apud auctores nominatos cum vna confectione quam describit Gal. in tracta. sexto meum que vocatur diabissasa vidi quod idem est.

Lilium celeste. i. ireos vt reperitur apud Aui. in. ij. canoni. in. c. de ireos. radix ipsius competet vsui medicine. Gal. in predicta confectione loco liliij celestis habet ireos illice quod idem est. Haaliabbas habet ireos.

Amomum semen est minutum quod ab oriente defertur. Plinius in capitulo de arboribus aromaticis dicit. amomum vocatum quod veluti odorem cinamomi referat.

Aluminis fm Dia. spes sunt multe: scilicet medicine tres necessarie. scilicet rotundum scissum et liquidum: rotundum vero dicitur zucarum ob eius similitudinem. scissum. i. tamen dicitur vulgo de pluma. liquidum siue humidum est illud quod dicitur de roca: seu lipparum. vide ergo quod mesue habet aluminis tamenti. Galienus habet aluminis scissi. autem. aluminis tamenti: quod idem est: et est alumine de pluma dicitur a vulgo. Plinius florentinus in libro secundo in cap. de cura scrofularum dicit quod alumen tamen est alumen scissum.

Armel fm Mat. silua. est tertium genus rute et in fine cap. ait quod harmel scriptum per h est cicuta: sed armel scriptum per s. est illud genus ruthe: quod non est credendum. nam vide quod Mesue habet hic armel scriptum cum. a. Aui. h3 harmel cum. h. haaliabbas idem h3. Gal. h3 bisane et ibi ait quod quidam armel vocat. Et idem Gal. i. lxx. simplicium inquit multum quidam hac rutam siluestris nominant: quidam autem armolam. Surtani pro bisana sic cappadocum molit: eo quod in radice et molitori. i. nigrum: flore pro h3 lacteum. Simo tanuensis dicit. bisaria in antidotario orbasij in confectione diatrundinis quam vocat diatrundinis inquit bisare quam alij armolam vocant alij rutam agrestem et c. si ne dubio opio mea est quod armel scriptum cum h. sit tertium genus rute cuius in descriptioe pillaz aggregatiuaz apparebit forma sua et ibi vt debis quod armel scriptum cum. h. non erit cicuta. vt dicit Mat. siluaticus.

Troc. croci magnetis descriptio ipsius reperit apud oes auctores qui scripserunt confectionem diatrundinis. scias quod Nicolaus in suo antidotario h3 trociscos croci magnetis h3 po

nendi nō sunt in ista confectione: sed descri-
prio q̄ debz administrari est ista. ꝑ. cinamo-
mi croci. añ. 3. ij. rosaruz. f. rubearum amomi
costi. añ. 3. j. mirre. 3. iij. radicū liquiritie fo-
lij. indi. i. malabatri pone loco ei⁹ spice aut
macis. añ. 3. ij. 5. aggrega cū vino ꝛ fac tro-
ciscos ꝛ ericcentur in vmbra vt ait Auice.

¶ Rosa. f. semen ipsius qd̄ a multis moder-
nis antera vocatur de qua Joannes angli-
cus siue rosa anglica. in capi. de fluxu ven-
tris in febre inquit antera. i. semen rosarum
preterea vide eundē in cap. de cura flu. san-
guinis q̄ dicit rosa ꝛ antera. i. semen eius et
sic cōmuniter vtunt antera ꝑ semie rosa. cu-
tus fructus apud Auic. vocat rubus. etiam
Serap. in ca. de ru. de ip̄o loquitur ꝛ hic fru-
ctus apud Dia. vocatur cinobatus.

¶ Trūdo vero est aut̄ sat̄ nota. Dia in ca.
de lapide celidonto dicit lap̄ celidont⁹ iue-
niē i v̄trib⁹ trūdīnū: cul⁹ genera sunt duo.
f. nigrū ruffum q̄ tollunt captis pullis trū-
dīnū ex nido ꝛ scissis eorū ventrib⁹ ꝛc. mo-
dū cōburendi trūdīnes Desue in fi. eiusdē
cōfectionis docet q̄ talis est. opz eas trun-
dines primo decollari vt sanguis earū fluat
sup alas ipsaruz. deinde puluert̄et sup eas
sal: deinde mittat̄ in olla vitrea stricti orifi-
cij ꝛ coopiat̄ ꝛ sigillet̄ cū luto sapiētie. i. lu-
to vñ fit forma cāpane vt exponit Nicol. in
suis sinonimis ꝛ ponat̄ in furno vsqz dū adu-
ratur ꝛ cōseruat̄ cinis earū: ꝛ vt̄re cū neces-
se fuerit. Gal. habet etiā de mō cōburēdi in
cap. allegato vbi est p̄dicta cōfectio. similis
habz Joan. Serap.

¶ Amilū. i. amidū f̄z Dia. appellatū est ab
eo q̄ greci milos molam vocant. i. quod sine
mola fiat. est aut̄ vtile amilū quod ex tritico
sicamo fit ꝛ certior aut̄ egyptiaco ꝛc.

¶ Gallarū. f. galarū asinaruz q̄ sunt nō per-
forate. Dia. dicit cecidos. i. galla semen est
cendrios. i. arboris quercus: cutus vnū ge-
nus onfacitis dicit̄. ꝛ Serap. ca. de galla di-
cit. est ex ea que accipit̄ ex arbore sua recēs
immatura parua rotūda nodosa nō perfora-
ta ꝛ grauis: ꝛ est alta que est leuis perfora-
ta: sed melior est non matura: ꝛ nō perfora-
ta parua que primo dicra est.

Confectio medicaminis de gentiana in cap.
de asmate. ꝑ. capilloꝝ venetis. 3. x. amigda-
larū amararū. 3. v. treos. 3. iij. corticum radi-
cū caparozū ozobi. feminis apij fenticuli añ.
3. ij. gentiane aristologie rotūde añ. 3. v. cō-
fice cum melle dispumato ꝛc.

¶ Hoc medicamē de gentiana nō est in vsu
Auic. in. v. canoñ. habet artē medicine de gē

tiana: sed non cōcordat cum illa Desue Ri-
colaus florentinus in lib. v. in. c. de debilita-
te epatis habet electuarium de gentiana: f̄z
nulla istarum concordat simul.

¶ Lapparus vel kaparus f̄m circa instans
radices folia flores cōpetūt vsui medicine.

¶ Ozobus. i. herbilia. Dia. in cap. de herbo
inquit. herbū sine vt̄ alij ozobum nascitur
in lenticula. feritur etiā cuius aliud est pa-
lidum aliud subruffum ꝛ aliud album. Nico-
laus in suis sinonimis dicit. herbilia. i. ozo-
bum. infra apparebit electuarium de ozobo
et ibi melius si deus voluerit.

¶ Gētiana est radix amara satis nota. Plī.
ait. hanc inuenit gentius illicozū rex vbiqz
nascentem in illirico tamen prestantissima:
folia fractini: sed magnitudine lactuce tene-
re. politis grossitudine cauo ꝛ uiam ex inter-
uallis foliato tritum aliquando cubitorū ra-
dice lenta subnigra sine odore aquosa mon-
tibus subalpinis plurima vsus in radice et
succo. Aut. in secundo canoñ. cap. de gentia-
na ait: q̄ non nominatur gentiana: nisi quia
primus qui eam agnouit. fuit gentinus rex.
et ipsa quidē crescit in montibus altis: ꝛ ei⁹
radix f̄m circa instans seruatur per tres an-
nos in multa efficacia.

Electuarium de ozobo in capitulo de tussi hu-
mida. ꝑ. spice. i. nardi croci. añ. 3. j. f̄soꝝ sic-
ce passī. añ. 3. iij. mirre treos añ. 3. ij. farine
ozobi. 3. vij. pipis. f. nigri. 3. j. 5. kesmes ꝛ car-
num dactilozum sicuum pinguium ꝛ pinea-
rum mundatarum añ. 3. vj. confice cum loch
de caulibus.

¶ Istud electuarium non est in vsu. scias q̄
Desue in cap. noiato nō dicit electuarium de
ozobo. f̄z ip̄e in ca. qd̄ incipit Sermo in aqua
ciceꝝ ait. ꝛ hui⁹ etiā intētōis ē loch de cau-
libus loch de squilla ꝛ electuarium de ozobo
que nos scripsim⁹ in cap. de asmate ꝛ tussi. in
cap. vero de asmate nullū reperit̄ electuari-
um in quo ingrediat̄ ozobū: sed vide in cap.
de tussi humida. nā h̄z ꝑ ordinē loch de cau-
libus ꝛ loch de squilla: ꝛ postea sequitur ele-
ctuarium de ozobo et descriptio ipsius illa
est. preterea vide q̄ in p̄dicto electuario in-
greditur plus farine ozobi q̄ aliarum rerū.

¶ Ozobum apud Diafcoꝝ. vocatur herbuz
Auic. in secūdo casū de ip̄o duo capitula fa-
cit. vnum de herbo. aliud de herba iudatca.
quod idē est. Zsidorus in capitulo de legu-
minibus dicit: herbū a greco trahit voca-
bulum. hoc enim illi ozobum dicunt. quod
dum sit quibusdam pecozibus infestum: ꝛ
muros tamen pingues efficit. Sinonima

Alicolai exponit qd est herbilla: z spes eius tres sūt: vñū triangulatū. a lūd albū: z aliū rubeū. nō est autē viciat vt quidā apothecarij dicūt apud auer. in qnto colliget ozobus vocat alcharfena. Papias ait. **O**robū grecūz verbū est. est laū gen⁹ legumis qd herbū dicitur. **C**hesmes aliqñ alchermes z sunt passule sine ossibus. Sera. in. c. de vitib⁹ z eius spēbus: z que ex eis sunt. inqñ philosoph⁹ alche femes ita noiat in lingua feresis et sunt passule sine granis ponunt in sole virides z passescūt ibi sine grano z sunt dulces. habitantes quidē in oriente diligūt eas cū zuccharo nucib⁹ amigdalis z auellāis z c. chermes hō scriptū cū r. est grana tinctorū qua tingitur pām vt dictū fuit in eadē cōfectiōe. **D**escripōne loch de caulibus describit ipse **M**esue in. ca. vbi est predictū electuariū d quo infra in tractatu de loch erit sermo.

Confectio filonij pscii in. c. de fluxu sanguis ab ore. **S**e. pipis albi tusquitami. añ. 3. xx. opij terre sigillate añ. 3. r. sedenegi croci añ. 3. v. castorei spice nardi euforbij piretri magartay non pforatarū carabe zedoarie. doronici ramich. añ. 3. i. camphore. 3. vnius tertiaz confice cum melle rosato colato. q. 6.

Hec cōfectio istius philonij apud nos ē in vsu. existimauerūt quidā qd dicitur philonij persicū qz inuentū fuit in persia: de qua **J**ohannes Concoregi⁹ in. c. de vigilia z sahara inquit qd due famose descripiōes ponuntur ab auctoribus medicine de philonio. qd vbi libet generaliter sū illas preparāt z habentur in vsu. vna ipsarum ponitur a **N**icolao in suo antidotario quā ipse vocat philonium romanū. z ponit eum auctoritate aut. quod ista ego describā. z est alia famosa descriptio filonij: que multū habetur in vsu z vbiq; preparatur que ponitur a **M**esue in suo de appropriatis. ca. de spūto sanguinis a pectore z vocat ipsum philonū pscii: qd adinuētū est in persia. z istud philonū persicū est multū efficac. **J**ohan. Sera. in suo antidotario hz vnam descriptiōe: s; nō est eadē. **A**ut. in. v. canonis habet philonū romanū z philonium persicū sed nō sunt idē tamē descriptio **M**esue ac aut. ambo veniūt in vsū.

Terra sigillata dicitur esse rubei coloris. vt p; per **A**ut. Sera. z per diafcoridē. ca. de lemmas. **A**uer. in. v. coll. ait thituacrum: id est terra sigillata.

Sedenegi: id est lapis ematitidis: sed lūmē tenebrum exponit in predicta confectione qd sedenegi est semen canapis: cuius falsa ē opinio: quia omnes codices **M**esue habent

in predicta cōfectione sedenegi sine h. z ipse lumen scripsit schedenegi cum h. qd est semen canapis. z sic meo tempore vidi mltos apothecarios in hac cōfectiōe ponere semē canapis qd in hac nō conuenit: sed sedenegi verum est lapis ematitidis: z qui mihi non credit qd sedenegi sine h. sit lapis ematitidis schedenegi cum h sit semen canapis videat **S**era. qui de vtroq; ca. facit. in. c. de canape dicit schedenegi cū littera h est semē canapis in. c. vero de lapide ematitidis hz sedenegi: id est lapis ematitidis: z quando reperit schedenegi cū h. tunc est semen canapis etiam vide auer. in quito colli. qd habet sedenegi. i. lapis ematitidis sine sanguinaris dicitur sanguinaris eo qd trita et p̄ficata sanguinis colorē representat que fluxui cuiq; apta est a quacunq; horum nomē accepisse potest: z sic iste lapis in ista egritudine multū puenit. **E**lectuariū cōciliatoris in differētia. c. xcvi. cuius permixtio hec est. **S**e. succi pomorum dulcium dispūa sū artem. succi buglose di spumari añ. 3. v. doronici corticum citri florū boraginis rosarum rubeorum been albi z rubei colati limature ebours ana. 3. iij. spodij macis galte muscate karabe ossis de corde cerui sandalorum rubeorum añ. 3. iij. seminis basiliconis folij murtilorū melisse coriandri cinamomi galange zedoarie spice nardi ligni aloes minutum uicisi aut cōbusti modicum croci omnium añ. 3. ij. omnium mirabolanorum añ. 3. iij. berilloz smaragdōz hincunoz sardonis saphiroz granatorū añ. 3. j. albarum margaritarū. 3. iij. auri z argenti limatoz añ. 3. ij. 5. ambre camphore ana. 3. v. musci. 3. vii. fiat electuariū cum zuccharo arte z ingenio laudabile.

Istud electuariū apud nos est in vsu. nomen vero suum est deriuatum a cōpositore qui fuit inuentor qui vocatur cōciliator seu **P**e. de abbano. hoc apud quosdāz medicos appellatur electuariū letificans conciliatoris quia cor letificat z confortat ipsum. est aliud electuariū letificans qd est ex auctoritate domini **R**asis sicut infra apparebit si deus voluerit.

Poma sū **I**sidorum in capitulo de arboribus dicta ab opimo. id est a copia vel ab vbertate. inter alia poma parisiāna sunt magis laudata qd alia poma. z si habere nō poteris habeas poma dicta redolentia que etiam sunt laudata in ista egritudine.

Rosa rubea sū **M**esue est melior qd alba. et dicitur qd virtus faciens ruborē eius plus impressit qd amaritudinem faciens

Cordiale

conalli

propter quod in abscissione amaritudinis ipsius que remouetur per solas exiccationem eius non resoluitur spes in abscissione vero rubedinis non plus est rosa quam homo mortuus est homo.

Coralus: scilicet rubeus est nobilior alio et nigro. eligendus est autem coralus rubeus grossus et planus et clarus: et quanto plus accedit ad rubedinem tanto melior est. et qui nulla foramina habet aut pauca.

Limatura eboris id est rasura et est dens elephantis.

Os vero de corde cerui est medicina mirabilis in ista egritudine ut est notum circa instans in capite de osse cordis cerui ait. in corde cerui reperitur quoddam os in parte sinistra in qua est quedam concavitas ad quam splen habet receptaculum et emitrit superfluitatem que propriam siccitatem cordis imitat in ossuosa substantia. os illud est quasi cartilago: et habet de carne. est autem subrufum de sanguine cordis et discernit a cartilagine que reperitur in pectore caprarum qua apothecarij vsuntur. quia non habet ita carnem non est ita subrufum: sed album et molius per 30. annos seruat: sed debet primo aliquantulum de siccatu ad solem.

Basilicon. scilicet semen eius quod appellatur ozimum gariofilatum. unde circa instans ozimum alto nomine basilicon appellatur. Mattheus siluati. in ca. de berengemich. i. ozimo gariofilato dicitur quod ozimum in latino vocatur basilicon gariofilatum. et de semine ipsius intelligitur et maxime in electuarijs: sed in emplastris herba.

Virtus enim circa instans sunt mirilli: cuius precipue in medicina ponunt. mirilli autem enim modernorum opinionem sunt due spes. scilicet albi et nigri. albi non sunt cubebe. et nigri sunt mirilli qui satis sunt noti. Auer. in. v. collit. dicit hec: id est mirilla.

Melisa apud Sera. est bederagie. i. turum gen. et dicitur mamarcor. i. melisa. enim Sim. tanum. turungum est ozimum citronum quod idem est Dia. non vocat ipsa mellisophilos. nos vero nominamus citraria a vulgo: eo quod folia ipsius odorem citri habent.

Coriandrum siue coliadrum. Gal. in. vi. simplici dicit coriandrum vel corium vel coriantrum vel quodlibet cuius noiare voluerit. semine vero ipsius administrat in medicinis preparatum et maxime in istis egritudinibus et modum preparandi est quod tu accipias de semine ipsius quantum titatem quam volueris et superaspargatur vinum citoniorum et acetum fortissimum sicut est notum

deinde exlicet et videtur ubi oportet: si non ponatur semen coriandrorum in medicinis: ante preparationem est venenosum: de quo vide autem. i. iiii. cañ. qui in numero venenosorum medicinarum enumerat. Sera. in. c. de coriandro ait. in libro venenosorum quando bibitur de succo ipsius recentis dragme quattuor occidit. eius planta dum est recens habet odorem fetidum.

Omnes mirabolani sunt quatuor ad numerum secundum mesuram sunt proprie citrinum. quorum color sit citrinus in di. i. nigri chebuli debent esse grossi et quanto grossiores tanto meliores: emblicus et belerici. iste sunt. v. spes mirabolantium qui dicitur intelligi per omnes mirabolanos et omnes quatuor sunt noti. poterit aliquid dicere quod per omnes mirabolanos intelliguntur omnes spes mirabolantium que sunt ad numerum sex: et per hoc videtur Sera. in. c. de emblicis de duobus generibus loquitur in. c. non de mirabolantibus de quattuor loquitur: ipse addit semini quod non reperitur apud dominum Mesue nec sunt noti.

Berillus. scilicet lapis et hic est de genere cristalli: sed est obscurior sed ego vidi et habui: defertur autem a venetis ad nos. Psid. in. c. de viridioribus gemmis inquit: berillus in india signatur gentis seu lingue nomen habens. viriditate similis smaragdo: sed cum palore politur autem ab indis in sexangulas formas ut hebetudo coloris repercussione angulorum excutetur. aliter politus non habet fulgorem generis eius nouem sunt. cristobellus dicitur eo quod palida eius viriditas in aureum colorem resplendet: et hunc india mittit. alta ipsius genera vide ibi.

Smaragdus est lapis cuius color est viridis: et quanto viridior tanto melior. hic Conciliator habet smaragdi hiacinti sardonyx firoz et granatorum que possunt noiare quatuor fragmenta cordialia de quibus Mesue in electuario de gemis dicit fragmentorum et ibi habet quatuor lapides preciosos ut hinc Conciliator.

Aurum et argentum est notum. Conciliator vero dicit aurum et argenti limaturum modum dat nobis liber quod dicit albucasim in fine primi libri. ubi sic ait: modum limature aurum et argenti quod utimur in medicinis cordis. scilicet ergo de bono auro et puro frustum: et hanc coram te parapsidam cum aqua munda ac dulci et hanc panum de lino asperum mundum cuius unum caput teneas in manu tua aliquid stet mixtum fundo parapsidis in qua tunc frica aux vel argenti in panum semper madefaciendo panum cum aqua et limatura descendet in fundo vasis subtilis: fac ergo tandem quod limetur de auro illo quantum volueris. deinde dimittit per horam et per aquam cum facilitate et abluere

ter. et sicca et serua: eodem modo fac de argen-
to et sunt qui limant cum lima subtili, et sic utun-
tur vix ille est modus limandi ipsum: sed apud
modernos non est multum in usu: sed hodie in
apothecarij ponunt aurum et argenti in isto ele-
ctuario isto modo prout accipiuntur ergo fo-
liorum auri ac argenti finissimi quatuor volueris et
habeas paratum unum lapidem marmoreum latum
album ab omnibus foridibus et ibidem habeas pa-
ratum par aquae rosatae et super ipsum lapidem de
predicta aqua aspergat: deinde ponant supra
folia auri aut argenti et cum vino albo lapide fa-
cto ex porofido terant ut faciunt pictores tam-
tum quod efficiantur sicut lignitum: deinde acci-
piatur illud et vtere dum necesse est. et isto
modo videtur apothecarios hispanos facere
etiam apud neapolitanos sic fit. Aut in v. ca-
noni. in confectione de hiacinto docet liquefic-
ri aurum et argentum per alium modum. ut ibi
videtur.

Confectio Diacassie fistule secundum Franciscum
de pedemontium in c. de cura male complexio-
nis epatis simplicibus composita. R. mellis
cassie fistule ℥. ij. penidiorum. 3. iiii. succi vio-
larum. 3. iiii. candidi rosati. 3. iiii. tamarindorum
3. iiii. sirupus tolari. 3. 5. fiat cum decoctione her-
barum frigidarum et quattuor seminum vsualium
et prunorum quantum sufficit et reubarbari.
3. 1. et sunt qui addunt manne. 3. iiii. et fiat
electuarium.

Hec confectio diacassie fistule apud nos non
est in usu secundum istam descriptionem: sed illa descri-
ptio qua utuntur est magistralis sed: vere
ista francisci est nobilitas. Et credo quod in par-
tibus patavinis factum diacassiam secundum istam de-
scriptionem. De de tussigniana in c. paraleisis
tremoris torture et spasmi et repletiois habet
vnam aliam descriptionem: sed non est similis huic
tam parum differt ab ea. Johannes concoregius
describit vnam aliam de qua infra. Mel cassie
fistule est medulla ipsius. Mesue in capi. de
cassia fistula dicit quod sunt medicine in quibus
est fiducia iuuamentorum et sunt sine nocumē-
to carentes acuitate et mordicatione et om-
ni excessu ledere super cuius exhibitionem
presumit in olerate ita quod pueris et pregnantibus.
electio eius constat ut sit arundo eius
grossa plena splendens et multi ponderis et
sit pulpa eius splendens et pinguis et hausa
ex arundine conseruata in vasis pigritate.

Candidi rosati. i. zucarum candidum duratum
in fundo vasis iulep rosati. et sic quod repe-
rit candidum violatum sicut intelligit de illo zucca
roscadido in fundo vasis iulep tolari durato.
Strupus violatus. i. ille qui fit per infusiones

violarum ut docet Mesue de quo infra ha-
beamus sermonem.

Decoctio. i. apozima. nam apozima est de
coctio diuersarum medicinarum. scilicet aqua in qua co-
quuntur. Franciscus dicit cum decoctione her-
barum frigidarum que sunt proprie endiuitie scario-
le lactuce et portulace et hec quattuor sunt que
intelligi debent secundum sententiam modernorum
Quattuor vero semina vsualia sunt quattuor
semina matorum frigida et sunt melonis citru-
li cumers et cucurbite que fatis nota sunt.
Manna est ros cadens de celo super lapides
descriptio diacassie fistule que fit magistra-
liter. non autem dico cassiam fistulam que fit p-
clisterijs quam non ingreditur manna: sed Fran-
ciscus et Petrus de tussigniana et Johanes Con-
coregius laudant ipsam. et sic sapientes dixe-
runt quod manna in diacassia poni debet.

Confectio de spica romana secundum eundem in ca-
pitulo de opilatione epatis. R. spice roma-
ne. 3. iiii. absinthij. 3. 1. terantur et cribellentur
et confice cum melle dispumato et admix-
tetur.

Hec confectio non est in usu apud nos.
Spica romana secundum Sera. in cap. de spica est
spica celtica. Aut in secundo canonis dicit
neridem dicitur in capitulo de spica et ipsa
est spica romana. in capitulo vero de spica
dicit quod due sunt species quarum vna est
spica aromatica: et est spica autem altera est
neridus et est spica romana. Macer inquit est
nardi species que celtica spica vocatur. Cel-
tarum tantum quod nascitur in regione. Om-
nia que nardus valet indica dicitur ista.
Possit et vires videatur habere minores.

**Hactenus adducte et congeste fuerunt de-
scriptiones electuorum et confectionum**
et positorum a domino Johanne Mesue. et
Francisco de pedemontium: deinceps si de-
us voluerit aggregabo descriptiones saltem
famosiores positas a Risco.

Aurea alexandrina. R. assari carpobalsami
id est seminis balsami. ana. 3. ij. 5. gariofilo-
rum optij mirre cipert ana. 3. ij. balsami cina-
momi folij zedoarie costi corali albi et rubet
cassie lignee enforbij draganti turis storacis
calamite spice celtice meu cardamomi
sibilei napet saxifragie anisi aneti ana. 3. 1. li-
gni aloes reubarbari aliptre castorei gage
opponaci anacardi mastictis sulfuris vti-
ui peonie tringi rose: id est rosarum rubea-
rum thymi acori pulegij aristologie longe-
quiane corticum mandragore camedres-
os subacarum lauri ameos dauci macrop-
pis leucopis xilobalsami carui amomi pe-

profillij seminis leuistici seminis ruthie sino. añ. 3. s. auri cocti argenti meri albarū margaritarū blacte bizantie ossis de corde cerui. añ. 3. i. gr. riu. limature ebouis calami aromatici piretri añ. gra. viij. mellis qđ sufficit. detur in modum auellane cū vino albo

Aurea alexadrina fm intentionem nicolai dicta est aurea ab auro qđ recipit. alexadrina ab alexandro peritissimo medico et philosopho a qđ fuit inuēta. hec apud nos est in vsu. et sic ad laudem dei et huius marie simplicita que sunt declaranda declarabo.

Balsamus autē est liquor emanans a balsamo: sed in partibus nostris raro reperitur. s3 moderni auctores scripserunt olea et alia qđ possunt administrari in omnibus locis vbi in greditur balsamus: sicut apparebit infra in tractatu de oleis.

Coralli fm Alii. sunt tres species. sc3 rubens alb⁹ et niger. reperitur quedā descriptio istius confectionis vbi ingrediuntur nisi solū coralli. s. rubet: et in alijs ingrediuntur albi et rubet et ambo sunt laudati in hac et debet pōi

Spica celtica fm Sera. est spica romana Bal. in viij. simpliciu3 dicitur: nardus celtica similis aequaliter est fm genus i hute pōi cte. reperit aliqui in p̄dicta p̄fectōe quod loco spice celtice h3 salūcā et salūcā fm cōposito rem est spica celtica: sed fm Dia. et Pl. aliud est spica celtica. aliud est salūcā. Item circa instans in capi. de spica celtica. est vt quidā dicunt salūcā qđ mentunt: tñ hic spica celtica siue spica romana intelligitur.

Meu. i. sinistra vel sinistra modī apud Auic. vocatur mu: et ibi dicitur non em̄ administratur de eo nisi radix eius et multiplicat in terra mediana. Sera. ca. de meū. dicit h3 radicem nō subriem cuius aliquę partes diuiduntur in plures: quarū quedā sunt tortuose et quedaz recte longe. h3 odorem bonum: et radix eius est que administratur. postea iterū ait ex auctoritate Bal. radix hui⁹ herbe est id in uotamentū: similiter ait circa instans: sed lumen apothecarioꝝ male lucēs in p̄dicta confectione exponit meū. i. semen aneti siue stris cuius falsa est opinio: sicut ostensum est per auctores supradictos: p̄terea est consuetuz ab aromatarijs qđ meū sit radix et non semen vt dicit lumen male lucens.

Sisilei. i. sisileos siue sileis mōtani: vt reperitur apud Petrus de crescentijs alij plantocimum vocant. Napei vel napium est semen sinapis fm compositores. circa instans in capi. de sinapi dicit: sinapis semen ponit in medicinis: et quādo inuentur sinapis vel

napeos semen intelligitur. Item Simon ianuenensis inquit: napon etiam vt dicit paulus in cap. de cephalca. et in suo antidotario aureo exponit napon. i. semen sinapis: et sic moderni loco napei ponunt semen sinapis.

Saxifragia fm compositorē tres h3 spēs quarum vna habz folia similia pimpinelle: sed maiorā et hec est nota. minor hō dicit qđ est oculus xpi: et si sic est oculus xpi. vel oculus consultis fm mattheum siluaticū est filius ante patrē. media dicit qđ est terrahit. i. herba iudatca: circa instans dicit saxifragia dicitur: qđ saxum frangit vitium: radix ipsius solum in medicina competit.

Alypta muscata. i. mixtura muscata: qđ recipit muscum. Simon ianuenensis dicit: alypta est quedam cōfectio in antidotario Nicolai et qđ muscum recipit muscata dicitur. lumen male lucens in p̄dicta confectione deberet dicere alypte muscate: et dicit galle muscate: qđ non est idē: qđ compositor ponit ambas. descriptioes sicut infra apparebit.

Iringus: aut trigion: aut nux agrestis. vt dicit Dia. ab alijs cardopantis dicitur: et ē spēs centum capitum: vt apparet apud Sera. nā ipse Serap. ait astarticon istud centum capita est celestis coloris. iferius dicitur iringus: sed centum capita alba est species spicie: et sic est. et non est fecacul: vt quedā sinonima dicunt. opinantur aliqui qđ iringus sit fecacul: quod falsum est sicut patet. per Sera. qui de vtroqđ diuersa facit capi. iringus autem fm sententiam modernorum est planta spinosa que in vuis ac pratis nascitur.

Aristologia longa dicitur: quia radicem habet longam: altera rotunda. similiter appellatur: qđ radicem habet rotundam. Nicolaus compositor vult qđ in ista confectione ingrediatur aristologia: sed lumen male lucēs habet aristologiam rotundam quod non est credendum.

Fu. i. valertiane. circa instans dicit fu. de radice intelligitur.

Petroselin. i. semen petroselin domesticum: qđ satis est notū Simonū fm compositorē et Simo. Januē. est petroselinū agreste fm mattheū siluaticū in cap. de apio est petroselinū macedonicū: et si sic est qđ petroselinum agreste sit petroselinū macedonicum. ego dico qđ est oixatū. et cōpositor dicit alexandrum vel olixatū. i. petroselinū macedonicū: et sic ponit moderni. ille hō qui de nouo scripsit in titulus lumen apothecarioꝝ: s3 apō aromatarios est lumen male lucēs. ipse em̄ h3 loco sinoni petroselinū: qđ est falsum.

Aurum coctū fm Nicolaum est aurū purum et foliatū. Isidorus cap. de auro dicit qd aurum ab aura dictum. i. a splendore qd repulso aere plus fulgeat. vñ et Arg. discolor vnde aurū. naturaliter em est vt plus fulgeat et alijs metallis splendidus sit.

Argentum merū. i. purum: et foliatum fm compositorē. Isidorus in lib. de potu inquit merum dicimus: cum vnū purum est significans. naz merū dicimus quicqd sincerū vel purum est: sicut aquā meram nulli vtqz rei mixtā hinc et merēda dicta est: eo qd antiquitus id temporis pueris operarijs tantū pannis merus dabatur: aut qd meridient eodem tempore. i. soli ac separatim: nō vt in prādio aut in cena ad vnā mensam inde credimus etiam illud tempus: quod post mediū diem est: meridiem appellari: quod purum sit.

Adrianum dictū ab adriano romano impatore: qui illud composuit. nō est in vsu sed simplicia que sunt declaranda declarabo.

Opti thebaici. i. illius regiōis. et fit ex lacte papaueris nigri. reperit in multis alijs cōfectionibus vbi dicit opti thebaici: et hoc est qd nobilitat alijs: et in illa regione nō fit altitudo opium: nisi de papauere nigro. Isid. a regibus egypti dicit thebaicus: s. a thebis cadmi dicit thebanus: et istud est fortius narcoticū. vnde quando simpliciter ponitur narcoticū forte vel altitudo opium debent intelligi.

Reuponticū fm Mar. sil. est herba sirista et est radix pōtica multū similis reubarbaro: interius h3 venulas distinctas vt reubarbarum: sed non tingit vt reubarbarus et dicit reuponticus eo qd in ponto insula reperit: vel qd ponticum habet saporem: et reu tantum est dicere quantum radit.

Daucus creticus fm Sim onē et semē baccie. i. pastinace ortēsis. Mat. sil. in. c. lezar. i. daucus dicit qd qñ reperit daucus simplr itelligit pastinaca siluestris. i. daucus asininus.

Elifagus. i. salua. Mat. silua. in fine ca. de elifago dicit: et dicit magi de salua qd typsa purifecta sub fimo generat auis quedā habens caudā serpentinā et albam merule similis: de cuius cinere si ponatur i lampade apparet qd domus sit plena serpentibus.

Acaristum sine munere interpretatur. et non est in vsu: sed simplicia que sunt declaranda declarabo.

Libanū fm compositorē ē ipus masculū **Cicidon**: vel cicidos: vel kikidos grece ē galla. et sic reperitur apud Dia. c. de cicidos **Sal. in. vij. simpli.** dicit cicis. i. galla que quodam onfancina nominatur.

Abrotanum fm Dia. multū eradiat dicitur aut glitaton et sunt due species. i. masculus et femina. Arabes vocant ipsum kalsum: s. non keisim: quia keisim est leuisticus: hoc apud Aut. in. ij. canonis vocatur berengensis. sed non recte.

Bracteos. i. sauma: de qua Serap. in ca. de iunipero dicit: sed sauma est illa que dicitur bracteos. et sic ē. Pl. inquit sauma herba sabina brath appellata a grecis duorum generum est: altera amarici similis folio est altera cupresso. quam quidam creticā cupissum dixerunt. **Sal. in. vij. simplicium** inquit. abbet. i. sauma.

Ros siriacus fm compositorē est flos orni: sed rossiriacus est sumach. naz vide. Dia. in cap. de origano inquit. si cum oleo cepulas et rossiriacus. Serap. vero in eodē ex verbo Dia. habet sumach: et sic est: vix est quod reperitur herba siriacae: et fm Mattheū siluaticum et compositorē est malua.

Micon. i. semē papaueris fm **Sal. in. vij. simplicium** Diasco. de micono capi. facit et est idem **Tempi** fm compositorē ē emulla apud Diasco. vocatur ellentum.

Athanasia. i. immortalis. Be. cinamomi cassie fistule añ. 3. iij. gr. 8. croci squinanti storactis calamite fu. i. valertane sileris. id est sileris montani. betonice iusqam apij. anisi dauci opti. añ. 3. i. 5. gr. iij. spice folij castorei mirre lapidis ematit. sanguis draconis. coraloz rube. costi mumte bollare simphtti lepnitas assari. i. acori mandragore polij bacarū lauri meu. i. radices macropiperts. i. leucopiperis petroselin añ. 3. 5. mellis quātū sufficit.

Athanasia sicut inquit Nicolaus interpretatur immortalis. thanatos em grece mors et a. i. sine: quasi sine morte. hoc est quod sepius liberat hoies ab extremis mortis. supra posita fuit alia descriptio que est de mente Mesue qd vocat athanasiam magna: et sic gñaliter fm illam descriptionem faciunt. etiam ista descriptio fit in aliquibus partibus sicut dictus fuit mihi. et sunt multi qui errauerunt in lempnias credentes qd etiam esset auruz pigmentum: quod non est. de quo infra **Suilielmus** placentinus habet vnam aliam descriptionem in qua aliqua simplicia mutat et aliqua dimittit athanasia etiam est quedaz planta amara que a quibusdaz athanacetū vocatur. et hec videtur fm intentionē Nicolai esse species arthemisie.

Lapis ematit fm Serap. est scedenegit sine. h. et est lapis sanguineus cuius color est similis coloris sanguinis et meior est ille qui

cito frangitur cōparatiōe aliculus lapidis qui non est scedenegi. hoc lapide pictores videntur.

Sanguis draconis est succus plāte. apud Serap. describitur auctoritate Dia. qui vocat fuderitis et istud nomē multis plātis attribuit. sicut patet apud Dia. ca. de sideriti. alic. dicit sanguinis draconis et est sceni et est succus rubeus notus.

Mumia sive Sera. sepulcroꝝ aloes et mirra et quod admisceat eis ex humiditate corporis humani et descendit de terris que dicitur a colonte. Aunc. i. secundo casu. dicit mumia ipsa est in virtute pictis et aspalti. inuenit et mumia in sepulchris balsamatorum in quibus humor mortui cum aloes et mirra resoluit. quibus ipsa corpora p̄debant. v. v. v.angebantur solebat. n. antiquit. corpora balsamo mirra et aloes cōdiri vel inūgi. et adhuc fit apud paganos et saracenos circa babiloniam vbi est copia balsami.

Bolusarmen. est terra rubea que de armenia venit apud auicem. vocatur lutum armenum et hoc est notum.

Simphitum sive Dia. est cōsolida maior aut anagalicum aul. vero ignoraui quid esset sicut si legis ca. de simphuo apud Dias. cū ca. de succuto apud auicem. videbis quod idē sūt si vero succutū est simphitū mire. q. auicem. inquit quod est semper uua. et dicit quod est spēs feminis mādragore quod male traductus est tex. r. er. nā succutū in arabico est simphitū. i. p̄solida: hoc apud nos rusticos dicitur anealco.

Lempuna sive quedā sinonima est aurū pigmentū rubeū. sed falsa est opinio eorū: sed sive veritate est terra sigillata. et sic dicitur sicut mihi quod fuerit quidā facietes predictā cōfectionem qui posuerit aurū pigmentum rubeū quod non conuenit si bene cōsideres virtutem eius et ipsius operationē. Dia. ait lēmas frigis terra est: et hec ē quā. A. vocat lūtū sigillatū. i. terra sigillata. Simō Januē. dicit lēmas quidam falso exposuerunt aurū pigmentū rubeū: sic multi posuerūt in cōfectione athanasie scripte in antidotario vbi: sed lēmas est terra sigillata: illa est que in dicta cōfectione debet poni. et Guliermus loco lēmas habet aurū pigmentum: quod non conuenit vt dictum est supra.

Alcanchalon. i. nuctū bonum non est in vsu: habet simplicita quae sunt declaranda declarabo.

Amphee. s. flos apud Diasco. est niphaz apud aliquos est veneris idest papauer palustre sive vt latini alga palustris: et nenufar apud Sera. et Hepita sive cōpositorē est

calamentū montanū: de quo dictum est supra in diacalamēto descriptione Mesue.

Antamaron. i. cōtra mortē: non est in vsu de clarabo tamē simplicita: que declaranda sunt

Aaron. i. pes vituli sive dragōtea minor in ista cōfectione e ambe ingrediunt. s. maior et minor. petr. de reserētis dicit tar. q̄ alio noīe dicit barba aarō v̄ pes vituli: et sic est **D**ragōtea sive Dia. est colubina v̄ viperina: sed sive De. est lusiue serpētaria maior: sive colū draconū ambe radices vsu medicine cōpetunt ambe in ortis nascuntur.

Nitrū sive cōpositorē est sal indus. sive Serap. in ca. de baurac nitrū est a frontē sive spuma nitri. Dia. de nitro ca. facit et dicit eligendū est leue: et colorem rubeū habēs aut albus etc. est baurac armenū sicut dictū est.

Alexandrū. i. olivatum sive apium macedonicū sive smirno: vt dicit Mattheus fil uaticus in cap. 8 apio estimatur: quod illud cap. de smirno apud Dia. sit ca. de apio macedonico: sive sit alexadrū quod notū est.

Cocognidum. i. semen camelee: vt dicit Dia. in cap. de camelea. Alexander cap. de idropisi ait. camelea vnde cocognidū colligitur: et est lacticinum folij oliue habens similitudinem: et sic est sive veritate quod cocognidū folia habet sicut folij oliue etc. in fra in hieralogodion de ipso iterū ostendā.

Antidorū emagogon. s. assari. acori. amomi seminis atriplicis maratri. idest se. feniculi. ana. 3. j. gr. vi. anili. 3. ij. aristologie lō. arthem. cassie fistule. ana. 3. 2. 7. gr. 14. centauree minoris. 3. 2. gr. 7. dauci cretici. i. seminis. 3. 2. elebori nigri. 3. i. foliorū lauri. 3. i. 5. gr. ij. liquoricie. 3. i. lupini. 3. 2. melancij. 3. 2. mirre. 3. 2. 7. gra. 14. macedonici. 3. i. orobi idest herbi. 3. j. stipteris. 3. 2. piperis. 3. 2. gra. 14. piperis nigri. 3. i. 3. 2. gra. 7. pulegij. 3. 2. 7. gra. 14. peonie. 3. i. gra. 7. ciperi. 3. i. seminis ruthe. 3. 2. 7. gra. 14. spice idest nardi. 3. 2. 7. gra. 14. betonice. 3. 2. squinant. 3. i. gra. 14. apij saune. ana. 3. i. rilo: balsami idest ligni. balsami. 3. i. 7. gr. 14. ziberis. 3. 2. gra. 14. gartofoli. 3. 2. radicū caparis. cumini. ana. 3. i. mellis quod sufficit.

Antidotum. idest contradatum emagogum. idest menstruale sanguinem ducens Matthe. silua. in littera emac inquit emac interpretatur sanguis. vnde emagogū quasi sanguine educens ab emac quod est sanguis et gois quod est fluxus: et ob hoc dicitur emoragias vel emoragias etc. hoc antidotum apud nos non est in vsu: valde tamen reperitur apud apothecarios. Papi

as dicit antidotum grece dicitur ex contrario datum contraria enim contrariis curatur.

Assarus. i. assara bachara. Dia. facit unum capitulum de assaro scripto solum cum vna littera. s. z est assara bachara. aliud capitulum facit de assaro scriptum cum duobus. s. z il lud apud quosdam est herba dicta prounga a vulgo.

Atriplex. s. semen ipsius quod apud Dia. vocatur andraphasis. Aui. de ipso duo contraria. unum dicitur crisola canna aliud quod dicitur cataf. s. inuentionem. Dia. andraphasis olus est de genere duplicit. s. ortuum et agreste elixa sic comeduntur sine dubio apud modernos computat ipsum de genere oleris: scilicet olus tamen quod est blittis. nam hec platan in ortis reperit: cuius longitudo est duorum brachiorum aut plus. semine eius est ad modum pastinace: et dum est recens marducat sicut alia olera. **B**rutiani papientes atriplices vocant et ab aliquibus dicitur bleta alba et idem est **A**rtemisia s. circa instans est mater herbarum: cuius folia magis competunt vsui medicine quam radix. quidam experimenteros dixerunt. Si quis iter faciens eam secum portauerit non sentiet. itineris labore. fugat etiam demonia in domo posita. phibet etiam mala medicamentis: et auertit oculos malorum. hec est satis nota.

Cassia fistula. i. cassia lignea ut dicitur composita scias quod in tpe antiquo vocabatur cassia lignea cassiam fistulaz: ut reperio apud Symonem tanuensez. et sic in ista confectione per cassia fistula intelligitur cassia lignea.

Ceta urea minor est quam alij fel terre vocant **I**sid. in c. de herbis aromaticis siue comibus inquit. centaurea greci vocant quam a chitone centauro ferit: et reperit ipsa in limo sic: quod locis humidis nascitur. et ideo dicitur fel terre propter amaritudinem eius.

Lupinus apud Aui. est granum pyresse figure: amari saporis: percussum in medio. et est faba egyptiaca. hinc vero textus Aui. male traductus est. Nam **S**al. in lib. de alt. dicit quod faba egyptiaca non est lupinus ut putauerunt aliqui et ibi fecit aliud cap. de lupinis faba egyptiaca accipit aliquando pro pondere. lupinus vero est semen notum omnibus saporis amari: ut **A**urg. in georg. **T**ristesque lupinus. i. amari.

Melancium. i. gut siue malachion. Dia. de melactio. cap. facit: s. apud Sera. est nigella et si legitis cap. de melactia apud Dia. eum ca. de nigella apud Sera. videbis quod idem sunt. spes vero nigelle s. modernos sunt due. vna habens semen citrinum cum odore prioris sed for

ma est ut est semine porri: et ista est illa que debet poni in ista confectione.

Macedonicum s. nicolaum est semen alexandri siue apud macedonicum siue olyparrum **S**tipertis. i. alumen s. non dicit quale alumen sit. spes vero aluminis s. Dia. sunt multe: s. spes sunt tres que necessarie sunt in medicina: et sunt proprie alumen tamen. i. scissum quod alumen de pluma a vulgo dicitur. et est rotundum quod zucarum vocatur. et est liquidum quod dicitur alumen de rocha siue lipparium. neque pro id cognoui quale sit illud quod intelligitur dicitur s. s. s. **M**at. sil. intelligitur de alumine scisso tamen.

Betonica s. Serap. est asteria. et id quod plurimum accipitur de ea sunt folia. infra in sirupo de betonica melius ostendam.

Blanca dicta est quia albos humores. scilicet maticos purgat non est in vsu: sed simplicia que sunt declaranda declarabo.

Terbentina vero est resina terebinti arboris que apud arabes vocatur glure albotim siue glutem alimbat. Aui. in. ij. ca. vocat semen eius granum viride. et arbor dicitur noia et albotin. hec a multis dicitur largatum.

Antimonium s. Aui. est substantia plumbei coloris et eius virtus est similis virtuti plumbi adusti. antimonium vero est vena terre si milis plumbo. verum est quod antimonium teritur et non funditur. plumbum vero funditur et non teritur: et habet in fracturis suis claritatem quam frangitur: et illud est melius quod in fracturis non habet aliquid ex terra nec sordis.

Aspaltum s. Dia. est bitumen iudicum aliud est aridum: aliud liquidum. Aui. vocat ipsum bitumen iudicum. sterco demonis nascitur et bitumen iudicum unum generis autem.

Paucedanum s. Mat. silua. est cauda porcina: sed cauda porcina s. Simonem vocatur a quibusdam multum solis. **S**al. in octauo simplicium pharmacorum dicit quod admissatur ex hac planta est radix.

Feniculus algul. s. Mat. silua. est paucedanum. quidam feniculum agreste vocant. **P**etrus de crescentiis inquit paucedanum est herba quam alto nomine dicitur feniculum porcinum.

Benedicta simplex. s. turbit esu. zuc. an. 3. r. diagredij hermodactili rosarum. an. 3. v. gario sil. spice: zinziberis: croci: saxifragie: macro pipertis. i. pipertis lon. amomi selum spermatitis salisgeme galage mactis: carui: feniculi: sparagi: brufci: lithospermaton: polipodij: cardamomi: mastictis: ameos: lapis: lincis: ana. 3. j. mellis quod sufficit.

Benedicta dicitur quod omnibus a quibus sumitur benedicitur. **S**ilbertus de angita

In. c. de cura arctice fm magistros habzvnā
 aliam descriptionē que eadem est hec apud
 nos est multum in vsu. sed vere ego vidi de
 hac multas descriptiones que differūt inter
 se. 7 hoc aduenit errore translatoris: sed hec
 est optima de predictis ex speciebus benedi-
 cte simplicitis fiunt pillule que dicuntur de
 bñdicta. de qb' infra in tractatu de pillulis

Efula fm circa instans cortex radice et
 medicine competit apud Mesue vocatur al-

scabram 7 dicitur q' est species lacticionū
 et est solutium rusticorū reperitur alia her-
 ba que multum sibi assimilatur: sed non ha-
 bet lac vt habet esula. 7 dicitur versus. Esu-
 la latefcit sine lacte linaria crescit.

Diagre dium fm vsum modernorum est
 scamonea preparata in pomo citonio.

Hermodactilus est dictū grece hermetz
 digitus au. in. ij. casū. dicit digitus herme-
 tis est flos hermodactili radix eius vsu me-
 dicine competit.

Selin spmatis fm composito: ē est semē
 apij. nam celinum grece est apium. 7 sic po-
 nere debes.

Salgēma fm Mesue in. c. de speciebus sa-
 lis. est sal sicut cristalus scindibilis: sal ca-
 padocius idem est.

Bruscus ex oibus est nor'. Mat. siluati.

ex auctoritate pauli. dicit q' folia ei' sunt si-

milia folijs miri cū extremitatibus spinosis

faciētibus plures stipites cū fructu rubeo: si-

cut fruct' cerasi semē 7 radix ipsius vsu me-

dicine competit.

Lithospermation. i. multū solis vt dicit Sim-

ia. in. c. de lithospermato grece est deca lapide-

um semē eo q' sit durū vt lapis. Sil. de an-

glica loco ei' hz granū solis qb' idē est. aut.

in. ij. casū. dicit. calab nō est saxifragia: vt q-

dam dicunt error: in hoc est q' repit in ali-

quibus descripiōibus isti' confectionis in

qua ingreditur saxifragia lithospermato 7 mi-

lium solis qb' nō est credēdū: q' lithosper-

maton est multū solis. Bartho. montagnana in

suis cōsilijs. in consilio de cura per medici-

nalia inquit aqua sublimationis lithosper-

matis est milium solis et sic est.

Lapis lincis fm Nicola. est lapis q' fit ex

vrina lupi ceruerti sunt autem aliquę descri-

quod sufficit. cōfici ātur sic in d' seb' canicu-

laribus ponat' storax calamita 7 storax ru-

bea 7 laudanū in catino ad solē cooperto cū

subtilissimo panno. ne puluis possit attinge-

re. 7 cum molificata fuerint ad solē pone in

mortario eneo 7 cōcalecto sif' cum pistel-

lo suo ferreo calefacto fortiter semel conte-

rantur donec ad nigrū deueniāt colorem. 7

postea puluerem adde ligni aloes simul for-

titer tere 7 camphorā similiter. postea cōte-

re multū in tribus. 3. aque rose. 7 de hac aq

madefac aliquātulum marmor pri' bene ab-

lutum 7 calefactū ad solē 7 accipe. 3. j. cū ta-

bulula planissima de eadē aqua madefacta su-

per marmore diu agitetur donec ad subtili-

tate mynici deueniat. hoc modo facias sem-

per madefaciendo marmor 7 tabulam. 7 de

hac aqua supradicta. 7 cum reposueris sup-

asperge de illa aqua. valet enim vt superi'

dicimus accipe tabulam planissimā simili-

ter ablutam 7 desiccata ad solem. Et hu-

mecta marmor: et tabulam de aqua rosa in

qua resolutus est muscus 7 interpone supra

dicta tandiu agitando donec ad subtilitatē

vnici deueniant ne semp adhereāt cū supra

dicta aqua marmor 7 tabulam madefacien-

do demū duos funiculos simil' torquet et

predictam aquā in vase mūdissimo 7 bñ ob-

turato vsu reserua.

Confectio alipte muscate. i. mixture mu-

scate d' q' recipit muscū apud nos est i vsu

tamen non multum.

Laudanū dictū est ab ea herba: vnde col-

ligitur aquā in cipro ladā vocāt. fm Sera.

ex auctoritate Dia. landanū colligit' ex vna

specie cussi. i. edere 7 fortius ex laudano est

illud qb' est boni odoris coloris vergētis ad

virorem sub molli tactu. 7 qñ malaxatur ad-

heret manibus 7 nō est in eo sabulūz nō assi-

milatur resine pini 7 fit in terris arabū. au.

laudat illud quod est pingue pōderosum et

cabrosi boni odoris: quod ad citrinitatem

declinat.

Storax rubea fm cōposito: est cōfita ru-

bea: 7 pñta rubea apud eūdē ē cozūbrū siue

thus iudeoz. 7 sic est Cozūbrū: uel storax ru-

bea. est tintamar est sex storacis liquide nō

est storax calamite vt dicunt quidam in hac

possumus certificari q' idē nō sunt qz nicola-

us in predicta confectione hz storacez cala-

mitam 7 storacē rubeā. 7 dicit Nicholaus q'

storax liquida rubea 7 calamite sunt gum-

me cuiusdam arboris.

Dies caniculares sunt. xl. sicut ostensum

fuit supra in pñfectione diacaridiōis.

Cenem vas vel mortariū est vas vel mortarium factū de aramo vel ere. Matt. silua. in cap. de ere inquit. faciunt ex ere vasa ad comedendū vel bibendū et nocet eis multuz et maxime illis qui assueuerūt. hoc diu. naz parati sunt tales incurere elephantiaz cancrum et dolorē epatis et splenis et maxie comedentes in eis res acres et bibētes in illis vna dulcia: et quando comedit cibus qui stetit in eis die vna et nocte est peius multum et quando ponitur vas eneuū sup pisces assatos calidos fit venenū mortiferum etc.

Confectio cuminate alexandrine. ꝑ. cinamomi: cardamomi galāg. añ. 3. ij. gario. folij. i. malabatri. mactis pipis lon. ana. 3. j. cimint. 3. iij. et aliquātulū spice cōfice cū succ. et fiat

CIn partibus mediolani est multuz in vsu. **D**iamargariton. ꝑ. gariof. cinamo. spice. galāge ligni aloes liquiritie troc. diarodō fro. diant añ. 3. j. 5. nucis muscate. mactis alipte muscate et est cōfectio supraposita zedoarie reubarbari storacis calamite. añ. 3. j. margaritarū pforatarū et itegrarū zinziberis offis de corde cerui. rasure ebortis. blacte bisantie añ. 3. 5. musct. ambre. cardamomi leuistici semis basilicontis. i. ozimi gariofo. añ. 3. i. mtnus. gr. ij. cāphore. gr. vj. mellis rosa. q. s.

Diamargariton dicitur a duobus generib⁹ margaritarū pforatarū et nō pforatarū. Aui. in. iij. cañ. hz vna altam descriptionē q̄ eadez non sunt. verū sunt qui faciunt fm̄ descriptionē nicolai. et quidā faciūt fm̄ descriptionē Aui. sicut est intētio medicorū. descriptio Aui. apparebit inferius.

Trociscorū diarodon. i. de rosis descriptō ipsius reperitur in antido. mesue. sponere nō debes in ista cōfectione qz ipse nicolaus describit vna altā descriptionem que debz ad ministrari in p̄dicta confectione vt dicit ipse

Trociscorū z diant. i. de violetis albis vt dicit nicolaus. infra apparebit descriptio sua. **M**argaritaz. s. lapis thic. Nicola⁹ in ista confectione hz margaritarū pforatarū et itegrarū. i. nō pforatarū fm̄ Mat. siluz. sunt artificiose et nō pforate nāqz naturales. qdā vero mercator dixit mihi q̄ margarite perforate sunt naturales et reperitūtur in ostris sic. tam pforate q̄ non vsui medicine competunt et sunt pp̄te albe et clare. Obscure vero non sunt ponende in medicina Stephanus autē scripsit iulua pro iulo et est margarita.

Blacte bizantie sunt coopertoria ostracorum marinoz similitū limacis et sunt similes vngulis et ppter id vocātur vngula aromatica albe odorifere sūt meliores. Dia. vocat

purpurā marinā. et dicit alij blactā bizantiā appellant eo q̄ in bizantio primū est inuenta que ideo blacta appellat eo qd̄ quasi blatura sanguinis. quidā vngula sanguis. quidā vngulam aromaticam vocant.

Diacameron dicitur qz hominem reducit de morte ad vitam non est in vsu: sed simplicia que sunt declaranda declarabo.

Salunca fm̄ compositorē est spica celtica. et sic reperitur apud Mattheū silua. in littera salunce: sed fm̄ Dia. et ꝑli. aliud est salunca. Dia. dicit salunca genus herbe est q̄ radículas et folia habz: flores similes viole. spica celtica hz florem citrinū: qui nō cōuenit cum colore viole. verum sicut dictuz fuit loco Salunce celtica ponatur.

Anthophali. i. gariofoli grossi.

Amifructus fm̄ Nicolaū est semē iuniperi seu fructus. Aui. in. iij. cañ. dicit. Abel est fruct⁹ iuniperi similis zarur hic text⁹ Aui. est corruptus. nā fruct⁹ iuniperi dicitur halharhar. et Abel est fauina. sicut p̄z apud Serap. in capi. pp̄io de fauina. naz Serap. maiorē auctoritatem habet in simplicibus q̄ Aui.

Dianthos. ꝑ. floz roisimarii. 3. j. roseriola rum liquiritie. añ. 3. vj. gariofoli. spice. i. spice nardi nucis muscate galange. cinamomi zinziberis: zedoarie: mactis. ligni aloes. cardamomi: anisi. i. seminis fenculthromani: aneti. ana. 3. iij. mellis quantū sufficit.

Hoc antidotū apud nos est in vsu. dicitur autē dianthos: qz fit ex floribus roisimarii q̄ libanotides nuncupatur. nā anthos apud grecos est flos. inde alofantos. i. salis flos Papias inquit anthos grece flos. Hilbert⁹ de anglia in lib. vj. in ca. de dysenteria epatis calide siue frigide et humide inquit. dianthos bezonis: s3 non est idē. ibi idē iteruz inquit. dianthos vsualis: sed non est idē nec in vsu sunt. Anthos ꝑo est flos roisimarii q̄ alto nomine flos alchilil dicitur vnde zuc. alchilil id est de florib⁹ roisimarii. et hec apud Dias. libanotides: quā romani vocāt rozē marini et est planta quā multi ponūt in fertis vel coronis. hz virgas multas non grossas flexibiles hūidas sup quas sunt folia multa in densa subtilia longa: quoz color. exterius est albus et exterius viridis habentia odorē fortem cum grauedine quadam. Circa instans in capitulo de rozē marino ait. flores et folia comptunt vsui medicine. flos autem dicitur anthos. vnde fit electuarium quod dicitur dianthos. cum autem reperitur. ꝑ. Anthos vel roisimarii debent poni flores. vnde folia et flores collecta aliquantulum exiccata

ad solē per annū seruatur: hec apud nos dicitur corona mortis seu mōtana.

Diasatirion. ꝑ. testiculorū vīridiuz: satirion baucie: fecacul: nucis indice: pistaciariū: pīnearū mundatarū. añ. 3. xij. gariofoli: 3m3l. anisi: lingue auis: seminis eruce. añ. 3. v. cīnamomi: caudarū sīcozū recētū: semis bulbi añ. 3. ij. 5. musci. gra. viij. cōfice sic. in tātū mellis dispumati qđ sufficit ponātur satirionis: testiculi ⁊ baucie vnaquaꝓ se bñ pī: cōtrita: ⁊ cū spatulabene misceant et buliāt aliq̄tūlū: deinde apponant pīneez pistacee similiter bene trite: ⁊ cū aliquātūlū bulerūt ab igne deponat: ⁊ puluis supradictarū specterū ibi ponēdo admisceatur. ad vltimum vero muscū cuz aq̄ rosata apponatur ⁊ vsui reseruetur.

Diasatirion autē dicitur a satirionis testiculis satirialis grece latine dicitur erectio virge. **Silibertus** de angla in cap. de gomorea habet vnā aliam descriptionē ⁊ idē est. supra est posita confectio testiculorum vulpis siue satirionis: ⁊ cōfectio alia testiculorū vulpis ⁊ hec est diasatirionē q̄ nos vtimur magis q̄ isto. verum est q̄ sunt ex hoibus qui faciunt fm̄ illam supra positam: ⁊ quidā faciunt: fm̄ istā **Nicolai**. satirion autē sunt testiculi vulpis: qui satis noti sūt. supra de ipis melius ostendit.

Baucia. i. pastinaca maxime domestica. **Gal.** in sexto simpliciu inquit lezar. i. pastinaca que orit in campis minus ista pastinaca comeditur q̄ illa que seminat in ortis s; est fortior q̄ ortulana in omnib; rebus: sed ortulana comedit plus: s; est debilitior q̄ siluestris. idem in octauo inquit. **stafilinus.** i. pastinaca domestica.

Secacul. sigillum sancte marie. vt dictū fuit in p̄fectiōe diasatirionē descriptionē **Me.**

Pistacia. i. fistici. fm̄ cōpositoꝝ. ist ifrutus feruntur de damasco. **Isidorus.** pistacha dicuntur: quia habent odorem n̄ ardi-pistici.

Lingua auis. id est semen fraxini et non est lingua passerina vt quidā crediterunt. supra in alia descriptione de ipsa melius ostendi.

ErUCA semen est herbe q̄ nota est. **Dias.** de ipsa facit duo capit. vnum de domestica vbi inquit. eruca multum cōmesta ventrem stimulat: aliud d̄ eruca agresti. semine multo pro sinapi vtuntur **ꝑl.** aut. eruce in condendis obsontis. id est salfamentis in quibus carnes ⁊ pisces intinguntur tanta suauitas est vt greci **heuzomon** appellauerint. **Idēz**

in vno alio loco. tertiu eruce semen optimū egyptium athenienses napi appellauerunt alij **taspiuz** alij **saurton**:

Stincus est animal satis notuz apđ **Aulcen.** melius quod est in ipso est illud quod in de parte renuz.

Bulbus fm̄ compositorē est cepe. mesue loco eius habet succi cepe humide. i. bulbi recentis. verum potest dici q̄ omnis radix rotunda vocatur cepe apud vero **ꝑl.** inum sepe omnis radix rotunda simile vocatur bulbus nec per nomina scio quid sit proprie bulbus.

Diaprunis. ꝑ. prunorum damascen orū vīridium numero centum ponantur in stannato in tantū aque q̄ bene cooperiantur ⁊ buliant: donec dissolui videant: tunc ab igne deponantur: cunq; aliquantūlū tepefacta fuerint ab aqua extrahantur: ⁊ cribro super cūmen posito tandiu in ipso cribro manibus fricentur q̄ nihil preter ossa ⁊ cortices ibi remaneat. in illa aqua in qua prima decocta fuerint ponatur. 3. 5. violarum: ⁊ iterum bulbre permittatur: ⁊ fiat sirupus cuz duabus lib. zuchari in quo sirupo lib. i. de pulpa prunorum ponatur: ⁊ ad spissitudinē decoquatur incipiente quidē inspissari addatur. 3. i. tamardinorum ⁊ 3. i. medulle casie dissolute ⁊ collate cum supradicta decoctione prunorum. memento tamen q̄ in aqua prunorū buliat. 3. 5. violarum vt supra dictum est cum aqua ad spissitudinem decoctionis paruerit cum spatula semper agitando harum specierum puluere superasperge quod. ꝑ. sandali albi ⁊ rubei spodij reubarbari cinamomi ana. 3. iij. rosarū violarū seminis portulace seminis scartiole berberis succi liquiritie dragaganti ana. 3. ij. senis. citroli ⁊ est quedaz species cucumeris: melonisz cucurbite mūdare ana. 3. i. detur in hora diei sine diagredio ad modum castanee cum aqua frigida. ⁊ si laxatiuum facere volueris ponatur pro qualibet lib. i. 3. viij. diagredio prius q̄ ab igne deponatur.

Diaprunis autem vel **diamascenon** a prunis damascensis dicitur et ipsum potes componere solutiuz ⁊ nō solitiuz ⁊ vtrunq; est in vsu. **Silbertus** de angla in capitulo de cura arterice scōz m̄fos inquit **diaprunis** sed non est idē. prima vero apđ **Diascoridē** vocantur **cicmella** dicens q̄ est arbor quaz latini **prunam** vocant nota est omnibus cuius fructus iocundus est ⁊ molliens ventrē sed **cacostomacus** est: verum illius qui in **siria damasco** nascitur est aptior. **ꝑetrus**

dē crescentijs, prunus est arbor nota: et eius quidem diuersitates sunt: quia quedā est domestica quedam est siluestris et domestice quedā faciunt pruna alba quedā nigra quedam rubea.

¶ Scariola sive compositore est endiuia vel lactuca agrestis infra apparebit sirupus de cicoria et ibi de generibus ipsius faciā mentio nem. Nicolaus inquit datur omni hora diei sine diagredio ad modum castanee cum aqua frigida hoc est de diapruni non solum nam hoc antidotum potest componi cum diagredio: et sine diagredio ut supra dictum est.

¶ Diaprasium. sive prassij mundum viridis. 3. v. 5. draganti. pinearum mundatarum amigdalarum: pistaciarum. i. fistulorum: carnum dactylorum: ficuum. i. caricarum: passularum an. 3. iij. 5. cinamomi: garofolorum: nucis muscate: macis: ligni aloes: galage: zedoarie: zinziberis: spice. i. spice nardi: liquiritie: reupontici. Anacar. storacis. calamite. masticis. mirre. galbant. terbenine. tret. i. ireos. si diceret iari esset barba aaron. seu dragontea minor: aristologie rotunde. radice caparis gentiane: melano pipertis. i. pipertis nigri. anisi. feniculi. aneti. apij. seminis macedonici. sapifragie an. 3. iij. hermodactylorum. origani. peucedani. squinant cardamomi. leucopipertis. i. pipertis albi. carui. leuistici. vincefolici an. 3. i. 5. et gra. iij. 5. balsami. pulegij. diptami. costi. piperis saturegie. basilicoidis. peoni. macropipertis. i. pipertis longi. amomi. pefrofelini agrestis. orobi. i. herbi. an. 3. i. gra. iij. et tertiam partem alterius. pilobalsami. casie. coralli. rubei. rafure. eboris carobalsami. dauci. cretici. ana. 3. 5. musci. ambre ossis de corde cerui. an. gra. xiiij. mellis quod sufficit. conficiatur sic. in lib. iij. mellis dispulmati pone prassium viride aliquantulum crassum et quartam partem pinee recentis cum rasina sua et de vino vetustissimo optimo. 3. iij. et bulliant simul lento igne usque ad consumptionem caricarum ficuum pinguium bene purgatorum intus et extra et de dactylis eodem modo purgatis et passis sine granulis suis. id est passularum que nominat alchimes sine arilis. i. sine grants. et pinee. et amigdalle. et pistacie. ista omnia bene mundata pistentur tantum unumquodque per se. et postea simul misceantur in mortario. et addatur ibi terbenina. et simul pistentur: et cum predicto melle calido in eodem mortario paulatim posito distemperentur. et postea addatur puluis supradictarum specterum et fiat.

¶ Diaprasium autem sive compositore

ris. sive prassio viridi. quod ibi ponitur plus quam de alijs. Silbertus de anglia in cap. de structura thoracis. i. pectoris. habet unam aliam descriptionem que eadem est.

¶ Prassium vero viride sive compositore est flos eris: seu viride eris. non autem dicitur diaprassium a marubio albo: sed dicitur diaprassium a prassio viridi quod est flos eris. Hoc antidotum non est valde in usu.

¶ Vincetoxicum. i. antipharmaceuticum et est quedam planta que multum iuxta elleborum inuenitur quare putatur sibi contraria. expellatur autem vincetoxicum eo quod contra toxicum est. cuius radix sui medicine competit Nicolaus florentinus in libro. viij. in cap. de antrace. sive althoin inquit. et ex dictis est composita minor dicta a quibusdam vincetoxicum et a nobis morzella. et a quibusdam dicitur herba venti vel herba sancti laurentij: neque per id Nicolaus cognouit ipsum.

¶ Diptamum. id est pulegium indum apud Auicem. in secundo canonis vocatur mesca tremescit. Serap. autem de ipso loquitur in capitulo de organo. Antonius musca inquit. herba diptami a grecis dicitur arthemideo creticon. alij bubulcos. alij efemerō. alij eleaecotozios. alij doxarton. alij eululton. ita: li tussella rustica. sithememipse. alij dipfacos romani labrum veneris. nascitur autem in insula crete. in monte ida sive intentione antonij labrum veneris apud romanos est diptamus: sed apud Plinium labrum veneris est cimbaria seu ymblicus veneris.

¶ Saturegia est herba que apud nos nascitur in hortis: cuius folia sunt similia thimo: et quando est recens manducatur. Plinius ait. timbrayero que sit cum ista hec apud nos habet vocabulum: et aliud a saturegia dicta in condimentario genere inseritur mense februario. etc.

¶ Petroselinum agreste sive compositore est sinonum. circa instans inquit. petroselinum est duplex scilicet domesticum et siluestre: et siluestre dicitur sinonum cuius semine sui medicine competit.

¶ Diabolbanum. sive castorei: opij: tusquitam. ana. 3. iij. casie fistule. 3. iij. 3. iij. folij. i. ma labatri ponitur macis loco eius. croci thuris masculi. an. 3. i. 5. reupontici amomi. an. 3. i. 3. iij. mirre. 3. i. spice: piperis euforby: leucopipertis ana. 3. iij. 5. pcome: storacis: calamite: macropipertis ana. 3. i. 5. mellis quod sufficit.

¶ Diabolbanum autem sive ab olibano quod ibi ponitur hoc apud nos non est valde in usu.

Basis in libro distillationum cap. de medicinis stomachi habet unam altam descriptionem sed non est eadem.

Libanū autē est thūs masculū Dia. inquit thūs lachrymū est arboris: qđ grece libanus dicitur. qđ autē de arabia defertur candidū est qđ vero de india subruffum. sed vtrūq; masculū dicitur: et est tertiu gen^o minutū valde et ruffuz de quo maxie fit. ē ergo optimum thūs qđ masculū dicitur subalbidū et rotundū et pingue naturaliter leue et fragile quod ab igne cito acceditur odorem suauē copiose emittens. Macer aut. incenso siue thure. hoc satis est notum. **S**alte. in septimo simpli. aut libanotus. i. thūs.

Diarodō abbatis. **R.** sandali albi et rubri. **añ.** 3. ij. **S.** draganti gummi añ. spodi. añ. 3. ij. **al** sari. i. assare baccare: spice mastice: cardamomi. croci. piloaloes: gariofoli: galte muscate: anisi fenculi: cinamomi: succi liquiritie: reubarbari: seminis basiliconis: berberis scartole: portulace: malue: lactuce: papaue: ris albi: seminis citromoz: citruli. i. citruli: melonis: cucueris: et cucurbite añ. 3. i. margaritarum ossis de corde cerui añ. 3. 5. zuccari cadi: id est nabati rosarum. añ. 3. i. et 3. ij. caphore gra. vii. musci. gra. iij. 5. sirupi facti de aqua rosa quod sufficit.

Diarodō autē dicitur a rosis que recipiuntur ibi plus qđ de alijs speciebus. abbatis dicitur ab abbate: quoniam abbas de curia eū composuit sua propria posita sunt vna alia descriptio que vocatur diarodon descriptione cōmuni et ambe sunt in usu: sed quoniam doctor simpliciter ordinat diarodon abbatis de hoc intelligitur.

Salia muscata est quedam cōfectio que fit in trociscis et eius descriptiones sunt diuerse secundum diuersos auctores. nam Mesue in tractatu de trociscis de galia loquitur et ibi ponit qualiter debet ipsa fieri: sed illa non debet administrari in receptis Nicolai. immo debet poni in suis receptis. Nicolaus compositor idem describit et hec est illa que debet poni in suis receptis.

Diapenidion. **R.** penidiarum 3. xvj. 5. pinearum et amigdalorum mundatarum: seminis papaueris albi. añ. 3. ij. 5. et 3. i. cinamomi. gario. 3. i. succi liquiritie. draganti gummi añ. amidi. seminis citruli: melonis: cucumeris: et cucurbite purgatarum. añ. 3. i. 5. camphore tertiam partem vnius 3. sirupi violati quod sufficit. conficitur sic in vna. **W.** aque bulliant iij. violarum donec aqua aliquid tulum inficiatur: id est tingatur. postea coletur et colature addatur lib. j. zuccari et bulliant donec

incipiat inspissari: tūc addantur pincee et amigdale: semina vnaquaque per se bene contusa cum spatula semper mouendo addantur penidie subtiliter puluerizate: et cum liquefacte fuerint illud quod supernatauerit grossum cum catia colando in mortario iterum bene teratur: deinde camphora animisceatur. ad vltimū puluis supradictarum specierum cum supradicto sirupo semper agitando in mortario moueatur donec incorporetur et postea vsu referuet.

Diapenidion autē dicitur a penidijs que ibi intrant plus qđ de alijs speciebus hoc antidotum apud nos non est valde in usu. scias ergo quod quando doctor ordinat diapenidion de hoc intelligitur: quando vero ordinant penidios intelligitur de illis que sunt ex zucar o dissoluto in aqua. aliquando fiunt ex zuccaro dissoluto in decoctione ordeii. et tūc illi penidij dicitur penidij: sibiari: isti debent poni in cōfectioe diaphanicois de quo supra. **D**iacimum. **R.** cumini per diem in aceto infusi. et exiccati. 3. viij. et 3. i. cinamomi: gariofi. ana. 3. i. 5. zinziberis melanopiperis: galange. satiregie calameti. ana. 3. i. 3. ij. ameos leuistici. añ. 3. i. gra. xvij. macropiperis 3. i. nardi. i. spice nardi nucis muscate anisi. añ. 3. ij. 5. mellis quod sufficit.

Diacimum autē dicitur: eo quod ibi plus ponitur de cumino qđ de alijs speciebus. **S**ilbertus de anglia in capitulo de structura thoracis: id est pectoris habet tres descriptiones: quarum prima est eadem huic altera dicit diacimum. sed non est idē. altera dicit diacimum preciosum sed idem non est. **B**asis in nono almanfortis in ca. de his que confortant stomachum: et ciborum perfectionem: digestionem: habet vnam altam descriptionem: sed non est eadem: in partibus vero nostris sunt ex hominibus qui faciunt hoc antidotum, secundum nicolaum: et sunt ex hominibus qui faciunt secundum descriptionem Mesue quod intitulatū est diacimum bonum.

Saturegia herba est satis nota. **S**ilbertus loco eius habet tumbre quod idem est nam satiregia apud grecos dicitur tumbra. vsu macer. tumbra solet grece dici satiregia latine. et hec apud lombardos scogresolavocatur. **D**iadragantuz frigidū. **R.** draganti albi. 3. ij. gummi arabici albi. 3. ij. Zimbi 3. iij. liquiritie. 3. ij. seminis citruli: melonis: cucumeris: et cucurbite añ. 3. ij. penidiarum. 3. ij. camphore. 3. 5. sirupi gal. quod sufficit et fiat.

Diadragantū autē dicitur a dragato quod recipit. hoc antidotū apud nos est multū in usu

sub noīe diadragantī frigidī ad orīam de scriptōis q̄ vocat̄ lota dragantū calidū hoc in Nicolao nō reperit sed Gilbertus de angliā in ca. de strictura thoro: actō. habet diadragantū sīm qd̄ idē est. idē habz̄ diadragantū calidū de quo infra erit sermo. Nicolaus et Gilbert⁹ hnt̄ dragantū albi. 3. ij. lumen male lucens habet diadragantū gūmī af. añ. 3. ij. z. 3. ij. quod falsuz est nō debet cōponi sīm ipsum idē erravit in dosi camphore.

¶ Dragantū vero est gūmī qd̄ apud Diasc. vocat̄ tragagātūz meū⁹ dragagantū est. albi: z tenue limpidū z lucidū z leue z mūdū. Pl. tragagantū est spine albe radice multū planta apd̄ medos. z caucasum nascitur. Ga. in. 8. simpl. aut. dragantū. i. dragantum: hoc satis est notū apud nos fit antidotū in morfellis apd̄ venetos fit q̄si i modū trocisci. ¶ Sirupus alb⁹. Gal. i. iulep qui solū fit ex aqua z zuccaro. Gilbert⁹ loco eius hz̄ sirupū iulep q̄tū sufficit. qd̄ idē est. 3o. Anglicus in cap. de passionib⁹ stomaci in quodaz antidoto ait fiat electuariū cum sirupo qui vocatur iulep.

¶ Diacastoreū. s̄. castorei: mirabolanoz citri: nozū añ. 3. ij. min⁹ gra. xv. aloes. s. aloes succotri. 3. i. 5. folij antimoni: p̄retri: liquorie draganti: calami aromatici: nitri. i. affrontri: galbani: squam̄: spice croci: cassie. i. cassie lignee: p̄peris albi nigri z longi: carpo: balsami: xilobalsami: coloquintide: oppopo: nactis: reupōtici: ferapint: storactis: calamite: zinzī. cinamomi añ. 3. i. gariof. asse fetide mirre: euforby. ana. 3. i. gr. xvij. stasifagrie. dauci: maratri. i. feni. apij: siler⁹. i. siler⁹ mōtani: daupno cocti simoni. i. petrosilij agrestis petrosellini. i. seminis petroselij domestici: storactis rubec petrolei: sanguinis draconis: cardamomi maioris z minoris: thurs: agartici: masticis: salis: armōtaci: zedoarte anisi ana. 3. i. gra. ix. saturegie. i. timbre yso: pi: camedrei. i. camedreos: pulegij: origani balsamite. i. mente aquatice: ozimi. i. ozimi: gariofolati: brance vsine: diptanti: seminis ruthe. aristologie longe z rotunde: aaron: mābathematicon: asari. salute. rose. bdeltij ana. gra. xvij. epithymi. polipodij. oppobalsami ana. gra. xij. Altiados. capparis añ. gra. xi. anacardi. gētiane saume. corticum mandra. añ. gra. xi. absinthij paucedani añ. gra. vii. ireos gra. ij. z tertiam partem vni⁹ gram mellis quod sufficit.

¶ Diacastoreū autē dicit̄ a castoreo quod recipit hoc antidotum apud nos non est in vsu. Gilbertus de angliā in cap. de parale

si habet vni⁹ aliam descriptiōē que eadem est. castoreū est quoddā aiāl quod castor appellatur: z istud aiāl viuit extra aquam z in aqua z nutritur ex piscibus z cancris. eligē di sunt autē ex his testiculi gemini pendent ex vna radice interi⁹ habētes sicut mel z ipsi sunt similes cere in colore sanguis coagulati z qui sunt in pelliculis suis grauis odoris p̄gues z quādo separant̄ debēt mūdari ab ipsis pelliculis: z sic poni i medicis Guilielmus placentinus inquit: castoreum est testiculus animal marini qd̄ bauera appellatur. adulterantur cum opto.

¶ Dāpnococti sīm compositorez sunt bacce lauri scz semē ipsius circa instās inquit lauri folia z semina vsui medicine comperunt. Al. in scdo cañ. de ipso facit tria capi. vnum quod incipit de mēst. aliud de grauis lauri aliud de lauro. i. gar. quod satis est notum.

¶ Petroleum sīm modernozū sententiā est inter spec̄tes bituminis iudaici seu asphalti. Al. in scdo cañ. inquit petroleū album note spec̄ies est z nigrum est calamentū picis babilontce z reliquarum bartholomeus montagnana in suis cōsilijs in cōsilio de medicinis habētibus cōmune iuuamentū ad nocu mētā stomachi visus z audit⁹ iquit est autē oleuz de napta oleum de petris factū. idest oleum petroleum. nos vero generaliter p̄o petrolio intelligimus oleum petroleum qd̄ satis est notum.

¶ Aarom. idest barba aaron. Dia. de aaron facit cap. z inquit aaron quam siraticam vocant folia habet dragontee similia: sed maiora z non varia virgam habēs duozū palmozū z colorem purpureum atqz semē crocei coloris habet radicez albā similem dragontee: que cruda z cocta manducari pōt. quia non est valde vestica folia eius cōposita in sale māducatur zc. hec est quā moderatē serpentariam minorem vocāt seu dragonteam minorem seu pedem vituli.

¶ Mābathematicon sīm compositorem est succus cauliculi agrestis quidam mābathematicon vocant quod idem est. circa instās aut. structuz. idest cauliculus agrestis: sed hic textus est corruptus. nam structū apd̄ Dia. sunt radices rotunde z oblonge quibus lanarij vtuntur ad fumiganduz lanas quod fumigium limpidat lanam. sīm eundē cauliculus agrestis nascitur in locis maritimis. z desertis albidior z longior domestico z amarior.

¶ Opobalsamū. idest lachrymū balsami cōponitur ab opoz quod est succ⁹ z lachryma

Dia. in. c. de balsamo inqt. est em arbor tene
ra et aspio: et oblonga stupite habes simile iun
co. arbor dicitur balsamus lignum xilobalsamum: se
me carpobalsamum: succus opobalsamum. balsa
mus autem si purus fuerit tantum huiusmodi si sol
um caduerit sustineri in manu non possit. et hic
succus apud nos non inuenitur. sed infra appare
bunt olea que loco eius possunt administrari.
¶ **Alpiados** sive compositore est mezereos: et se
me ipsius cocognidion vocatur: et non est laureo
la. ut quidam existimauerunt hec planta apud
Dia. vocatur camelea aut cocognidion. idem
in. c. de oleo catholico inquit tolle herbe ca
tholice. i. alpiados. nam sine dubio alpia
dos apud grecos est herba catholica seu ca
melea. vix sapientes dixerunt: quoniam inuenitur
in quodam antidoto. vbi ingrediatur alpia
dos et cocognidion: dicitur itelligi laurole et seme
mezereos hec apud herbarios dicitur herba oli
uella: propter similitudinem foliorum eius.

Diacatolicon. sive. folliculorum sene pulpe cassie
fistule. tamarindorum an. 3. ii. reubarbari. vio
larum polipodij. an. 3. i. liquoritie rase pent
diorum. candi. quattuor seminum comium frigit
dorum mundatorum. an. 3. ii. succari lib. ii. fiat
decoctio cum. 3. vi. seicis feniculi et. 3. iiii. se.
lipodij: recetis distemperetur cassia. et tamar
india coquantur lento igne ad spissitudinem
tunc recipe pulueres harum rerum. et fiat ele
ctuarium. cuius dosis est. 3. 5. vsque ad. 3. j.
cum aqua calida.

¶ **Istud electuarium** apud nostros doctores est
multum in usu maxime sive ista descriptione: dicitur
autem catolicon ab inueterate descriptio vero
quam scribit iunem malelucens. non dicitur fieri: quia
hodie nostri doctores non laudant ipsam. **Istido**
rus in lib. x. inquit catholicus. i. vniuersalis
grecum enim nomen est charus grecum nomen est
sicut et charitas. vnde eucharistia sacrifici
um id est bona gratia. hoc potest accipi per
diuersa nomina.

Diacostum. sive. amisi adisi. assari. ana. 3. ij. 3. ii. sive
nati melanopiperis. mirre. an. 3. ii. 5. reubar
bari croci. aristologie longere: et rotunde. an. 3.
j. 3. ii. costi. 3. j. 5. cinamomi cassie lignee an.
3. j. 3. i. mellis quod sufficit.

¶ **Diacostum autem dicitur a costo.** quod recipit supra
posita sunt alia descriptio que est de mente Me
sue que quasi eadem est. tamen differt. et sic sunt ex
hibita que componunt ipsum sive ista descriptione
alij secundum illam. costum autem est radix amara que
satis est nota.

Diatris de melle. sive. treos. 3. i. pulegij ysopti.
liquiritie. an. 3. vi. dragari. amigdalaz ama
rarum pineaz cinamomi zinziberis. piperis

an. 3. iiii. caricarum carniuum dactyloz. passulaz
enucleataz. an. 3. iiii. 5. storacis rubee stora
cis calamite an. 3. ii. 3. i. mellis quod sufficit.

¶ **Diatris autem dicitur a radice illa que treos appel
latur.** **Silbertus de angitia in. c. de strictu**
**ra thoracis huiusmodi vna alia descriptione que eadem
est.** **Ite** **Aui. in. v. can. in tractatu. vi. de ven**
tre inferiore: et debilitate stomachi inquit: me
dicamen quod dicitur diatreos: sed idem non
est. descriptio vero luminis apothecariorum
seu luminis malelucens est falsa. nam que
dam simplicita subtrahit. de diatris de melle
ad differentiam descriptiois que fit de zuc
caro: et eius modus est quod accipitur zuc
carum depuratum ac clarificatum et coctum
ad debitam cocturam: et quando infrigidat
ur fuerit addatur puluis radicis cum treos que
titas debita: et fiat coactio in mortellis et id
vocatur diatris de zuccaro quod magis in
usu venit que diatris de melle.

¶ **Treos vero secundum modernorum opinionem**
est radix lilij celestis.

¶ **Carice secundum compositorem sunt ficus pin**
gues sicce: idem habet Silbertus: sed lu
men malelucens detrahit caricas carnes da
ctylorum passulas et alia multa.

¶ **Storax rubea: id est cozumbrium apud mo**
dernos est timiama seu sex storacis liquide
storax calamite est satis nota: inuenitur que
dum descriptio vbi non ingredi nisi storax ru
bea: et in aliquibus ingrediuntur storax rubea
et calamite. in descriptione Silberti non ha
betur nisi storax rubea. i. cozumbrium: sed secundum
quosdam ambe debet poni.

Diacalamentum. sive. calamenti: pulegij: me
lanopiperis: sililei: id est sileris motant: pe
trofellini ana. 3. iiii. 3. ii. leuistici. 3. i. 3. i. semi
nis apij. 3. j. ameos: thimi aneti an. 3. j. cina
momi: zinziberis an. 3. ij. mellis quod sufficit.

¶ **Diacalamentum dicitur a calamento quod**
recipit. supra posita sunt vna alia descriptio
que est de mente Mesue et sed illam descri
ptione a multis fit. et apud quosdam fit sed
istam descriptionem et hoc est secundum volunta
tem medicorum ac apothecariorum.

Diacodion. sive. capita papa. nigrorum non ni
mis siccorum numero. rui. rosa. 3. ii. 5. croci:
acatis: liquoritie an. 3. j. boltare. 3. 5. cinamo
mi. simplici: ipoquistidos: balaustie: ana. 3.
vna mirtilorum. 3. i. coralli albi et ruber: su
mach sanguinis draconis: lache: rotis sirla
cti an. 3. ij. se. portulace. 3. 5. coactur sic. ca
pita papaueru ponantur in tantum aque plu
uialis que bene cooperantur et per tres dies ibi
dimittantur et in ipsa aqua ad vltimam tertiam partem

bullant: et postea colent: et in colatura lib. j. mellis mirrini addat. in tali melle supra dicta admisceatur: confectio mellis mirrini talis est: in duobus libris mellis dispumari: ponat li. j. succi mirrini et coquat ad succi consuptio: et postea colent. et hoc erit mel mirrini.

Diacodion dicitur a codia: quod papauer nigrum interpretatur: quod ibi intrat. hoc apud nos non est in usu. illa vero descriptio qua nos utimur est de mente Mesue qua ipse vocat cōfectione de secur: et ipse docet ipsum fieri diuersimode: quandoque sit simplex: quandoque compositum: quandoque sit cum melle: quandoque sit cum rob. quandoque sit cum penidij: et sic de singulis: et sic vide supra: quod ostendi ipsum componere separatim diuersitates compositionum.

Symphitū. i. cōsolida maior seu anagallidū de quo supra in pfectione dicta athanasia.

Rossiriac sive compositorez est flos orni: sive vero Simonem tanuēsez rossiriacus est sumach: unde mirādū est quod Nicolaus in isto antidoto. hinc sumach et rose sirtacū. ergo idem non sunt. veritas autem est quod rossiriacus est sumach: sed iste textus est corruptus. debet enim dicere herbe sirtace que est malua. Confectio mellis mirrini eius modus est sicut docet Nicolaus in isto antidoto.

Diapapauer. sive succi liqritie: dragant: gummi as. penidij. añ. 3. x. amigdalariū dulciū mundatarum. 3. v. amidi. seminis citriontoruz: portulace añ. 3. ij. 5. seminis citruli cucurbitace cumeris. et melonis. lactuce. malue ana. 3. i. 5. fac puluerē et tempera cum sirupoviolato vel cum sapa. datur ante prandium vel post.

Diapapa. autem dicitur a papauere albo quod recipit. Hilbertus de anglia in ca. de catis tussis habet unā aliam descriptionē quae eadem est Mesue indistincte de loch inquit. loch de papauere et est diapapauer. sed apud apotecarios modernos aliud est loch de papauere aliud est diapapa. et sic sit loch de papauere de mente me. et diapapauer de mente Hi.

Sapa. i. mustum coctum vsque ad consumptionē duarum partium. et propterea dicitur triplacatum seu dulcor: aliquid carenū. Irido. in cap. de potu inquit. carenū dicitur eo quod feruendo parte careat. tertia enim parte musti amissa quod remanserit carenū est: cui contraria sapa est quae feruendo ad tertiam redacta descenderit.

Diasene. sive sene. 3. ij. cinamomi. gariofolij. cardamomi. galā. macis. ligni aloes. piperis. longi. zinziberis. zedoarie. spice. i. spice nardi. nucis mus. añ. 3. ij. boragi. calamētū adde: et cetera quae melacoliā purgant. auellanarū assatarū numero. i. sere cōbuste. 3. ij. lapidis

arment. 3. i. lapidis lazuli. 3. ij. succ. 3. v. melis dispumati. quod sufficit.

Diasene dicitur a sene quod ibi ponitur plus quam de alijs speciebus. Sili de ang. in ca. de virtutibus splentis hinc eadem descriptio. hoc antidotum apud nos est in usu: sed ego non certificor si ista descriptio sit illa qua utimur aut non. quia vidi fieri sive ista descriptio etiam aliquos componentes sive aliam descriptionē dicitur infra erit fino: et credo quod vtraque sit de mente Nicolai.

Sene vero secundum mesue est folliculus plantae quae vocatur ples ahalzemer et eius ortus est secundum semitā orobi et inuenitur ex eo domesticū cum et siluestre. Electio melioris plantae eius est folliculus: deinde folia: sed tamen in eis est virtus debilis valde: hic vero possumus certificari quod intentio Mesue est quod sene sit folliculus plantae: et melioris plantae est folliculus et in folijs eius est debilitas: et propter id dico quod per senē intelligitur folliculus: et non folia eius: ut faciūt quidam.

Borago est herba satis nota.

Compositio inquit. boraginē et calamētum addit quod dicitur et c. quae meliam purgant in hoc sapienter intellexerunt: quod haec duo et cetera. addit in hoc antidoto: propter maliciam quae inuenitur in lapide armeno et lazuli. quia in eo loti non ponuntur imo hodierni doctores laudant quod ambo debeant lauari et eorum lotioris modum ostendit supra. **Diasene** alia. sive sene. 3. iii. auellanarū. assatarū numero. i. sere cōbuste. 3. ii. lapidis armeni. 3. j. lapidis lazuli. succari. 3. vi. cinamomi. 3. j. gariofoliorum. galange. pipis spice. ozimi. i. seminis alfege mensch siue basilico gariofoliatum: zinziberis: folij cardamomi: croci zedoarie: floris rotis marini. macropiperis añ. 3. ii. mellis quod sufficit: conficitur sic cum melle auellane bene puluerizate dispumate mel. ad ignem decoquit. deinde puluis specierum admisceatur: et fiat electuarium in bona forma.

Diasene. ut dictum fuit dicitur a sene: quia plura de sene ponitur quam de alijs speciebus. hoc antidotum dupliciter officiat nam sunt ex herbis: qui faciunt ipsum secundum primam descriptionem: et sunt ex hominibus quae faciunt ipsum secundum istam descriptionem secundum diuersitates puinciarum.

Sene autem est folliculus plantae: ut dictum fuit et melioris folliculus est: cuius color trahit ad viriditatem. et subnigredinem quandam et in quo est de amaritudine res modica cum stipticitate: et qui est magis completus. et in quo sunt semina ampla compressa subalbida aut non est bonus. et incompletus similiter. et meliora folia sunt viridia subalbida. et tenuia non bona. et antiquatum ex eo

est sine spiritu. et spiritus eius sunt inutiles.
Esdra. ꝑ. alipte. muscate. mirr. succari: folio
 rum rute: seminis apij: camedreos: fenugre
 ci. ana. ʒ. i. ʒ. i. et gra. i. limature eboris. piga
 mi: seminis lilifagi: balaustie golene. ana.
 ʒ. i. et gra. viij. ʒ. cinamomi: gariofiloy: cappa
 ris: pulegy pilobalsami. spice. zedoarie. la
 cherose. abrotani. melanopiperis. petroseli
 ni. ossium dactiloy ana. ʒ. iij. ʒ. et grana. iij.
 galange zinziberis. croci hortensis anacar
 di. liptodemonis. mādragore. acori peonie
 thimi. isopi. roris siriaci. basiliconis. dauci.
 feniculi. seminis altee. ossium dactiloy ʒ. vi
 in veteri optunt. añ. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ. et gr. i. balsami
 croci orientalis: folij costi: et gallie: cassie fi
 stule: mirab. omnium: nardi: celtice: riloalo
 es: calami aromatici: draganti: coralli albi
 et ru. psite rubee: castorei: oppoponacis bdel
 li: galbani: aspalte: terbenine: tyriace: ma
 sticis: adriani: splenis pultri: vetrj: merguli:
 reupōtici: aristologie lōge: assari: hermoda
 ciloꝝ: mei: troy: piretri: peucedani: gētāe:
 epythimi: violay: artemisie: chumolee folioꝝ
 citri: laurole: mente: malabatri: quicq; folij:
 carpobalsami: anisi: amomi: cumini: se. ozunt
 platocimint: rubthe. scz hortensis: bacarum
 lauri: sanguis draconis: lapidis magnetis:
 lapidis agapitj: ossis de corde cerui: muscel
 lini: petroly. ana. ʒ. i. et tertiam partem alte
 rius: camphore ambie: margaritaruz pfoza
 tarum: lactebizantie. sambuci: storacis. ca
 lambite. serapini. sulfurj vitu. armoniact. an
 timony. acatie betonice: caballi marini. ipo
 quistidos. ma cis licij. squināti. herbe ciria
 ce flozis oleandri: fu. marubij: sulfurate ab
 sinthy. alexādrini. euforby cardamomi. car
 dani. aneri. seminis ameos. git. leuistici. se
 minis citri leucopiperis mgelle vziur. cor
 ticum nere. mabathematico. aque vitis añ.
 ʒ. ʒ. ʒ. iij. litargurij. amid: opij: theibat. i. ra
 dictis iuncti. calamēti iusquam. añ. gra. vii.
 mellis quod sufficit.

Esdra autē dicitur quia esdra propheta inue
 nit eam. vt dicitur in babylonia Silibertus de an
 glia in. c. de variolis et morbillis: hynazalt
 am descriptionem q̄ eadē est hoc antidotuz
 videt esse ad modū tyriace et sine dubio po
 test ipse dici tyriaca. nā Plu. in qui to. casū.
 inquit tyriaca esdre in cuius descriptione
 ingrediunt multa simplicia q̄ ingrediuntur
 hanc descriptionē vtz in hac multa ingre
 diuntur. hoc antidotum apud nos in vsu nō
 est verum quedam simplicia si deus volue
 rit breuiter declarabo.

Alypta muscata vel mixtura: id est con

fectio. que in modum troisceti reductur cu
 ius descriptio supra posita fuit.

Limature eboris: id est limatura ossis
 dentis elephātis. Isidorus in. c. de bestijs
 inquit. elephantem greci magnitudine cor
 poris vocatū putāt q̄ formam montis prefe
 rat. grece em̄ mons elepho dicitur. apud indos
 autem a voce barro vocat. vnde rvor eius
 barritus dicitur. et dētes eius ebur. inde ebur
 id est dens elephantis. limature eboris: id est
 rasura dētes elephātis.

Pigamum s̄m cōpositorē est rutha agriō
 id est agrestis. gal. in. viii. simpl. inquit piga
 mū. i. rhuta siluestris. Macer in. c. de rutha
 describit diapigamū. i. electuariū de rutha
 et Dia. in eodem. c. describit diaspoliticū.
 quod idem est de quo infra.

Lilifagus. i. saltua.

Golene s̄m circa instans est organū q̄
 exiccatis folijs cū florib⁹ abiectis stiptib⁹
 in medicinis ponit. Petr⁹ de crescētis. org
 ganū alio nomine dicitur gollena. cui⁹ du
 plex est maneries. scz organū agreste q̄
 tiora habet folia. et fortius operatur et est do
 mesticū quod in hortis reperitur. et minora
 habet folia et operatur suauiter quod in me
 dicinis ponitur. colligitur autem tempore
 productionis floꝝ: in vmbra suspendit et sic
 catur. folia cū floribus debēt in medicinis
 poni abiectis stiptibus. per annū seruatur
 hoc apud lombardos cornabolia vulgo di
 citur.

Petroselinū domesticū quod notum est.
 Isido. in ca. de olerib⁹ inquit. Petroselinū
 vocatū q̄ sit simile apio nascatur in petris
 montibusq; pruruptis quod nos petrapū di
 cere possumus.

Roc⁹ hortēsis. i. hortulan⁹ seu insectiu⁹ eo
 q̄ de ipso tingit sircū: et est flos cartami. cu
 ius semē gineo dicit grec⁹. hoc apud Dia. vo
 catur cnicū: et de eo dicitur est supra.

Liptodemonis s̄m cōpositorē ē lapis nē
 ger q̄ de india venit. q̄dā vocāt ipsuz lapidē
 demonis: et hic ē lapis q̄ inuenit pur aspal
 tū. et q̄dā putauerūt esse idē: s̄z nō recte. At
 co. florēt⁹ in sermōe. viij. in ca. de curatiōe
 herme siue ramis h̄z glutinis liptodemonū
 et inquit q̄ liptodemonū. i. cū quo lapides rvi
 cei conglutinantur.

Rosiriacus s̄m cōpositorē est flos orni de
 quo abunde supra diximus.

Nardus id est spica nardi seu aromatica
 apud Plu. dicitur spica autū.

Celtica. id est neridē seu spica romana et
 ambe debent hic poni.

Confita rubea. fm cōpositorez est storax rubea fm quosdam est laudanū. non est aut storax calamite. vt quidā dixerunt nā infra iterū ponit storax calamite. moderni. vero opinant esse cozumbrium. i. fecē storactis litquide: z est thus iudeozū qm̄ iudei vtuntur ad fumigiuz in sinagogis suis. hanc timamam dicere possumus.

Tyrriaca dicit a tyro serpēte qdā dicit q̄ est tyriaca Gal. alij dicit q̄ per tyriacā intelligit vinū rubeū coctū cum castoreo. Splen pultri nō determinat ab auctoribus cur⁹ cōplexiōis sit splen pultri: tamē effect⁹ eius manifestat q̄ fit de massa sanguinea. alij dicit q̄ est splen: sed non recte: sed nostri doctores opinant q̄ sit quedam supfluitas cerebri pulli eqm̄ q̄ in tempore sue natiuitatis per motū suū per nares emittit nisi statim ab aliquo recipiat mater pulli eā ab sorbet. soli exponitur z siccat z referuetur. z q̄sto magis exiccat tāto est melior. A. in tyriaca esdre loco eius habet epus almeltchi qd̄ reperto apd̄ Bentilē esse epar pulli equi idem in tertio canonis in fen. xv. in capitulo de curationib⁹ splenis inquit. sumat sp̄ie asini siluestris: z splen equi. Simō Januensis in ca. quebenomole: inquit quebenomole vt quebelecmelet: in decio practice: alia in cōfectione esdre quā a zere vocat eo loco a quid Aulc. est almeltchi. z in pantegni est epar pulli equi: sed in Antidotario illū splē pulli equi h̄. Stephan⁹. z sic est q̄ epar almeltchi z splē. pultri z epar pulli eq̄ idē sunt.

Mergulus fm multos est autē que vulgari noie vocatur murgonus in aquis habitat: z eius color vergit ad nigredinē z omnib⁹ satis notū est. Rasis in libro Affozimoz in libro. iiii. in cap. de dietis medicinis z cibarijs: inquit. Altrial idest merlus auis nescio autē an sit idem. tu considera.

Chimolea fm cōpositorez est terra sarda siue Hispana. quidā terram argentariam vocant. Hilbertus ibidē ait: chimolea. i. terra alba. Jo. Serap. in cap. de mulieribus quāliter significetur q̄ ipse sint pregnātes inquit chimolea est marmor inuentū in luto vtridē Ides in suis simplicib⁹ in cap. de chimolea inquit. q̄ sunt eius due spēs vna est alba olida alta est purpurea velut vinctuosa. q̄ quando tangit adheret digitis. z est melior alijs hec apud Dia. vocatur gchimolia: cui⁹ alia est alba atqz densa alta purpurea. z quasi piguis apd̄ Aulc. vocat lutū chimolee. quidā falso putauerūt esse terraz sigillatam quoqz non creditur.

Laureola sedm̄ circa instās est cocognidum semen ei⁹. hic textus est falsus. nam laureola apud Serap. inter spēs lauri describitur z cocognidū apud dia. coridez vocatur camelea que alio noie dicitur mezereon. vnde per hoc dico q̄ laureola non est semen cocognidij. immo cocognidum est semen camelee seu mamercon.

Platociminū fm cōpositorem est siler. ergo est siler montanū. nam platociminū est dictuz latū ciminū. quod est siler eos p̄terea Hilbert⁹ ibidem ait. Platocimini. i. sileris montani.

Lapis magnes fm Dia. gignit atqz inuenitur circa litus oceanī. apud Bagodicas z in india ab inuētoze sic vocatus. est autez colore ferrugineus magis habēs virtutes z velut spiritū in attrahendo ferrū. hunc lapidē quidā pbandi cā amoris virozum. Papias ait. magnes lapis indicus ab inuētoze eiusdē nois dictus cui tantavis est vt ferrū ad se trahat. q̄ si iuxta euz adamas positus fuerit mox remittit.

Lapis agapis fm cōpositorem est lapis agarista. quidā falso putauerūt esse lapidē indatum. fm Dia. est lapis potētias habēt maximas. sed qui colorē habz similitē peli leonis valet ad morsum scorpionis.

Muscelinum. s. oleū muscelinū qd̄ ex musco. z alijs specibus fit cur⁹ descriptio infra apparebit. quidā falso oleum balaninū putauerūt. sed nō recte. nam muscelinum dicitur a musco z balantium: a grants been.

Petroleū. i. oleum petroleū qd̄ a modernis dicit esse napta seu spēs: z ab aliquibus dicit stercus demonis. Desue in distinctiōne de oleis in cōfectione olei philosophoz inquit. est autē ei⁹ aliud quod fit a natura z perfert aliud minera: aliud mare: z est loc⁹ manatio nis eius in insulis z scopulis maris: z vocat napta: cui⁹ tres modi sūt. ē eniz quoddā subalbidū: z quoddā subrubeum tenue: z aliud grossum subnigrū. subalbidū vero est melius alijs: subrubeum est post illud: aliud vero postea.

Caballi marini fm cōpositore sunt pisces habentes collū z caput z rostrū ad modū equi: z caudā ad modū lacerte reuolutā super dorsum z isti sunt pisces q̄ in mari inueniunt dicit vulgari noie caballini: eo q̄ caput hnt sile caballi capiti: z pedes sūmō.

Licum fm eundē est succus de floribus capusoly vel oculus luctus. ergo est succ⁹ matrisilue que apud nos iuxta hortos inuenitur. infra in pillulis lucis minoribus

ostendam melius.

Herba sirtaca fm eundem: z Mattheum siluaticū est malua. **S**ilbert⁹ ibidē ait. herbe sirtace. i. malue si xō dicerē rozis sirtact nō esset idē. nam rossirtacus est sumach. et herba sirtaca est malua: z ambo recipiuntur in hac compositione.

Flos oleandri. i. nerion sue rodedrendō et est planta venenosa: cui⁹ folia sunt similia amigdale: sed maiora z pinguiora: z flores rodon. i. rose similes semen est patēs sicut cornu veluti lana deintus habēs silesz ta cinto: scilicet herba est illi oblōga z angusta salsa nascitur locis aquosis z maxime i maritimis hec apud quosdā landrū vocat^r Dia. Sulfuracha fm quosdā est herba q̄ odorez habet sulfuris z dī: q̄ est spēs trifolij. **S**imon Zammensis ait. dens equinus a quibusdam vocat^r sulfuracha planta iuxta fluuios nascēs fm vero Mattheū siluaticū dens cabalinus vel dens equinus est cassilago siue usquiam⁹. nam sine dubio dens equinus dī a multis usquiam⁹: z est planta que nascitur multū iuxta fluuios z in sterquilinis locz z ē quā Paptenses herbāpinulā vocāt.

Cardamus. i. nasturtiū z est nomen grecum. **S**ilbertus ibidem ait. cardamū. i. nasturtium. s. e⁹ semen. mitoz q̄ **S**altenus in vii. simplicitum dicat cardamus. id ē crocus ortulan⁹. z est ex herbis spinosis. qd̄ falsum est. naz cardamus est nasturtium. p̄terea idem in .vij. dicit. cardamus. i. nasturtium credo tamē qd̄ hoc acciderit errore scriptoris. nam debet dicere cardamus. i. croc⁹ hortulanus. **D**ia. de cardamo duo facit ca. naz eius species sunt multe. est enim cardamus domesticus dictū nasturtiū. z est cardamus aquaticus dictū senacion seu crisonomum. et sic de singulis.

Mit. i. melatiū siue melachiō. z apud modernos est nigella nigra que apud **D**ia. vocatur melantiū. multi falsi apothecarij loco git^r vtunt illo semine. qd̄ in blad is inueniūt. quod a multi egitonovulgariter dicit. s. nō recte nam git que in medicina efficacā hz est semen minutū simile semini p̄ort cū odore iocundo hoc semen inuentū fuit ab hodiernis. z apud nos vltra padum in terra nominata pinaroli inueniūt z vocāt rochetā. antiquo vero tp̄ e vtēbant nigella. q̄ colorē citrinū hēbat ac triangulatū cū odore p̄iori. vnde sapientes volūt q̄ per git intelligatur nigella nigra. z per nigellā intelligatur nigella citrina z que hodie ambe note sunt.

Vrsifur fm **S**ilbertū ibidē est minutū: s.

puto falsum nec sinopodia vt quidā dicunt immo vrsifur verū est cinabriu. **S**imō ianuensis inqt vrsifar siue vrsifur qd̄cunqz dicas corruptum est nā arabice zengifur dicitur et est cinabriu. **B**ulcasim in tractatu primo. inquit modus faciendi zengifur: z est cinapium ergo vrsifur est cinapiū z nō minū nec est sanguis draconis: vt quidā crediderūt.

Cortex nere fm cōposito^rē est cortex cerasi agrestis. z eius semē a multis modernis machaleb dī **Jo. Archulan⁹** in. c. de signis lapidis renū inqt. nere. i. serasoz siluestriū sed plateari⁹ inquit: q̄ est arbor. in apulea inueniūt p̄ducēs fructū ad modū bacharum lauri: qua vtūtur saraceni ad faciendū tincturaz: si sic est cerasa agrestia nō sunt nere z p̄ certo idem nō est: q̄ **D**at. silua. in ca de machaleb inquit machaleb est medula fructus cerasi domestici v^t siluestris: z est i veritate medula cerasi siluestris cuiusdā quam mulieres arabū vtūt in oleo quo vngūt capillos suos z alio noie vocat^r nere: z ē arbor cerasi siluestris apd̄ nos defert machaleb ex iāua cui⁹ magnitudo nō ēvt dic̄ pateari⁹. **M**abathematicō fm cōposito^rē est succ⁹ caulii agrestis: z sic credo esse vex. fm circa instās est structū: qd̄ nō est: vide de ipso supra q̄ melius ostēsum fuit.

Electuarium ductis. s. amfi. 3. ij. gra. xv. liq̄ritie mastitis. añ. 3. ij. gr. v. camedreos zinziberts: cinamomi galāge. maratri. i. feniculi: caui añ. 3. ij. gra. xv. calamētū p̄iretri: pipis albi: z lōgi ciperi: squināt: dauci: irei. i. tresos: amomi: folij assari. añ. 3. ij. spice croci gūmi arabici: draganti. seminis aneti cala: m̄laromatici. cubebe cardamomi: carpopalsami: leuistic: alexādri: iuniperi: fileris mōtant: pentasilon: seminis spargij: reubarbari: tice: reupōtici: nucis miristic. ligni aloes. basiliconis: multij solis: saxi fragie: citri seminis citruli: ameos radiciū sparagi: melonis. cucumertis: z cucurbite: scariole: z petroselin: been albi z ruber: storacis calamite. añ. gr. xv. peuidioz. 3. 5. z. 3. ij. 5. mell. q. s.

Istud electuariū nō est in vsu: fm̄ intētionem compositoris dī ductis ab abbate de curia qui illud composuit ad opus rogerij ductis filij roberti gulfcardi.

Electuariū pliris arcotico. s. cinamomi: gariofoloz: ligni aloes galange: spice nucis muscate: zinziberts: spodijsquimāt: ciperi: rosarum rubeaz: vtolarum. añ. 3. ij. gra. xv. folij liquiritie mastitis: storacis: calamites: sanfucibalsamite: basiliconis: cardamomi: macroperis: mirisozum: corticum citri. ana. 3. ij.

z gra. v. gemmarum been albi z rubei: cora-
li albi z rubei: cete combuste añ. 3. f. gr. ij. 5.
musci gra. viij. 5. camphore gra. v. sirupi rosa-
ti quod sufficit.

Istū electuariū est in vsu. s̄i autē plirs. i.
cōpleta medicina. arcticō principiū inter-
pretatur. valet tristibus. melancolicis. Sil-
bertus de anglia in. c. de differētia intesti-
nali. vel epatica h̄z vnam aliā descriptionē
que eadem est huic.

Sanfucus fm Dias. a sculus amaracus
nominatur. isē apud eundē cētaurea minor
ab aliquibus amaracus vocat. qđ falsum ē
nā amaracus si est sanfucus. nō est centa-
urea propterea fm modernoz opintonem ge-
neraliter tenet qđ amarac⁹ sit alacōe siue ve-
huen. nā Aui. in. v. canōn. in descriptōe ter-
tia tro. alindaracaron ingredientū in tyria-
ca magna. inqt amaracus. i. alacoen alba er-
go amaracus est matricaria. que apud aui.
in scdo canonis. vocat vehuen. z est herba
que apud lombardos crispula vocatur. sed
sanfucus est vera maiorana.

Balsamita fm cōpositoem est mēta aq̄ti-
ca que alto noie similibū vocat. verū simi-
brum apud Aui. in scdo can. vocat nemen.
sed nō recte. qđ nemē est serpiliū. balsamita
vero est menta que odorem parum balsami
reddit. z est herba que apđ nos iuxta aquas
inuentur.

Gēme fm n̄oz doctorū suam sunt lapī-
des preciosi quas Desue i electuario de gē-
mis. nā electuariū de gēmis s̄i ppter lapī-
des preciosos qui ipsū ingrediunt. z vocan-
tur a multis fragmēta cordialia. z sunt pro-
prie zaphiri hiacinti sardini granate. z sima-
ragdi z istos quinqs lapides meo tēpe vidi
in ipso electuario ponere. quidā dicunt qđ
per gemmas intelligunt extremitates becu
albi z rubei. s̄z prima opinio est melior. Lō-
stantinus in viatico in ca. de lachrimis ocu-
lorū inquit gēmarū non perforatarum: ego
existimo qđ fm ipsum debent esse margarite
siue perle. verū est qđ margarite sunt lauda-
te in isto electuario: sed magis laudantur il-
li lapides preciosi.

Sirupus rosatus fit ex aqua infusionis
rosarum z zucca. vt docet compositor: idem
docet Desue. oportet autē si hanc cōfectio-
nem facere volueris fm intentionem cō-
positoris: qđ accipiat infusio rosarū de qua
fit sirupus rosatus: z hec infusio clarificet
z coquatir zuccarū fm artem: z quando co-
ctū fuerit adde spēs supradictaz. rez: z fi-
at electuariū in morcellis qđ satis est notū.

Electuarium de succo rosarū. s̄z. zuccari: suc-
ci rosarū añ. lib. i. z. 3. iij. sandali albi rubei
z citrini. i. mahazari añ. 3. vi. spodiij. 3. iij. dia-
gredi. i. scamonee cocte in citonio. 3. xij. cā-
phore. 3. i. tempera ad modū electuarij cū
sirupo facto de predicto zuccaro z succo ro-
sarum: z fiat electuarium.

Istud electuarium est in vsu. dicit autē
electuariū de succo rosarū ab eodem succo
quod recipit Silbertus de anglia in capi-
de cura arthetice: fm modernos habet vnā
aliā descriptionē que idē est. Petrus de cre-
scenty in ca. de rosaria: habet mel rosatū
electuariū de succo rosarū. sirupum rosatū
z oleum rosatum. que oīa sunt ex aucto-rita-
te Alcolat: supra est positū electuariū ro-
sarum. quod etiā est in vsu sub nomine electu-
arij rosati Desue: z istud est in vsu sub noie
electuarij de succo rosarū qđ satis est notū.

Electuarium dia:isopi. s̄z. isopi. ireos. thimū-
melanopiperis. i. pipis nigri. añ. 3. xx. glico-
ni. timbie. pingam. cumini. añ. 3. xx. carnum
dactiloz caricarū pinguium. passularū enu-
cleatarum maratri. i. fenculi. añ. 3. x. zinzibe-
ris. anisi. carui. leustici. ana. 3. v. mellis qđ
sufficit.

Istud electuariū non est multum in vsu.
Silbertus de anglia in ca. de causis tussis
habet vnā aliā descriptionē que eadē ē. Iso-
pus autē est herba satis nota. z hec est isop⁹
sicca. isop⁹ nō humida est pinguedo seu for-
dices lanarū ouium. Aui. in. ij. can. de vtra-
qz ca. facit. circa instans inquit. isopus her-
ba est satis cōmūis s̄tutem habent folia z
flores. non autē radix. in estare cum flores p-
ducit colligit. in vmbroso loco nō fumoso su-
spenditur z desiccatur: in medicinis folia et
flores abiectis stipitib⁹ ponūtur p annū ser-
uatur. singulis annis renouantur.

Gliconiū fm compositorē est pulegiū. Si-
libertus etiā in sua descriptōe posuit glico-
nium qđ fm quosdā est mētastruz. alii dicūt
qđ est calamentū montanū. s̄z opinio moder-
norum est si intentio cōpositoris est qđ ipsuz
sit pulegium nos possumus ipsum sequi.

Lumbria. i. satiregia. fm macz. idē iuent
tur apđ Sera. i. c. de satiregiar. hec ē herba
qđ i hortz iuenit. circa instās ait. satiregia cū
flores pducit colligat z in vmbra desiccet.

Pigamū ē ruta agrestis fm Sa. i. viij. de
simplicib⁹. itē iuenit diapigamū. i. electua-
rium de ruta cui⁹ descriptio infra apparebit.
Electuariū ad restauratiōē hānduraf. s̄z. It-
quirite. rose zuccari. añ. 3. ij. dragāt. gūmi
añ. 3. i. sandali albi z citrini añ. 3. vi. pap. albi

Dispro. 476.

3. j. 5. succi liquoritille. amid. portu. scariole. añ. 3. 5. spodij. gariofiloz. flozuz vuar agre stum añ. 3. iij. cinamomi. 3. j. storactis. cala- mite zinziberis ana. 3. ij. croci. 3. j. pendij. 3. ij. se. citroli. i. citruli. melonis. cucumeris. et cucurbite añ. 3. 5. se. citonoz. 3. ij. amigda- larum. pineaz. berberis. sebesten. se. malue violarū ana. 3. j. sirupt albi. quod sufficit.

¶ Istud electuariū non est in vsu vua agre stis fm compositorem est lambrusca. Dia. in cap. de euāthio inquit. euanthiū flos est vt tis agrestis. que cū ceperit florere colligen- di sunt flores ipsi z desiccādi z in testa repo- nendi. melius nascit in sirta z ctilta. Plini. euantiū flos est vitis agrestis. q̄ lambrusca dicitur. Itēz alibi. oenantiū vitis lambrusce vua colligitur cū flore. z desiccāz in vmbra zc. componitur autem ab inos qd̄ est vnum grece: z anthos quod est flos.

Electuarium contra lumbricos. Be. herbe de monte pessulano. i. fantonici lib. i. cornu cer- ut: vsti. 3. ij. se. canaps. 3. ij. cinamomi. 3. ij. abrotani: absinthij organ. carui: bacarum lauri ana. 3. j. thimi: zinziberis: git. i. nigelle nigre: q̄ melachion appellatur. lupinorū añ. 3. ij. cardamomi. 3. i. mellis decocti cum gra- mine quod sufficit.

¶ Istud electuariū nō est in vsu. Rainald^o de villa noua in libro scdo in cap. de lumbricis z ascaridibus ponit electuariū ad libri- cos necandos expertum: z illud electuariū videtur in aliquibus rebus esse idēz. verum Nicolaus in sua descriptione plura simpli- cia habet.

48. ¶ **Santonici** fm compositores: est herba q̄ inuenitur in monte pessulano. Rainald^o lo- co eius habet cetonice que alio noīe herba babylonica appellatur: z videt esse species absinthij: q̄ apud Serap. schea. vocatur qd̄ fm eundē est absinthium marinū: z si est si- ne dubio. hoc apud modernos est absinthi- um marinū: z est illud qd̄ hodie granela vo- catur aut herba marina aut fomenzina. de- fertur de ianua ad nos. z sunt qui vocāt ip- sam herbā zenuinā: z ab aliquib^o dicitur se- men sanctū. Nicolaus florentin^o in libro. vi. in capitulo de vermibus vētris z cura iquit dicit iudeus q̄ semen bran. altae. beatū da- tum in quātitate. 3. v. emitti facit niduz ver- miū qui appellantur cucurbitini penitus: z ego existimo: q̄ sit semen sanctū qd̄ vocatur semen yermiū. Idem infra ibidē in vno ele- ctuario ait: seminis vermiū: qd̄ dicitur san- ctum a quibusdā dicitur semē santonici: qd̄ idem est fm modernorū sententiam.

¶ **Ceruus** aīal est satis notum: os qd̄ inue- nitur in corde ipsius z cornu ei^o adustum: z alie pres ipsius multa iuuamēta habēt in medicina sicut est notū practicanribus: mo- dus autē adustionis cornu eius est q̄ acci- piatur cornu cerui: z incidatur minutim: z ponatur in olla in fornace: z ibi dimittatur die ac nocte: deinde extrahatur: si est albus signū est q̄ est cōbustū: si autē factas iterū tantum: q̄ sit bene albus: deinde reseruetur. Siloantropos. Be. folij. i. malabatri. s̄nāri: ci- peri: assari: euforbij: thimi: petrosiliij: mace- donici: aneti: lapidis linctis. añ. 3. ij. 5. cina- mōi: calami aromatici: poiipodij: sifalidos: melanopipis. i. pipi nigri: leuistici. seminis petroselini: seminis vitice: lithos spmatis: bardane gūmi hedere añ. 3. ij. galange: nar- di id est spice nardi. zedoarie betonice: fu. i. valeriane. meu. sparagi. cardamomi. apij. maratri. i. feniculi. eruce cinapis. ozobi al- bi z rubi. añ. 3. 5. gario. zinziberis. costi cal- sie lignee pretri. celtice. mira. chebulozum corticū. olibani leucopteris. i. pipertis albi carpobalsami. carui. cumini. bacarum lauri. sileris. i. sileris montani añ. 3. j. olei nardi. pulenij sambucini. id est de sambuco. musce lei. id est de musco. añ. gr. xv. mellis qd̄. s.

¶ **Siloantropos** amic^o hominis vel miser- cors interpretat. hoc antidotū apud nos est in vsu: sed eius descriptiones sunt diuerse fm diuersitatē locorum. nā sunt ex hoibus q̄ faciēdo ipm errāt. sicut ostēdā. Hilbert^o de anglia i ca. de signis descriptōis lapidis re- nū z vesice hz siloantropo matuz z minus que fere idem sunt. licet quedam simplicita mutauerit quedam omiserit.

¶ **Siloantropos** etiam aliquando inuenit pro quadam herba que est spēs lappagi. vii. Dia. in ca. de aparine inquit. apparine quaz greci siloantropo vocant latine purpurea: vel lappago dī herba eius. cuius formā tibi docet que apud nos circa hortos nascitur. z muros. Plin. inquit. apparine alitqui onfaco carpon. alij siloantropo vocāt ramosam vt futā quins sensus in orbez ramoz folijs. p. interualla semē rotūdum durz z cōcauū sub dulce: nascitur in frumētario agro. aut hor- tis pratisue asperitate vestū tenaci.

¶ **Solum**. i. malabattrum sunt ex hominib^o qui loco eius ponunt folia gariofil. hz hodi- erni doctores magis laudant spica z. aut ma- cem q̄ folia gariofil. z sic meo tempore in isto antidoto macem vidi ponere.

¶ **Assari**. i. assarabacare: cuius radix vsu- medicine comperit. Unde Gal. in sexto sim-

placitum. cassaron. i. assarabacara. iuamētū quod est in hac planta sunt radices eius.

Petroselinū macedonicū fm cōpositoꝝ est alexandru vel olizantru: cui⁹ semē est nigrum: quod satis est notū. sunt ex hoibus q̄ componūt in isto antidoto semē petroselini ⁊ macedonicum: sed errant. nam sapientes volunt intelligi solū petroselinū macedonicum. quod est alexandru: ⁊ hoc est verū. naz paulo inferius in descriptione huius antidoti recipitur semen petroselini. id est petroselinū vsualis.

Lapis lincis fm compositorē. est lapis q̄ fit ex vrina lupiceruarij coagulata in montibus. Enax in suo lapidario l. c. de lapide lincis. dixit q̄ fit de vrina lupiceruarij. micta: ⁊ in montibus coagulata: q̄ in domo seruata generat optimos fungos. Dias. facit capitulum de latio lincis. i. vrina lincis: queꝝ multi ligurum vocant.

Fisalidos fm cōpositoꝝ est filpendula. dant mihi admirationē verba Simo. Januensis: qui dicit fisalidos: vesichago: chechēgi: cacabū. idem spēs est folatri. fm enim intensionem suā fisalidos est alchechēgi: qd̄ mox dēnt nō approbant. ipe etiā met supra in. c. de filpēdula inquit filpēdula in antidotario Nicolai: in cōfectione filoantropos. sed manifestū est legētib⁹ Nicolai: in p̄dicto antidoto nō expressisse filpēdula: nisi sub nomine fisalidos. aut igit̄ text⁹ est deprauatus: aut sub noīe textus fisalidos intellexit filpēdula: ⁊ si sic sibi ipsi cōtradicit dūz dicit q̄ est alchechēgi. veritas aut̄ est q̄ filpēdula ibi ponitur sub noīe fisalidos Mattheus siluaticus in cap. de filpēdula inquit filpēdula fisalidos patris ciria idē. Item circa instans filpēdula fisalidos alto nomie appellatur in maritimis p̄tib⁹. ⁊ in apulia ⁊ in montuosis locis reperitur. radix eius p̄cipue medicine cōpetit. per deceꝝ annos in multa efficacia seruaf. in fine aut̄mi colligitur. Idem in fine ait. valet electuariū hoc apud fit ex ea. f. filoantropos ad eadē ap̄d nos etiā nascit̄: cuius folia sunt similia petroselinū: sed plena ⁊ nō expāsa cū capitulo simile aneto habente florē albū: radicem habet factam vt peonia: sed minorem: hec apud nos in pratis inuenitur.

Lithospermatis fm compositorē est mltū solis sed Silibert⁹ ibidē h̄z mltū solis ⁊ lithospermatis: ⁊ dixit q̄ est saxifragia. qd̄ credo esse falsum. sicut apparet apud Simo. tanuē. in multis locis: vñ in. c. de calib. ⁊ in. c. de lithospermato. ⁊ sic meo tpe p̄cordati fuēnt doctores

ponere in isto antidoto p̄ lithospermate mltū solis. sunt ex hoibus qui ponūt selinum spermatum p̄ lithospermate sed non recte: q̄ ibi habet seminis apij.

Bardana. i. lappago maior. q̄daz p̄sonati am vocauerunt alij lappam vocant. quidam sapientes dixerūt q̄ bardana siue lapa ingreditur in isto antidoto q̄ filoantropos p̄ herba idem est. vñ Isido. lappa dicta q̄ habeat caulē ingentē per terrā dispositū. hec a grecis filoantropos vocatur: quod vestib⁹ hominū inhereat ob asperitatem sui.

Orobus albus. i. herbilia alba. orob⁹ rubeus. i. herbilia rubea. de qua Dia. in ca. de herbo dixit herbū siue vt alij orobū nascitur in lentacula. serit̄ etiā. cuius aliud paliduz. aliud subruffum. ⁊ aliud albū. ab Aut. i sc̄o canoī. eodē noīe vocaf: sed miror q̄ ipe in si nonimis q̄ sibi attribuūtur dicat herbū. i. orobus ⁊ est ameltiarda q̄ est aurū romanū ⁊ achrofa. cui⁹ gūmi d̄z carabe. qd̄ falsuz est nam herbū est orobū: sed non carabe sunt q̄ ponunt viciā p̄ orobo: sed errāt. ⁊ mirat⁹ fui de quodā apothecario q̄ ponebat. loco orobi viciam. fm autem Gulielmū placentinuz herbū est robilia seu cicercula.

Galia muscata q̄ intrat in p̄ctosis medicinis: ⁊ electuarijs sic fit. ꝑ. mastice. ʒ. ij. gūmi. f. gūmi af. ʒ. i. cāphoze. ʒ. j. hec autē bñ terant ⁊ cribelent ⁊ trocisci inforemē cū aqua rosata. ⁊ siccant in vmbra. ⁊ postq̄ fuerit desiccati terant subtilissime. ⁊ misceant cū. ʒ. iij. olei sambucini colati. etiā buliti ad medieta tem cū speciebus istis bñ tritis. ꝑ. cinamomi. gartofiloꝝ. nucis muscate añ. ʒ. ʒ. ex om̄ibus istis bñ manibus malaxatis fiāt trocisci medio concaui. ⁊ cum sigillo sigillati ad p̄diana. ʒ. j. ʒ. ⁊ postea vngantur aqua rosata mixta cum musco.

Galia autem muscata fm compositorē sunt trocisci facti cū musco ⁊ alijs speciebus quidam dixerunt q̄ dicitur galia. q̄ primo in gallia prouincia fuit reperta. circa instans dixit. galia muscata quidaz dicunt q̄ fruct⁹ est: sed falsum: sed est quedam confectio ex speciebus aromaticis ⁊ musco. Mesue in d̄i functione de trociscis posuit altā descriptionem. que non concordat cum ista. ⁊ p̄ hoc volunt medici q̄ quādo inuenit̄ in receptis Nicolai galia muscata. intelligam⁹ de illa q̄ fit fm hoc. idem intelligere debemus in receptis Mesue. apud arabes such est galia. infra apparebit descriptio Mesue in tractatu de trociscis.

Oleū sambucini. i. oleū qd̄ fit ex floribus

Tambach. seu zambach. seu vt vulgo gefemi-
num. cuius modus infra apparebit. hanc cō-
fectionē oportet conficere cum bona diligē-
tia. z isti trocisci debent sigillari cum sigillo
facto: vt docet albuchasim.

Aqua rosata mista cū musco. sic dicitur fieri. Be. a
que rosate bone. z electe lib. ij. musci. bont
odoris. non falsificati aut. i. tere. z pone i bo-
cia. de vitroz distilla cū lento igne paulatim
quousq; tota distillet postea reponere eam in
vase vitreo: z stringe os eius: z vtere in istis
trociscis. z vbi oportet.

Iustum. Be. cinamomi. folij costi. nardi. id est
spice nardi. cassie lignee. arstologie rotun-
de z lōge. eleny. ysopt. pulegij. artemisie. pē-
rapilonis. i. quicq; folij. leucopipis. i. piperis
albi. ozobi. i. herbilie. petroselin. leuistici. i.
cheisiz. macedonici. feminis vrtice. feminis
gram folis. citri saxifragie: iunij semis spa-
ragi. sileris mōtanti. apij. aneti. pigami. i. ru-
te. fenculi: anisi: bacarum lauri. ana. ʒ. i. ʒ.
mellis quod sufficit.

Iustum autē a iustino imperatore cōpo-
situm seu inuentū dicitur. Hilbertus de anglia
in cap. de signis discretionis lapidis renuz
et vesice hz vnā altā descriptionē q̄ cōuenit
cū ista hoc antidotū est multum in vsu.

Elenij. i. enule cur? radix vsui medicine
cōpetit circa instās aut enule duplex est ma-
neries. s. hortulana z cāpestris: q̄ maioris ē
efficacie radix eius in medicinis dicitur poni nō
folia: colligitur radix in principio estatis: z so-
li criccet. ne humiditate putrescat. p̄ duos
annos seruetur vel p̄ tres.

Artemisia. i. mater herbarū siue berenge-
sis. Plin. inquit de artemisia mulieris hanc
gloriā affectauerit in quibus artemisia vpor
mansuosi regis adoptata herba hoc nomine
vocat: que ante paternis vocabatur. sunt
qui ab arthemide que est diana arthemiam
cognominatam putant: quoniam priuatim
medicatur feminaz malis.

Tartaricū imperiale. Be. diagredij: mirabol.
citriroz: hermodactiloz: zuccari. añ. ʒ. iij.
ʒ. cinamōi mardij: saxifragie: polipodij. añ.
ʒ. ij. cardamomi: zinziberis: celtice: melano-
pipis. i. nigri: macroptis. i. longi: gariofo-
lozum añ. ʒ. j. mellis quod sufficit.

Catharticū autē imperiale. i. laxatiū p̄ im-
peratozibus vel p̄ alijs delicatis hoibus in-
terpretat. Hilbertus de anglia in cap. de
signis discretionis lapidis renuz z vesice
habet hanc eandem descriptionem.

Ritontripon. Be. nardi. ʒi. xlobal. i. ligni bal-
sami: acori: cinamomi: paucedant: meui: me-

lanopiperis: leucopiperis: z macroptis: sa-
xifragie añ. ʒ. ij. ʒ. carpobalsami: gartio. costi
reupon. liquiri. dragā. alex. adri. i. maced. ca-
medrei: apij: feminis: spagi. basiliconis seis
vrtice. feminis citri. añ. ʒ. j. z gr. xv. folij cro-
ci. s̄qnāti cassie. lignee: bdelij: mastice: iret:
i. ireos: amomi: leuistici. seis gram folis: pe-
troselin: seis sinom: cardamōi: aneti: eufor-
bij lapis lincis: olei nardini z muscelini añ.
ʒ. i. minus gra. 4. mellis quod sufficit.

Ritontripon. i. conterens z frangēs lapi-
dez interpretatur Hilbertus de ang. in. c. de si-
gnis discretionis lapidis renuz z vesice po-
nit hanc eandem descriptionem.

Nardi. i. spice nardi. Au. in libello de vi-
ribus cordis enumerās simplicia cordialia
p̄mittit se dicturū de cipro z mace. in cap.
de spica nardi. z tamen de ea ibi nō ullū repe-
ritur fecisse capitulum. qd̄ ex defectu trāsa-
toris accidisse suspicandum est.

Paucedanū fm̄ p̄po. est fencul? porcini?
et apud Serap. in p̄p̄uo cap. est herbatū.
circa instās aut. paucedanū herba est q̄ alto
noie fenculus porcini? dicitur. cū autē inuenit in
receptis medicine radix poni dicitur: q̄ plus hz
efficacie: radix collecta p̄ duos annos seruat
sed melius est vt singulis annis renouetur.

Melanoptij. i. pip. nigri. leucopip. i. albi
macroptij. i. longij. z hec tria inueniuntur ali-
quādo in receptis sub noie tritij piperis. quod
idem. sunt ex hoibus qui nō ponit in isto an-
tidoto nisi piper nigrum z album: sed fm̄ plu-
res tria debent ingredi.

Carpobalsami. i. seis balsami. sunt ex ho-
ibus qui dicunt qd̄ debet dicere opobal. z est
succus emanās ab arbore balsami: de? scit.

Reupōticū ē radix silis reubarbaro. z dicitur
a reu qd̄ est radix. z ponticū: qz inuenit in in-
sula pōti. vel dicitur ponticū a sapore. circa istās
inquit reupōticū p̄ decē annos pōt fieri. ē autē
sile reubarbaro. z eligēdū ē qd̄ graui? est in
suo gñe z amari saporis: cōtinuū. hīs venu-
las sicut reubarbaraz distinctas: nō t̄git sicut
id aliquātulū est amarū: z pōticū hz saporē

Basilicon. i. ozumū gartosi latij: vt dicitur
fuit. Au. in libello de viribus cordis testa-
tus est: qz ozimum est basilicon.

Mitridatū magnū. Be. storacis. calamite. ga-
riof. nardi. i. spice nardi. xlobal. i. ligni
balsami. ozobi lērisi. lace. dragāti mastice
galbani. gūmi. iunij asphalti. castorei. offei
bdelij. terre sigillate. mellilori. laudani. opo-
ponac. carmōiact. optij. sulfur? viui. liq̄ri-
tie. nitri. ipoq̄stidos. acacie rose. cādreos
ipericō. abrotāi. pome. isopt. oz. ʒ. i. eleny

f. enule rami cedri. daphnidos. aristologie
longe cipi. paucedani. rovis marini. radicū
trigi. balauſtie. cimaz. mirri. pſidie ſemis ro
met. ſq̄le. carpobalfami. i. ſeis balfami. anifi
git. tuſq̄ami. cimini. ſenteli. cardamōi. ſiler
mōtani. teſapij. ſemis rute. ſimoni. i. petroſe
lmi agreſtis. ſemis miconis leuiſtici. aptij
dauci. i. ſemis paſtinace agreſtis. ſemiuſ
rape. macropiperis. i. lōgi piperis ſemis
vrtice amomi ana. 3. ij. acori illapheos. caſ
ſami. catartace. zucozarte ana. 3. ij. balfami
cinamomi croci coſti ſquināti zinz. malaba
tri mirre terbentine. olibani. i. thuris caſſie
lignee agarici ſpice celtice reuſpōtici treos
diptami praſſi. i. marubij albi coloquintide
ſticados arabici artemi. calamēti ſcordeō.
ideſt alet agreſtis cāepitheos piperis albi
pipis nigri ſeis petroſelini ozimi anagodā
foli aquatici cartijami. i. ſemis croci horu
lani pētafilomis añ. 3. i. bacarum lauri. 3. 5.
vini veruſtiſſimi. 3. i. mellis quantū ſufficit.

Metridatū autē ſm intentionē cōpoſito.
eſt mater oīz ātidotoz. **S**ilbert⁹ de angliā
in ca. de diſſenteria iſteſtinali vſ epatica di
xit metridatū. i. mater oīm ātidotoz vſ a me
tridato rege dictū. ſine dubio metridatum
eſt pfectio magna ſicut turtica a metridato
rege pōti inuētoze dicta. nā cuz metridates
rex pōti in boſpharo vrbē a pōpeto ac roma
nis obſceſſus eēt iā de ſeiſpo deſperāſſe vene
nū vrozib⁹ pellicib⁹ ac ſilis potandū dedit
q̄d cum z iſpe nouiſſimo ſumpſiſſet bñficio
medicaminū q̄bus vitalia ſua ſmuniuerat
nequaq̄s mori poterat p̄inde tādē gallo cui
dā militi q̄ iam muro deſoſſato itrauerat v
bem iugulū p̄buit ſicq̄ ſumit vitā. **A**ut. 15.
cañ. habz vnā altā deſcriptionē quā dicit eē
deſcriptionē cōem. ſed nō eſt eadem. verum
eſt q̄ ſunt ex hoib⁹ q̄ faciūt ipſuz metridatū
ſm **A**nicolaū z ſunt ex hoib⁹ q̄ faciūt ipm ſz
Aut. z pp id ābas deſcriptiōes annotabo.

Orob⁹ lētiſci ſz cōpoſitozē ē lacca: ſz ſm
ſapientes ille text⁹ eſt falſus: qz debet dice
re orobiz leuiſtici: z ſic credo eē verū: qz **S**i
libert⁹. ibidē dixit orobi leuiſtici: ex quo pa
tet qz p orobū intelligit herbū: z p lentiſci in
telligit leuiſticiū: q̄d alto noīe choſiſz appel
lat: z ſic meo tpe cōcordati fuerūt doctores
ſapientes eſſe tenendum.

Gūmi iuniperi ſm **M**attheū ſiluaticum
eſt vernix: vt apparet in ca. de vernice: vbi
ſic ait ex auctoritate **P**auli. vernix eſt gum
mi cuiuſdā arboris q̄ in xpianoz ptib⁹ naſci
tur: q̄ arbor iuniper⁹ vocat. ergo pro gūmi
iuniperi itelligit ſandaraca: ſeu vernix. vey

aliq̄ i iſta deſcriptōe loco gūmi iuniperi ponū t
gūmi cedri vt **S**ilbert⁹. ſi autē gūmi cedri po
nere volueris iſra i iſta d rās certi dicā qd ſit.

Oſſet ſz cōpoſitozē eſt gūmi heder. **I**dē
exponit **S**ilbert⁹ ibidē: z hoc gūmi eſt ſa
tis notū vocat ab aliquib⁹ opocū. nā cū ſos
ap̄ dia. ē hedera

Nitrū apud **A**ut. in. 2. cañ eſt baurach ar
menū. **S**erap. in ſuo breuiario in ca. de
egritudinib⁹ q̄ generant in aurib⁹ dixit: qz
nitru eſt baurach rubeū. **I**dē **S**erap. in lib.
de ſimplicib⁹. in ca. de baurach ait. affronti
trū baurac. i. nitrum z ſpuma nitri ſpēs bau
rach. z mnerē ipi⁹ ſūt ſicut mnerē ſalts. nā
ex eo eſt ad modū aq̄ fluēs: deide petrificat
z ex eo eſt qd eſt in mnera ſua ſicut lapis: z
ex eo eſt rubeū z ex eo eſt albū z puluerulē
tū z multo z colorū. z nitru q̄ ſus ſit ex ſpēs⁹
baurach. hz tñ opatiōes alias a baurach. et
ibi **S**erap. de eo multū loquit in hoc ātido
to. ſunt ex hoib⁹ q̄ ponūt p eo ſal p̄nto ſunt
etiā q̄ ponūt ſal nitru: quovtūñ bōbardarij
z ſunt qui ponūt ſal rubeū vt eis placet.

Rāi cedri ſm cōpoſitozē ſūt rami iuniperi
ſz ignoro. verū eſt qz vnū p alio pōt poni ra
mi aut ſm **S**il. in ca. de arborib⁹ dic qz ſunt
q̄ de trūco manāt ſicut a ramuſculis cetera
ſz ce dr⁹ nō eſt iuniperus verū eſt ei⁹ ſpēs.
Dia. de vtraq̄ cap. facit: z inq̄ cedr⁹ eſt ar
bor: vñ ſit p̄ cedria q̄ eſt parua atq̄ ſpino
ſa z ſūt ei due ſpēs vna eaz q̄ gerit fructuz
ſilem cupſſo. ſz eſt minor eo multū: z alta ge
rit fructū ſicut granū mirri. z hec eſt arbor
q̄ apud **A**ut. in. 2. cañ. vocat ſerbin. z iſpe cō
putat eā arborē inter gñā arboris p̄mi. et uſ
lignū noīaſ lignū mortuoz qz cōſeruat cor
pora mortua a putrefactione: z cuſtodiit cor
pora mortuoz z dſtruit qd ē iei⁹ de hūidita
te. poſtq̄ dixi de arboze ipi⁹. nūc volo nar
rare de gūmi ipi⁹ qz iuenit aliqñ in iſto an
tidoto loco gūmi iuniperi ſcribi gūmi cedri. ſi
cut ſupra p̄miſi. dico ergo qz gūmi cedri eſt
quā **A**ut. in. 2. cañ. vocat chitran. z dixit qz
eſt arbor q̄ nominatur alſerbin z virt⁹ ſumū
ei⁹ eſt ſicut virtus ſumū p̄ctis z ſit ex eo ole
um cui⁹ ſeparatio eſt cū lana: ſicut ſeparat
ex pice. idem in cap. de pice de ip̄a loquitur
idem in cap. de ſerbin ait. **S**erbin eſt arbor
alchitrā. nos quide z iam locuti ſum⁹ de al
chitran. **S**erap. in capti. de chitran dixit eſt
oleū qd egredit ex ſerbi. z ſerbi ſūt due ſpēs
de quib⁹ idē narrat qd narrat etiā. **D**ia. de
cedro. meli⁹ aut alchitrā ē illd qd eſt ſp̄iſſuz
clarū z habz fortē odorē cū horribilitate. z
qñ intingit digiti⁹ in eo non cito ſluit ex di

gito propter suā spissitudinē: z qñ stilla eius cadit in loco remanet collecta: z non expanditur: hec a multis dicitur p̄r̄ liquida et ab aliquibus vocat̄ picula: z ab alijs gummi ceteri quod idem est.

¶ Daphnidis fm̄ cōpositorē est laur⁹. s. folia ipsius arboris: et non semē vt quidā crederunt: qz infra itez h̄z bacarū lauri que sunt fructus ei⁹ arboris. Gal. in. vi. simpl. i. quit. gr. j. laur⁹ folia hui⁹ arboris z fruct⁹ ei⁹ sunt bace lauri. ē alta spēs lauri noiata noiē lauriz ē plāta pua q̄ noiāf laur⁹ alex ad rina.

¶ Iring⁹ fm̄ Dia. est nux agrestis: z ē herba spinosa: cuius folia in initio cōeduntur: z in sale componuntur: z hec apud Serapiones est species cuiusdam herbe vocate centum capita alba: q̄ ap̄d nos d̄r̄ a multis cardo panis: z ei⁹ orusest in priatis z in locis sabulosis nō est aut̄ secaculv̄t qdā crederūt Auer. in. v. col. dixit elgazaria: qd̄ ispanivo cāt p̄icaid: z ī arabico alch artama: z alij secacul. z in latino iringi d̄r̄ Bartho. montagna. in suis cōsilijs in consilio de sterilitate dixit q̄ iring⁹ est secacul: qd̄ est falsum: quia Sera. de vtraqz separata facit. c. z hoc satis est notū ap̄d sapientes q̄ iring⁹ nō ē secacul.

¶ Psidie. i. cortex mali granati fm̄ cōpositorē. si aut̄ repit̄ pligie itelligit̄ storax liquida

¶ Romey fm̄ eundez est semē raffani. Idē gilbertus dixit romei. i. raffani: z sic meo tpe vidi semen raffani ponere.

¶ Sit. i. melanctum. Aui. in sua descriptio ne h̄z melāchiō: z est peptū qd̄ falluz est. nā infra in eadē cōfectioe h̄z opiu: qd̄ nō est cōsonū: de quo infra. git aut̄ fm̄ circa istās herba est q̄ inter frumētū nascit̄: z semē habz in grū triāgulatū: cum in medicina repitur semē si herba v̄z p̄t̄: aliq̄stulū h̄z amaritudinē p̄ hec p̄bavidef̄ hic auctor denotare illd̄ qd̄ inuenitur in bladis. z comedif̄ cū frumēto: sed nō recte: qz illud in medicina nullaz aut̄ paucā h̄z efficaciam. sed git quod debemus intelligere est semē nigrū simile semini porri cum odore iocūdo z est nigra nigra: cuius capitulum inuenies apud dias. sub noiē melancium. Item p̄lt. git. est grecus melācum: alij melanspmon vocant. ille q̄ de no uo scripsit intitulat̄ lumen malelucens dicit nascos. i. lappa qd̄ falsum est. naz infra h̄z illapheos: qd̄ est bardana.

¶ Cardam⁹ fm̄ Gal. in. 7. simplicitū ē nastur. Idē dixit Gilbertus in eodē loco. fm̄ p̄o ulud lumen: qd̄ voco malelucēs est cardamomū quod falsum. aliud em̄ ē cardam⁹ z aliud est cardamomuz: sicut est notū sapientibus

tesap̄t̄ fm̄ compositorē est semen sinapis vsualis z non semen senapis albe vt dicit lumen malelucens.

¶ Micon fm̄ cōpositorē est semē papaueris albi fm̄ lumē malelucens est semē papaueris nigri: qd̄ falsum est nā micō est papauer z quādo inuenitur papauer: simpliciter de papauere albo intelligitur.

¶ Leuisticū ap̄d Aui. in. ii. cañ. vocat̄ chei sim z fm̄ quosdā est quā Dia. ligusticū vocat̄ s̄. in isto antidō. dictū fuit q̄ inuent̄ ūt̄ multe descriptiones in quib⁹ nō ingredī leuisticum: sed in locovbi dicit̄ orobi lentisci v̄z di cere orobi z leuistici: qd̄ melius est.

¶ Illapheos. i. bardana: siue lapago maior seu p̄sonatta qd̄ idem est.

¶ Cassam⁹ fm̄ cōpositorē est panis porcin⁹ Gilbertus dicit ciclamini. i. cassam. et sic est nā cassam⁹ panis porcin⁹: z ciclamē idēz sunt. hoc a Mesue vocat̄ Tirtanita. et ab ali quib⁹ vocatur malū terre. z ab alijs buthor mariē. apud romanos dicit̄ tuber terre. eius radiz vsui medicine cōpetit.

¶ Carhartice est rasura cornu cerui fm̄ cōpositorē. Sili. dicit catariace vel canarti. i. cornu cer. zucozarte fm̄ p̄fatos auctores est flos agni casti. circa instās ait. agnus cast⁹ frutex est siue arbor: cui⁹ folia cōpetit vsui medicie: z ei⁹ flores nō aut̄ radices: flos autem appellatur agn⁹ cast⁹ a vulgarib⁹ autē quibusdā salices marimevocant. herba etiā vocat̄ agn⁹ cast⁹ z v̄bicūqz in receptis simpliciter agnū castū inuenies: intelligas flores. agnus cast⁹ in oī tpe repit̄ in aquosis locis. flores in vere: z in autūno colliguntur. per annū z nō plus in multa efficacia seruātur. viridis agnus castus maioris efficacie est q̄ exiccatus.

¶ Balsam⁹ est liq̄or emanās ab arbore balsami fm̄ Aui. in. ij. cañ. balsamus est arbor que nascit̄ in egypto: in loco vbi dicit̄ ocul⁹ solis: fm̄ autē Dia. nascit̄ solummodo in iudea in currib⁹. vel in locis humidis: et sunt ex hoibus q̄ sophisticāt̄ ip̄m s̄z p̄t̄ p̄bari mltis exēptis. primo ex eo q̄ videm⁹ adherere labijs vulnez ei⁹ ligni: a quo emanauit balsam⁹ etiā in aq̄ dissoluit̄: z p̄pterea dicit̄ auctores q̄ facile de panno eo infecto lauatur. Dia. aut̄ dicit̄ ī aq̄ iniectū. primo petit̄ fūdū postmodū dissoluit̄: z totā aquā albā facit z p̄pterea vocat̄ ip̄m lacrimū: z grece d̄r̄ opobalsamū. nā opos est lachrum⁹ velut lac. z siml̄r opofi c̄r̄ vocat̄ lac ficul nec ab ipso: s̄z qz in partib⁹ nostris vez balsamū non inuenit̄ cōposuerūt auctores quedā olea q̄ possunt

administrari in oibus locis vbiq; ingrediatur balsamus: de quibus infra in tractatu de oleis dicitur.

Malabatrū. i. foliū indum: et nō sunt folia gariofiloz: vt quidā credūt. **Sal.** aut in. vij. simpliciū inquit. malabatrū foliū. i. foliū indanū: spice simile est fm strutē. **Dia.** aut de ipso duo capitula facit. vnū qd incipit foliū vel folia sunt herbe q; in india nascunt locis humidis et paludosis. colligunt autē hec folia in aqua supnatātia. est aut optimū foliū quod est leue: et albidū viscidum: et suauiter olens in modū spice: gustū nardi referens: et aliud capitulū facit de malabatro: et ibi dicit. malabatrū puauerūt multi esse nardi in dicta foliū sed fallunt et. circa istās ait. malabatrū. i. foliū paradisi: vel foliū albi multum est caruz: sed illo carem. cutus loco ponimus folia gariofoli: vel spicā nardi. **Auic.** in. ij. cas. in cap. de folio in fine dicit: loco eius ponit pondus de mace: aut etia; de spica: et sic hodierni loco folij indi ponūt spicam nardi aut macem.

Anagodā fm cōpositore est sumach: idē exponit **Silbertus** ibidē. sumach autē apud aliquos rostaric vocat. foliū aquaticū apud auctores nō repto ca. sub illo noīe. verū fm quosdā foliū aquaticū est foliū agreste: et si sic est **Dia.** de ipso facit cap. sub noīe folij agrestis. cutus duo sunt gēia. mascul' et femia que saxosis nascit locis sicut brion. i. herba epatica v' alia herba nascēs sup lapides: s; viridiora folia h; sicut oliue et h; gā teneram et breuē et radicē tenuē et florē albū et minutū sicut miconij. i. papauer. et ego vidi in partibus nostris foliū aquaticū natās sup aquā cur' folia sunt maiorā folijs oliue: qd ē notū

Musa enea. s; p. p. p. albi gr. xvij. thuris masculi: mirre. gētiāne iusquiami. añ. 3. vj. opij 3. iij. croci. 3. iij. minus. gr. vij. eufozibij. aristol. longe et rotunde mādragore. añ. 3. j. et 3. mellis quod sufficit.

Musa enea autē s; a peritissimo philosofo. musa inuēta pprie datur quartanarijs ante horaz accessionis in modum auellane cū vino calido. **Silbertus** de anglia in ca. de cura arthetice fm magistros h; hanc dictionē. hoc antidotū apud nos est in vsu maxime fm istā descriptionē: q; **Nicholaus** h; vnā aliā descriptionē que vocatur musa magna que in vsu nō ē reperitur etiā quidā fructus vocatur musa. et iste est fructus in quo peccauit primus parens.

Dicleata. s; mirabo. indoz cheb. mūdator: et assator. añ. 3. ij. 5. belericoz: emblicoz al-

fatoruz. añ. 3. ij. nasturtij. 3. ij. 5. cimint. anisi maratri. i. fenticult ameos. carui. añ. 3. j. 5. infusa in aceto die et nocte dimittant. et assata puluerizentur. tunc adde. spodij balauste. mastice. sumach. gummi. arabici. ana. 3. j. et gra. xv. fricentur omnia cum oleo rosato: et temperentur cū succo mirino.

Dicleata autē s; experta. pprie valet ad emorroidas. et ad vētris tortionē. et alia multa. **Silbertus** de anglia. in cap. de diaria habet vnā aliā descriptionē q; similis ē huic. item **Auic.** in. v. cas. habet vnā aliam: s; non est similis. nec in vsu venit.

Mirabolani indi. i. nigri qui sine ossib; inueniuntur chebuli ac alte spēs sunt note. et modū assatoris docet liber q; s; bulchasis in libro secūdo de pparatōe medicinarū q; modus iste est. opz q; imbibas mirabolanos in dos vel chebulos vel citrinos vel bellercos vel emblicos. in aqua citonoz. i. in succo citonoz aut granatoz acetosozū aut in succo vuc acerbe deinde sicca eos. b; et madefac in oleo rosato vel in oleo de lētisco aut oleo masticino vel buttro vel oleo oliue: deinde assa sup patellam ferreā vel textā calefactā primo: et caue ne aduratur ita vt. destruat virtus eorum.

Rosata nouella. s; rosarum succari liqritie añ. 3. j. 3. j. 5. cinamomi. 3. ij. 2. 3. ij. 2 gra. ij. gariofiloz. nardi. i. spice nardi 3. iij. galā genucis muscate zedoarie storacis calamite cardamomi apij ana. 3. j. 2 gra. ix. al. viij. mellis quod sufficit.

Rosata autē fm compositorem dicit a rosas et nouella respectu veteris q; rectiebat tabar. i. sulfur viuū tamen miroz q; in ea sulfur viuū non ingredit. **Sulielmus** placentius in suo antidotario habet hanc eandem descriptionem.

Apiū herba est satis nota. fm circa istās. qn simpliciter ponit in receptis semen debz poni. **Lolumella** in suo lib. de cultu hortozū inquit nūc aplo viridi crispe florida tellus nunc capitis porri longo resoluta capillo.

Rubea trociscata. s; liqritie cinamomi papaueri albi. añ. 3. iij. 2. 3. ij. 2 gr. v. croci. rose iusquiami semis apij. añ. 3. iij. 2 gr. xv. nardivolarum. añ. 3. j. 2 gr. vij. 5. gariofiloz storacis opij. thebaici. i. illius putncte. ana. 3. 5. troc. croci: magnetis. et trocisci ydiocri mirre anisi añ. gr. xv. mellis quod sufficit.

Rubea autē s; ab ipso colore trociscata q; in ea trocisci ingrediuntur. **Silbertus** de anglia in ca. de cura arthetice fm magistros h; hanc descriptionem idē habet **Sulielm**

placentinus in suo antidotario.

Viola apud Dioscoridum vocatur yon. et est flos herbe que satis est nota. columella in libro de cultu horticorum sequitur ponatur viola et nimium rosa plena pudoris

Triaca magna Galeni. R. troc. squilliti. 3. ij. et 3. ij. piperis longi. 3. ij. troc. tiri. tro. diacozali an. 3. i. et 3. i. xilobalsami. i. ligni balsami. 3. ij. et 3. ij. opij. tr. i. i. reos. agarici rose scordeon. i. alet agrestis seis rape. siluestris cinamomi opobalsami an. 3. i. et 3. i. reubarbari croci spice costi squantii zinz. cassie ligee storacis calamite mirre terbenentine thuris masculi calamiti diptanti sticados polij. radicū petasilon petroselini piperis apij an. 3. i. et 3. i. gra. vij. folij. i. malabatri gummi acori calcari vsti serapini terre sigillate rubee ipodistios celitice. i. spice romane came dreos getiane meu carpobalsami. i. fructus balsami: amoni apij: maratri. i. seminis feniculi carui siluestris siliteos idest sileris motanti aneti ipericō. i. herbe sancti Joannis an. 3. i. mumie: castorei oppoponacis: aspaltri: galbant: cetauree: minoris: aristologie lodger rotunde. dauci siluatici an. 3. i. mellis quod sufficit que terenda sunt tere et gummas in vino liquifectas cum puluere melle commisce sufficere vel cum speciebus terras da in modum auellane.

Triaca autem magna Galeni. secundum intentionem Nicoli dicitur triaca esse domina medicinarum que composita fuit a Galeno. et sic est que galenus composuit unam descriptionem sicut apparet apud ipsos in tractatu suo triacali: sed non videtur esse eadem de qua ista sed sit quoscumque ab hodiernis practicanibus magis est laudata descriptio andromaci quam Avicenna. in v. can. ex auctoritate andromaci scripsit: que hec Galenus. Andromacus fuit primus inuentor tiriace aliarum rerum que iuuatiue sunt super omnia venena. nam sicut narrat aut. in v. can. in comfectione metridati: dicitur que metridates erat rex potius et noiauit eam suo nomine et composuit ipsam. et infra ait. fuit ergo triaca magna in multitudine iuuamenti. deinde postquam accidit adromaco illud quod expertus fuit ipsum super iuuamentum carnis serpentium et aliorum addidit in eo trociscos de viperis et alteratum est parum per additionem et diminutionem etc.

Si autem queratur que dicitur triaca. dico que triaca maxime illa que fit secundum istam descriptionem dicitur a tiro serpente dico autem que triaca potest primo modo dici que sit tiriace caro. quasi in ipso ponitur caro tiriace. i. serpentis femine taliter nominatur: que est vipera et echidna ab auctoribus nuncupatur: pro quibus precipue carne tiriaca po-

test valere contra venena presertim aialium venenorum. scilicet modo potest dici triaca a tiros grece latine fortis. est namque fortis et validissima medicina: presertim contra venena. Haliab. autem et practice capitulo de tiriace utilitatibus et probatione eius in attrahendo ait. trahit enim tiriaca ad se venena. alie autem tiriace in quibus non ingreditur caro tiriace dicuntur esse medicina que valet contra venenum: ut lapis bezaard qui est medicina liberatiua a veneno Avicenna. autem in ij. can. c. iij. de operationibus medicinarum singularium inquit. Albezaard autem et tiriaca sunt omnes medicine: quarum proprietates est ut conseruet sanitatem virtutem in spiritu: ut ex eis expellat nocumetum veneni a se: et quasi nomen tiriace artificialibus dignum conuenit: et nomen albezaard singularis cadentibus huius naturam dignum et vniuersum vegetabilium mineralium ex artificialibus dignum nomen tiriace sumam mineralia nomen albezaard. et vniuersum que non sit in eis magna dicitur postquam dicitur bezaard ex auctoritate Avicenna. idem uolo dicere ex auctoritate Nicoli. flor. ut ait in lib. iij. in ca. de medicinis bezaaralibus a venenis faciente ad liberationem a venenis. alio modo large per medicis bezaaralibus supradictis et tertio modo stricte. verbigra. tiriaca per tiriaca ipsa que est vniuersa perfectio dicta tiriaca magna. vel liberans: et dicitur tiriaca Galeni. et est illa in qua ingreditur caro tiriace: et non propterea ut multi credunt vocata est tiriaca. imo pro sue virtutis tiriaca ex cellenti nomen generis sortita est et suo nomine meruit appellari. et de qua intelligitur cum absolute perfectus. et sicut bezaard stricte sumptus. dicitur quod dicitur lapide que per excellentiam sue bezaaralis virtutis nomine generis communitate est vocatur. de quo lapide hic asserunt. que de ipso scripserunt sapientes dicitur Sera. bezaard. est nomen perfectum et eius expositio est contra venenum vel expellens venenum etc. de lapide bezaard multum loquitur sed non notificat in quo loco generatur iste lapis. sed infra in alia descriptione tiriace ostendit si deo voluerit. Si est quare quod faciebatur antiqui medici medicari illis que a moribus venenatis fuerant prammati antequam habuissent noticiam tiriace: declarat per de ebano seu conciliator in tractatu suo de venenis que sic inquit: septem sunt herbe habentes proprietatem liberant a cibis venenosis et potibus. et conferentibus moribus vulneribus venenatis. que prima est ipericō dicta herba sancti Joannis. que alio nomine dicitur perforata: quam achilles oraculo apollinis in exer-

citu troianorum dicit inuenisse. scda est vin-
ceticum. tertia est enula. quarta raffenus
quinta diptamus. sexta aristologia longa et
rotunda. septima lactucella. quarū et naque
q̄ dicit equipollere tyriace. ita vt vulneri-
bus venenosis succus alicuius predictarū
dat in potu vulnera veneno infecta purget
et saluet et per istum modū omnes antiqui ta-
lia curabant vulnera anteq̄ tyriace habue-
rint noticiā. Itēz quelibet predictarū curat
morbus venenosus loco tyriace superposita

Trociscus squilliticus. i. de squilla. idē h̄z
Aui. squilla autē vocat cepe muris. eo q̄ mu-
res interficit: eius s̄o descriptio infra appa-
rebit. trociscus tiri. i. de tiro serpēte. Auice.
habet trociscos tyriace. q̄ idem est de quo
infra. tirus autē est serpens dictus a multis
scurzoni. Serap. in cap. de lapide smaragdi
ait ex auctoritate Hali. et dixit i libro de p-
prietatib⁹. si cadat aspectus tiri sup lapidez
smaragdi dissoluitur oculi tiri. et liquefiunt.

Trociscus diacoralis. i. de corallo. Aui. lo-
co eoz habz trociscos Alindaracarō q̄ sunt
trocisci andromaci de quo infra.

Rapa siluestris s̄m Nicolaū est rapistrū
vel napus siluestris Aui. loco ei⁹ h̄z semis
napi siluestris rotūdi. q̄ apud multos idēz
est. et si sic est quod rapa siluestris sit napus
siluestris. ergo est rapistrū quod a romantis
aromozachia vocat: tamen q̄ nō est aliqua
auctoritas firma. hic describam formam ra-
pe siluestris ex auctoritate Sera. qui sic in-
quit. de mēte Dias. rapa agrestis est planta
habens multos ramulos. quoz longitudo
est vnus brachij. nascitur in locis siccis: et
habet summitates leues. et folia. mollia quo-
rum latitudo est vnus pollicis aut amplius
parum. et habet semen in vaginis. et est semē
nigrum parū q̄ cum frangit est albū inte-
rius. et hec a multis rapilla vocatur.

Terbentina est rasina. seu lachryma tere-
binti arboris: que a vulgo largatū solz voca-
ri. Aui. loco ei⁹ h̄z gūmi albotū q̄ idē est.

Diptamum s̄m Petrū de crescentijs dicit
tur alio nomine frassinella: q̄ frondes habz
ad modum frassini. Serap. de ip̄o loquitur
in cap. de organo. Aui. loco eius habet pu-
legium indum: quod idem est.

Acorus s̄m Dia. est herba veneria: vel a-
phrodisia: vel pip apū: q̄ satis est notū. Se-
rap. in. c. de acoro iquit: hueg. i. acorus: et no-
minat spatella. Itēz infra ait. succ⁹ radicis
eius abstergit obscuritatē visus: et radix q̄-
dem acori ingreditur in confectionibus ty-
riacarum: et aliorum antidotorum.

Meu apud Aui. in. li. casī. vocat mu. et id
quod de ipsa planta administrat in medici-
na est radix. ille qui de nouo scripsit quez in
plurib⁹ locis vocat lumen malelucēs: in eadē
confectione loco meu habet sistrā. i. vale-
rianaz: quod falsum est: q̄ si Nicolaus vult
q̄ ponamus meu. quare illud lumen malelu-
cens vult ponere valerianaz: que idē nō est

Amomū semen est minutū: quod ab oriē-
te defertur. Pāp. inquit amomūz dicitur: q̄
cinnamomi odorez habeat. frutex botruosum
semen redolens sibi cōnerū floze albo hoim
sommosua uificat. Sera. in. c. de amomo in-
quit. ameme. i. pes colūbi: et est amomū idēz
infra ait. auctoritate humayn filij ysaac in
tyriaca. amomū est ex rebus q̄ inebriant. est
em̄ in pprietate ei⁹ q̄ iebuet et facit dormire

Carui siluestris. s̄. semen ipsius Aui. lo-
co eius habz cordument: quod idē est: et per
carui agreste nō intelligit ciminella: vt qui-
dam crediterūt: imo intelligit siler creticū:
siue cheisim campestre: quod alto nomie le-
uisticum hortulanū vocat: sed lumen male-
lucens intellexit p carui siluestre carui vna
liter: quia non cognouit differētiam que est
inter carui siluestre: et iter carui domesticū.
Si autē queratur qualiter ip̄a tyriaca debe-
at confici infra ostendā alia descriptione. et
ibi dabo modū ipsam regulariter cōponēdi

Mel. s̄. mel apum. Sal. autē habet mellis
attici. i. mellis athentensis. nam vide quod
Diasc. in. c. de melle ait: q̄ eius genera sunt
duo. vnū q̄ cupillones apes colligūt: q̄ sūt
oblonga aliud quod sub terra inuenitur: et
atticum dicitur. idem infra ait: mel autē att-
cū: q̄ elumaticū appellat. et illud q̄ appellat
ypleon bonū est: et dulce: et odoratū: et ruffū.
Item Plin. mellis atticū summa laus toto or-
be existimat: s̄ thimū magis laudat quare
in aliquib⁹ antiquis antidotis mel atticum
mel timum exponit sine dubio mel atticum
vt dictum fuit mihi d̄: ab attica. i. atheniens-
si regione vbi optimum mel colligitur nam
regio attica est regio in qua abundant ipse
apes. notandūz est q̄ mel ponendum in con-
structione tyriace non debet decoqui: sed
tantū ad ignē poni quēz eleuauerit spumā:
et tunc illico sine mora colari. aliter etem cō-
struit tyriaca non posset euz quantitate sola
mellis in ipsius descriptione posita. andro-
macus loca eius h̄z melius alhaffe de q̄ infra
Anū. s̄. vinū odouez vsuale. Sal. autēz
h̄z vinū falernū. i. illius regionis. vñ Pāp.
neapolis oppidū ppe falernum vbi optima
vua nascitur. Diasc. inquit vinū italicū q̄

De electuarijs

falernū dicitur: vtilius est maxime vet^o idē infra vinū albanum fortius falerno: z gustu subdulce zc. z sic per vinū falernum intelligitur vinum qd fit in illa regione: z vocatur vne falerne: qd de eis est copia in regione falerni.

Trifera magna. ꝑ. opij. ʒ. ij. z gra. xv. cinamo mi: gariofiloz galāge: spice. f. spice nardi: ze doarie: ʒinziberis: costi storacis: calamite: calami aromatici: ciperi: yreos: paucedani acori mādragoze: celtice. i. spice: celtice: rose: piperis anisi: apij petrosilij. feniculi: macedonici: apij montani: dauci. i. seminis pafinace: gr estis iusquamit ozimus. i. semen ozum: gariofilati añ. ʒ. j. mellis. q. sufficit.

Trifera autem magna dicitur: qz fructum magnū ꝑfert mulierib⁹: z ꝑꝑte matricis earum dādo qñ dolorē matricis parturū cum vino decoctionis altilie. i. matris herbaruz que alto nomine artemisia vocat. **Silbertus** de angla in primo lib. hz vnā descriptionē que idē nō est verū idē in ca. de retēdo: mēstruorū hz vnā aliā que est similis huic. hoc autē antidotū pōt ꝑfici ꝑ duos modos. viz. qz ipsum pōt cōponi cū opio z sine opio: z illa in qua ponitur opiu appellat trifera magna cū opio. z qñ nō ponit opiu appellatur trifera sine opio: z qñ fit sine opio nō subtrahatur: nisi solū opiu z illa in qua ponit opiu nō administratur si nō transuerint sex menses vt est notum.

Paucedanū fm ꝑera. est herbatuz z apd herbaricos dicitur fenicul⁹ porcini: cui⁹ radix ac semē vsu medicine cōpetūt. vtz qñ simpliciter inuenit paucedanū radix dz intelligit z qñ inuenit in vna recepta cheisim z cordumē intelligitur per cheisim leuisticū. z per cordumē intelligit semē cheisim montani qd est semē paucedani: z hoc apud sapientes est ex secretis simpliciu. **mandragora** apud Aui. in. ii. cañ. vocatur **Jabzol** cuius radix vt dicit hz formā hominis: qd non creditur. collumella in libro de cultu hortoz inquit mādragoze ꝑtat flores moestāqz sicutā

Trifilon. ꝑ. pipis albi. ʒ. ʒ. piperis nigri. ʒ. ii. cimini ass. ʒ. ʒ. ʒinziberis: nitri. i. affrontitri ꝑiretri añ. ʒ. ii. pipis longi. ʒ. ʒ. petroselini ameos dauci: anisi elemi. i. radice enule: spice ciperi apij. sifilei. i. siferis montani costi. añ. ʒ. ʒ. gariofilii. ʒ. j. z gr. vii. ʒ. dactilozū nume. xii. floz rute viridis. ʒ. j. ʒ. mellis. q. s

Trifilon autē fm cōpositorē dicitur a viridibus folijs rute que in ea ponuntur.

Ruta autē est herba satis nota. collumella in libro de cultu hortozum aut. rutaqz pal

ladie bacce: vltura saporem.

Triasandali. ꝑ. sandali. albi rubel z citrini: rosaz: zuccari añ. solidos duos. reubarbari spodij succi liquiritie seminis portulace añ. solidū. ʒ. ʒ. amidi gummi arz. dz agāti: semis melonis: citruli: z est spēs cucūeris: cucūeris. f. vsualis z cucurbite: semis scariole añ. solidos. i. cāphoze. ʒ. j. ʒ. alij quadruplicant pōdus rosaz: sirupi rosati qd sufficit.

Triasandali autē dñr a trib⁹ generib⁹ sandalozum que ibi intrat z sunt ꝑꝑte albi dicitur: leuci rubel rosacet citrini dicitur mahazari z oēs sunt noti hoc antidotū est multū in vsu: solidus fm cōpositorē in tractatu de pōderib⁹ est exagiu z exagium apud eum est dragma vna cum dimidia z sic moderni do solido. ʒ. j. ʒ. ponere solent.

Theodozicō Anacardinuz. ꝑ. aloes epatici ʒ. j. ʒ. ireos cassie. i. cassie lignee. añ. ʒ. vii. minus. gr. xvi. ʒinzib. anacardi: carpobalsami. añ. ʒ. iiii. ʒ. folij spice corticū mirabolanoz. f. oim: meu ephimi. añ. ʒ. iii. z. ʒ. i. gariofilii reupōtici mastitici: squināri. añ. ʒ. iij. z gr. iii. ʒ. mellis qd sufficit cōfici sic accipe corticū radice feniculi: bñ ablut corrūti lib. j. et pone in duab⁹ libris aceti: z stet ibi ꝑ septē dies z postea tere ipsas radices. z in eodez aceto coque vsqz ad tertiā ꝑtē. z cū oī diligētia: cola ꝑ pānū z pone in duab⁹ libris mellis dispumati z bullat vsqz ad acetī cōsumptionē. cū tali melle cōfice. supradicte radices colligantur in maio vel iusto. quia ante hoc tempus humide sunt z post hoc sicce.

Theodozicō autē anacardinū dicitur ab anacardi qui ibi recipiunt **Aui.** in. v. cañ. habz theodozicō magnū z multa alia sꝑ non sunt idem. anacardi autē fm cōpositorē est fruct⁹ cuiusdā arboris que ꝑedicul⁹ elephātis vocant: idem dicit **Simon Januensis.** sꝑ sꝑ circa iustans hoc est falsum.

Feniculus est herba satis nota: eius semen apud grecos maratrum vocatur. **Nicolaus** autem inquit accipe corticum radice feniculi ablut. id est loti et sic generaliter apothecarij debent scire qz omnes radices. cortices folia z rami nō debēt poni in medicinis nec debent desiccari si ablute non sint a terra: z sordibus eoz: z desiccantur in loco vbi nō sit humiditas.

Emetus valēs tertianarijs z quartanarijs sꝑ maxime competit quotidianarijs. ꝑ. tasphe. ʒ. iii. assari. i. assarebaccare. ʒ. j. cinamomi mente vinceto rici. i. antifarmani: croci hortulani: id est cartami. seminis atriplicis añ. ʒ. j. mellis qd sufficit.

Tapsia est herba de qua Rainaldus de villa noua in li. ij. in cap. de scabie et puritu ait. Et scias qd tapsia q in hoc vnguento irrat est facta in modū lazulate siue mēte romāe: et vocat piperta: et loco pipertis ponit in sal- sa: et in foro tulij et in campo serici tātū iuxta murū reperit: et hanc acuitatē sicut pip: et est fa- cta ad modū lapacij acuti siue lasulate. alia hō de tapsia vide ibi. de tapsia etiā vide su- pra in cōfectione anacardina.

Atriplex apud Dioscor. vocat andrafasis. Auc. in ij. cano. duo cap. facit d eo. vñ sub noie cataf. aliud de crisolocāna: et ibi ait qd est atriplex q plurimū inuenit in seni. Colu- mella in lib. de cultu hortō. n̄ inquit. Et gra- uis atriplici surgit lōga fasellus. et hec est herba q apud hortulanos papienses bleca alba vocat: cui semē vsui medicine cōpetit. Serapitgra magna. s. cinamomī. spt. ce idest spice nardi. croci. squinant. idest palee. ca- melorū assari. xilocastie. i. castie lignee. xilo- balsa. i. ligni balsa. carpo. i. fructus balsami: violarū absinthij. epithimi agarici: loco ei⁹ ponit agaricū trociscatū: rosarū s. rubearū turbith. coloquintide. sed loco eius ponunt trocisci alandahal. mastics: ana. ʒ. ij. aloes ad pondus omnium specterū mellis colati dispumati quod sufficit.

Tera aut. i. sacra pigra. i. amara: inde terapi- gra. i. sacra amara. vocat aut terapigra ma- gna ad differentia alterius que dicitur sim- plex. magna dicitur quia in ea plura et fortiora simplicia ingrediuntur: et vtraq; possunt confi- ci. nā primo ex speciebus tere magne fit con- fectio cū melle que appellatur terapigra p- clisterijs. Itē de predictis speciebus cū mel- le rosato cōficiuntur pillule que dicunt de- tera magna seu de tera maior. qd satis ē no- tum. de speciebus autē tere simplicis fit te- rapigra cū melle que vocat tera Sal. et hec comeditur. Itē de predictis speciebus fi- unt cum melle rosato pillule que dicuntur ob tera simplici: aut d tera Sa. vt dictū fuit. Teralogodū mefitū. s. coloquintide itero- ris: polipodij añ. ʒ. ij. euforbij: polij: cocogni- dij añ. ʒ. i. ʒ. et gra. vi. absinthij: mure. añ. ʒ. i. et gra. xij. cetauree: agarici: armoniaci: thymamatis: folij spice: squille: diagredij: ana ʒ. i. aloes: thymicomarini: cassie: camedrei: bdelij: prassij añ. ʒ. i. gra. xij. cinamomi: op- poponactis: castorei: aristologie lōge: triūpt- perū. croci: serapint: petroseliniana. ʒ. ʒ. elle- boni albi et nigri añ gra. vi. mellis qd sufficit Tera autē. i. sacra: logos. i. sermo: mefitū. i. impeditū. Sili. de angla in ca. de digerēda

materia et euacuanda hanc descriptionem Joan. cōcorregius in ca. de epilepsia inquit. electuariū solutū qd dicit teralogodion: cutus descriptio ponit a nicolao. et sic apud omnes hec est illa que debet fieri.

Poliū. i. poliū mōtanū. circa instans po- lij diuersa sunt genera q nota sunt ex parte: sed p̄cipue poliū mōtanū cōpetit vsui medi- cine. vnde cū simpliciter inuenit poliū mon- tanum d̄z intelligi et ponit cum floribus. per annum seruat.

Cocognidū. i. semen mezereon. circa in- stans in capi. de laureola: dicit laureola fru- tex est cutus semē vel fructus vsui medicine cōpetit et appellat cocognidū. hic text⁹ ē fal- sus. nā cocognidū. laureolendō ē semē laure- ole sicut apparet apud Diosc. i. pprio ca. inqt enī camelea: aut cocognidō ergo ē mezere- on nācālea ē mezereon. seu herba dicta apud herbaricos oliuella ppter similitudinē folior

Thymamatis s̄m cōpositōre est thus in deorū. Silibertus ibi dicit thymamatis. i. cozūbi. ergo est sex storacis liquidē q alio noie a multis modernis storax rubea appel- latur. Sidorus in ca. de odorib⁹ vnguetis inquit. odor vocat⁹ ab aere thymama lingua greca vocat⁹: q sit odorabile. nam thim⁹ di- cit flos: qui odorē refert de quo Virg. redo- lent q thymo flagrantia mella. itē paptas thymama grece dicitur q sit odorabile. nā thim⁹ dicit flos: qm odorē refert thymama incensum. i. confectio odoris aromatum.

Thymicōmarinū. i. cimatum: sed sūt ex ho- minib⁹ q dicit q thymicōmarinū nō d̄z in isto electuario ingredi s̄ nō recte: q Sili. idēz habet preterea Matthens siluaticus in lra. inqt thymicomarinū. i. cimatum: vñ in an- tidotario in cōse ctioe teralogodion.

De electuarijs ac confectionib⁹ super an- tidotariū. Jo. Serap.

Confectio de electuarijs d lacina libe- rans ex venenis perniciosis. s. luti de lacuna arcuatis dos et est granū uniperiana. aur. duos. coaguli. gazel aur. septē. coaguli leporis aur. iij. gentiane. baccarū lauri: art- stologie rotūde et seis ruihe siluestris. myr- re. añ. aur. vñ. terant et cribellent et cōficiā- tur cū melle dispumato et detur in potu: cu- tus sit quantitas vt faba.

Istud electuariū nō est in vsu s̄m vero in- tentionē Jo. Sera. est optimū cōtra vene- nū. dicit aut electuariū de lacuna a luto de lacuna. qd est terra sigillata. vnde electua- riū de lacina. i. electuariū de terra sigillata. Sal. in suis experimētis i ca. de medicinis

zenonis habet electuariū luti: qđ est lutum sigillatū: s; non est idē. Circa instans dixit. terra sigillata terra argētea saracētica idē est. Ego credo qđ ter^o sit falsus: qđ terra argētea est cimolea: z nō est terra sigillata nā terra sigillata est rubet coloris cimolea vero est alba: z qđ purpurea: vez est qđ scđm quosdā terra sigillata alba est cimolea.

Artiaridos fm cōpositōre est granū iuniperi. granū autē iuniperi apud Aui. in scđo casū. vocat abel: s; male: nam abel nō est fructus iuniperi: immo est b;acteos seu sauina

Gazel est aial qđ in nris prib^o nō inuenit̄ Aui. in. ii. casū. in ca. de musco inqt̄ musc^o est folliculus aialis sicut gazel: z h; duos dētes albos flexos ad interiora: sicut duo cornua. Sera. in lib. de simplicib^o in. c. de musco inquit ex verbo almascadi in lib. auri z mine-raz z margaritarū terre in quib^o sunt gazele: musci: z sunt regiōes tūbaci. z sem sunt terre p̄ fines: vez muscus regiōis tūbaci est melior musco sem qđ gazele de tūbaci comedūt spicā nardi. z alias spēs odorū. gazele vero de sem comedūt alias herbas zc. o quanta diuersitas inuenit̄ in isto aiali. nā Aui. vult qđ sit sicut aial qđ facit muscū: tō discor dāt. sed vere sicut dictū fuit mibi gazel non est animal qđ facit muscum vez h; similitudinem. s; idē nō est.

Electuariū altalisafar cōferēs ad frigiditatem stomachi. z vērositates accidētes ī epate. z in stomacho. s; talisafar. 3. v. zinziberis 3. xx. macropiperis. i. pipis longi. 3. xij. heil. id est cardamomi maioris. cinamomi. gartofilorum oīum añ. 3. vii. zuccari q̄tū est pond^o omnium medicinarū. terantur: cribellentur. et cōfice cum melle z detur.

¶ Istud electuariū nō est in vsu: s; ego solum scripsi vt innotescat. nūqđ talisafar sit macis vt quedaz sinonima dicit̄. Aui. in. v. casū. h; vnā aliā descriptionē que eadez est.

¶ Altalisafar z talisafar apud aut. in. ii. ca. sunt cortices indi: in quib^o est stupicitas et acuitas: z odorū boni paz zc. Dat. sil. ī littera t. dicit talafar. i. nup muscate vel arbor. Postea inqt̄ talisafar idē est: qđ falsuz sicut ostendā. Sera. in. c. de mace de talisafar loquitur z credo qđ fm suā opinionē talisafar sit macis vel ei primū in virtute. s; idem nō sunt. z ob hoc possum^o dignoscere qđ talisafar nō sit macis: vt dicit Dat. sil. z alti. Nazio. Sera. in suo antidotario ponit electuariū de talisafar: z electuariū de mace. qđ nō faceret si idē essent. Frāsciscus de pedemonitū. in. c. de fluxu vētris oīum modoz z curz

et^o ait. talisafar est cortex cltri: qđ nō credit̄. Electuariū de mace qđ cōfert ad frigiditatem stomachi: z vērositates ex malicia digestio nis. s; macis gartofiloz. cinami. heil. cinamomi zinziberis: assari. i. assare baccare. omniū añ. 3. i. cardamomi. 3. v. piperts albi. 3. ii. zuccari. 3. ix. terātur. z fiat electuarium.

¶ Istud electuariū nō est in vsu: s; in tpo reperit̄ differētia: maxie in mace. nā macis apđ Aui. i. ii. casū. ex auctoritate filij Mesangue est cortex nucis muscate. fm vero circa istās macis nō est cortex nucis muscate. Auerro. in. v. col. inqt̄. bel bese. i. macis d; qđ sit cortex cuiusdā fruct^o qđ portat̄ de india Sulliel mus placēt^o inqt̄. macis est cortex nucis muscate declinās ad rubedimē z citrinitatē Dia. vocat eā machir. z dicit qđ est corū ligni venētis de barbarico coloris ruffi cū rubore solido zc. Simō Januē. nō negat nec affirmit. an macis sit cortex nucis muscate. aut nō. Multi mercatores tenēt qđ macis sit cortex vel flos nucis muscate. s; sit quocunq; macis nota est.

¶ Heil. i. cardamomū maius. z fm Bartho. inōtagnanā est melegera z sic hodie tenet̄.

¶ Cinami. i. cinamomi grossi. nō est ergo cinnū vt dicunt quidā nec est cinamomum finū. qđ ipse Sera. in predicto electuario inferit^o h; cinamomi. i. fini. Alico. in suis simonimis dicit cinamomū. i. cinamomū subtile et optimū s; apđ Se. ē p̄rarū vt apparet apđ tpm in. c. de cina. vbi dicit. inuenit̄ alia spēs cina. qđ vafot z cinamū z ē grosse plāte nō hās fortē odorē z est debilis virtutis: z hoc est darfeni. i. cinamo. grossuz dictū scauzō.

Electuariū de heil ad frigiditatem stomachi bonum est. s; heil cardamomi. ne remisch cinamomi. macropipis. i. lōgi piperts añ. 3. v. zinz. 3. x. cinami. i. cinamomi grossi. 3. iij. zuccari lib. i. m ellis q̄tū necesse est.

¶ Istud electuarium in vsu nō est. z est electuariū d cardamomo maiore qđ hodie granum paradisi vocamus.

¶ Neremisch fm Dat. siluat. est rosa jasini infra in cōfectione electuarij letificans; rasis ostendā quid sit neremisch.

Confectio de vsnee. s; cinami: id est cinamomi grossi. vsnee. calami aromatici. spice romane: id est celtice mastictis. cassie lignee. omnium añ. 3. i. florum squiuanti. costi croci mirre oīum añ. 3. iij. heil nucis muscate. mastictis xilaloes: id est ligni aloes musci omnium añ. 3. 5. terantur medicine sicce z infundantur mirra et crocus cum aliquo potuum conueniētium: cōficiātur cū melle z admini

strentur.

Hec cōfectio nō est in vsu apud nos tñ p declaratōe vsnee. Aduerte q vsnee est muscus quercus. z dicit cantauus. Sera. ex auctoritate Dial. dicit. vsnee est res que reperitur in ascēs super arborē serbin. id est cedri z nucis z glandiū: z melius ex eo est qd reperitur super serbin mōtana: z post illud qd reperitur sup arborē nucis. z melius horū est qd magis odoriferum z albius coloris. nigrum vero est malū. Sera. altud ca. facte de vsnee q est herba kalt nascens in mari similis vermiculari: z est illa de qua fit sal alcali. Leonardus de pda palea in capi de cura vindimie inquit. vsnee est quedā supfluitas orizē in trūcis arborū: sed alij dicūt q sunt flores auellanaruz. z dicit vulgari sermone gazelli.

Confectio tiriace cōtra scorpionū morsus. Be calamēti fluuialis. i. aquaticū qd alto nomine mētrastrū appellat: calamēti mōtant. i. nepte añ. 3. it. gētane. 3. pipe. opponactis. ana. 3. v. pice cū melle qstū necesse est. z def. 3. i. cuz pōtico id est forti.

Hec cōfectio nō est in vsu: sed fm intētio nem Jo. Serap. valet cōtra morsum scorpionū mirabiliter. dī autē ista cōfectio tiriaca: nō q ipsam ingrediat tirus: s; solū modo dī tiriaca a tiron qd est cōtra venenum.

Scorpiones sicut inqt Aulicē. in. ii. cañ. in fen. vi. in tractatu qnto in ca. de punctura paruoz venenosoz morsu eozum loquēs de speciebus scorpionis siluestris.

Dixerūt quidā q scorpio femina maior est masculo. masculus enī extenuatus est z minutus: z femina pinguis magna: z acule⁹ femine est subtilis z masculi acule⁹ ē grossus z inferius ait. existimauerūt qdam q scorpiones sunt nouē color. s. albi citrini rubei z cineritij ferrandi z virides z de eis sunt aurei habētes nigras caudas z extremitates caudarū z de eis sunt vinosi coloris in quozū p cūstione sentit punctura acus z dolor nociuus: z de eis sunt fumosi z accidit de morsu eozum risus z p̄mixtio rationis zc.

De pprietate q reperitur in radice coloquintide cōtra morsum scorpionis ait Serap. in cap. de coloquintida ex auctoritate rasis dicit. dixit mihi qdā q radix coloquintide est melior medicina q eē possit p̄icture scorpionis z arabes hūt ipsam p cōi z manifesta medicina ad hoc. z dixit mihi arabs q scorpio pupugerat filitū suū in q̄tuor locis corpis z dedit sibi i potu. 3. j. de radice coloquintide z se data sunt statiz oīa q patiebat. etiā Aulicē. l. c. de cura scorpionū supradictoz similiter ait

De electuariis ac cōfectionib⁹ fm rasiū in quinto Almanforis.

Electuariū ad scabiē z puritū valens in tractatu. v. Almanforis in. c. de puritū z scabiē z magis pustulis. s; mirab. citrinorum partē vnā sene. sumit terre añ. partez mediā. succi absinthij q̄stum ad eoz sufficit cōspersionē. aliquoties autē addit hunc medietine absinthij q̄stum quarta pa mirabolano rum z conficiantur oīa cuz mellez sumat ex ea quotidie q̄stum est auellane magnitudo

Istud electuariū nō est in vsu s; gñat loco hui⁹ electuarij vtumur vinguēto qdā p scabiē cuius cōpositio nota est aromataris.

Auelana aliqñ sumit p fructu aliqñ pro pondere: vt apd Aulicē. in distinctōe de ponderib⁹. z est pōd⁹ aurei vni⁹ ergo est. 3. j. z 5. vni⁹ dragme. vt dicit Simō ianuē. Auelana vero p fructu fm Aulicē. dī ab auelano cāpane oppido vbi abūdāt hec a grecis pontice appellatur eo q circa ponticū mare abūdāt Ba. dicit q de p̄dicto electuario dā q̄stū est auelane magnitudomagnitudo auelae apd aulicē. est sicut granū lauri vt dī. in suo ca.

Electuariū de nucleis fructuū in tractatu. v. Almanforis in. c. de hys q augēt spermat que valēt ad erectionē h̄ge. s; amigdalaz auelanaz nucē indice. pineaz enucleataz. granoz chilchil: granoz zellē: granū viridis. oīum ana partes equales: zinziberts piperts lōgi. seminis peonite. ana tertiā p̄tis penich ex zuccaro tñ q temperari possint. sumatur ex eo in mane quotidie ad ouī magnitudinem: z in sero tantundem.

Istud electuariū nō est in vsu. ipse enim rasis appellauit istud electuariū de nucleis fructuū: s; fm intētione meā videt esse idē cū illo qd reperitur apd Aulicē. in. iii. cañ. qd noiat cōfectio de medullis. z sine dubio idē sunt. s; differunt solū in reyna. z hoc est qd rasis h̄z auelanarum. aulicē. loco etus h̄z fistulicorum. z vt certior reddaris infra ponā descriptionē do. Aulicē. z videbis in quo cap. ipse describat eam. Simplicia vero q sunt declaranda declarabo.

Nux indica fm Sera. est neregil. z sic credo esse bene expositum nā Aulicē. in. c. de nuce idica in. ii. cañ. dicit q nux indica ē neregil. Propterea Aulicē. in eadē cōfectione habz neregil qd idē est sicut infra ostēdā.

Grana aelchichil: v̄l chelchil sunt semina granati siluestris: vt reperio apud Johan. Sera. in. c. de fluxu menstruoz qui inquit sumantur grana siluestria: z sunt grana aelchichil. Etiam vide apud eundē in cap. de egritudinib⁹ gmginaz q simuliter dicit. Jitē

Aui. l. ii. cañ. in. c. de grano alchichil sic ait. granū alchichil est sicut pip album mat^o car tamo: nō pure rotundū: ⁊ frangit a medulla vinctuosa bont saporis ⁊c. postea statim ibi dicit. quidā autē dixerūt q̄ est semē granati sil uestris. ⁊ dixerunt isti eius radix est almu gat. ⁊ sic est q̄ granum alchichil est semen granati siluestris.

Granū alzeile fm Aui. est piper nigrū. ⁊ sic dicit Matt. siluat. sed ambo errant: salua ipsoꝝ reuerentia. nā Sera. de grano azelem capitulū facit dices. q̄ est granū pingue in magnitudine pipis citrini: ⁊ habet bonū saporē: defertur ex terris barbarie: ⁊ noiatur piper nigroꝝ: ⁊ post statim ait. verū fm veritatem piper nigroꝝ est aliud ⁊ sic est fm optimonem Simonis ianueſis. Bartholomeus montagnana in suis cōsilijs in cōsilio de sterilitate ait. granum alzeile sunt radicle parue cōtoꝝ: nodose. subcitrine. in sapore notabiliter dulces. substantie viscoſe. quas incoler veronēſes futraſiū vocant loco eius ponuntur testiculū vulpis.

Granum viride apud Aui. est fructus arboris terbenine ⁊ arbor ipſius apud Arabes dicitur botm Serap. c. de terebinto dicit q̄ sunt duarum specierū. s. domestica. ⁊ siluestris. domestica vero est botm fm veritatē ⁊ fructus eius est granum viride ⁊ siluestris est lentispus. ⁊ ambe habent gūm. fm Iſidorū gūm lentisci est mastix.

Peonie. s. semen ⁊ satis est notū. Aui. loco peonie habet neremisch: qd̄ idē est. Anthonius musce inquit. nomen herbe peonie a grecis dicitur penthorobon. alij hictode num. alij aglaofotis. Itali peoniam vocant

Penith ex zuccaro sunt penidie. Aui. loco penith habet penidiorū nam idem est.

Electuariū de semib⁹ in. v. Almansoris in cap. de his que augēt sperma. ⁊ que valent ad erectionē virge. s. seminis baucie idest pastinace. seſis napoꝝ. cepax ac raphaneꝝ sparagi atq̄ seminis alphasasa: ⁊ cruce seſis pinearū. medulle interioꝝ. granorū chlichil idest granati siluestris. granorū ceile. tuder. lingue auis. idest seminis fragmi secaul idest sigilli sancte marie. been albi et rubei. satirionis idest testiculorū vulpis costi dulcis. zinziberis macropiperis. i. piperis lon. nasturtij omniuzana. terantur: ⁊ cū melle conficiantur.

Istud electuariū apud nos nō est in vsu: Desue in suo antidotario h̄ vnā aliā descriptionē: s. nō ē silis huc fm. s. Nicolaū floꝝtinū. Electuariū de seib⁹ ē diaspmatō: sic

onſū fuit simplicia q̄ sūt dclarāda dclarabo. **Alfasafa fm Sera. est chahodad. sed fm Aui. cor: ⁊ ibi dicit q̄ est alisticat. ⁊ nominat alfasafat. Aliud cap. facit de ipso in lfa r. qd̄ dicit ratuba. hec in hispania nascit ⁊ ē spēs trifolij. vt apparet apud Simonē ianu. in ca. d ratha. Dia. vocat ipſam medicā. Iſidorus vero medicā inter legumina scripsit.**

Tuder sic est nominatū apud Aui. in secūdo cañ. sed apud Dia. est ozminon. de quo supra in trifera. Valent.

Confectio triace d̄ terra sigillata in octauo Almansoris in cap. de venenis ⁊ venenosoꝝ morib⁹. ⁊ eorū curatiōe ⁊ cautela. s. terre sigillate. bacarū lauri vtriusq̄ partes equales terant. ⁊ cū butiro vaccino inungant: ⁊ cū melle p̄ficiant ⁊ recōdant. est. n. mobile.

Descriptio istius triace apud nos nō ē valde in vsu: tamē reperit apud apothecarios maxime mediolanēſes. Buliel. placentinus in suo antidotario describit vnā descriptionē: que eadē est. illa descriptio est ex auctoritate rasis. Aui. in fen. vi. quarti cañ. in ca. de canone curatiōis ei⁹ qui in potu sumpsit venenū. h̄ vnā aliā descriptionē: s. nō est similis huic: tñ differunt parum inter se. nam Aui. in sua descriptionē habet treos. Rasis vero nō. Aui. etiā dicit cōficiantur cū oleo rasis vero dicit cū melle. In reliquis vero non differunt: tamen illa rasis est nobilior q̄ illa Aui. cen.

Terra sigillata est terra rubea que oibus nota est. apud Aui. vocatur lutū sigillatum Sera. ex auctoritate Dia. inq̄t. terra sigillata est sigillū marinū ⁊ est sigillū lacce. ⁊ est vna ex terris almatum multū ex eis assimilantur illi ⁊ sigillantur. ⁊ color eius est similis colorī magre. i. sinopodie.

Confectio triace ad morſum rutelle vtilis ⁊ fuit approbata in octauo almansoris in cap. de morſibus rutelle ⁊ sibiꝝ aranei. s. mgelle. 3. x. dauci. cummi añ. 3. 5. semis habel. gal laz cypressi añ. 3. iij. spice. i. baccarum lauri aristologie lōge carpobalsami. i. se. balsamici. gētane se. andacoche. se. apij. añ. 3. iij. cōfice cū melle ⁊ detur ex eis ad nūcis magnitudine cum vino veteri.

Hec cōfectio apud nos nō est in vsu: s. q̄ ra. dicit q̄ rillis ⁊ approbata scripsit illā. Al. floꝝ. in li. iij. in ca. de pūctura aranei ⁊ rutelle describit vnā descriptionē q̄ est ex auctoritate rasis: ⁊ est eadem huic.

Rutella autem fm rasilim est animal paruo araneo assimilatū qd̄ p̄hibet. muscas venari solitum. Aui. in quarto cañ. in fen. vi.

in cap. de specie aranearū z alsceibenz z rutellariū dicit rutella est animal simile araneae que nominat̄ alsehec z est venatrix muscularū z species eius sunt plures. z fm qd̄ dicit Gal. sunt duodecim spēs zc. ibi Aui. de oib⁹ specieb⁹ loquit̄ z d̄scribit formas ipaz.

¶ Abel fm Serap. est fauna z sic exponit Simon ianueſis sed apud Aui. est fruct⁹ tuniperi. quod credo sit errore trāſlatoris. Nico. vero florētīn⁹ in predicta cōfectio ne loco abel habet seminis tuniperi qd̄ non est bene expositū. naz certum est qd̄ Serap. z simon ianueſis habent maiorē auctoritatem in simplicib⁹ q̄ Aui. ac Nicholaus sci as aut̄ qd̄ expositio falsa nicholai ē ex auctoritate Aui.

¶ Galla cupressi. i. nux cupressi. aui. in sc̄do dicit cupressus noīatur in syria arbor altem z romane cupressus hec arbor sat̄ est nota.

¶ Handacocha fm aui. alta est siluestris z alia est domestica z alia egiptiaca z sit ex semine ei⁹ pantis. est autē trifolium. vel spectes eius sicut apparet apud serap. in capitu. de andacocha. nam ipse Serap sine dubio vult qd̄ handacocha sit trifolium z sic est. Etiam nicholaus in p̄dicta perfectioe loco andacochē habet seminis trifolij: qd̄ idem est.

¶ Cōfectio electuarij iustificatis in nono almāforis in cap. de melencolia. s̄. melisse. i. ozimī citrati coctici citri. gartoflorum. galie muscate mastice croci orientalis cinamomi nucis muscate cardamomi: neremisch: been albi z ruber: zedoarte: doronici: se. ozimī maioris: seminis ozimī gartofilati. oium aī. partes equales musci q̄sum est decima pars vnus. deinde sumantur chebuli. xx. z emblici. xx. terantur. in tribus lib. aque decoquant̄ donec ad vna z redeant̄ colentur: in colatura vero mittat̄ mellis lib. i. deinde bulliat̄ donec aqua p̄sumpta sit. post ex hoc melle cōficiantur predictae spēs: qd̄ tamē in p̄d̄ere sit triplicū ad spēs: de q̄ cuz necesse fuerit ad magnitudinē auelāe sumēdū est.

¶ Istud electuarium est illud quo nos vtimur. Desue in suo antidotario habet vnam descriptionē que nominat̄ electuarium sarborteng. sed nō est similis huic: s̄ vna alta descriptio que reperit̄ apud eundē in cap. de mania z melia sanguinea videt̄ quasi eē eadem cū ista. Bartholomeus montagnana in suo antidotario habet vna altam descriptionē: z est ex auctoritate Basie: s̄ nobilitor oim est ista. Scias etiā qd̄ rasis in lib. diuisionū in loco vbi ait. melancolia timor habet vnam descriptionē: sed non est eadē. nec

fit fm illam descriptionem.

¶ Crocus orientalis. i. crocus cōmunis seu vsualis: alter vero crocus dicit̄ hortulanus et infectuus: eo qd̄ ex ipso fertum t̄ngitur z est flos cartami cui⁹ semē appellatur gincoc: z Dia. vocat̄ ipsum c̄micū.

¶ Neremisch: apud Aui. in. 2. canō. est flos. z cortex z capita similanē maci: sed est minus rubeus ad citrinitatē declinās: z est aromaticus zc. neq̄ per id cognouit quid sit Simon ianueſis inquit neremisch: sed i arabico neremisch. est vt Aui. describit: s̄ nec Simō videt̄ cognouisse quid esset. Mattheus siluaticus dicit: qd̄ neremisch est semē rose asini vel flos ipsius. Aui. in suis simplicibus in fine antidotarij ait. neremisch. id est musaha: z est flos peonie v̄ peonia: z sic credo esse bene expositū. nam sicut dictum est. Mattheus siluaticus dicit: qd̄ neremisch est flos rose asini. Auerrors vero in. v. col. dicit: peonia. i. rosa asinorū. p̄terea vide ap̄ Jo. arculanū in capitulo. de melia qd̄ describit predictū electuarium ex auctoritate Basie. z ibi inquit neremisch. i. semen peonie.

¶ Bartho. montagnana habz loco neremisch peoniā. que idem est. Gentilis vero sup. v. cano. Aui. ignorauit quid esset neremisch. Dicit enim ibi qd̄ Lōciliator dicit falsum in cap. de colica dū dicit qd̄ neremisch est semē peonie. z sic ego repert̄ apud Lōciliatorem differentia ducētissima nona que est penultima oim suarum differentiarū. dicit enī ibi neremisch. i. peonia. z sic ex meo iudicio cōciliator z alij bene dixerūt. sed Gentilis nō bene dicit. sicut ostendi supra per supradictos auctores. que verū neremisch est flos peonie vel semen ipsius. p̄terea vide etiā qd̄ rasis in electuario de nucleis fructuum habet seminis peonie. z Aui. in eadem cōfectione habet neremisch. quod idem est.

¶ Ozimum maius de ipso nescio quid dicā quia de ipso inter doctores reperio varias opiniones fm Gentilem dicitur ozimum maius. quia maiora folia habet alijs specieb⁹ ozimi qd̄ nō creditur. Desue i sua practica in cap. de mania z melia sanguinea in quodam antidoto inquit scessabraz id est ozimī maioris. Serap. vero de ipso spectale capitulum facit sub nomine ozimī carment. z ibi dicit scessabram. i. ozimū carmenum etiam Aui. in. vii. can. de ipso capitulū facit sub nomine hoalimarā: z dicit qd̄ scessabraz. Neq̄ per id cognouit qd̄ sit Matthe⁹ vero siluaticus in capitulo de senatioe dicit qd̄ scessabraz. i. nasturtiū aquaticū siue crisoniū: z sic

credo esse bene expositū et qui mihi non cre-
dit videat primo quod Mesue vult quod cessabiat
sit ozimū maius. Et apud Sera. est ozimū car-
menū: et apud Aui. est hoalmarā: et apud Mat-
theū sil. est senation: si vero legis capitulo
de ozimo carmenio. i. maiore. Sera. ca. de ho-
almarā. Apud Aui. et cū c. de senatiōe apud
Matth. silua. videbis quod in rei veritate vere
idem sunt. Quidā putabāt quod esset scebram
id est esula. sed non est cōsonū. quia Aui. in. 3.
canon. in. c. de medicis cordialib⁹ h⁹ alscef
hebram et semē eius et tū ibi esula nō cōueni-
ret. Postq̄ ostēdi de ozimo maiori s⁹ aucto-
res supradictos et feci videre quod volūt quod sit se-
nation sed sū cōpositioz altud est vt reperi-
tur apud ipsum. Basis in lib. ii. aphorismozū
de experimētis et cōsidētis in quodam em-
plastro inq̄t. seminis basiliconis gariofilati
seminis basiliconis maioris quod vocat bu-
ringi. i. cubebe sū mat. sil. tu nō considera.
Ozimū gariofilatū apud Sera. est beren-
gemisch eo quod odorē h⁹ similē gariofilis. Ba-
sis in electuario tres spēs ozimi ponit. s. me-
lisam. i. ozimū citratū ozimum matius et ga-
riofilatū due alie species ozimi reperiuntur:
et sunt proprie amechin⁹ et bedarog: id est ozi-
mum nos gariofilatum.

Emblīci nō sunt mirabolani emblīci. Ba-
sis inquit. fumant chebuli et emblīci et teran-
tur et in trib⁹ libris aque decoquant donec
ad vnā redeāt et colentur in colatura vero
mittatur mellis lib. vna deinde buliant do-
nec aqua cōsumpta sit. et hoc mel apud mo-
dernos appellat mel emblīcoz et sic apud om-
nes est certū quod Basis vult quod iste sit modus
faciendi mel emblīcoz de quo vide Jo. mat-
theum gradi in ca. de vermibus quod in ventre
nascunt qui sic ait. quod intelligere debeamus
per mel emblīcoz quod reperit in fine capitu-
li electuarij quod vocat letificans. ibi enim
ipse Basis docet p̄ficere mel emblīcoz hoc
modo. s. mirabolanoz emblīcoz recētum
numero. xx. terātur et in tribus libris aq̄ co-
quātur donec ad vnā librā redeāt: deinde for-
titer exprimātur et in illa colatura addatur
mellis dispumati lib. i. et simul coquātur do-
nec aqua consumpta fuerit: tūc deponatur
ab igne et illud erit mel emblīcoz quod ingre-
ditur in electuario gēmis et in triphera de
epithimo: et in alijs cōfectiōibus. si autē mel
chebuloz facere volueris factas sicut mel
emblīcoz apponēdo chebulos loco emblīcoz
Electuariū quod oī epilestie speciei remediū af-
fert in nono almansoris in ca. proprio de epi-
lesia. s. p̄iretri silileos sticados oīum añ.

3. r. agarici. 3. 5. cordumēt. i. carui agrestis
recentis acuti asse optime. i. asse fetide arti-
stologie rotūde oīum añ. 3. j. 5. deinde extra-
hat succus ex squilla et mixt⁹ cū pari quāti-
tate mellis coquat et p̄ficiant ex eo spēs sū
at electuariū: ex quo patēs quotidie sumat
et caueat sibi a grossis cibis.

Istud electuariū apud nos nō est valde in
vsu: s⁹ Mediolanēses eo magis vtūtur: ma-
xime sū istā descriptionē. supra in tractatu
Mesue scripsi vnā altā s⁹ nō est similis huic
sicut ostēdi. Ra. vero in lib. diuisionū in eodē
ca. scribit vnā altā: s⁹ nō est eadē: s⁹ illa vide-
tur magis cōcordare cū illa mesue q̄ ista.

Epilepsia vel epilēsia. i. morib⁹ caducius:
eo quod cadat patiens cū ea capitur. pedicō a
pueris quib⁹ facillius et sepi⁹ accidit. nā pe-
dia grece puer. Basis ibi ait: cū aliquis ca-
dit in terrā et torquet et cōmouet et intellectu
amittit dicimus ipsum epilepticū esse: quod si
spuma erit p̄ os: aut se cōmigit aut sperma
egredit: aut egestio: passio tunc est p̄uatio
et vehementior.

Experimētū mirabile ad epilēsiā: quod al-
legat Sera. in ca. de lapide smaragdo dicit
et qui defert in anulo smaragdū p̄seruat il-
lū ab epilēsia quā induit eū in suo digito an-
teq̄ supuentat ei epilēsia. et p̄pter hāc cām
docētur reges quod suspendāt smaragdos ad
colla suoz filioz statim quando nascuntur
ne supuentat eis epilēsia.

Silileos. i. sileris montani. Miror quod ipse
basis in lib. diuisionū in p̄dicta confectione
dicit quod silileos est anūdē romanū: etiā aut.
in. ii. casū. ait silileos est alantudē romanū:
s⁹ huius nō bene senserūt aut quod eorū lit-
tera est corrupta: nō em̄ silileos est anūdē
isti dixerūt. quia alantudē apud Sera. in pro-
prio cap. dicitur quod est folium arboris asse fe-
tide. p̄terea vide apud eūdē in ca. de aga-
rico qui inquit ex auctoritate Dia. agaricū
esse similem radici anūdē: id est arboris as-
se. s. asse fetide. Itē Stepha. scripsit hardelū
pro anūdē quod est siphium infra appare-
bit electuarium de anūdē. et ibi melius ostē-
dam si deus voluerit.

Asse optime id est asse fetide in descripti-
one Mesue reperitur aliquādo scriptum as-
se quod est thimus sed debet dicere assevel-
assa: id est assa fetida.

Electuarium diamuscum preciosum in nono
almansoris in capitulo de tremore cordis.
s. masticeis cinamomi seminis ozimi maio-
ris. de quo dictum est seminis ozimi gariofi-
lati. i. basilicōis semis melisse. i. ozimi cura

ti v^l citrarie. seminis silimbrij semis sancti macropiperis omniu⁹ ana ptes equales ex quibus omnibus puluerizatis. 3. r. sumatur margaritaru⁹ minutay coralli rubei carabe fete crude been albi et rubei folij omniu⁹ an. 3. r. musci tubaci. corconij puri. 3. 5. Conficiantur cum melle de mirabolanis chebulis. hoc em electuarium ad frigiditate⁹ stomachi et digestiue egritudinem optimu⁹ existit.

¶ Istud electuarium diamusci p^lctosi apud nos no⁹ est in v^lu: sed illa descriptio qua nos v^ltimur est ex auctoritate Mesue et fm illam potest fieri dulce et amarum sicut apparet supra in isto vero Basis ingredientur quedam simplicia que declarabo.

¶ Sinsibrium. i. menta aquatica siue balsamita: vt dictum est supra in confectioe de rilooloe.

¶ Sanfuc⁹. id est matoriana siue per se que satis est nota.

¶ Musci tubaci. i. illius regionis. na⁹ reperit apud Serap. in pp^lto cap. de musco. Musc⁹ regionis tubaci est melior musco sem duab⁹ causis vna e⁹ q⁹ gazelle tubaci comedunt spicaz nardi et alias species odoriferas. Gazelle ho⁹ de sent comedunt alias herbas ab istis quas diximus odoriferas.

¶ Confectio de scorja ferri in nono Almasoris in cap. de emoroidib⁹ et fistulis et regadiis que i ano fiut. Re. mirabolani nigri. i. indi vt reperitur apud Sera. et me. belericti emblicoz om⁹ an. 3. 5. spice squinanti ciperi zinziberis pipis ameos olbani. i. thuris bont om⁹ an. 3. ij. scole infuse in aceto p^l hebdomada vna et postea torrefacte. 3. i. 5. conficiant oia cum melle dispumato q⁹ fuerit coctum cum apozimate emblicorum. sicut in capitulo de melancolia nominauimus: de quo quotidie ad nuctis uagitudinem sumatur.

¶ Hec confectio apud nos no⁹ est in v^lu: et maxime fm istam descriptioe. Ipe vero rasis in nono almasoris in cap. de his que confortant stomachu⁹: et ciboru⁹ p^lficiunt digestioez habet vna⁹ alia⁹ descriptioe: sed no⁹ est eade⁹ nec fit. Ite apud eundem in libro diuisionu⁹ capitulo de medicinis stomachi habent tres descriptioes: quaru⁹ vna valet ad debilitate⁹ stomachi: et hec conficitur cu⁹ melle. alia cu⁹ lacte acetoso: alia cu⁹ vino s⁹ no⁹ sunt in v^lu.

¶ Mesue in cap. de vlcibus auriu⁹: habet confectioe⁹ de scorja ferri: sed illa adoperatur cu⁹ lincino quod non fit.

¶ Scorja ferri de ipsa dictu⁹ est: et similiter de pparatoe et de torrefactione. Basis vero inquit q⁹ ista confectio debet confici cu⁹ melle

le dispumato: q⁹ fuit coctum cum apozimate emblicorum: sicut in capitulo de melancolia nominamus ibi vero no⁹ reperitur apozimate emblicorum verum est q⁹ ipse in capitulo nominato de melancolia habz decoctionem de epithimo et si facere volueris predicta confectioem: oportet factas predicta decoctione. sicut infra ostendat vt ipse Basis describit.

¶ Electuarium de bacis lauri. in nono almasoris capitulo de colica. Re. folioz ruthe siccoru⁹. 3. r. ameos cimini nigelle chesin. i. leuistict: ouigant: carui: alexandri: amigdalaru⁹ amaray melanopiper. i. piper nigri: macropiperis: mentastri: dauci: acori: bacarum lauri: castorei omniu⁹ ana. 3. ij. serapint. 3. iij. oppoponacis. 3. iij. spice cu⁹ melle dispumato eiusdem ponderis.

¶ Istud electuariu⁹ apud nos est multu⁹ in v^lu. id e⁹ Basis in libro diuisionum ca. de medicinis colice: habet vna⁹ alia⁹ descriptioe: s⁹ no⁹ est eade⁹ nec fit fm illa. Etia⁹ Sui. placemus in suo tractatu de pfectioibus habz vna⁹ alia⁹ descriptioe q⁹ est eade⁹: et est ex auctoritate Basis qui fuit primus inuentor.

¶ Alexandriu⁹. s. semē eius q⁹ a modernis macedonicu⁹ vocat siue petrosellinu⁹ macedonicu⁹ et est quoddam semē nigrum: q⁹ apud oēs satis est notu⁹. Ille vero q⁹ scripsit libru⁹ intitulu⁹ lumē apothecarioz: s⁹ est malelucens in predicta pfectioe no⁹ posuit semē alexandriu⁹: cu⁹ in ea rōabiliter debeat poni. Hico. florē. in tractatu. vii. quinti libri in. c. de preseruatioe a gñatioe lapidis inqt macero. i. alexadri. in alijs habet macedonicuz id est alexandrium.

¶ Oppoponax est gummi satis notu⁹: arabes vocat iansur vel iasir de quo dixerūt mihi quidam sapientes q⁹ illud vocabulu⁹ q⁹ reperit apud Aui. in. iii. can. in fen. xxi. in ca. de cura p^lfocatiois matricis vbi ait. a. fosir vero cu⁹ ex eo in potu sumit: est in eo sanitas: est corruptu⁹ na⁹ d⁹ dicere iasir. i. oppoponax et sic vide q⁹ ipse in secūdo. in capitulo de oppoponaco q⁹ mirabiliter laudat illum in illa materia. quida⁹ existimauit q⁹ esset zedoaria sed ignoro quia ipse Aui. in capitulo de zedoaria de ipsa no⁹ loquitur in illa materia sicut facit de oppoponace.

¶ Confectio de enula in libro diuisionum in. c. de medicinis epatis. Recipe aristologie licet rotūde. zinziberis: enule sicce: istirgar cruce. semis apij. feniculi amsi. ameos ana. partes equales terantur et aggregentur cum melle et fiat.

Hec confectio apud nos non est in vsu: ta-
men simplicia q̄ sunt declaranda declarabo.

Enula apud Dia. vocatur ellenium. Da-
cer dicit enula quā vulg^o enulaz vocat. que
dicitur a medicis est forma cognita cūctis.
Zhis. in cap. de olerib^o dicit. inula quā rusti-
ci alan vocant. De. de crescentijs dicit enu-
la non seritur. q̄ semen non habet. sed plan-
tatur. Corona eius tota v^l maior pars eius
in terra pingui. z alte fossa. radix ei^o fm cū-
ca instans competit vsui medicine. Pap. ait
alan herba radice aromaticæ z ē inula. Plu-
nius inquit inula quoq; a teunis cōmādu-
cata dentes cōfirmat si vt eruta est terrā nō
attingit condita rissum emundat.

Astirgar fm Mattheum siluaticū est sal-
sa que fit ex amudē. hoc apud Aui. in secun-
do vocatur astirgar. z dicitur q̄ est propin-
qua amudē. id est plāte cuius gūmi est assa-
fetida: sed non affirmo q̄ astirgar sit amudē
sed loco eius ponitur gūmi ipsius quod est
assa fetida.

Confectio ad crepatos in libro diuisionū ca.
de medicinis vrine. non est in vsu: simplicia
vero que sunt declaranda declarabo.

Cipressus apud Auice. nominatur in siria
arbor alten: z romane cupressus Basili dicit
cipressi nucis: s; ego puto q̄ vult dicere nu-
cis cipressi: que sunt note.

Sansuct. i. maiorane sicut dictū est supra

Mugath. i. radix granati siluestris. Aui.
in secundo de ipso speciale capitulum facit
sed ignorat quid esset: z redarguit dicentes
q̄ esset radix granati siluestris. ipse etiaz in
ca. de grano alchilchyl. i. granati siluestris
dicit. z dixerunt isti. ei^o radix est almugath.

vide etiam de mugat apud Simo. i. anuēsez
Surem pisciū. i. colla pisciū que fit ex in-
testinis pisciū. hec apud grecos tctococolla
dicit. Nicolaus florentinus in lib. vii. in ca-
pitulo de curatiōe herne siue ramictis ait.
glutinis scriptis. al. pistatorum. i. colle de
piscibus zc.

Finita sunt electuaria z confectiōes ra-
sis. nunc nō incipio ab Aui. seu abhoali sup
suo antidota. in. v. canontis.

Triaca prima Aui. z est descriptio An-
dromact. s; trociscorum squille: añ. 3.
xviii. trociscoꝝ z vipere. 3. xxiii. trociscorum
alindaracarō pipertis nigri opij. añ. 3. xxiiii.
cinamomi. 3. xii. rosarum. 3. xii. seminis napi
siluestris: scordeon radice lily: celestis: a-
garici: succi liquiritie: ole balsami añ. 3. xii.
mirre electe croci zinziberis reubarbari pē-
tafilonis calamenti montani prassij seminis

macedonici sticados costi amari piperte al-
bi macropiperis pulegij indi olibani. i. tpu-
ris squinanti gummi albotim cassie lignee
nigre spt. i. nardi spoly montani oium añ. 3.
vi. storactis liquiritie: seminis apij: sifileos:
id est fileris montani ameos camedreos: a-
mepiteos: succi ipoquistidos: spice celtice
schee montane. folij gentiane. seminis fentia-
li: teri sigillate rubee. colcotar: adusti: amo-
mi: acori. nasturtij albi: carpobalsami: tperi-
con: fu. gūmi arabici. cordument. anisi. aca-
tie dauci. bdelij. añ. 3. iiii. bezard. aspaliti. op-
poponaci. cētauree mino. aristologie rotū.
oim añ. 3. ii. castorei. serapim añ. 3. iiii. mellis
dispumati lib. x. vmi antiqui odoriferi lib.
iiij. liquefiāt que de eis liquefiāt z infundāt
que infunduntur z terant sicca z cribellentur
z cōficiātur cū mellez ponant in vase vitreo
aut plūbeo aut argenteo z non impleat vas
immo sit in eo supfluitas vt respiret medici-
na: z omnes medicine p̄ter mel z vinū sunt.
lxiiij. medicine.

Triaca serpēte dicitur tyriaca: z maxime
fm istā descriptionē. quia reperuntur mu-
lte alie tyriace que nō dicunt a tyro. vt est
tyriaca diatesaron. i. de quattuor rebus. si-
cut dictū fuit. z est tyriaca rusticoꝝ: z quod
est aleum agreste z est tyriaca de fusio. i. al-
chaochid. z ē tyriaca de fra sigillata z mltre
alietyriace reperunt quaz descriptiōes nō
ingredit tyrius. vnde p̄ hoc moderni distri-
guūt q̄ tyriaca dicitur medicina que valet cō-
tra venenū: vt bezahar: q̄ apud arabes si-
gnificat oēm medicinā liberantē a veneno.
vide Aui. in. 2. canon. p̄. ca. de areolis ve-
nenorū qui iquit. tyriaca bezahar interficit
venenosā z expellit venenū. Sera. dicit lapis
bezahar. i. lapis liberās auenenis. nā tyri-
ca. albezahar est nomen persicū: z est expel-
lens nocuentū: z hoc nomē cadit sup duo
vnū est q̄ cadit super oēm medicinā cōueni-
entē alicui veneno. eo q̄ resistit virtuti ei^o
z expellit nocuentū ab eo per proprietatē
que est in ea. z scōz est q̄ cadit super lapidē
notū quod cōuenit oibus venenis. ipse Se-
rap. ibi nō loquit in quo iste lapis inueniat
verū ipse docet discernere ab alijs lapidib^o
ei similitū^o in fine vero ait abda laanarach
vidi lapidē bezahar filij^o almirama murum
custoditiōis legis dei z est verū q̄ ipse emittit
lapidē istum z dedit pro scio lapidis bezahar
placatū cordube in principio belij. Est
iste lapis: vt dicit enax in suo lapidario: est
quidam lapis multū carus regibus qui ge-
neratur in oculis ceruorū: in oriēte qui cum

erpentes comedunt deponentes sentiu: vt fortiores fiant intrant flumē vbi morant inmersi vsq; ad caput tā diu quousq; sentiant virtutē veneni separatā. interea lachrymaz emittūt q̄ coagulata i oculis iterdū vsq; ad magnitudinē nuc; desiccat donec cadat cū de flumine exierit. z sic inuenitur: z hec dicitur venenozū tyriaca.

Hec descriptio istius tyriace reperit in multis alijs locis. nā Rasis in. viij. Alman foris in cap. de morib; viperarū habz vnaz descriptioez Saluimus placētinus in suo antidotario hz vnā altam. Jo. Serap. in suo antidotario hz vnā altā: s; illa est ex auctoritate Saluim sicut dixit: z dicit q̄ est dña medicinarū: z Saluimus ipsaz cōposuit. s; in veritate sicut inquit Aui. Haliabbas z alij auctores dicunt q̄ descriptio radicalis est andromaci z est melior alijs descriptioibus. sed verum est q̄ fuerunt plures medicoz; sicut Gal. democritus: z alij qui doluerūt in ea addere vel minuire de pondere: s; necessitas non erat: q; Andromacus p̄dictam descriptioem composuit cū tanta diligentia q̄ non erat necessitas q̄ aliq; adderet nec minueret aliquid. in tpe nō antiquo accidit Andro. illud qd̄ expertū fuit sup iuuamētū carniuz serpentū z alioz; addidit i eo trociscos de videris. i. de tyro: in reliquis nō non diminuit meridatū a tyriaca nisi i re vna: qd̄ est venenū serpentū: z sic ista descriptio dñi Aui. est descriptio radicalis andromaci: ipse Aui. habet tres descriptōes: sed prima est nobilitior alijs: z sic hodie nri medici volunt q̄ ista descriptio sit illa quavt debem; sed in nostris p̄ribus repiuntur rari apothecarij faciētes ipam sed emūt a mercatorib; Januēsis q̄ non hz tantā virtutē q̄tam dixerunt auctores eaz habere z hoc est vt credo q; non faciūt ipsam fm̄ intentionē andromaci. z scias p̄ certo q̄ allocutus fui illos q̄ faciunt ipsam. et scio q̄ decipiuntur in multis simplicib; z nō cognoscunt certitudinē rerū sed quomodo debeat experiri z p̄bati bonitas tyriace statim declarabo.

Experientia tyriace: si erit bona aut mala: vt docet andromac; Aui. Jo. Sera. Saluimus placētini z Haliabbas est talis: dicūt accipiat gallus siluestris vel domestic;: sed siluestris est melior: z existimat quod sit fasilian;. q; ipse est siccius cōplexionis q̄ domesticus: z mittat sup ipm̄ aial venenosum vel ponat de aliquo veneno in vulnere par

facto sup alam sinistrā ppe coraz z post hoc detur in potu cū vino de tyriaca. z ponat de ea etiā in vulnere post venenū spāliter cum aial incipit debilitari: tūc si aial vixerit erit tyriaca bona z bone etatis. si morit erit praua. Alia p̄batio. si detur tyriaca illi qui sumpsit optū vel iusquamū nigrū: vel corticem mandragore. z si tyriaca destruxerit virtutē alicui; istoz venenoz; erit bona. Alia p̄batio est: vt si homo sumet chatarticū z consideret tunc si soluerit eū sumat in potu tyriacam: z tūc si retinet eū est recens z bona: z si non est mala. Vide ergo si cognoscere volueris tyriacā bonā a mala. Postq; ostēdi de p̄batione ipsius: nūc volo ostēdere quāto tpe debet p̄manere ipsa tyriaca anteq; dispēctē

Sciendū est igit q̄ fm̄ andromaci z Aui ce. dz stare p̄ sex mēses anteq; bandiatur ad minus. vñ qñ est infans. s. ante sex mēses stupefacit: de qua Sentilis ait: dicunt quidam sapientes q̄ tyriaca noua stupefacit p̄ opū quod natura separat ab alijs: z mandat illd̄ per partem volentem.

Si querat quot res ingrediatur in ista tyriaca dicat q̄ cōputatis simplicibus z cōpositis ipsam ingrediētibus sunt ad numeruz. lxiij. duob; liquorib;. s. melle z vino exceptis

Si etiā querat in quo vase tyriaca meli; cōseruet. in hoc est regula: q; cōiter conseruant ipsam in vasis plūbeis: sed male q; plūbum attrahit ad se venenositate: nec dz esse de ferro: qm̄ pars vasis q̄ vacua remaneret posset fieri eruginosa. z illa erugo p̄pter p̄mixtionem tyriace opportunam z ipsius tyriace ebullitionē cōicare posset ipsi tyriace aliquid de venenosa natura sua. nec dz esse de auricalco: qm̄ ipm̄ p̄cipaliter fit ex ere: nec dz esse de cupro: qm̄ ipm̄ fit ex p̄teritis: nec dz esse de peltro: qm̄ ipm̄ cōponit ex p̄ter plumbi: imo conseruet aureo vel aurato argenteo vel argentato stāneo: vel stānato vitreo: vel vitreato: vñ marmoreo seu de alabastro bene polito zē

Si etiā querat quot annis durat tyriaca dicatur q̄ Aui. ibi de ipa loquit dicens: z tyriace quidem adfunt infantia z pubertas z adolefcētia z senect; z mors. z fit infans post sex mēses. deinde incipit in pubertatez augmētato vsq; ad tps in quo stat p̄ decē annos in regionib; calidis. z viginti annos in regionib; frigidis: deinde stat aut decez annis: aut viginti: deinde declinat. aut post viginti annos: deinde post. xl. ānos: deinde expolitatur p̄tute tyriace: aut post. xl. ānos. aut post. lx. z fit vna cōfectionū declinata a gu-

stu tyriace: et oportet vt datur in potu moriso de illa q̄ est recens et fortis et reliquis q̄bus in potu datur de illa q̄ est debilior et fortasse est necesse: vt in potu datur moriso recēti ex medio aureo vsq; ad aur. i. et ex eis quib; distinguit inter illas q̄ est recēs et fortis. et iter antiquā et debile et malā dictū est paulo sup̄ us. vbi dixim; de eius experientia. Cōter autem tenet q̄ tyriaca duret in bonitate annis triginta aut quadraginta post illud ē debilis

¶ Notandū est q̄ melius tps̄ cōstruendi tyriacam est tps̄ veris et tps̄ estatis: q̄ tyriaca iuxta auctoz̄ sententiā sex mensib; p̄manet anteq̄ p̄fectissime commisceatur q̄ equidez albucasis quarta p̄tula azarauis. post descriptionē tyriace: et omniū trocif. ipsam ingredientū exp̄sse inuit dicēs q̄ post sex menses cōplet temperamentū tyriace: et fermentatio: et ad minus post sex menses ad ministrari potest: vt dictum fuit.

¶ Postq̄ dixi de p̄batione ipsius et alta. nūc volo ostendere de modo cōficiendi ipsaz̄: vt docent Andromachus et Basilius dicētes necessitas est vt sumam; opii. et mirrā. ipoquistidos et serapimū. succū. liquiritie. et storacē liquidam. et acatiā. et oppoponacū. et oīa hec in mortario posita cū pauco melle dispumato moueant donec molescāt. deinde ex vino in fundant: et per tres dies in vase vitreato manere p̄mittantur: postea spica. et cinamomū. et zinziber. et cassia lignea et nasturtiuz atq; castoreum et foliū et terra sigillata. et colcotar et asfaltuz et camomū. nā hec tria in mortario cōmisceant. et ex vino aspergant donec vntantur. deinde mel et gūmi arabicū et terbenina et galbanū et balsamū. fumant et in cazola posita donec mixta sint aggregent que taliter p̄parata alijs medicis q̄ in mortario sunt adiungantur et cū oīa simul fuerint terant et agitent donec bñ sint mixta. deinde q̄ ex eis fit in piscide argētea aut in vase plūbi q̄ medicamē hoc i duab; p̄tibus sui capere possit reponatur. vas aut in quo ponat nō oportet q̄ sit plenū cuius os cuz corio optime liget quotidie tamen discooperat ac p̄ vnā horā manere p̄mittatur: ex hac quoq; etiā medicina nō nisi post sex mēses aliquid sumat et illo modo fiat: et scias q̄ in primo mense omni die bis. v. mane et sero per mediā horā vel circa tyriaca ipsa est fortiter agitanda et cōmiscenda: et semper postea suo cooperatorio obturanda ac sigillāda. Sc̄do autez mēse omni capite quattuor diebus semel tyriaca ipsa est per mediā horā similiter bene agitāda et cōmiscenda. In tertio vero mēse omni

capite septē diebus semel ipsa est cōsimiliter cōmiscenda. Quarto autē mēse omni capite decē diebus semel similiter per mediā horā est p̄miscenda. Quinto vero mēse similiter quindecim diebus capite est cōmiscenda. In capite autem sexti mēsis similiter semel per mediā horā est permiscēda. postmodū vero tanq̄ perfecte cōmixta dimittenda est optime obrurata: aliquādo tamē in tēporis p̄cessu cū opportunū videretur p̄ceptue p̄pter ebullitiōē ipsi; tpe caumat; factā nō cōuenit ipsam aliquāter permiscere. Postq̄ ostendi cōficere ipsam nūc vero intēto meo est declarare illa simplicita que magis difficulta sunt et p̄io incipio a trocif. squille: quorum descriptio infra apparebit. Haliabbas habet trocif. haufalt: quod idem est naz haufal est squilla.

¶ Troc. de viperis. i. de tiro. s. d. femina est certū q̄ tyriaca. dicit a tiro serpente. Haliabbas habet trocifcos tyrie et idē est. infra in sua descriptiōe meli; ostēdā si de; voluerit.

¶ Troc. alindaracaron. i. andromaci. Hal. loco troc. alindaracaron habet troc. diacoral. de quibus infra.

¶ Rap; siluestris est rapistrū siue rapistrū: ille vero qui de nouo scripsit lumē malelucēs habet semē sinapis quod nequaq; bene factū est sicut ostēdam. Sētilis autē ignorauit quid eēt. sed ego aggregaui auctores q̄ scripserūt p̄dictā descriptionē. et vidi intentionē oīm. nā vidi q̄ andromac; habet rapistrū. Auic. napi siluestr; et Sulier. placētinus h; napi siluestr;. et ibi dicit q̄ ē rapistrū Democritus vero habet rapistrum q̄ idē est. Haliabbas autē habet seminis rape siluestris q̄ fm quosdā est idem. Ergo si napsus siluestris est rapistrum ego dico q̄ est raphanus agrestris et q̄ hoc sit verum vide Simonē Januē. q̄ dicit q̄ rapistrū aromarachia. et raphan; agrestr; idē ē. sicut ait War. silua. Basilius i suis simonimis in fine dicit napi siluestris. i. rapistrū. Simonima Nicholai autē napi siluestris. i. rapistrū postea i lfa. et ait rapa siluestr;. i. rapistrū vel napi siluestr; et sic si bñ cōsideret videbis q̄ nap; siluestr; et rapistrū ē raphan; agrestris q̄ alto noīe a romanis aromarachia ē et sic meo tpe vidi ponere semen aromarazij.

¶ Postq̄ dixi de naps siluestris: tūc hō meo intēto est narrare vnā aliā spēm napi que a multis vulgari noīe vocat; rapocil; et nomen suū fm pluriū medicoz̄ modernoz̄ optime est illud q̄ ab Aui. in secundovoca; melba sed nō recte nam si legis bene illud capitū

lum de melha. videbitis q̄ rampunculus nō cōuenit. nā ipse Aut. ait. q̄ est sicut rānus. rānus vero apud Serap. est baulegi. z baulegi apud Aut. est rubus qui rampūculi nō est. sed sit quōcumq̄ rampunculus est spēs napi. s̄ quo Nicolaus florētinus in lib. iiii. in tractatu quarto in cap. de preuisione cauetelis z custodia a venenis z eorū nocumentis in generali ait. semen napi parū z existimant quidaz q̄ sit rampunculus q̄ comedit cōiter. Bartholomeus montagnana in suis cōsilijs in cōsilio rerū preseruatiū ab oppulatiōibus z a tensione magna in stomacho inquit sic. meli⁹ tamē salaticus esset locuste. i. ramponzeoli suo tēpore. reperit autē quod dam animal nominatum locusta z illud est grillus viridis: vt dicit Nicolaus.

¶ Scordeon fm Aui. z circa iustās. z Bultermū lombardū est aleū agreste. z scōz circa instās solus flos cōpetit vsui medicine. De. de crecētijis dicit scordeon. i. aleū agreste. solus flos eius cōpetit medicine: z est triaca rusticorū fm Gal. macer inquit. Scordeon argue sunt alea dicta latine. Liliū celeste apud Aui. est treos cutus radix vsui medicine competit.

¶ Oleū balsami est quod ex ligno balsami manat. andromacus habz olei balsami. sed Basis z Sulitel. habēt balsami puri. Haliabbas vero habet olei balsami optimi. idēz habet Joan. Serap. sed pro certo auctores q̄ de ea loquunt nō intelligūt oleū balsamum factū artificialiter ex multis ver⁹ est q̄ balsamus ap̄ nos raro reperitur: auctores modernū scripserūt olea z alia que possunt ad mstrari in omni loco vbi ingrediatur balsamus prout infra apparebit.

¶ Pentafilon. i. quinqz foliū. Psido. in cap. de herbis aromac̄ siue cōibus dicit pētafilō numero foliorū dicta. vnde z eā latim quōz foliū vocant. reperit vna alia planta q̄ multū sibi assumi lat sed habet septez folia z hec vocatur eptafilō ambe in pratis reperit fm Jo. Sera. inqt. albetafilon z est quōz foliū

¶ Prassium. i. marubiū: vt dictū fuit. Haliabbas ibidē dicit prassū. i. por⁹ mōtanus. Macedonicum. i. apium montanū siue alexandrum. Basis loco eius habet oixatri. Jo. Serap. habet apij montani quod idem est scōm Mattheum siluaticū.

¶ Pulegiū indum. i. pulegium ceruinū. nā Basis z Bultermus habent pulegium ceruinum. z Jo. Serap. habet alchat amum: et dicitur q̄ est pulegiū ceruinū. In fertia vetero descriptione Aui. ait. tuctaminis est pu

legium: z ipsum diptamū sine dubio est species pulegi: vt patet apud Serap. in ca. de origano: vbi de diptamo loquit. sine dubio ex meo iudicio credo q̄d verū pulegiū ceruinū sit diptamus. nā Psido. in cap. de herbis aromaticis siue cōibus ait. diptamus herba nomen accepit. ppter quam apud virgilium cerua vulnerata saltus. z itē Haliabbas loco pulegiū indi habet diptamū q̄d idem est. Papias dicit. pulegiū martis diptamū est: sed lumē male lucens putat q̄ pulegiū indū sit pulegiū vsuale: sed non cognoui quid esset: meo vero tempore pro pulegio indo diptamum vidi ponere.

¶ Summi albotin. i. terbentina: nam si consideretur bene gūmi albotin est terbentina dictum largatus. Basis loco eius habet terbentinā. Aui. in scōa descriptione glutis alumbac: quod idē est. Haliabbas habet gūme botani: q̄d idem est. fructus ipsius vocatur grana virida z arbor botin.

¶ Storax liquida. i. signa. Jo. Sera. in predicta descriptione dicit. storacis liquide: z est mel alubne: z in cōfectione chesete inqt storacis humide: z est mel storacis calamite.

¶ Ipoquistidos est succus cuiusdā rei que assumitur fungo que nascitur in radice rose canine: seu barbe hircine. Aui. in capitulo de barba hircina dicit: q̄ radix est fortioris stipticitatis: et ponitur in tyriacha: z sic est. Franciscus de pedemontium in capitulo de fluxu ventris omnium modorū curis eius ait. barba hircina z flos eius. z succus qui est ipoquistidos.

¶ Schea montane. nō inuenit sic apud alios. verum est q̄ Haliabbas habet sicut montani. q̄d est tamē si intētio andromaci est q̄ ponamus scheam debem⁹ eam ponere. pro schea intelligitur sandonicū. vt reperit ap̄ Serap. in proprio capitulo de schea. z dicit q̄ est absintium martinus. z sic est. z est illud quod hodie herbam sauinā dicimus aut samentiaz aut semē sc̄m̄ deserit de ianua ad nos. z mirabiliter valet ad vermes interficiendos.

¶ Colcotar vero apud Auiennā in scōo canonis. capitulo de attramēto. est vitrioli et trinum. Joan. Serap. habet calcaedis. Bultermus lombardus dicit q̄ vitriolum adustum de quo fit encaustrum vocatur colcotar. Haliabbas vero habet vitri affati quod dāmodo non ad perfectionem. Ego credo q̄ ista sententia sit falsa. quia non est consuetum dicere vitri affati. immo debet dicere vitrioli affati. et sic hodie loco colcotar

ponitur vitriolum viride adustū. Andromachus dicit quod adustio ipsi⁹ nō sit vltima. sed aduratur fm medietate ad hoc vt possit cōteri. opz ergo accipe vitriolūz ponere ipsuz in patella ad ignem donec igneatur z continue vitriolūz voluatur: z tādū hoc factas q̄ etus color mutetur. z tūc deponatur z vsus reseruet. etiam Jo. Sera. dicit q̄ calcadis debet esse vsū fm medietatem sue adustōis.

Nasturtium albū. de ipso nescio quid dicam: qz sapiētes dixerūt q̄ nasturtiū albu est nasturtiū babylo nicū qd nō cōsonat. q̄a Basis z Guilielm⁹ ambo hñim predicta tyriaca. f. nasturtiū albū z nasturtium babylo nicū ergo nō sunt idē. Aut. i scda descriptio ne tyriace dicit. alme z alseis. z est nasturtiū album. Jo. Sera. in eodē loco hz seminis aszuffere neqz per id cognoui qd sit. Mattheus silua. in littera aleis inqt. aleis. i. nasturtium babylo nicū. z est nasturtiū orientale. Sera. vero in capi. de nasturtio. formam nasturtij orientalis describit ex auctoritate diasco. sed apud Diasco. non reperitur sub noie nasturtij orientalis: sed meo iudicio credo q̄ illud capitulum de bzion herba. apd Diasca. sit idē cū nasturtio oriē tali apd Sera. et sic sine dubio si legis cap. de bzion apd Diasca. cū cap. de nasturtio oriē tali apd Sera. vide tur q̄ idem sunt. Sunt etiam qui loco ei⁹ ponunt nasturtiū aq̄ticū quidā nasturtiū vsuale. Halitabbas aut loco nasturtij albi. habet cardamomum qd est nasturtiū vsuale.

Gūmi. f. gūmi arabici: z hoc reperitur sup arborē ex qua fit acatia sicut reperiunt alie gumme. vt dicit Sera. Halitabbas in multis locis dicit gūma zabara. i. arabica.

Cordumeni. i. carui agreste: vt dicit Jo. Sera. in predicta confectione similiter ait. Guilielmus z fm Wat. silua. est cordilō seu siler creticū: z fm democritū est cheisim cāpestre. ergo est leuisticū. vide supra in cōfectione athan alie magne vbi melius ostensus fuit.

Bezaard. i. galbanū: qz alij auctores loco eius habēt galbanū. Diereia Serap. in ca. de galbano dicit q̄ bezaard. est galbanū similiter dicit in descriptioe tyriace etiā vnde q̄ Aut. in. iii. descriptioe in fine ait. ad litterā bezaard: z est galbanū z sic est. Alia vero simplicia satis declarata sunt. Liber q̄ dicitur bulchasis in tractatu. ii. docet formā extrahēdi succū galbani z inquit. recipe bauciam siluestre fetētem cū suis summitatibus z incise vide ibi.

Mel. f. mel apum. qd est notū. Aut. Basis

Guilielmus hñt mel. f. vsuale. andromachus autez hz mellis alhasce z dicit q̄ est mel qd sugūt apes ex herba que dicitur alhasce. ergo debet esse mel qd apes colligūt ab alhasce quod est thimus. Jo. Sera. ibi dicit. mellis siluestris mundi quod colligunt apes ex alhasce. Halitabbas autē dicit mellis quod apes ex plātis colligunt. Gal. in sua descriptioe habet mel articum de quo supra. Notandū q̄ regula multoz modernoz est q̄ in ipsa tyriace cōstructione ponunt multo plus mellis q̄ debeat poni s̄ si vis q̄ tyriaca sit laudabilis ponatur p̄ qualibet li. mellis. 3. vij. speciez ad minus. z hoc fuit approbatū meo tempore in alijs cōfectionibus nō ingreditur tantum specierum.

Ainum antiquū odoriferz z optimū hoc est satis notū. Aut. Andromachus: Basis: Guilielmus: z Joh. Serapi. ponunt in suis descriptioibus vinū odoriferz: z non exponunt si deberet esse coctū: aut nō: sed fm optionem meam debet esse coctum z istud vinū debet fieri ex vitis electis albis factuz z coctum vsqz ad consumptionē vnus tertie partis ei⁹ vel plus quousqz hēat prefati mellis collati consistentiam z dz esse triū annorum vel circa: qd equidē vult expresse albacalis quarta particula azarary ca. primo in quies debere sumi carenum vetus de trib⁹ annis. z Halitabbas decimo practice ca. de tyriaca dicit. sume canum: id est vinū dulce coctum. qd appellat mstū vetus de tribus annis. Galie. loco eius habet vinuz salernū de quo supra.

Confectio metridati. ex descriptioe cōtinuā. Be. mirre: croci: agarici: zinziberis: cina momi: dragagāt. omniū añ. 3. r. spice oliban. Alseis z cū nasturtiū babylo nicū: squināti: xilobalsami: stica dos: sifileos: costi camepitheos galbani nebescer: macropiperis: et succi barbe hie cine castorei: melachton: z opum folij indī. i. malabatri. i. storactis: opoponacis. añ. 3. viii. opti. 3. v. cassie leucopipis: melanopipis: hermodactiloz polij scordeon dauci: mellilori: gentiane oleibalsami: carpobalsami. f. semis balsami: troc. chochon: bdelij omniū añ. 3. vii. ruthe. 3. ij. amontiaci. spice romane. i. celitice mastictis gūmi arabici: petrosellini: cordumeni. i. carui. agrestis seminis fenticuli. osium añ. 3. v. anisi acori. meu. serapnti. assari añ. 3. iii. rosaz rubeanū pulegij. oium. añ. 3. v. fu. acatie z vmblici. sicut: se. perict: oium añ. 3. xlv. vni odoriferi antiqui in quo infundant ea q̄ os infundi mellis dispuntur: qd sufficit: muceaz z reseruet

et administrat post sex menses. et fit dosis sicut auellana cum eo quod est conueniens de potionibus.

Hec cōfectio metridati: sicut inquit Aui. est cōfectio quā fecit meridates rex ponti: et noiauit suo noie et cōposuit ipsam: et est ex medicinis expertis sup venena pprie et sup egritudines alias: vt esset aggregatiuū iuuamenti venenoz diuersoz et egritudinū diuersarū. fuit ergo ipm tyriaca in illo tpe: de inde postq̄ accidit Andromaco illud qd̄ expertus fuit ipsum sup iuuamentuz carniū serpentū et alioz addidit in eo trociscos de vipis et alteratū est parū p̄ additionē et diminutionē. fuit ergo tyriaca magna in multitudine iuuamēti. verūtamen tyriaca magna ē magis iuuatiua ipso in re vna et est venenū serpentū in reliquis nō nō diminiuit metridatum a tyriaca: et ppter id ego dico q̄ tyriaca magna dicit a tyro serpēte: vt dictum est Basis in primo tractatu octauū Almasorū de venenis et venenosoz moribus: et eoz curatione et cautella h̄z vnā descriptionē q̄ eadem est. Sultel. placēt in suo tractatu de confectionibus h̄z vnā aliā q̄ eadē est. Haliabbas in x. practice h̄z eandē. etiaz vide supra vbi posui vnā aliā descriptionē q̄ est ex auctoritate Nicolai. Et dicit q̄ ē mater omnium antidotoz: s̄ nō est eadē. ḡraliter aut̄ conficitur s̄m descriptionē Aui. istam et maxime apud Mediolanēses. Simplicia q̄ declaranda sunt declarabo si deus voluerit.

Alscis s̄m intentionē Aui. est nasturtiū babilonicū et s̄m Mat. s̄l. est nasturtiū orientale. ipemet in ca. de cardamomo. i. nasturtio inquit: s̄ nasturtiū cōmune notū est melius illud qd̄ defert a babilonia. Hic intelligendū est q̄ nasturtiū babilonicū est cōmune: sed babilonicū est nobilius nostro. Dial. in cap. de cardamo. i. nasturtio ait. cardamū vtilior esse dicit babilonicū om̄ibus. nos vero ponimus de nostro quo vtimur: et sunt qui ponunt de aquatico.

Hebescet vel tebescet. i. glutē alimbat. et est terbenina. nā Basis. Sultelmus. et Jo. Sera. in eodē loco habēt terbeninā: et idem est. Haliabbas aut̄ loco eius habz ratinegl. ergo est colophonā: vt videt apud Aui in ij. casū. s̄ in isto antidoto terbenina intelligit.

Barba hircina est plāta s̄m Aui. ex qua fit ipoquistidos. et sic credo: q̄; Haliabbas ibi dicit. hafaph. i. succi ipoquistidos idem est consonū ppter alios auctores. et nos vocamus ipsam rosam caninā in cui⁹ radice distante a stipite plāte eius nascit quedaz res

ad similitudines fungiculus forma est ac si plures balustias infingeres vnā in altā: et dicit taraticū qui fungus rōsus: et expressus succū emittit. deinde ad spissitū tñē coctus et siccatus ipoquistidos efficitur.

Melachion s̄m Aui. est optū: s̄ est text⁹ corruptus. nā ipse in p̄dicto metridato inferius h̄z optū. ergo melachion nō est optum. Nicolaus in sua descriptione loco melachionū habet gut. ergo est nigella q̄ vocat melatiū. nam vide p̄l. qui ait. gut ex grecis. alij melantiū. alij melansimon vocant: et nō est illud gut: qd̄ reperit in nostris ptibus in bladis: s̄ gut est melachion: et est nigella nigra. cui⁹ semen est odoriferū cū odore tocūdo et eius semen habet similitudinē seminis porri: h̄c vltra padum rustici vocant rochetam.

Opium apud ipm est succ⁹ papaueris nigri: qd̄ egyptij seminant. vide ergo si est cōsonū q̄ melachion sit optū: nam supra est positus melachion. i. nigella. sed ipse dicit q̄ est opium qd̄ credendum nō est. inferius vero iterum habet.

Oleum balsami. qd̄ ex ligno balsami emanat descriptio ipsius reptur apud Mesue. sed nō potest fieri apud nos: tamē infra apparebit oleū quod in omnibus locis potest administrari sicut balsamus.

Trociscus cochion est tyriaca q̄ vocatur de fuffio. nam postq̄ aggregaui istos trociscos apud Auice. cū tyriaca de fuffio apud Basim et Sultelmū vidit q̄ idem sunt. Haliabbas h̄z trociscos mefrinoserion: qd̄ idem est. pulegiū. i. pulegiū indū: vt habet apud alios auctores sicut est Basis et Sultelmus et est pulegiū martis siue cerimum. i. diptamum: sicut dicitur est in tyriaca. p̄terea Jo. Sera. loco eī h̄z mescatramescit: qd̄ ē verū diptamū: vt pater ap̄ Sal. in. vj. simpliciu.

Fu. i. valeriana cui⁹ radix vsui medicine competit. Basis nō in sua descriptione non habet fu: sed loco eius ponit faufel. i. auellanam: indicam.

Amblici stinci. i. sumē siue v̄ter stinci: vt dicit Gentilis Basis loco ei⁹ ponit inguina stinci. i. guaril. Jo. Sera. h̄z pinguedis stinci. haliabbas autē h̄z caudarum stinci.

Ipericon ap̄ ipm in. ij. casū. est vna de monis Auer. i. v. col. ait. heufertcō. i. ipicon ne luficon: et qdā appellat h̄c herbā cordialez eo q̄ assimilat cordi: et semē ap̄ p̄l. vocatur caros: et est herba sc̄i Johānis dicta fuzga demū siue pforata que satis est nota.

Confectio filonij romanī: tarsensis. s̄. leucopipis: seīs usquamī albi. ana 3. xx. optij. 3. r.

croci. 3. v. euforbij: spice: ptretri añ. 3. f. casto rei zedoarte doronici margaritaruz nō perforatarum sel. añ. 5. 5. mellis dispumati quātum sufficit.

Hec cōfectio in Papia non est valde in vsu s; in medtolano magis. Aut. narrat phylontium dicēs. inquit Sal. in li. decē tractatum in quo narrauit narrationē phylontis inquit etiā Sal. in persona phylontis. ego sum de expositione phylontis medici tarsensis: z meum quidem iuuamentum ad eum cui dī missa ē moīs est iuuamētū maximū: z rectifico dolores antecedentes in egritudinibus pluribus. zc. Johā. Sera. in suo antidotario habet vnā altā descriptionē sed nō est eadē tamē ibi Joh. Sera. ait phylontū tarsense: z dicitur phylontū romanū. Joh. cōcoregi^o in cap. de vigilia z sahara: inquit de virtute istius phylontis romanū: z dicit q̄ fuit inuentum a phylōe medico romano: ppter quod appellatum est phylontū romanum: valet autē ad somnium inducendum.

Sel apō Aut. in secūdo est medicina tnda similis zinziberi quid autem sit cōmuniter ignoratur. sed Sera. de ipso etiā loquitur: z in vno ca. cōfunditur de bel sel z phel: z dicit q̄ sunt medicine inde: z dicit q̄ sel est citonium idū. Mattheus siluaticus de citonio tndo cap. facit z ibi dicit. bel vel sel est citonium indū. z sic quidā sapientes dixerūt q̄ bel vel sel in virtute sunt cōuentētes: z existimāt quidā esse idē. Sera. vero in capitu. de darisāhā: id est arboze granati siluestris ait. q̄ fructus ipsi^o arboris est bel. ergo bel vel sel est arbor granati siluestris z dicit gētilis q̄ bel est herba de qua fit licium: z sic ē q̄ moderni faciunt licū de arboze mali granati: id est amiberberis: quedā falsa sinonīa exponunt q̄ sel est sambucus: quod non est credendum.

Cōfectio phylontis persici. R. piperis albi seminis usquiam albi añ. 3. xx. opij. terre sigillate. añ. 3. p. croci. 3. v. euforbij. spice. ptretri ana. 3. ii. castorei. 3. j. zedoarte doronici margaritaruz nō perforatarum. musci. ana. 3. 5. cāphore sextam z semis. 3. i. mellis dispumati collati quātum sufficit.

Hec cōfectio apud nos nō est in vsu: sed in medtolano magis: supra posita fuit vnā altā descriptio que valet ad fluxū sanguinis nariū z ad multa alia. z istud valet ad fluxū menstruoz z emorroidaz z ad alia: verum generaliter fm descriptionē superius positam est in vsu Jo. Sera. in suo antidotario h; vnā altā descriptionē. sed non est eadem

simplicia ingredientia declarata sunt.

Cōfectio de iacinto Aut. R. fracturā iacinti z ppre rubee granate z ei similitū au. i. q̄ ponat in instrumēto terendi z incipiatur e; cōtrito cū facilitate subtiliter vt alteretur deinde ponat in tabula z preparet super ea ad terēdū z sumat lapidis alluminis. 3. j. balatic. alachie. 3. j. z auri liquefacti in crucibulo suo linito cū litargirio donec aur; fiat sicut vitru; z terat pondus tertie. 3. j. z argēti vitreati cum odore stanni pōdus tertie. 3. j. z fiat cū vnoquoq; eoz de contritiōe z puluerizatione illud qd fit in iacinto: deinde sumat summa eozum z piciatur in tabulam vitriatam z inuoluat in vino odorifero z teratur donec ericetur. z teratur donec fiat puluis subtilissimus: deinde sumatur z reponatur sit ergo summa pars. i. deinde sumatur agarici: epithimi: piperis. f. nigri: zinziberis gartiofilorum: sansuci: id est maiorane oium. añ. p. ars. 5. z sumatur lapidis armeni lapidis azuli: salis naptici: zedoarte doronici: been albi z rubet. lingue bouis oium ana tertie partis. i. deinde sumat spice celtice: z est neridem: amomi: acori: foli. i. malabari: cinamomi: oziganti: h; alce isopi: cimini oium añ. quarta partis. i. deinde sumatur pulegi: petrosellini: lapidis iudatici: semis apti: mirre olibani: croci: piperis: albi oium añ. sexta partis. i. z sumatur ossiū: elephantis tertie ptis. i. tere ergo oēs has medicinas: z pice super has calcē lapidū z terez cōfice cū melle emblicoz: qd sit pōdus dupli eoz et fiat.

Hec cōfectio apud nos nō est in vsu tamē in Mediolano vtunt; z sic simplicia que declarāda sunt declarabo.

Iacint^o lapis est cui^o h; Serap. spēs sunt tres. quarū vna est coloris rubei. scda ē coloris citrini. tertia est coloris chabali: z coloris antimoni;: z melior eozum est rubeus: sicut dictū est. virtus autē iacinti est multū vulgata z honorata inter homines rep; etiam quedā herba que vocatur iacint^o q̄ florē purpureū h; z radicē simlē bulbo. vñ Jsid. in cap. de herbis aromaticis siue cōibus inquit. Jacint^o herba est habēs florē purpureum. traxit autē nomē a puero quodā nobili q̄ in saltibus inter purpureos flores repertus est interfect^o: de dicit nomē herbe puertis funeris casus. est autē radice z flore viole similis pueros a pubertate retinēs. etiā Dia. de ipā loq̄t vide onidū in lib. metamorpho.

Lapidis aluminis est alumē scissum vt inquit gētilis: z est illud qd vigo de piūma vocatur Alexāder in ca. de collitijs ad cicatri

ees in collirio dicto diateli aut lithosito: id est lapis aluminis: et credo quod sifion apud grecos est alumen.

Halachil vel salachil est lapis sicut reperitur apud Sera. dictus lapis comeolus. species eius sunt multe deservit enim ex terris lapidibus: et ex maritimis romanorum: et melior ex eo est ille qui magis vergit ad rubedinem: etiam Simon Januensis dicit halachil: id est lapis comeolis.

Auz. liquefactum cuius liquefaciendi modus alchimis non est. dicit Auz. donec aurum fiat sicut vitrum v. taliter quod possit terri vitrum. **A**rgenti vitreati: secundum Bentile. i. exiccati indurati taliter quod possit terri vitrum. et sic cum odore stanni secundum quod allium iste docent.

Lapis armenus secundum Auz. in. ii. casu. est in ipso aliquantulum azul coloris non tamen est in colore azul et nec in eius soliditate. sed in eo arenositas quedam et quandoque vituntur eo tinctorum et pictorum loco azul et est lenis tactus non possum dicere diversitates quas vidi de hoc lapide ita quod non certificor de esse ipsius. pictores sine dubio pingunt cum eo loco azul.

Sal napticus secundum Mesue in ca. de speciebus salis est niger huiusmodi odore naptie. Auz. in capitulo de sale inquit. sal napticus est niger cuius nigredo est ex parte napticitatis que est in ipso qui cum tactu suffumigat donec ab eo napticitas remoueat remanet sicut sal gemma.

Lingua bouis. i. buglossa. Daptas dicit. arnoglossa lingua bouina herba est: iste textus est corruptus nam arnoglossa apud Dioscoridum est plantago siue lingua arictis ut apud Auz. et apud omnes habetur.

Hasce. i. thymus sicut patet apud Serap. in cap. de thimo.

Lapis iudatus secundum Isido. est lapis albus ad modum gladii in quantitate scripturis quibusdam insertus quas greci grammas vocant dicit aut iudatus quod inuenit in terris iudeorum et in india.

Mu elephatis. i. rasura eboris ut inquit Bentile quod dicitur vocatur ebur et est dens elephatis et hec medicina est apta in medicinis magnis odoriferis.

Mel emblicorum de modo ipsius vide supra in tractatu Baran sine electuarij legitur. **E**lectuarij de granis viridibus. scilicet granorum viridum mellis anacardi sisami excocti a. sextaria. vi. zuccari tabarzet. i. albi sextaria xxiii. mira. chebu. bellericorum. embli. ablati nucleis zinzib. macropi. burungi folij indi capite. a. iii. piper. sansuci. i. maiorane a. iii. u. confice has medicinas cum melle dispumato: et butiro vaccino: et vtere post sex menses.

Istud electuarium non est in usu sed similitudines que sunt declaranda declarabo.

Granum viride apud Auz. in. ii. casu. est fructus arboris terebinthi. vbi terebinthina colligitur ut patet in suo capitulo et arbor ipsa vocatur bottin. Sera. capi. de terebinto dicit bottin id est arbor granum viridis. et sic est.

Mel anacardinum qualiter fiat vide supra in tractatu Me. in perfectioe anacardina. sextarium vero est pondus secundum gentile. 3. vi. Auz. in fine quinti casu. in descriptione de ponderibus dicit sextarium est. 3. vi. et dau. ii. aut auz. quattuor. similiter ait Jo. Sera. moderni vero dixerunt quod sextarium medicine est pondus duarum librarum cum dimidia. et sic quando reperit in receptis sextarium vini vel aque vel olei vel acetici intelligitur duarum librarum cum dimidia. sed quando reperitur sextarium cinamomi gario filorum. et sic de singulis intelligitur. 3. vi. tu vero considera.

Berugi. i. burugi. et dicit gentili quod est granum in magnitudine pipis: et sunt que vocantur mirum album. et secundum intentionem mat. silua. est cubebe et sic. est opinio multorum sapientium de ipso vide in cōfectione anacardina.

Lapsie. i. seitaragi et est platanus quam Dioscoridus leptum vocat. et est capsula secundum gentile. ipse Auz. in isto canone in perfectioe electuarij. Almagus huiusmodi capsie inde. Jo. Sera. in suo antidotario in eodem loco huiusmodi seitaragi. quod idem est et est agriscardamum agreste siue nasturtium aquaticum ut dicitur est in trifera sara centica.

Electuarij lantud. scilicet seminis apij. piperis a. iii. Anudum nigri. 3. xiii. petrosellini celidome. calamiti. hasce. i. thymi sifileos anaz. viii. cheilid. i. leuistici. 3. xiii. aggrega has medicinas tritas et cicut rigonzatas: et confice cum melle dispumato. et repone in vase viterecum necesse fuerit.

Istud electuarium in usu non est: sed scripsi solum ut certificeris quod anudum non est sifileos ut ipse Auz. dicit Anudum apud Auz. in. ii. est platanus cuius gummi est asa. tamen in. c. de sifileos dicit quod sifileos est alantud romanum. similiter in. iii. in. i. ten. xiii. in. c. de cura ascitis dicit si sifileos et est anudum romanum. etiam Basis in lib. diuisionum in perfectioe ad epilepsiam dicit: sifileos quod est anudum romanum. scilicet quod huiusmodi tamen viri salua tamen eorum pace non bene senserunt presentis electuarij descriptio nobis manifestat: in quo anudum et sifileos ingrediuntur quod fieri in his que idem important non contingit preterea vide quod Basis in lib. diuisionum in. ca. medicinarum stomachi in cōfectione de scorza ferri cuius non inquit. anudum: id est radix herbe de qua fit asafetida. Item Serapi. de anuden et asa

simul capitulū facit inquit antuden. i. foliū arboris asse. postea iterū in cap. de agarico dicit est simile radici antuden. i. arboris asse. **Diasc.** dicit est similis filio. i. lacrimo lafar et est assa fetida fm veritate. vide Franciscum de pedemontū in. c. de doloze humeri et spatule et medicinis ei⁹ in speciali qui inquit radix aligath. i. herbar. de qua fit assa et est antuden. **Guilielmus** placentinus in suo tractatu de simplicibus dicit antudem est de qua fit assa.

Sisileos: id est sileris mōtant. vide ergo si possibile est q^o antuden sit sisileos. vt dicunt **Aui.** et rasis in aliquibus.

Electuariū de camphora. R. camphore. croctuloaloes. i. ligni aloes. cardamomi et gtrboe. cubebe. cheisim cinami. i. darseni. gariofi. vifnee: spice macis. sandali albi macroptoris cinamomi. capsie scitaragi neremifch id est rose asini. secacul. i. sigilli sancte marie galage nuctis muscate: zinziberis: ciperi fulsumine oīum partes equales zuccari q^o tum est pōdus medicinarum omnium.

Isud electuarium nō est in vsu. **Auicē.** hz tres descriptiones. et differunt vna ab altera sed in vsu non sunt.

Camphora fm Serap. et **Aui.** est gummi arboris. nescio medicinam in qua plura sint miracula. nā cum in tertio gradu frigida iudicetur nihil odoratus est igniq^o amicitabilis. cito em inflāmat^{ur} et preclarā flammaz per se emittit. que nisi psilio obriatur euas nescit natura sublimata saporis acuti cuz a maritudine. et hoc est notum.

Sirboe. i. elbue: vt inqt gētills. **Auicē.** in ij. de elbue capitu. facit et dicit q^o est vizbue et ē subtilior q^o chacula. i. cardamomū vsuale vel cardamomi spēs. nos loco eius ponimus grana paradisi. i. melegerā.

Fulsumine apud ipsum in secundo est radix piperis. **Serap.** de radice piperis cap. facit. et dicit fulsumine: id est radix piperis. et sic est.

Electuariū de sico. R. se. sparagi se. cepe. se. alrotab. se. porri: se. baucte: se. eruce: se. viti: ce: granorū viridiū. i. granorū arboris alboti huius gummi est terbetina. lingue auis. i. seminis frasin: sisami excocti: se: se: raffani tuderi vtriusq^o amigdalaz. f. amararum. piperis: granorū nasturtij añ. 3. iii. zinziberis se cacul. galage macroptoris añ. 3. v. cinamomi: nuctis muscate: been vtriusq^o. f. albi et rubet ana. 3. ii. stincti. 3. v. squille assate. 3. ii. piperis: mndiorum quat ū pondus harū omnium me dicinarum. tere et tribella: et confice cum mel

le dispumato.

Isud electuarium apud nos nō est in vsu. **Alrotab** siue rotab. idē est fm **Simō.** **Ya.** sunt dactili q^o tamar vocantur similiter ait **Mattheus** siluaticus: sed rasis in tertio **Almansoris** in capitulo de virtutibus fructuū et pomorum inqt. rotab minus calidi sunt q^o dactili. ergo rotab nō est dactilus. **Serap.** in ca. de dactilis dicit rotab. i. dactili. sic generaliter habetur optimo.

Stincus est animal de quo **Aui.** duo ca. facit vnū de guaril. Aliud de stinco: q^o idē est: et melius q^o est in ipso est illud quod est in parte renū. **Dia.** ait. stincus est q^o daz aial q^o in india inuentur quadruplex et sile lacerte: s; multomatus et lōgius et ventrosi⁹ hoc est satis notum. etiā de ipso dictum fuit supra in diasatirionis.

Trifera maior. R. mirabolanoz nigroz bele riorum: emblicoz macroptipis. i. lōgi pipis nigri añ. 3. iii. zinziberis: buze idē: sireblēgi: capsie inde. i. agricardami agrestis et in descriptione alta macis. oīm añ. 3. j. tuderi albi et rubet: lingue auis: semis granati siluestri⁹ et est asse hedeneget: et granorū alkakil et ē per sice: dar sisaham et sisami. excocti: zuccari tabarzet omniuz añ. 3. ii. been albi et rubet añ. 3. tere et sicca p se et sisami per se. et inuolue cum butiro et cōfice cum melle dispumato et fiat.

Trifera grece est delicata. hoc apud nos nō est vsu. nec credo apud alios: s; ille descriptiones quibus nos vtimur sunt ex auctoritate **Mesue** ac **Aicolar:** vt appet in suis locis: sed solum istam descriptionem scripsi ppter quedā simplicitate.

Buze idē fm **Sal.** in libro secretoz i medi camine ad sciaticā exponit: q^o est satirio. et sic meo iudicio est: q^o buze idē est satirio vel spēs eius. nā ca. suū replet in Sera. et ibi inquit. buze idē est spēs satirionis et sunt radices dure albe similes: been et si sic est verum ego existimo q^o planta sit illa q^a mod ernis palma citri vocatur. nam sine dubio palma xpi est spēs satirionis.

Sireblēgi fm **Mesue** sunt emblici infusi in lacte. nā ipse domi. **Mesue** in. c. pprio de emblicis dicit. mod⁹ faciēdi serēblac unū un de emblicos in lacte dulci et muref sup eos lac mane et sero et hoc p tridū et exiccēt in vēto et in vmbra et recōdanf. **Se.** in. c. de emblicis q^o in fine ait qdā medici nomināt ēbli cos sit emblicos. et hoc ideo q^o quando in fundunt in lacte in terra in qua nascuntur nominant siremblici et ipsi ponūt in lacte.

Semen granati siluestris fm intentionē Auic. est aschedenegi: sed textus est corruptus. naz scheidenti est semē canapis z granata siluestris sunt granata alchilchil: postea ipse Auicēna sequit̄ z dicit granorū alchilchil z est persice darisāham: vide quod possibile non est q̄ semen granati siluestris sit olchedenegi: quia semina granati siluestris z granorū alchilchil idē sunt: pretera vide in septimo Joānis Serap. in eadē cōfectione q̄ inquit bundach z est semen granorū siluestrū: z sunt grana alchilchil: z sic reperitur in multis alijs locis apud eundem.

Grana alchilchil sicut dictū est sunt grana siluestris: vt patet apud Joānē Serap. in cap. de egritudinib⁹ gunguarū. z in cap. de fluxu menstruorū. z in cap. de sputo sanguinis. qui inquit. sumāt grana siluestris: z sunt grana alchilchil. Auic. in scdo d̄ grano alchilchil ca. facit z redarguit dicēs q̄ sit semen granati siluestris: vide ergo q̄ textus hic Auic. est corrupt⁹. nā ipse vult q̄ semina granatorū siluestrū sint aschedenegi. i. semē canapis: qd̄ nō ē credendū sicut ostēdit. s̄.

Explicat̄ cōfectiones: z electuaria sup̄ antidotariū Auic. tā vsualia q̄ nō: nunc vero mea intētio est ostēdere: qd̄ ā alia q̄ reperunt̄ in tertio casū. ac in quarto.

Electuariū de passulis iufen. xliij. tertij i cap. de cura debilitat⁹ epatis. s̄. passularum enucleatarū aur. xxv. croci aur. i. calami aromati. aur. ij. bdelyi iudati aur. ij. s. cina = momi aur. cassie medietatem aur. spice arom. aur. iij. squinanti aur. ij. myrre. aur. iij. gūmi alborū aur. iij. darisāhan aur. ij. melis aur. xvi. vinum q̄stum sufficit z fiat.

Istud electuariū apd̄ nostros medicos est multū in vsu z fm intentionem Auic. est ex medicinis laudabilib⁹ p̄latis alijs. in fine descriptiōnis istius electuarij ait z ext̄ stumat Gal. q̄ hoc medicamen cōpositū est ex medicinis cōuenientib⁹ cū suis proprietatibus epati. et sic credo q̄ valet ad ea que dicit Auic. ex auctoritate Gal. quia p̄dictū electuariū reperit̄ apud Gal. in octauo de meimur de quo infra. sed ipse Gal. vocat ip̄az cōfectionem chifodea. z si legis illam descriptiōnem de chifodea apud Gal. cum electuario de passulis vel de vino apud Auic. videbis q̄ idē est sicut in suo tractatu ostēdit Darisāhā fm Serap. est arbor granati siluestris que apud Dia. vocatur aspalum vt de Gal. q̄ loco darisāhā habet limaturā aspalegl. q̄ idem est infra meitis declarabo. xij. notū est. hic. vero oportet q̄ apo-

thecartus in coquendo sit p̄fectus quia p̄dictū electuariū opz facere coquere ip̄z cū lento igne sine fumo aliter nihil faceret propter vinum z passulas q̄ ibi ingrediunt̄ z vocat̄ electuariū de passulis. vel de vino.

Electuariū de cinerib⁹ in fen. xvij. in cap. de medicis cōuenientib⁹ lapidi. s̄. cineris vitri: cineris scorpionū: z cineris radicū caulium nabati: z cineris leporis. z lapidis spōgie. sanguinis hirci exiccati cōtriti: z cineris corticum ouorū de quo pullus egresus est lapidis iudati: gūmi nucē acori añ. pates equales: petroselinū: dauci: pulegi: gūmi arabici: seminis althē: pipēris anapartē. i. s. conficiant̄ eum melle z fiat: cuius dosis sit vsqz ad aū. ij. z supra cū aqua tribulorū decoctorū cum cineribus nigris.

Istud electuariū apud nos est in vsu: z mirabiliter valet ad ea que dicit aboali: et oportet facere ipsum cū magna diligentia: z multi sunt qui faciūt: sed nihil faciūt. p̄dicta descriptio reperit̄ etiā apud Franciscū de pedemontū. in cap. de opilatione renū z vesice ex lapidez medicinis eius. s̄ est ex auctoritate Auicē. siue aboali. vt dicit Franciscus. Michael sauonarola in cap. de lapide. renū habet eandē. scias q̄ de p̄dictis cineribus fiunt troisci de cineribus si cut infra ostendam.

Cinīs vitri sit cū magna diligentia sicut ostendā: sed primo volo narrare de vitro dices q̄ vitrū fm Auic. inter lapides est sicut stultus int̄ homines. Serap. ca. de vitro dicit q̄ est ex eo lapidosum: z ex eo arenosum: vtraqz aut̄ sunt multi coloris. naz ex eis est albū fortiter: simile cristallo. z ex eo est rubeum z est citrinū: z virile: z azulunū z vitrū est lapis magn⁹ st̄ vlti⁹ alijs lapidib⁹ z est inter lapides: sicut hō stultus int̄ hoies: cristall⁹ etiā species vitri: sed melius vitrū est albū. similiter ait Auic. in isto cap. de modo vero cōuertēdi vitrū in cinerē reperit̄ apd̄ Bulcasim. sed nō potest fieri fm illū modū etiā lumē male lucēs ponit modū cōburēdi qui possibilis nō est: z sic multi credunt ipsūz cōburere fm illū modū: sed nihil faciūt. cōburatur autē vitrū vt docet Bartholomeus mōtagnana in suis consilijs. in consilio de instrumentis lapidis z arenarū z trūborū cōminutiuis inquit. modus vero adustionis vitri est talis. s̄. vitri albi z clari: ignit̄ vsqz quo rubescat in fornace accēsa. inde submergatur in picē: z totiens sit hoc quotiēs erit facilis ipsum z in cinere cōuertit̄. alius modus nobilitior vt docet Aluenzoar in capitu-

lo de lapide vesice vbi sic ait. vitru aut adu
 fia: qd sup^o dicitur multi medicor sic id credunt
 adducere: ponit. n. ipz ad igne dōec rubicū
 dū efficitz extigūt i aquā frigidā: hec plu-
 res sic faciūt: z cū credunt aliq̄ facere nih il
 faciūt. cōburtē aut isto modo. accipe vitru z
 vinge ipaz cū alchitrā idest oleo qd egredi
 tur ex serbin. l. cedro: z est piz liquida: q̄ nro
 idiomate pecula vocat subtili z pone i igne
 donec rubeū fiat. postea cū tenaculis reci-
 pias eū: z exringue i aqua z ablue euz ibi: z
 iterū mūge ex alchitrā z repone in ignem z
 exringue in aqua z ablue eū postea in qua: z
 sic septies facies z erit combustum.

Cineris scorpionis. species aut scopto-
 nis multe sunt: vt dictū est. sed ille que no-
 bis vsui veniūt sunt ille que note sunt oib^o.
 de modo cōuertēdi ipsos in cinerē sunt diffi-
 ciles. ipz Aui. in proprio ca. docet de modo
 ipsius. etiā in quinto cañ. in tractatu sexto
 de vete inferiore debilitas stomachi habz
 etiā liber qui dicit albucasisz etiā docet mo-
 dus iste est. accipiant scorpiones viui in quā
 titate quā volueris: z pone ipsos in olla no-
 ua mūda: z limat olla ex massa tritic siue cū
 pasta: siue cū luto sapiētie. deinde ponat ol-
 la i furno panis calido: z dimittat ibi die ac
 nocte. deinde extrahat: z cinerem ipsorum
 habebis.

Cineris radicū cauli nabathi. i. de illa re-
 gione. vnde caules nabati sunt caules ori-
 entales qua iacet inter iudeā z arabīā z sic.
 Aui. vult q̄ per caulē nabati intelligimus
 de illis q̄ nascunt in illis regionib^o. vñ ioā.
 Serap. in suo brenario in cap. de distillati-
 one vane z lapide inquit in quodā medica-
 mine vt istud z ibi habet caules nabati vel
 armenij. z sic est q̄ p caules nabati vel ar-
 menij. intelligēdū est de illis regionibus: s̄
 lumē malelucēs putat q̄ sint caules nō trā-
 plantati: qd nō est credendū. Scias p cer-
 to qd in tēpore antiquo pdicti caules nō re-
 periebant in nostris partib^o. s̄ moderni de-
 tulerūt ipsos ad nos. z sic hodie in partibus
 nostris reperitūtur. fortiores sunt in illa ma-
 teria q̄ nostri. z forma ipsius est q̄ habent
 stipitiē lōgū duozū brachioz. aliquādo aut
 minore fm diuersa loca in quibus nascunt
 in stipite ipsius nascitur quedā res ad simi-
 litudinem rape hortulane. nri seminat z re-
 colligūt. modus cōuertēdi ipas radices
 in cinere est. q̄ accipias radices ipsius z mū-
 da ipas a terra z sordib^o earum. deinde in-
 cidantur minutim. z ponantur in olla: cope-
 riatur olla copertoio pforato. ita vt fumus

possit exire. z ponat olla in furno panis cali-
 do. z dimittatur per diem. sero vero remoue-
 atur. z reperias q̄ dicte radices fiāt ad simi-
 litudine carbonū. post hoc predictos carbo-
 nes tere bene. z in alta olla parua repone et
 coperi ipsam totā. z iterū pone in furno z di-
 mitte tantuz q̄ predicti carbones in cinerē
 album efficiantur. z de illa cinere pone in
 predicto electuario.

Cineres leporis. s. leporis qui māducat
 feruntur in tractatu. iij. inqt. forma cōburen-
 di leporē pro illo qui habet lapides. s̄. er-
 go leporē z decolla. z pone in olla noua cum
 suo corio z alijs. z cōbure donec fiat cinis.
 deinde tere cinerē z vtere vbi oportet. Joā.
 anglic^o in ca. de lapide renū inquit. item la-
 pis vnus integer ponat in olla in furno ca-
 lido quousq̄ assef intātū q̄ possit pulueri-
 zari: z tūc de isto def. 3. i. zc.

Lapis spōgie adherens. nō omis q̄ in ca-
 uernis spōgie inuenit: sed pprie qui natu-
 raliter adherebat in saxo vuz viueret: z est
 asper z durus valde. Sera. ca. de spōgia in-
 quit. Et lapis inuētus in spongia habet vir-
 tutē que desiccāt: z cōtingit ex virtute eius
 qd frāgit lapidē generatū in vesica: sicut di-
 xerūt. Aui. de ipsa capit. facit. z dicit q̄ est
 lapis inuentus in corpore spongie.

Sanguinis hirci exiccati z etiā prepara-
 ti: vt ostendā. hirc^o vero fm Isidorū in ca.
 de pecorib^o z tumētis inquit. hirc^o lasciuuz
 animal est petulcū z feruēs semp ad cottū.
 cuius oculi in libidine in transuersum aspi-
 ciunt. vnde z nomē traxit. nā hirci sunt ocu-
 lorū anguli fm suetoniū: vt virgilius in bu-
 colicis: transuersa mentib^o hircis. cuius na-
 tura adeo calidissima ēvt adamantē lapidē
 que nec ignis nec ferri domare valet mate-
 ria solus hirc^o cruoz dissoluat. maiores hirci
 cūm dicuntur a fluuio cūmte in libia vbi
 grandes nascūtur. Quātū est magnifica
 virtus sanguinis hirci in predicta egrit-
 tudine: est tam magnificata z in tanta nobi-
 litate q̄ apud Aui. nominat manus dei pro-
 pter suā nobilitatē: z est medicamē thesau-
 rizatū de regimine ipsius potu causa prepa-
 randi ipsum sanguinē: z exiccādi. Ipse vero
 Aui. in predicto ca. docet. modū exiccandi
 ipsum: sed de modo cibandi non loquitur.
 Batnaldus devilla noua in libro secūdo in
 capitulo de vitio lapidis in renibus z vesi-
 ca clare loquit dicēs. Sanguis hirci nutr-
 ti per. xv. dies vel. xxx. ex frondib^o hedere
 vel saxifragie in diebus canticularib^o inter-
 fecti exiccāt z puluerizatus. postea iterum

Inquit. Sanguis hirci in dieb⁹ canticularibus interfecti prius per .xxx. dies cum frondibus hedere vel saxifragie nutriti. et sic faciunt quidam. alio modo ut reperit apud Gordonium dictum liliū medicine in cap. de dolore renum periodali. propter eorum oppilationē ubi ait. vsus tro. sanguinis hirci per se curat. recipe igitur hircū antiquū et nutriatur ordeo feniculo petroselino pimpinella saxifragia miltio solis berbena filipendula et similib⁹ diuretictis et post longū tempus huius acceptationis decolle et primus sanguis et tertius abijciatur. medius referuetur. et fiant trocisci. et desiccentur in umbra in loco sicco non vtilioso et vngatur cum balsamo. Jo. Arculus in ca. de lapide renū inquit. sanguis hirci preparat⁹ secundum artē est fortis. et modus preparationis est ut eligatur hircus quattuor annorum aut circa rubeus. et nutriatur per mensem ex herbis et gramminibus propriis in hoc cap. et sunt hęc betonica: petasitilo: capillus veneris: grana solis: saxifragia: scolopendria: hedera etiam valet petroselinū: apium: feniculus et similia in potu dabis vinū album bonū odoriferū clarum subtile: et post iugulet de mense augusti: et extrahatur sanguis: cuius primum abijciatur et postrem⁹. medius vero referuetur. et fiat eius preparatio bona. Nicolaus florentinus in li. quinto in cap. de cura lapidis per potionē inquit. hirc⁹ quidem melior est qui sumitur in hora in qua coloratur vva. s. de mense auguri. quia tunc sanguis est acutiore: quare ergo ollā lapideā: quia est melior: et hircus sit quatuor annorum. modū vero expectandi quare ab alijs.

Cinere corticū ouorum: de quibus oculus egresus est. hoc est quod filij sui nascuntur. mod⁹ conuertendi ipsos in cinerē est difficilis. oportet enim quod accipiantur cortex ouorum: a quo pulvis egresus fuerit et teratur bene. deinde ponatur in olla noua obturetur os eius: et ponatur in furno et dimittatur per diē unū si sint cinerate bene bonū est: sinantē ponatur iterū in furno et ibi dimittatur vsque quod sint bene incinerate: et quod fuerint ad suū terminū. quod color eorum sit albus extrahatur et vtere ut oportet.

Lapis iudate⁹ dicitur quod in terris iudeorum inuenitur. hinc in scdo casu. dicitur quod est lapis sicut nux parua ad longitudinē paucam declinatā primum figure amigdale aut dactili et c. o quantā virtus est in isto lapide protra lapidē renū extrahit enim ipsum.

Sūmi vero nucis secundum quosdam est fung⁹: quod reperit super arbores diuersas. huius color est

ad similitudinē spoglie: sed non recte sentiunt quod illa res vocatur narcotica nucis. gummi vero nucis secundum veritatem est gummi quod reperit super arbores ferentes nucas: sed in partibus nostris non reperiunt. ego autem vidi predictum gummi quod in colore est sicut color mirre grosse sed odorē non habet deferretur de apulia ad nos et in illis partibus inuenitur. hinc dicitur quod dosis istius electuarii sit vsque ad aur. iij. s. iij. et supra cum aqua tribulorum decoctorum. s. tribulorum marimorum quos ipse in scdo vocat hasell: et sunt qui nominant ipsos vulgo castaneolos lacus.

Electuariū de margaritis in .xxi. tertij. in c. de regimine vniuersali signatis. s. margaritarum non perforatarum: piperit. an. 3. i. zinziberis mastice ana. 3. iij. zedoarie: doronici. semis apij: taphe: cardomomi: nucis muscate: macis. cinamomi: ana. 3. ij. been albi et rubei pipis et macropiperis an. 3. iij. cinamomi. 3. v. zuci: cari fulumini quantum oia: et fiat electuarium cuius dosis sit coclearium unum.

Istius electuarii apud nos est in vsu. et vix mirabiliter ad ea quod dicitur hinc. s. in tractatu Nico. e. alta descriptio quod dicitur a duobus gummi margaritarum. s. perforatarum et non perforatarum. hinc in sua descriptione non habuit non perforatarum et sunt qui faciunt secundum descriptionē Nicolai: et sunt qui faciunt secundum descriptionē hinc. secundum voluntatem medicorum et ambe descriptores apud diuitem apothecarios reperiunt. Jo. Sera. in suo breuiario. in c. de mulieribus qualiter significet quod ipse sint pregnantes habet vnam aliam descriptionem: que quasi eadem est.

Margarita lapis est. hinc in c. de lap. p. c. l. s. c. adidus dicitur. Margarita prius c. adidaru gemmarum quia inde margarita autem vocata. quod in p. c. l. s. marinis hoc genus lapidum inuenitur. in est enim in carne cochlee calcul⁹ nat⁹ sicut in carne ostree p. c. l. s. s. margarita reperiuntur dicitur: vel sicut in cerebro piscis lapillus gignitur et meliores sunt candidi et albi.

Lapsia quam arabes corrupte dicunt tessifia. ut dictum fuit in confectione anacardina quod confert egritudinibus nervorum.

Cinamomum. i. cinamomi grossi. zalto nomine darfaui vocatur ut dictum est: tamen propter ignorantiam aliqui apothecarij aliquando ponunt in isto electuario loco cinamomi cinamini: sed non recte quia species cinamomi sunt multe vere patet et p. dia. et Sera. nam Serap. ait inuenitur alia species cinamomi que dicitur vassoth. et est cinamomum. et est grosse plante non habens fortem odorē. et est debilis virtutis etiam s. di. inquit cinamomum et cinamum nascitur in

ethiopia. et consideretur bene q̄ cinamum
z cinamomū idē sunt. Ra. etiā in. iij. Almā.
in fine capi. xvij. inq̄r. cinamum cinamomo
vicinū existit: h̄ eo sit debilit̄. ignorātia ve-
ro apothecariozū est q̄ in isto electuario in
gredit̄ cinamū z cinamomū: ex quo vident̄
diuersificari. verū p̄ primū intelligim̄ cina-
momū grossum: z p̄ sc̄dm cinamomū finum.

Zuccarū sulmenū. i. illi⁹ regionis: vt di-
cit gētilis. nos loco ei⁹ ponim⁹ zuccarū ta-
berzer. i. albū. Jo. Serap. loco ei⁹ h̄z mūdū.

Cōfectio de medullis in. xx. tertij. in capi. de
medicinis singularib⁹ ad coitū. ꝑ. amigda-
larū excoctatarū: fisticoz: nerigil excocti-
catorū cōtritorū: z amigdalarūz p̄nti: z gra-
nozū a' chulchil: z sunt granata siluestria: z
granorū azelem z granorū viridū. i. seminū
arboris botim: cur⁹ gūmi est terbēna par-
tes equales: neremisch: piperis lōgi: z m̄z-
beris: oīum ana partes. x. z plus parū. terā-
tur oīaz cōficiant̄ cū penidys de quo sumā-
tur omni die q̄tū est ouū vnū.

Ista cōfectio nō est in vsu: sed ideo eā de-
scripsi vt ostēderē q̄ cōfectio de medullis
apud Aui. est eadē cū electuario de nucle-
is fructuū apud Rasim vt dictū est: nec dif-
ferūt nisi q̄ Aui. loco auellanarum posuit
fisticos.

Nerigil. i. nux indica: vt dicit Aui. in ca-
de nuce indica: z sic esse credo. q̄ rasis loco.
eius habet nucez indicam.

Grana azelem. fm̄ ipsum in sc̄do dicit̄ pl̄
per nigrū: sed nō intelligim⁹ de vero pipere
nigro: sed de alia re simili de qua superius
ostensum fuit clare quid sit.

Neremisch. i. rosa asinorū siue peonia. Ra-
sis loco ei⁹ h̄z semē peonie q̄ idē est vide su-
pra. q̄ diffuse declaratum est.

Medicamen de marchisita in. iij. casū. in fen-
iij. in ca. de cura eruptionis exituraz. ꝑ. la-
pis marchasite. 3. xij. armoniaci. tantū dē fa-
rine fabarū. 3. vij. misceant̄ cū rasina hūida z
limā sup̄ cutem z ponat̄ sup̄ saniem donec
cadat p̄ se z oportet vt administretur statiz.

Istud electuariū reperit̄ aut̄ apud Franc.
de pedemontū i ca. de appropriat̄ aposte-
matū fm̄ diuersitatē mēbroz in q̄bus fiūt. h̄z
est ex auct. Aui. q̄ idē sunt. Lapis marcha-
sita apud Dia. vocat̄ pirrites ex que eramē
fit eligēd⁹ est colorē eramis h̄is. z ibi. Dia.
tradit modū cōburēdi ip̄m. Aui. ait. vocat̄
marchasita. z d̄ q̄ sunt pluriuz sp̄erum. alta
em̄ est aurea. z alia argentea. z alia erea fer-
rea. z sunt qui nomināt eam lapidē luminis
p̄pter iuuamentū q̄d vlul affert. p̄retes ꝑo

dicitur a pir quod est ignis: q̄ p̄cussus ferro
ignem emittit. Mesue de ipsa loquit̄ in cap.
de lapide stellato.

De tribus generibus cōfectionū fm̄ Am-
tonium guatnerium ꝑapientem.

Cōfectio mirrure cordialis in. c. vij.
De signis taz p̄nosticis q̄ demōstra-
tius febris pestilentialis z eius cura. ꝑ. cō-
serue rosarū buglosati boragisz violatū. añ.
3. 5. conserue. floz nenufar. 3. ij. man⁹ ꝑpi cū
perlis lib. 5. fragmentoz oīm ꝑciosozū. 3. ij.
margaritarū subtiliter tritaz. 3. 5. foltoz au-
ri nūero. xvj. fiat mixtura deaurata de qua
sepe comedit et de ea bibat cū aqua zucca-
ri si libuerit.

Hec cōfectio apud nos nō est in vsu fm̄
illam descriptionem. illa vero qua generalit̄
ter vtimur est magistralis z non est eadez ꝑ
p̄ nobilibus ista est nobilitoz illa sicut infra
apparet.

Conserua rosata: id est ex rosis z voca-
tur zuccarum rosatum. z fit ex tribus parti-
bus zuccari z vna rosarum.

Buglosatum siue diabuglosatum. id est
conserua que fit ex floribus lingue bouine:
et modus eius est sicut rosarum.

Boraginatū siue diaboroginatū. i. con-
serua que fit ex floribus Boraginis. Et mo-
dus ipsius fit sicut rosarum.

Violatum siue zuccaz violatuz: id est cō-
serua violarum quod ex floribus fit: z mod⁹
eius est sicut rosarum.

Conserua florum nenufaris. id est ex flo-
ribus nenufaris. z vocatur zuccarum nenu-
farinum: z modus ei⁹ est sicut rosaz.

Fragmentozum omnium ꝑciosozū fm̄
generalem regulam sciendum est q̄ per fra-
gmenta ꝑciososa intelliguntur quinqz
nera lapidū ꝑciosozum. z sunt ꝑꝑie illa q̄
mesue in electuario de gemmis nominat̄: et
sunt zaphiri. iacinti. sardinis granate ferru-
zege. i. smaragdi. et de omnibus istis ostē-
sum fuit supra.

Cōfectio manusꝑpi cum perlis in capitulo
quarto de cura quartane a melancolia san-
guinea prouementis. ꝑ. margaritarū splen-
didarum tritarū subtilissime. 3. 5. zuccari in
aqua rosata dissoluti lib. 5. z fiat decoctio i
plata z vsu reseruetur.

Hec descriptio istius cōfectionis que
vocat̄ manusꝑpi cum perlis est descriptio
pro nobilibus: q̄ cōsuetudo apothecarioz
est facere manusꝑpi sine perlis: sed loco
eius ponunt puluerem cordialem. aliquid
do fragmenta fm̄ necessitatē: z possunt fieri

cum aqua rosata: tunc vocantur manuscripti rosate. sicut etiam cum aqua violata: tunc vocantur manuscripti violate. sicut etiam cum aqua bulglosate: tunc vocantur manuscripti bulglosate. alij sicut cum aqua capillorum veneris sicut diuersas infirmitates: et eius forma est ad modum rotule. et id est satis notum.

Confectio diacoralis in cap. viij. de signis et curacausonidis. sicut coralloz rubeoz. 3. iij. zuccart. lib. 5. dissolue zuccarum in aqua rosa in aqua in infusione steterit. 3. i. sandalorum machazari. i. cilinri: et gr. iij. camphore et istorum forti facta expressione in illa aqua zucca et dissoluatur et fiat confectio in morfellis.

Hec confectio apud nos non est in usu. Nicolaus in suo antidotario describit troc. diacoralis qui ingrediuntur in triaca Gal. sicut non sunt idem: de quo infra.

Coralus rubeus nobilior est albo. et albus nigro. rubeus autem confert omnibus egritudinibus stomachi si suspensus super ipsum directus versus Gal. inquit. ego experitui ipsum suspensus in collo eius qui habebat dolorem stomachi: ita ut esset coralis super os stomachi et remotus fuit dolor. cum ergo acceperit ipsum redit sicut experitui lignum crucis in hystere epilepsia: et qui suspensus sit in collo suo in diebus sanitatis sue coralum rubeum secum erit a dolore stomachi et propter hoc mulieres appetunt eum in collis puerorum.

Busadum autem scripsit Stephanus pro bassed: quod est coralus.

De electuarijs et confectiombus sicut Jo. anglicus: qui alto nomine rosa anglica nominatur.

Electuarium de caulibus in ca. de cura lepre. sicut succi caulium lib. i. bulbarum et erpimast: croci. 3. iij. panis zuccart: et mellis ana. lib. 5. fiat electuarium cum leui decoctione.

Istud electuarium apud nos non est valde in usu: tamen reperitur apud aliquos apothecarios.

Caulis sicut Aui. altus est domesticus. et altus siluestris: et altus marinus: et alius caulis aque. Caulis vero apud Dia. vocatur brassica. versus macer. caulis romana grecorum brassica lingua: Agrestis apud quosdam putatur codium. sicut non est: canabis etiam est species caulis dicitur capucius: vel caulis capitatus: vel imperialis Petrus de crescentijs dicit quibus sunt de natura caulium: et hinc formazcaulium donec clausi fuerint. sicut postquam clausa sunt folia ipsorum sicut alba grossa sicut tunice cepa et cripta et c. Sera. in cap. de caule de canabis loquitur. Simon ianuelis dicit quod Aui. de canabis singularare facit capitum. quod non reperitur verum est quod aut. in cap. de caule: de canabis loquitur. Jo. arculanus. in capi. de epilepsia dicit.

canabit qui est caulis imperialis. sicut capucium carnebum scripsit Stephanus. pro cornu quod est caulis Confectio diagarici optimi in cap. de veruca in oculis et cura a nobis. sicut agarici boni albi leuis et pulueris subtilis. 3. 5. turbith 3. m. ziberis ana. 3. ij. nucis muscate: auellana. 3. iij. misce et cum zuccaro lib. 5. fiat confectio.

Hec confectio apud nos non est in usu. sed viri agarici est magnificata apud nostros auctores.

Agaricus sicut Mesue est ex medietate magni usummeti: cuius ortus est secus arbores magnas quibus iam accidit corrosio et putrefactio: et eius generatio est sicut generatio fungorum et propter id vocatur a multis fungus abietis. Gal. in libro ad partemianum inquit. agaricus ab arboribus excrescit prout tubera. id est fungus dicitur teratur apud lombardos.

Electuarium diacubebe in ca. de idropisi in cura generali. sicut sanda. oim. sicut albi ru. et ci. an. 3. ij. spo. rasu. eboris. an. 3. i. 5. ozimi. sicut gariofilati cubebarum an. 3. 5. vel 3. iij. si sit caliditas multa quattuor seminum frigidorum mundatorum ana. 3. ij. seminis endiuie portulace ana. 3. i. ligni aloes: nucis: muscate ana. 3. 5. zuccari lib. i. et dissoluantur cum decoctione endiuie: vel cum aqua endiuie et utuntur mane: et est experitum.

Istud electuarium in Pavia non est in usu: sed in Mediolano utuntur ipso: sed non faciunt ipsum sicut descriptione Joannis anglicus: sicut illa descriptio quae utuntur reperitur apud thesaurum pauperum sicut infra apparebit: tamen inter ipsas est parua differentia.

Cubebe siue cubebe: et non cubeze quae cubebe apud Aui. est malua vel species eius Serap. in ca. de cubebe ait. ego postquam aggregaui Dia. et Galienum super omnem herbam inuenit quod Galienus non memorauit mirtum agrestem. et Diasc. non memorauit cubebas: et vidi quod descriptio Dia. super mirtum agrestem et descriptio Gal. super cubebas idem sunt.

Cubebe Dia. mirta agraria et est mirtus siluestris siue mirtus alba ut dicunt medici et sicut Mattheum siluaticum est abrongi Stephanus vocat ipsum carpission.

Confectio alia diacubebe sicut thesaurum pauperum in cap. de hydropisi de frigida causa. sicut sandalorum ana. 3. i. spodi. rasure eboris ana. 3. i. cubebe. 3. iij. feminum comutum frigidorum an. 3. i. 5. seminis endiuie: et portulace ana. 3. i. zuccari lib. i. fiat cum decoctione endiuie: et fiat electuarius.

Ista descriptio thesauri est illa qua utuntur Mediolanenses. tamen ut dicitur est inter ipsas. est parua differentia. Hilbertus de an-

glla in capitulo. de cura specterum h3 vna3
altam descriptionē que valet ad ea ad q̄ dia
laca: sed nō est eadem.

Dianasturtium fm Joh. angl. in capitulo de
sterilitate. & consoldē maioris z minoris.
añ. W. j. corali albi z rubet: sandalozuz albo
rum z rub. añ. 3. i. rosarum. 3. iii. spodij gario
filozum margaritarū integrarum añ. 3. i. cha
rabe. 3. ii. seminis nasturtij agrestis. 3. 5. ra
dicum sanguinarie pimpinelle: paritarie añ
3. zuccari alexādrin lib. ij. fiat electuariū:
quia tamen illud foret magnum de consoli
da ponatur. 3. 5. z de alijs proportionaliter
diminuat. ita q̄ ad. 3. i. pulueris ponatur
lib. vnam zuccari vel melis z voco illō dia
nasturtium qd̄ valet in omni fluxu sanguis
menstruozum z emoroidarum z ventris et
est mihi valde spectale.

Istud antidotum apud nos nō est in vsu
fm autem compositorē valet mirabiliter
in illa materia.

Nasturtiū autē herba est satis nota maxi
me domesticum. h̄ic Johānes angl. seu
compositor: habet nasturtium agreste: quod
nasturtium domesticū nō est: immo fm quos
dam est nasturtium aquaticū: qd̄ alto nomi
ne senation vocatur: z hoc apud multos est
certum. vide autem de eo apud mattheū sil
uaticum in ca. de cardamo. id est nasturtio
vsuali: qui sic ait.

Cardamus agrestis quem multi senatio
vel crifum vocant: vel nasturtiū aquaticū
z c. h̄oc apud Aui. in. ii. cañ. vocatur pupi
lla oculi. z apud Dia. eius semē vocatur lepi
dum z herba apud eundē senation: etiā apd̄
Sera. setragi: z apud arabes dicit scesce
bram. z ab aliquibus d̄i saxabraz: de qua nū
q̄ inueni vllum habere certitudinē quid sit
scescebram. quidam credunt: sed non recte
q̄ esset esula qd̄ nō ē: quia Aui. i. tertio cañ.
in cap. de medicinis cordialibus: h3 in quo
dam antidoto scescebram: z semē eius ergo
esula ibi non cōuenit idem in. iiii. cañ. in fē.
ij. in. c. de cura ethice scescebram laudat et
fm quosdam medicorū est granatū siluestre
quod non credo: nec gentilis super illuz pas
sum cognouit certitudinem. Scias q̄ in
hoc sunt diuerse opinionēs. sed hic si deus
voluerit declarabo de ipso opinionē docto
rum multozum. Et primo dico q̄ postquam
ego vidi in practica domini Desue capitu
lo de cura manerz melancolte sanguine in
quodā antidoto quod incipit. filius zacha:

rie modus confectionis conferentis melan
colterz. z ibi habet ad litteram. scescebram.
id est ozimū maioris. Ozimum autem mai
apud Serapionem vocatur ozimum carne
num. et ab Auicē. in secundo canonis vo
catur ophalmaram. vt apud Mattheum sil
uaticum est senation. z qui mihi non credit
videat Desue in capitulo. allegato ait. q̄
scescebram est ozimum maius z ozimum ma
ius apud Serapionem est ozimum carne
num: z apud Mattheum siluaticū est sena
tion siue nasturtium aquaticum: z sic lege il
lud capitulum de ozimo carmenio apud Se
rapionem. z ca. de ophalmaram. apud Auicē.
cum capitulo de hozochalchai apud Mat
theum siluaticum z videbis q̄ idē sunt.

Notandū est q̄ hec herba plura noia ha
bet. nam senation est lepidū: setragi indū
hibederidos: agrica damū agreste: capsula
scripta cū c. nasturtium aquaticum ozimum
maius: ozimum carmenis: pupilla oculi: sces
cebram: eius radix medetur doloribus dē
tium. Etiam de ipso dictum fuit in electua
rio quod dicitur letificans almanforis z c.
hoc apud me fuit secretum.

Sanguinaria autem apud moder. est bur
sa pastoris que mirabiliter valet. contra flu
rū sanguinis. versū est q̄ inuenitur alta san
guinaria que vocatur corrigiola: seu virga
pastoris. sed hic Johā. anglicus p̄ sangui
nariā itelligit burfaz pastoris: z q̄ steruū
de apud eundē in libro primo in capt. de ac
cidentibus febris qui sic ait modo de empe
ricis videamus. vade ad locum vbi crescit
sanguinaria: id est bursa pastoris: z gentibus
flexis dicas ter pater noster z aue maria: et
istum versiculū. Te quesumus domine famu
lis tuis subueni quos precioso sanguine res
demisti: z sic dicendū collige vnam herbam
vel duas. Sz si multas colligas oportz ora
tiones iterare: z tunc suspende herbā circa
colium patientis a quo fluit sanguis vel cir
ca membrum a quo fluit: z ibi dimitte: z strē
get certissime: si vis ne homines cognoscāt
herbā tuā frica eam inter manū tuas: z post
suspende eam in aliquo panno. vel in sine
done. vel in aliquo tali. Item Nicola^o dicit
bursa pastoris id est sanguinaria vel cap
sella aut scindi vulua: sine dubio est cōfomū
q̄ bursa pastoris sit capsella: quia eius semē
men fert in capsellis: et propter id apud lom
bardos dicit herba gugarolla. ipsa est i vni
ac ciuitatibus inuenitur z comedit cum est

recens: sicut alia olera.

De quattuor generibus confectio[n]um
fm Petrum de tusignana super nono almā-
foris.

Confectio diarob cum reubarbaro in
tractatu scdo. in cap. fi. de solutiuis. &
turbith albi gūmofi caninofi. 3. i. 3. in ziberis
3. 5. reubarbari. 3. 1. spice. 3. 5. cinamomi: ga-
riofi. ana. 3. ij. galāge piperis lon. macis. añ.
3. i. diagredi. 3. ij. 5. zuccari albi. 3. xvi. cum
vino citonior: fiat pfectō. dosis a. 3. ij. ad. vi

Hec confectio diarob cum reubarbaro est
in vsu: & fit aliqñ. cū reubarbaro: aliqñ sine.
tñ cū reubarbaro est nobilitior. de hac reperit
untur varie descripiōes. ego meo tempore
vidi fieri diarob cū reubar. i. confectio[n]e de
lectabilem fm Bartho. monta. quā ipse vo-
cat pfectionē diaturbich. cum reubarbaro:
de quo infra.

Confectio diarob cū turbith ibidē. & turbith
albi gūmofi & cānulosi. 3. i. 3. in z. 3. 5. cinamo-
mi. gario. añ. 3. ij. galāge: piperis lon. macis
ana. 3. i. diagredi. 3. ij. 5. zuccari lib. i. fiat con-
fectio cum vino citoniorum & aqua cōi do-
sis vt precedēs.

Ego vidi multoties aliquos nō facientes
differentiā inter diarob cum turbith: & inter
diarob cū reubarbaro: s; errāt. nā aliō ē dia-
rob cū turbith: aliō ē diarob cū reubarbaro.

Hec confectio solutiua reperit etia apud
Joannē cōcorigiū in ca. d. paraleliz tectiga-
tione. tamē differt notabiliter ab ista. s; vna
descripiō q̄ inuenit apud leonardū de fda pa-
lea in. c. de cura scrophularū ē huic similis.

Confectio diarob cū agarico ibidē. & agari-
ci. 3. i. salis gēme. 3. ij. spice nardi. 3. iij. 5. ci-
namomi: gariofi. macis galāge. añ. 3. ij. dia-
gredi. 3. ij. polipodi. 3. i. 5. zuc. albi. lib. i. 5.
cū vino citonior: & aqua cōmuni fiat confe-
ctio. dosis vt precedentis.

Hec pfectio nō est in vsu. Leonar. de pre-
da palea in ca. de cura scrophular: h; etia 3
hanc descripiōem. Jo. cōcorigiū in ca.
de paraleliz & tectigatiōe h; vnam aliam de-
scripiōē. s; nō est eadem.

Confectio diarob cū sene in ca. de paralisi tre-
more tortura et spasmo de repletionē. & se-
ne munde. 3. i. cinamomi: gariofi. macis ma-
fisticis. añ. 3. 5. diagredi. 3. 5. & cū zuccaro fi-
at confectio cum vino granatorū. dosis ei⁹
ab. 3. 5. ad. 5. vij.

Hec confectio non est in vsu.

Sene vero q̄ de arabia deferitur magis

laudatur q̄ illud de mecha. Miror q̄ Aul.
in. ii. casū. vbi de simplicibus tractat q̄ de se-
ne nō fecerit capitulum. cū ipse in multis lo-
cis eo vratur. Mesne laudat folliculos sene:
& dicit q̄ est melior ps ipsius plante.

De confectio[n]ibus ac electuarijs. super
antidotarium Bartho. montagnana.

Confectio de fisticis. & fisticoz mū-
datorum & tritorum. 3. iij. zucc. albi
lib. j. incorporent simul in mortario cum aq̄
rosata quantū sufficit. & coquantur sup ignē
& fiat confectio cū speciebus triasandalozū
aliqñ. & aliqñ cū cinamomo ponēdo de quo
libet istoz. 3. j. 5. p tota ista recepta. potest
etiā fieri solutiua vt scis. valet. i. in cōfortā-
do epar frigidū qñ fit cū cinamomo. & epar
calidū quādo fit cum spēbus triasandalozū
& ipsius opilatōes semper aperit.

Hec confectio apud nos nō est in vsu: s;
credo q̄ in partibus venetiārum vratur illa.

Fistici fm dia. sunt pistachie que in siriā
nascuntur similia strobilibus. i. pineis. Basia
autē in lib. afforsinorum in ca. de fructibus
ait. & cōedere cinamomū cū oleo alsalforat:
illud remouet. alsforat. i. fisticus est arbor: ci-
presso similis.

Pistachie scdm Nicolau[m] sunt fructus
qui veniunt de damasco qui satis sunt noti.
Plinius pistachia eisdem vsus & effectus
habent quos pine. i. nuclei preterq̄ ad ser-
pentum icr⁹ siue edantur siue bibantur.

Triasandali dicuntur tribus generibus
sandalozum que ibi intrant. descriptio ipso-
rum est posita supra et est ex auctoritate Ni-
colai florentini.

Confectio diamusci mīcalis. & spērum dia-
musci dulcis. 3. j. diambre. 3. ii. lingue auis:
id est seminis fraxini: rasure eboris nepite:
añ. 3. 5. zuccari albi. 3. v fiat confectio solida
cū aqua matricarie in rotulis.

Hec pfectio diamusci mīcalis apud nos
nō ē in vsu. illa verodescripiō ā nos vtimur
est diui Mesue qui docet facere diamuscū
dulce & amarum: sicut ostensum fuit. spectet
vero diamusci dulcis: que ibi ingrediuntur
sunt species diamu: ci Mesue. & similis spe-
cies diambre.

Nepita est herba dicta neuida: siue gata-
ria: & fm macrum est calamentū.

Matricaria est apud Aul. in. ii. casū. voca-
ta vehuen. & est species arthemisie: & est illa
que a lōbardis crispula vocat Sapiētes di-
xerūt q̄ ista descripiō diamusci dicitur ma-

tricalis ppter aquā matricarie q̄ ingreditur
 Bartholomeus inquit: qđ pdicta confectio
 debet fieri in rotulis sicut sunt manus xpi.
Confectio p vermibus cōmunit aploz. ꝑ. se
 minis alexandri. 3. ij. cornu cerui vsti: coz
 ticum granatoz añ. 3. j. diptami: gartofloz
 reubarbari. ana. 3. 5. centonici. 3. i. 5. cinamo
 mi. 3. iij. croci. 3. 5. zuccari. lib. 1. 5. fiat confe
 ctio solida cū aqua absinthij vel graminis.
Hec cōfectio apud nos nō est in usu: s̄ va
 let mirabiliter p vermibus. simplicita q̄ sunt
 declarāda declarabo. ipe Bartholome⁹ h̄z
 vnā aliā descriptionē: s̄ ista est nobilior illa
Alexandri apud modernos est semē ma
 cedonicum: et non est semē sc̄m̄ ut quidā di
 cunt: qđ in ista cōfectioe possum⁹ videre: qz
 hic Bartholome⁹ ambo in ista pfectioe pōit
 32. **C**entonicū siue sandonicū idem est: et est
 spēs absinthij. sicut p̄ apud Serap. in capt.
 de absinthio. Preterea ipe Sera. in capt. de
 sceha inquit sceha. i. sandonicū in cap. de
 absinthio. et d̄ ex auctoritate Dias. sandoni
 cum est planta et est absinthiū maritimum: sic
 mea opinio est qđ sceha siue sandonicum sit
 absinthiū maritū quod alio noie herba ma
 rina appellat⁹ et sic reperitur apud Michaele
 fauonarolā in cap. de vermibus qui inquit.
 Quidā dant semen sanctū siue semencinam
 qđ idē est. Jo. mattheus gradi in ca. de ver
 mibus qui in ventre nascūtur dicit seminis
 sancti vel herbe ianuine vel soch qđ idē est
 sed vult dicere sceha. Infra h̄z quoddā em
 plastrū: et dicit semis alexandri qđ cōter
 appellant herbā ianuina: sed falsum est. naz
 semen alexandri nō est herba ianuina. p
 hoc vidē qđ in ista confectioe ingrediūtur
 semē alexandri. i. macedonicū: et centoni
 cū. i. semē sanctū. qđ nō fit in his q̄ idēz sunt
 tu vero vide qđ semē sanctū est verū sando
 nicū siue sceha siue sementina siue granella
 et hec est approbata qđ mirabiliter valet ad in
 terficiēdū vermes: deserit de ianua ad nos.
Confectio diaturbit cū reubarbaro. ꝑ. sanda
 lozū alboz et rubeozū: violaz zinziberts. añ
 3. i. 5. anisi: cinamomi: croci: masticis añ. 3. 5.
 turbiti: hermodactilozū. añ. 3. i. reubarbari
 electi. 3. x. diagredi. 3. iij. zuccari albi. lib.
 ij. fiat confectio solida.
Hec est cōfectio diaturbiti cū reubarba
 ro: et sunt ex hoib⁹ qui vocāt ip̄az diatob cū
 reubarbaro: alij pfectionē delectabile: vt di
 ctū est supra: et sunt ex hoibus q̄ faciūt ip̄az
 cū reubarbaro: et qñs siue reubarbaro p̄z di
 uersitates descriptioū q̄ reperunt.
Electuariū de ouis. ꝑ. albumis ouoz lib. ij.

mellis cocti dissumati lib. i. misceant simul
 et diu agitētur cū spatula agitādo vsquequo
 inspissent: deinde addant he spēs. ꝑ. zedo
 rie. 3. 5. cinamomi. gartof. spice liq̄rtie. 3. ij.
 piperis: galāge: rosarū sandalozū rubeozū:
 ana. 3. i. misce et fiat electuarium.

Istud electuarium nō est in usu apud nos.
Oua fm̄ Aui. melioza sunt oua gallinarū
 recētū. et meli⁹ qđ ē in eis est vitellus. et me
 llus. eozū artificiū est vt nō cū alio ḡlent
 post aut oua gallinarū sunt oua auiū q̄ cur
 su eius procedūt sicut antederā: et adozā
 alcubugi. i. pdicti: et ateenugi. oua fo anaz
 et similiū sunt mali humoris. Sera. dicit ex
 auctoritate Gal. illa q̄ eligunt⁹ sunt oua gal
 linarū. nō ergo oz̄ narrem⁹ naturā altozū.
 fiat pfectio solida cū aqua matricarie in ro
 tulis ouozū. qz natura eoz̄ est eadē natura
 istoꝝ et c. Basis aut̄ in tertio almāsoꝝ. in c.
 de alijs ouis ait. oua plus offibus cōueniē
 tia galine sunt et pdictis et c.

Electuarium de lepore combusto. ꝑ. lapidē
 tudaici et spongie añ. 3. j. pulueris leporis cō
 busti fm̄ artē. 3. ii. spēs electuarij litontripō
 descriptioe Nicolai. 3. ii. zuccari. sc̄de deco
 ctione. 3. iij. cum aqua farisfragie fiat cōfe
 ctio in rotulis. i. in forma manus xpi.

Istud electuariū nō est in usu.

De lepore Aui. in. ij. casū. duo capla faci
 vnū de lepore siluestri: alud de lepore ma
 rino: quē qđā existimāt esse cuniculū quē di
 cit Aui. esse animal ostracum. lutosum. de
 clinās ad rubedinē aliquātulum inter par
 tes cutis sunt quedam similia folijs aluſiē
 i. herbe chali. illum vero quē hic intelligi
 mus est ille qui omnibus est not⁹. de modo
 comburendi vide supra in electuario de ci
 neribus.

Litontripon: id est cōterens et frangens
 lapidem. interpretatur descriptio ipsius po
 sita fuit supra ex intēctioe Nico.

Electuariū de sebestē. ꝑ. sebestē recentis. 3.
 v. infundantur in li. j. aque violarū et bulli
 antoem̄de colētur et predictē colature ad
 datur aqua yris: id est yreos et angurie ana
 3. vi. tamarindozū primozū siccozū cōtu
 forū. añ. 3. v. violarū seminum cōmuniū
 frigidozū añ. 3. j. succi mercurialis. 3. iij. co
 quantur simul vsqz ad consumptionē medie
 tatis: et fortiter exprimentur et colentur et co
 lature addātur peindioꝝ. 3. viij. diaprū
 nis non solutiū li. vna et media: pul. diagre
 di. 3. iij. misce et fiat electuariū.

Istud electuariū apud nos nō est in usu
 sed in mediolanovtū ipso. Scias qđ egovi

di predictū ele ctuariū scriptū: sep nō apud auctore auctoricū: z ibi ingredi quedā herba que nominat chachile: quā bartholomeus in sua descriptione nō habet: tamen si esset aliquis qui vellet eā ponere declarabo qd sit chachile. est quedā herba que reperitur in partibus rome in loco qui dicitur comētū: folia habet similia vmblico veneris: z hec a modernis soldanella vocat. z est alia species achachile habēs folia similia vermiculari: z nascitur in sterquilinis locis: ista vero non est ita nota vt altera.

¶ Sebestē. i. mamilla canis. Sera. capti. de sebesten uarrat arborē ipsorum z de fructu ipsius dicens qd mochatica est rech in arabia. z est arbutū altū super terrā habēscorticem cuius color vergit ad albedinē: z fructus ipsius est sicut granū oliue. iste fructus colligit z excicatur donec corruget. z est illud quo vtuntur in medicina.

¶ Aqua violarū intelligitur esse illa que fit ex floribus violarū p sublimationē in alēbico.

¶ Anguria est melon magnus viridis qui apud Auic. in secūdo cañ. vocat batega. in tempore antiquo in partibus nostris nō reperiebant: sed hodie deferunt ex venetijs.

¶ Mercurialis ē herba satis nota. hec apud Dia. vocat linozotis. Salten. etiā in septimo simpliciū dicit linozotis. i. mercurialis. **¶** linozotis siue paterni? a mercurio inuentus est. ideo apud grecos erimporona dicit. nā multi ex nostris vocat mercuriale.

¶ Diaprunus vel diamasceon a prunis damascenis dicit. descriptio ipsius est posita superius auctoritate Nicolai. z ibi videbis qd fit sine diagredior cū diagre. illud vero qd fit sine diagredio appellat non solum: quando fit cum diagredio appellatur solum.

¶ Electuariū de polipodio ad melācoliam. **¶** anisi: liquiritie: dauci: semis leuistici: amesos: florum eupatorij. ana. ʒ. i. ʒ. acori. ʒ. ʒ. zinziberis: cinamomi: croci: ana. ʒ. ii. seminis anethi: petroseli. apij. ana. ʒ. i. hermodactili: ʒ. i. ʒ. turbitij. ʒ. vi. diagredij. ʒ. iiii. polipodij quercini. ʒ. ix. thimi: epithimi. ana. ʒ. v. lapidis lazuli: hematitis preparatorij. ana. ʒ. vi. penidiorij. ʒ. iiii. zuccari. lib. iiii. coquantur zuccarum z penidij cum aqua sublimationis ireos vsq; ad decoctionem zuccari: z fiat confectio solida. poteris etiam facere in forma liquida ad modū electuarij: deinde zuccaro liquefacto addantur pulueris.

¶ Istud electuariū non est in vsu.

¶ Polipodium autē dictum est a similitu-

dine flagellorum polipodij piscis in eminentijs que sunt in ipsis flagellis seu pedibus: sed pedes dici possunt. nam radicibus polipodij sunt similes eminentie. vnde polipodij quasi polipes. **¶** Diaf. dicit qd polipodij nascitur in parietibus humectis: z in ripis: z circa radices arborum vetustarum z in quercubus: z propter id dicitur polipodij quercinū. hoc quidam herbarici liquiritiā siluestrem vocant.

¶ Hematites. s. lapis qd dicitur ematites: siue sanguinarius hoc lapide pictores vtuntur.

¶ De confectionibus ac electuarijs fm Nicolaum florentinum.

¶ Confectio diacartami in sermōe sedo in cap. de cura emittitei. valet in euacuatione colere z flegmatis. **¶** ʒ. i. specterum diagraganti frigidij. ʒ. i. carnium citontorij. ʒ. ii. ʒ. zinziberis albi. ʒ. i. medulle cartami. ʒ. ʒ. ʒ. turbitij electi. ʒ. ii. ʒ. diagredij. ʒ. v. manne granate: mellis rosati ad solē purificati añ. ʒ. iiij. zuccari albi. ʒ. xv. fiat confectio in bolis: quorum vnusquisq; sit. ʒ. iiii.

¶ Hec confectio apud nos non est in vsu: Petr. argillata in ca. de podragra siue gutta habet vnā aliā descriptionem que eadez est Lumen malelucēs describens hanc confectionem dixit eam esse magistralem cum non sit: vt eius descriptionem sibi vendicaret: z quidem indigne.

¶ Cartamus est crocus hortulanus: cuius flore tingit fericum eius semen inter laxatiua ponitur hoc gincus vocat grecus. **¶** Dia. vero cnicum. **¶** Auer. in quinto col. dicit elcratis alcartamū. id est semen papaga. ego credo qd vult dicere: quia illud animal quod vocat papaga comedit ipsum libenter. **¶** De sue de ipso loquitur dicens. melius est illud quod est album z planum z grossum z plenum cuius medulla est vinctuosa pinguis zc.

¶ Electuariū sublime conseruans sanitatem oculorum: z confortans spiritum visibilem in claritate sua in libro te: ʒ. i. in cap. de custodia sanitatis oculorum: z de iuuantibus z nocentibus oculis. **¶** ʒ. herbe adhil. ʒ. ii. seminis fenculi. ʒ. ʒ. macis: cubebe: cinamomi: piperis longi: gariofilorum ana. ʒ. i. pmentur z cribellentur: z accipe mellis dispumati lib. i. succi: fenculi cocti z dispumati. ʒ. i. succi celidonie similiter cocti. ʒ. ʒ. coquantur succi cum melle quousq; mel habeat spissitudinē: z conficiantur cum eo species z reseruetur in vase vitreato.

¶ Istud electuariū nō est in vsu: sed **¶** Alcolaus ipsum laudat mirabiliter.

Herba adhil fm Nicolaum in libro 7 ca. pi. predictis est herba de qua quidam dicunt q̄ est herba quam comedut aquile z confr̄ cant oculos suos: z d̄ q̄ est eufragia. postea iterum ait. verū alij dicunt q̄ est quedā species herbe albe: cuius folia quādo rumpūt in loco rapture faciunt fila quasi ad modū bombactis: z est amari saporis. ab Alui. vocata bōbacum. a quibusdā cassilago. a quibusdā dicitur herbaverula z postea dicit. verula est autē zc. neq̄ per id Nicolaus cognouit quid esset herba adhil. ipse dicit q̄ ab Aluic. vocata est bombacū: de quo non reperitur vlluz fecisse capitulū in sc̄do casū. vbi de simplicib⁹ tractat: z dicit q̄ a quibusdā cassilago dicit: qd̄ nō credo: quia cassilago est iusquamus: sed sit quomodocunq̄ prima expositio est melior: hoc est q̄ herba adhil est eufragia. quia in hoc multum valet. Præterea Martheus filius. in ca. de eufragia inquit sic. eufragia latine arabice herba adhil. Mesue in capt. de egritudinibus oculorum laudat ipsam. sed cōtradicit Jo. cōcoregius in ca. de debilitate visus: qui inquit. herba adhil. i. iua muscata: s̄ fm aliq̄s eufragia: q̄ nō credit. sed mea opinio est q̄ adhil sit eufragia.

Celidonia fm Psido. ideo dicitur vel q̄ aduentu hirūdinum videtur erumpere: vel q̄ pullis hirūdinum si oculi auferantur matres eorum illis ex hac herba mederi dicuntur. liber qui dicit bulcafitz in tractatu sc̄do in capt. de modo colligendi lac celidonte: z extrahendi succum eius inquit. principius ortus celidome est quando hirundines incipiunt apparere: z quādo desinunt apparere desiccatur z nō apparet: z propter hoc appellatur herba hirundinuz zc.

Diaburum expertum in lib. iij. in capt. de russi. s̄. mellis dispumati: z butiri añ. 3. iij. cimini: anisi ana. 3. 5. liquiritie. 3. i. confice i forma loch.

Istud electuarium nō est in vsu. z sicut reperi apud Sabañuz in capt. de russi. est ex auctoritate ipsius.

De butiro Aluicē. in sc̄do cano. duo capt. facit: vnum de butiro simpliciter: aliud de butiro non recenti. Serap. de butiro lacte z caseo i vno capitulo loquitur. z sic inquit libē. i. lac. lubō. i. caseus: zebd. i. butrum. ferum. i. mantega. Papias dicit butrum pinguedo que ex lacte colligitur. est tamē pinguis z solidius oleum ex butiro fit.

Diapigamum in libro quinto in capitulo de inflatione z tensione stomachi. s̄. nitri piper-

ris. cimini infusi i aceto z postea torrefacti ana. 3. iij. foliorum ruthe siccorum ad pondus omnium. Confice cum melle z fiat.

Herba cōfectio apud nos est multū in vsu: sed non sub hnc nomine diapigamuz. immo sub nomine diaspoliticon: qd̄ idem est. Pape Nicolaus in eodem libro inquit. diapigamum. idest electuarium de ruthe. postea in capitulo de debilitate digestiōis ponit electuarium de ruthe qd̄ idem est cum diapigamuz. z sic dico q̄ electuarium de ruthe fm Nicolaum diapigamum z diaspolitico idē sunt. de quo infra in diaspoliticon. Dias. in capitulo de ruthe ponit descriptionē diapigami que cadē est. Macer in cap. de ruthe describit diapigamū in versiculis icipiēdo Ex hac antidoti nō paucis vtile causis. Cōficatur medici dicunt diapigamū illud. Paganon in greca n̄sa quia ruthe vocatur. Illius antidoti cōfectio talis habet. Pōdere iunge parti nitri piper atq̄ cimini. De trib⁹ his tantū de ruthe ponito quantū. Sed pius ex acri vno macerare ciminū Conuenit et ferro post assari calefacto oia deinde simul bene trita ex melle ligabis zc.

Nitrum. idest affronitū in ista cōfectiōe laudatur salnitri quo vtuntur bombardarij quia est fortius q̄ sal panis.

Electuarium de ficibus in eodē libro in ca. de cura colice ex fece z est vtile semibus. s̄ croci hortensis. zinziberis albi mundi. añ. 3. ij. terantur z cribellent. ficuū albarum pinguiū numero. xxx. terantur i vno mortario ligneo in modū q̄ non appareant grana z si non possunt teri bene ferueant modicū z ponatur cū eis de baurach. i. affronitro z fece argēt. añ. 3. 5. z pistentur oia simul z incorporentur cū melle dispumato in quo misceatur de aqua in qua decocte fuerint z fiat.

Istud electuarium non est in vsu. sed fm intentionem Nicolai est vtile semibus.

Crocus hortensis est crocus africanus siue hortulanus cuius semē gincus seu cartamus dicitur.

Ficus. idest cartag Psido. inquit ficus a fecunditate vocatur est enim arboribus ceteris fecundior: nam terq̄ quaterq̄ per singulos annos generat fructum. atq̄ altero maturescente. alter aboritur. hinc z caricea copla nominata zc. est alia ficus dicta pharaonis siue ficus fatua siue sicorumuz: est nomen cōpositū a ficos grece z quod est ficus z mozo latine zc. Inde sicophāta. idest comesor: ficuū vt apud terentium.

Sex argenti fm Nicolai est scozia argen-

tl. ego puto q̄ sit merdasengi quod alto noīe litargirium appellatur.

Electuariū de cicadis in eodē lib. in c. de cura lapidis. & cicadarū abiectis capitibus alis: & pedib⁹: granorū solis: seīs saxifragie. añ. ʒ. i. piperis galange: cinamomi añ. ʒ. ij. li gni aloes. ʒ. ʒ. mellis quod sufficit.

Istud electuariū nō est in vsu. **I**sidorus in cap. de minutis volatilibus inquit. Cicade ex cuculorū nascūtur spūto. he in italia apud reginos multe sunt. nec vsq̄ alibi. **D**icitur medicie ait. cicade sunt vermes ad similitudinem locuste: & habitāt in locis calidis quidam vō sapientes dixerūt q̄ cicada est aīal parūū vergens ad ingredimē q̄ in capite ipsius h̄ duo cornua minuta: & in tpe estatis minoris caliditatis apparet: & volat sup̄ cacumina domorū vel aliarū rerū: & ibi stat et garrit q̄ usq̄ solamittat suā caliditatē: & predictū aīal a mltis vulgari noīe sic ē vocatū.

Grana solis. i. multū solis siue lithospermon Serap. in c. de milto solis inquit ex auctoritate. **S**al. in trāslatione batarte līfacos: q̄ ē semen qd̄ assimilaf lapidē: & est chulb. i. milū unū solis: & semen herbe q̄ dicitur stoncos: q̄ si bitur frangit lapidē & puocat vīnā. **S**erap. iterū ait ex auctoritate abē mesuai calbasari: q̄ achulb deserf ab idia: & assimilaf semini lini nisi q̄ est mai⁹: miror tñ q̄ Ser. dicat q̄ milū solis h̄z semē simile semini lini: & tñ illud quo nos vtimur nō assimilaf semini lini. hec herba in nīs hortis nascit & abūdā plurimū: q̄ suis dicit Sera. q̄ deserf ab india.

Medicamen de sifileos in lib. vi. in c. de sterilitate. & sifileos. limature eboris: radicū: & granorū pconite: darisifahā añ. ʒ. ʒ. cinamōi: ciperi. calami. aromatici: squināti artemisie añ. ʒ. i. nardi. s. spice gariof. folij. mastictis olībant añ. ʒ. ʒ. ambre purissime. ʒ. ij. mellis q̄sum sufficit.

Istud medicamē de sifileos. i. sileris mōtam non est in vsu.

Darisifahā est cortex radicū huzie. siue cortex radicū mali granati agrestis apud Diasco. vocatur asphaltum. de quo dictum fuit in electuario de vino.

Artemisia. i. mater herbarum.

Mastix est gummi lentisci vel species ei⁹ Diasco. in cap. de thure ait. thus lachrimū est arboris que grece libanus dicitur.

Electuarium de iua in libro septimo in cap. de preseruatione a doloribus iuncturarum & iue recentis subtilissime incise. & conficiatur cum melle & fiat fm̄ artē.

Istud electuariū apud nos est in vsu. ap

se em̄ **N**icolaus non ponit dosim tue: sed p̄ portio mellis ad tuaz apothecarijs est nota

Iua fm̄ Simonē tanuensem est iua. vt dicit supra in camepiteos. ipse vero in capitulo de camepiteos ait. q̄si in fine. vide q̄ nulla istarum specierū sit illa qua moderni vtuntur pro camedreos Arbitratus fui q̄ prima istarum sit planta illa. quam tuam moderni vocant propter similitudinem huius descriptionis cum ea. & propter experientiam que inuenitur in ipsa in sciatica qua ipsa laudatur. postea vero intellexi q̄ apd̄ grecos siculos maxime ipsam tuam camepiteos vocāt & sic ex meo iudicio credo q̄ vera tua sit camepiteos. & qui non credit cōsideret formā camepiteos q̄ apud Diascondem vocatur camepitis. & ponit species tres. quarū vna est spanfa super terram. & giberosa habens folia. añ. ʒ. i. mīoz. i. semper viue minorū siue p̄mulari similia: sed tenera & pinguiora & aspera & spissa circa virgas odorem redolentia pini ramulos mittit oblongos & curuos in similitudine ancuse: id est lactuce asini & frondiculum tenuem: vel semen cum tenui coma flores minutos & mellinos p̄fert: & semen nigrum. odorem picturū. id est rasine pini. vide ergo illā tuam qua vtimur & aggrega ipsam cum illo capitulo de camepiteos & videbis q̄ in odore in oibus iua est camepiteos: & oēs spēs habēt odore pini: sed nobilitor est que magis odore pini refert. aliud vero camepiteos quo vtuntur moderni: nō habet formam camepiteos: vt describūt nostri auctores sicut est notum eruditissimis apothecarijs. **M**esue in capitulo de egritudine bus laudat ipsam sub noīe ziziniā & est iua.

Electuariū de anagallico siluestri in lib. vii. in ca. de cura eminetie vmbilici. & est multū vtile. & radicū eius bene decoctarum in vino austero: & postea optime cōtritarum. & mellis dispumati añ. lib. ij. & coquantur lento igne vsq̄ ad perfectionem: & tunc supponatur puluis qui sic fit sanguinis draconis ʒ. ʒ. mastictis. & pilorū lapidis incisorū añ. ʒ. ij. gummi arabici. ʒ. ij. lapidis ematicis. ʒ. i. nucis ciperi. ʒ. ii. gariofilorum: macis cinamomi: nucis mscate añ. ʒ. iiii. piperis ʒ. iiberis: croci añ. ʒ. i. & bene incorporentur & fiat electuarium.

Istud electuariū nō est in vsu: s̄ fm̄ intentionem **N**ico. est vtile.

Anagali fm̄ **D**ia. sunt due spēs: vna est q̄ florem tacitū p̄fert. s̄ apud Sera. h̄z florem celestē. altera est cuius flos dactili colorem habet: s̄ apud Serap. h̄z florem rubeū

et est plantula habes folia subtilia parua: et ramos quadrangulatos. et ambe habent semen rotundū simile semini coriandri apud nos in pratis ac vijs reperitur. Quidam ex posuerunt qd esset cicozea: qd non est. alij qd sit matorana: quod nō est: alij auricula muris dicunt qd nō est. Aui. in. ii. cañ. capitulū vnū facit de auricula muris. aliud de anagalo: in capitulo de anagalo inquit est duobus modis. vn^o ooz est cuius flos est citrinus et alius cuius flos est celestis hic textus Aui. videtur corrupt⁹ dū nō dicit qd prima spectes anagali hz florez rubeum: vt dicit serap. Galienus in sexto simpliciuz inqt. anagalus. i. morsus galine. et dicitur qd vna habet florem celestis coloris et alta rubet. et sic est fm veritatē et est quam nostro idiomate morgelnam: aut morsum galline vocamus aliquādo ipiam Watt. siluaticus dicit morsus galline vocatur a quibusdam anagalus qui ipia vocatur quidam morgelna vocant et. Nicolaus dicit electuarium de anagali co siluestri. i. de illo qui flozē rubeū gerit et. Confectio boli armeni in libro quarto in capitulo de preuisione cautelis: et custodia a venenis et eorum nocuentis in general. Be. boli armeni: terre sigillate añ. 3. j. granorū tuniperi. 3. 5. Conficiantur cum melle. dosis est. 3. ii. cum vino.

Hec infectio apud nos nō est in vsu: bolus armenus est quedam vena terre que reperitur precipue in armenta et eligendum ē furubem: apud Aui. vocat lutū armenū.

Electuarium de moris scdm michaelem sauonarolā in capitulo de dissenteria intestinali. Be. carniū mori immaturi. 3. iiii. zuc-carū lib. vnā coque cū facilitate deinde pisce scriptica calida aut frigidavt exigit dispositio: et fiat electuariū quod apud nos in vsu non est.

Confectio chifodea fm Galienum in tractatu octauo in meumtr in capitulo de cura passionum epatis. Be. carniū passularum. 3. xxv croci. 3. i. calami aromatici. 3. ii. bdelij iudatci. 3. ii. 5. cinamomi. 3. j. cassie. f. lignee 3. 5. spice scilicet nardi. 3. iii. squinati. 3. ii. 5. mirre. 3. iiii. et in alio. 3. iii. terbentine. 3. iiii. limature aspaltri. 3. ii. mellis. 3. xvj. vini qd sufficit et.

Istud electuarium apud nos est in vsu: sed non vtimur sub nomine chifodea: immo vtimur sub nomine electuarij de vino. ipse Galienus describit ibi duas descriptiones: quarum prima est nobilior: et dicit qd chifodea nominatur: et enim in odore et in gustu similis est vocato ab egyptijs chifi qui pri-

mo composuerunt hoc et vtuntur eo. Idē in partibus nostris facim⁹: et sic postq̄ ego ag gregauit istud electuarium de chifodea apud Galienum cum vno electuario qd habetur ab Aui. in tertio quem nos facimus sub nomine electuarij de passulis seu de vino. vtdi qd idem sunt et sic vt melius et aptius rem dinoscas lege illam descriptionem quaz superius posui sub nomine electuarij de passulis cum ista et videbis qd eadem est. Franciscus de pedemotium: in capitulo de debilitate epatis hz eandē. Michael sauonarola in ca. de debilitate epatis hz eandē.

Limatura aspaltri seu aspalet. id ē rasura aspalcos. et hec est arbor sicut narrat Dia. q̄ nascitur in asia: et rhodo: cuius spectes duplex est. Est enim vna spinosa fructicē et tirsusum grauem habes et depositum cuius cortice purpureo vel rubro: et depresso odoris summi et amari. altera est alba: lignosa et imbecillis et. quid autem sit fere ab oibus ignoratur. fm aliquorum modernorum medicorum opinione tenetur qd sit aspaltrum. i. bitumen iudaticū: s3 nō recte. nā si Galie. habz aspaltri fuit errore scriptoris: qz d3 dicere limature aspalet. et est quedā arbor que apud Se. et Aui. vocat darsisabā sic est fm veritatē. nā ibidē aui. loco et⁹ hz darsisabā. qd idē est. Michael sauonarola loco aspalet hz radicē pte. inderibi ait: loco et⁹ pot poni xilocaracta. vt vult Simon ianuenis. verū aui. loco eius ponit fruct⁹ altembuch. i. xilocaracta. et hoc aduenit quia ipse ignorauit qd esset. verum loco eius xilocaracta potest poni: ramen idem nō est. sed Sera. vere agnouit ipsum dicens qd est arbor granati siluestris: et sic est fm veritatē. nā si legis capitulum de aspalcos apud Dia. cū ca. de arborē granati siluestris: seu darsisabā videbis qd idem est. Preterea Johānes arculanus in capitulo de debilitate epatis inquit: darsisabā: id est arbor granati siluestris. fm vno modernorum sententia: granati siluestris due sunt species: quarum vnum est darsisabā: seu arbor dicta amiberberis: cuius fructus dicitur abel: et de hoc a multis licium efficitur. vnde rasis in linonimis suis dicit licium loch. de aqua in aqua cortices berberis coquantur: et sic approbatū fuit qd arbor berberis in debilitate epatis: ac in fluxu epatico multum valet. Aliud est xilocaracta: siue si liqua: siue charubie que sunt idē: et sic a modernis vnū pro alto ponitur: sed debent ponere corticem buzie: id est corticem radice ma li granati seu berberis. et est arbor dicta

apud herbatlicos crispius. hec duo apud sapientes sunt ex secretis aliorum.

Cimū satis notus est. Sera. de ipso loquitur in capitulo de vite et eius species: et quod ex eis sunt. Plido. ait vinum dictum est: eo quod eius potus venas sanguine cito repleat: hoc alij quod nos curis soluat item appellat. alij lineū a leniendo. veteres vinū venenū vocabant: sed postquam inuentū est virtus letiferi succi. hoc vinū vocatum est illud venenū. vnde et Hieronymus in libro quod de virginitate conseruanda scripsit adolecētulas dixit ita vinum bibere debere fugere vt venenū: ne per etatis calore feruenti bibat periret. vnde est quod apud veteres romanos femine non vt bantur vino: nisi sacrorum causa certis diebus. hodie vero inueniuntur homines multi: qui si non biberēt vinum deficerent omnino. Johannes anglicus in capitulo de passionibus stomachi recitat hos versus. Dat vinum purum tria nobis comoda primū. Confortat stomachum: cerebrū: cor dat tibi letū. Vires multiplicat: et viscera plena relaxat. Efficit audacem: sudorem puocat aprat. Ingentius talis lusus cogaudet amico. Sit mensura comes ne violeat opus. Nam sine mensura deperit omne quod est.

Dicitur autem electuariū de vino quod ingreditur et debet coqui cum magna diligentia. Confectio diaspoliticum secundum eundem in tractatu quarto de regimine sanitatis. Et cimini pipis longi: folioz rute: nitri. an. 3. iij. terantur grosso modo et cum melle bene dispumato quantum sufficiat fiat confectio.

Hec confectio est in usu. ipse vero Galenus in sexto de regimine sanitatis ipsam describit et solet confici dupliciter. Quidam enim componunt ipsam ex 3. iij. rute viridis: et aliorum equali pondere. sed secundum modernos ex omnibus componentibus sumit equali pondus: et conficitur et sunt ex herbis qui vocant istam confectioem siue istud antidotum electuariū de rutha. verum ipse Galenus in capitulo de medicinis venenis in suis experimentis habet electuariū de rutha: quod idem non est. forsitan illo tempore non erant idem: sed apud multos modernos idem sunt. nam Petrus argillata in capitulo de virtute splenis inquit. confectio diarutha: et ibi habet eius descriptionem sicut habet hic Galienus. in fine eius descriptionis dicit. et Galenus appellat hoc diaspoliticum. Nicolaus florentinus in libro quinto. in capitulo de inflatione et tensione stomachi ait: diaspoliticum. i. electuariū de cimine. nam apud medicos vocatur hoc electuariū de cimine cum speciebus grossis.

Aulc. in v. canonis habet diaciminū Galenus in quod idem est. Dia. in c. de rutha huiusmodi idem Macer in eodem capitulo. huiusmodi idem sub nomine diaspoliticum confectio de diarutha: diapiagamō et electuariū cum speciebus grossis esse idem vide supra in diapiagamō.

Ciminū. s. ciminū vsuale. hic Galenus non dicit si cimum debet poni infusum in acetos et torrefactū: aut non. verum nostri doctores magis laudant ipsum debere poni infusum in aceto et torrefactū quam non infusum. nam Petrus argillata. Nicolaus. Dias. Macer. et alij. habent omnes cimum infusum. et idem volunt facere hodierni: et modus est quod accipitur cimum: et mundetur a sordibus eius: et supponatur acetum quantitatis sufficientis et ibi dimittatur per diem et noctem: deinde extrahatur et desiccet: et eius torrefactio est quod ponatur super patellam ferream latam: et calefiat ipsa sine cimine. deinde auferatur ab igne et statim cito superponatur ciminū et ipsum misceatur et voluat semper cum aliquo: et hoc fiat bis vel ter quousque eius torrefactio sit completa et vtere vbi oportet. idem potest fieri de alijs seminibus. Species pipis note sunt. ac eorum nomina et greca: et latina: per piper vero absolute piper nigrum intelligimus: aut quomodo bilus: aut quomodo fortis est alijs. aliquando tamen secundum diuersas intentiones in aliquibus electuarijs ac confectiombus magis conuenit piper album aut longum quam nigrum. sicut in confectioe prime descripta in qua licet aliqui dicant debere poni nigrum. plurimi tamen ac fere omnes laudant apponendum esse piper longum. ab aliquibus vero magis laudatur piper album.

Ruta est herba satis nota. Dia. autem laudat illam que nascitur circa cucumeres. Aut. vero laudat illam que nascitur circa arbores ficus. hic Galenus non dicit si ruta debeat esse sicca. aut viridis verum moderni doctores laudant mediam inter viriditatem et siccitatem. Dia. in eodem antidoto dicit rute viridis. Petrus argillata dicit et vult quod ruta non sit sicca nec viridis: et sic debent facere apothecarij.

Nitrum. id est affronitrus. Aut. loco eius habet baurach. id est sal rubeum. idem inquit baurach est fortius sale et est de genere virtutis eius. idem in capitulo de nitro ait. nitrus est baurach armenum. in loco eius sunt ex herbis qui ponunt sal pants: et sunt ex hominibus qui ponunt sal nitrum quo vtuntur bombardarij et hoc est fortioris virtutis in hac materia.

Diacapparis secundum Silibertum de anglia in capitulo

pitulo de vitijs splentis. ꝑ. capparitis. ꝑ. iij. squille. i. cepe muris assart: centauree: pires: tri: pipertis. s. nigri: rhum: apij: seminis gut. a grimonite radictis. añ. ꝑ. i. mellis qđ sufficit.

¶ Istud electuariuz non est in vsu. apđ nos capparitis seu kapparitis cum k. est planta vel frutex spinosa spansa super terraz spinis vnctis plena sicut rubus. folia similia citonto fructum similem oliue qui si aperiat emittit florem albus: si vero ceciderit de planta sua apparet longuorvt balanuz: z tunc si aperiat inuenitur in eo grana minuta: z hoc in alexandria maioriter reperitur. z in magna copta haliabbas in secundo practice capitulo de radictibus vocat ipsum bubugi.

¶ Sit. i. semen nigelle nigre que vocat melachion de qua supra dictum fuit.

Diaceraseos ibidez. ꝑ. succi cerasoz lib. iij. mellis lib. iij. diagredij. ꝑ. xxviiij. cinamomi mastictis. ana. ꝑ. i. conficiantur sic. succo cum melle lento igne ad spissitudinem decoque z in eo pulueres teredoz temperabis cũ. ꝑ. iij. mane z ieiunet vsqz ad sero.

¶ Diaceraseos autez dicitur a succo cerasorum que recipit plusqz de alijs rebus. cerasa fm Serap. sunt grana parua similia pinis. z sunt in oriente z est granu regum. z est illud quod apud nos est itelligendū est iuxta auctoritatem. Sera. granu regum duo significare etem fm ipsum significare videtur cerasa fm vero illustres medicorum sicut Auic. in. ij. canonis. cap. de mehemethene. z De sine capitulo de albemefuch est cherua siue cataputia maior. Isidorus in capitulo de ppijs nominibus arborum inquit. cerasus a ceraso vrbe ponti vocata. nam lucullus cum cerasum ciuitatez ponti delesset hoc genus pomi inde adiuuenit z a ciuitate cerasuz appellauit arbor em cerasus pomu cerasuz dicitur.

Diadragantum calidum fm eundē in cap. de strictura toracis. i. pectoris. ꝑ. draganti triduo in aqua infusi tempati. ꝑ. iij. z isopt. ꝑ. i. z ꝑ. iij. cinamomi. ꝑ. i. z ꝑ. iij. zinziberts. ꝑ. i. liquiricie z succi eius ana. ꝑ. i. z ꝑ. i. confice cũ calamento draganto cum sufficienti melle z lento igne ad spissitudinē decoqs post ab igne deposito et puluere specieruz adde z vsu re serua da in modum castanee.

¶ Diadragantum autem dicitur a draganto quod recipit. dicitur calidum ad differentiam alterius descriptionis que dicitur diadragantuz frigidū que superius posita fuit et dixerunt quidam qđ ambe descriptiones sunt de mente Nicolai. possunt etiā esse ambe de mente Hilberti: naz Hilbertus in ca-

pitulo allegato ambas descriptiones composuit. ille vero quem voco lumē male lucēs ambas posuit descriptiones de mente vt asserit Nicolaus. z tamen ambe a vera descriptione declinant nec fm eius descriptiones debent construi dicte confectiones.

Diapente fm eundem in cap. de causis tussis ꝑ. storacis optie: mirre: draganti galbani. croci: opij. ana. ꝑ. xvj. balsami. aut olei nardini mellis quod sufficit.

¶ Istud electuariū in vsu nō est. Nicolaus flore. in lib. v. in cap. de tussi. hz electuariuz diapente qđ quasi idē est verū Nicolaus ponit iusquamū albū. Hilbertus loco eius habet opij. Nicolaus hz ciminū torrefactū Hilbertus habet croci. in reliquis idem sunt.

Diacassia fistula fm Jo. cōcoregiū in cap. de paralesi z ictigatione. ꝑ. prunoz damascenorum violarum. añ. lib. ꝑ. bulliat in libris. v. aque vsqz ad consumptionē tertie partis colature addatur mane castie pinguis z mūde ana. lib. ꝑ. tamarindozum. ꝑ. v. lente igne z claro vsqz ad spissitudinem. deinde addatur candi puluerizati. id est zuccari candi. ꝑ. iij. penidij. ꝑ. iij. zuccari rubei lib. i. sirupi violati. ꝑ. i. fiat electua. z est ꝑ delicatis z eius dosis est. ꝑ. i. vel. ꝑ. i. ꝑ. i.

¶ Diacassia autez dicitur a dia qđ est confectio. cassia dicitur: qđ in ipsa cassia ingreditur supra posita fuit vna alia descriptio que est ex auctoritate frācisci de pedemontiu qđ apud nos nō est in vsu. verum nostri doctores magis laudant istam descriptionem: qđ est confectio leuis: z fit pro delicatis.

Electuariuz lentum. Beci. passularum. ꝑ. iij. capilozum vene. viola. orde. ana. ꝑ. i. c. i. i. i. barum sebesten ana. numero. xx. liquiricie. ꝑ. i. ꝑ. i. prunozum tamarindozum ana. ꝑ. vj. foliulorum. sene polipodij. ana. ꝑ. iij. misce et fiat decoctio ad consumptionem tertie partis deinde addatur mercurialis. ꝑ. i. ꝑ. i. bulliat bullitione vna z coletur z dissoluatur pulpe castie: tamarindozum: prunozum zuccari rubei: zuccari violati. ana. ꝑ. i. coquendo lento igne semper mouendo cum spatula in fine adde pro qualibet libra electuarij. ꝑ. i. ꝑ. i. ꝑ. i. foliulozum sene. z fiat electuariū fm artem.

¶ Istud electuarium apud auctores nō inuenitur: nec apud nostros doctores est in vsu: sed vtuntur ipso in partibus venetiuz z vtuntur ipso in illis partibus sicut nos vtuntur diaprini non solutio.

¶ Mercurialis est herba que in nostris partibus in ciuitatibus inuenitur iuxta muros. z vulgaro mercorela hec apud dia. vocatur h-

nozotis. et sic eam vocat Gal. in. vij. simpliciū. Plt. ait Imozotis siue ptenus a mercurio inuentus est. id apud grecos ermpozona dicitur nā multi vocant mercuriale.

Electuarium de farsfara. ꝑ. radicū farsfare lib. i. lauent bene in aqua: et decoquatur optime. deinde pistentur cum. ꝑ. iij. passularū et. ꝑ. iij. pineaz in mortario lapideo post hoc ꝑ. zucca. albi lib. ii. et dissoluatur i predicta decoctione farsfare. et coquatur ad formam electuarij. deinde addant pulueres infra scripti. ꝑ. dragantia lib. 3. ij. cinamomi. macis. croci. asi. ꝑ. i. succi liqui ꝑ. i. ꝑ. nucis mus. ꝑ. j. misce et fiat electuarium.

Istud electuariū apud medicos papientes nō est multū in vsu: sed apud medicos Mediolanenses magis est.

Farsfara ꝑo a modernis dicitur vngula caballina. quidā mali herbarici crediderūt qd hec in vineis inueniatur: sed falso. nam apud nos eiꝑ species sunt due. quarū vna habet florem album: et hec dicitur nenufar: et est illud quod magis vsut medicine competit altera habet florem rubeum: et est apta in medicina sed non tantū. et vtrāq; in aquis inueniunt apud sapiētes note sunt. apud Aut. in scdo cañ. vocat nenufar. et dicit qd ꝑ. ꝑ. vocat ipm caulem aque: et noiat granū eius granū spōsi: hec apud Dia. vocat nimpheea siue vt alij cacabꝑ veneris. i. papauer palustre: siue vt latini alga palustris. Antonius musce: iqt nomen herbe nimphee a grecis dicitur pro thea alij cacabos: alij litrometra: alij androcinos: alij idrogotos: alij heracleos: alij arnenon. itali nimpheam vocāt.

Electuarium cōtra pestem fm dñm benedictum de Nursia physicum illustrem. ꝑ. boliarne. diptami albi. mirre. pimpinelle. zedoarie ana. ꝑ. i. tyriace. s. tyriace andromaci distēperate cum aqua vite optimi vini. et distillate in balneo marie. ꝑ. 5. croci. ꝑ. i. camphore margaritarū nō pforatarū sinaragdi añ. ꝑ. iij. tormentulle sigilli marini. ana. ꝑ. ij. seminis citri. ꝑ. i. ꝑ. oia puluerizentur et icorpotentur cum sirupo de acetositate citri: et ex eis fiat electuarium de quo detur. ꝑ. 5. cū aqua melisse ieiuno stomacho certe tollit febre et pestilētie et extinguit omne venenum in corde et toto corpore.

Istud electuarium in tempore pestilentiali valet mirabiliter ad ea que diximus et est optimum in illo casu

Diptamum album credo qd sit vsuale. nā illud diptamum quo vtimur hodie est album fm Dia. diptamū multi dicit ꝑ. ulegiū agre

ste. et describit tres vel quattuor species quarū prima species dicit qd nec florem nec semē habet sed illud diptamū quo vtimur hodie habet florem papureū ac semen nigrū quod apud omnes est notū. Serap. de ipso loquitur in cap. de organo. Simon ianuenis in cap. de alhatami inquit: qd Serap. in capitulo de calamēto de diptamo loquitur qd non est verum diptamum apud Auic. in secūdo vocatur melcatramescit. Aqua vite est aqua distillata facta ex vino optimo et quāto vniū est bonum tanto melior erit aqua: et eius modus est notus. Ramaldus de villa noua in libro primo in capitulo de passionibus auriū: et primo de surditate timitu et sonitu inquit: dixit mihi quidā ꝑ. dicator in vrbē qd imposuit de aqua que dicit aqua vite quā ponit Aristoteles in libro. xij. de aqua et vere: sed si hoc sit verum non vidi.

Hic huius distinctionis calcē attigimus annuēte altissimo. Pientissimāq; eius genitrice qd cuiuslibet generis cōfectiōes ac electuaria. vsq; solutua et non solutua dulcia amara opiata et nō opiata rationabiliter cōplecti quāuis diuus Mesue in tres distinctiones secuerit. Initiū vero nūc dabimꝑ sub sequēti sectioni que est de cōditis: si opifex ille rerū conditorq; vniuersi cūctorūq; initium mentē nostrā suo lumine illustrauerit vt tandē oia in illꝑ decꝑ atq; laudem sicut par est sint enasura: accedamus iam igitur ad propositum negotiū.

De decē generibꝑ cōditorū fm Mesuetā vsualitꝑ non.

Secacul conditū. ꝑ. radices eius albas grossas et teneras et radatur cortex eius cinerētus et elixentur et mudentur a venis interioribus et incidantur in frustra sicut est mensura polictis: et ponatur in eius vacuitatibus arundinis frustum zinziberis humectati sicut dicemus in capitulo de zinzibere cōdito et gartofilus vlmus humectatus: et accipiatur ad omne pondus eorū mellis pondera. iij. et alij ponunt mellis pondera duo: et zuccari pondus. et postq; fuerit coctum cum facilitate proiectatur super illud specterum elefanginarum partes cōuenientes et fiat.

Secacul sicut dictū fuit est sigillū sancte marie. Matth. aut silua. nō cognouit eū: qd ipse in lra. s. inquit sigillū scē marie. i. secacul. Itē ait. secacul. i. yringus: idē sentit in ca. de astareticon: sed si legis capitulū de astaraticon apud ipsum et capitulū de astaraticon apud Sera. videbis qd yringꝑ nō est.

secacul nec species eius. si quis recte conside-
ret capsum de grano culcul apud Mattheuz
siluaticū deprehēdere poterit ea que dicit
de grano culcul cōuenire cū cap. de secacul
apud Sera. et q̄ idē sunt. licet ipse non uideat
tur cognouisse: est enī granū culcul fructus
ipsius secacul: et p̄pter uerba matthe. silua.
sunt quidā apothecarij q̄ falso opinant̄ yringū
esse secacul qd̄ nō est: quia Sera. repo-
nit yringū inter medicinas frigidās: secacul
vero inter calidas: item uide apud Manfre-
dum de monte imperali: q̄ de formis yringū
q̄ scripsit et ibi cōprehenditur yringū esse
speciē spine sed secacul est radix que moder-
ni. zenogello vulgo dicūt et. Aut. in. ii. casū.
in cap. de conditis h̄z etiā de modo cōdiendi.
et dicit q̄ secacul est uena sicut zinziber et
affertur ex india. hodie in nostris p̄tib⁹ repe-
rit in multa q̄titate: et ē multū in usu apud nos
¶ Conditiū autē. i. preparatum et sunt multi-
plici. nā quedam sunt ex radicib⁹. quedam
ex floribus quedā ex fructibus. nā ex radice
bns sunt sicut zinziber. secacul. yring⁹ et si-
milis. de floribus sunt sicut uiole rose et fru-
ctibus sicut pira citonia emblica chebulis si-
milis. Wat. sil. l. ca. de rapa inq̄t ex auctorita-
te Bas. rapa multiformiter autē et hanc ho-
mines preparant vsq̄ ad hoc q̄ componunt
eam cū garro. i. almuri qd̄ vulgariter nuncu-
patur salmuria et aceto ut habeāt p̄ vsu p̄ to-
tum annū credo q̄ hoc sit illud qd̄ cōiter co-
meditur in quadagesima. Plido. ait condi-
tum uocātū qd̄ nō sit simplex s̄z cōmixtione
pigmentoꝝ cōpositū. Pl. in caplo de uitis
ficticijs: sunt inquit alta uina et nūc ex pipe-
re et melle et alijs sp̄ibus de quibus supra di-
xi que inq̄t alij cōdita alij piperata uocant
Desue inq̄t q̄ sup secacul p̄iciantur spect-
es elefanginis. l. de aromatibus: et sunt ille
sp̄es que ingrediuntur in mltua citoniorum:
id est cōditū de citonijs sicut infra appebit
zinziber cōditū. s̄z. zinziberis recētis si habe-
ri potest vel saltē humectati p̄ artē p̄tē vna
mellis partes tres et zuccari partem vnam
coquantur sicut secaculz quidam accipiunt
sicut secacul et zinziberis: humectati ana.
partem. 5. et sit delicatius: et quidam super
cōdiunt cū speciēb⁹ elefanginis: et quidam
faciunt aliter. Mod⁹ autē humectatōis eius
est ut infundat̄ in aqua. deinde sepellat̄ in
arena et sit zinziber albu et mundumz recens
humectat̄ zinziber ut docet ipse de chebulis.
¶ Zinziber siue zengibel s̄m dia. arbor ē na-
scens in arabia plurimū cuius coma frequē-
ter vtuntur in cole sicut nos rucha in biben-

do et māducando. sunt uero ei radices mlti-
te sicut in ciperi subalbido colore h̄ntes sic
peris gustū eligēde sūt nō perforate s̄z gra-
ues. has multi comedūt vel cōdiūt. i. ne pu-
rescant et mittūt in uas cui addūt mel coctū
et sic reponunt. Salte. inquit radix hui⁹ plā-
te deferret ad nos ab india. et est id in quo est
iuuamentū. Papias ait. zinziber q̄ et artemi-
sia genera. h̄z tria. menoglossa tangentes et
leptophilos miroz ob talia uerba. infra. s̄o
dicit zinziber genus pigmētū est qd̄ in india
nascitur: lingua eorūz ita dicitur.

¶ Cōditū. i. preparatū: ut dicitū est Auic. in
v. canō. etiā docet modū cōdiendi zinziber
et dicit q̄ zinziber est uena de vētre terre: s̄z
cut uene tinctorū. Plco. in fine sui antiodo-
rii etiā docet modū cōdiendi zinziber et inq̄t
s̄z. yringozuz q̄ h̄nt folia ad modum cretani
marini. qd̄ saracent secacul uocant. s̄z bahe-
inferūt mihi admirationē q̄ yring⁹ non est
secacul nec folia h̄z sicut cretanus marinus
sicut p̄z p̄ Sera. ca. de yringo. et p̄ cretanum
marinū apud dia. que ipse uocat crithimon
tamez hic declarare uolo q̄ cretan⁹ marini⁹
est quedā herba que i tēpore antiquo nasce-
batur in maritimis locis. s̄z hodie delata est
ad nos et nascit̄ in n̄ris partib⁹: et est illa que
nostro idiomate barigia uulgariter uocatur
mirabiliter ualeat dolorib⁹ renūz ac lapidis
existimāt quidā q̄ hec apud Aut. in. ii. casū.
uocatur alblage. Desue dicit q̄ zinziber cō-
diatur cū melle et zuccaro. Auic. uero dicit
apud nos affertur cōditū cū melle aut cum
aqua rizi. Sera. in p̄prio ca. de zinzibere in-
quit sunt quidā cōdientes zinziber cū melle
quidā cū rob. i. sapa modernū uero genera-
ter cōdiūt solum cum zuccaro: et est nobilitor
modus. deferret de damasco ad nos: et quāto
albius tanto melius.

¶ Baucie cōdite ualēt sicut secacul: et eius mo-
dus est sicut secacul. i. sigilli sancte marie.
¶ Baucie. i. pastinace: cōditū apud arabes
noiat algingibel. Aut. in. v. casū. docet mo-
dū cōdiendi: et dicit sumātur de duris cla-
ri coloris munde pastinacā aut s̄m Pl. in. c.
de olerib⁹ dicit sic uocatā: q̄ radix ei⁹ p̄eci-
pius past⁹ sit hois. unde macer sic ait. q̄ pa-
stum tribuat est pastinaca uocata se st enim
odoratu iocunda: cibo delectabilis. reperit̄
tur alia species que dicitur siluestris: q̄ uo-
catur Baucus apud Aut. in secundo cano.
quidā crediderūt q̄ baucia esset chariota.
quod non eredo. nam Saltenus in libz se-
cundo de alimentis facit unum capitulum
de pastinaca et dauco et chariota quod nō fa-

ceret si essent idem. sed sit quōdēunq; hic vo-
lo declarare q̄ chartota est spēs pastinace:
cuius radix est citrina bona ad māducadū
z est illa quā lombardī vulgariter gniffoyo
cant. Plī. ait alteruz genus est staphylinos
quam pastinacam craticam vocant.

Acorus cōditus valet egritudinib⁹ cerebri
z nervozū. z eius modus est sicut secacul cō-
diti. Ad duntur tamē ad oēm partem eius se-
cacul boni partes due.

Acorus. i. piper apū vel affrodisia vt di-
cit **Dia. conditū**. i. preparatū hoc apud nos
est multū in vsu. reperitur etiā vna cōfectio
cōditi ad egritudines nervozū frigiditas in-
rabilis quā ipse describit in summa quarta
de egritudinibus nervozū z est cōfectio dia-
cori: que etiam in vsu est: vt dictū fuit.

zuccarum rosatū. s̄. folioz rosarū albarū aut
rubearū quātitate quā volueris: z expādan-
tur sup tabulas in umbra vsq; dū superflūū
humiditatis ipsarū resoluat z sint rose habē-
tes imediatate inter cōplementū z acerbita-
tem z terantur in vase lapideo. deinde pūcia
tur super eā zuccarū taberzet. i. albū triplū
ponderis earū. z reponātur in vase vitrea-
to z obturetur os eius cū pergamento z ap-
ponatur solt mensibus tribus omni die sepe
agitando illud. deinde remoueat a sole z
feruet: z quidā faciūt illud cū rosis nō habē-
tibus aliquid de cōpiemento z inuenitur ma-
gis stipticū: z sunt qui nō terunt rosas: s̄ in-
cidit cū forficib⁹ z fricāt manib⁹ fricatione
vltima rosas z zuccarū. deinde exponū t̄ soli.

zuccarū rosatum siue conditū rosatum si-
ue conferua: rosarum idem est. **Atcolaus** in
suo antidotario ait. rodozachara idest zuc-
carum rosatū: sed nō fit sicut dicit. **Desue**.
Petrus de crescentijs in cap. de rosaria. id
est rosa habet vnā aliam descriptione: sed
non est eadem. modernivero generaliter fa-
ciunt: vt docet hic **Desue**.

zuccarum violatum et⁹ modus est sicut zuc-
cari rosacet. indigēt tamen viole expansione
longiori z expositione prolixiori solt.

zuccarū violatū. i. conditū violatum siue
conferua violarum: quod satis est notum.

zuccarum buglossatum eius modus est sicut
zuccari rosacet.

zuccarū buglossatum siue diabuglossatū
dicitur a floribus lingue bonis que alio no-
mine buglossa vocatur. **Auc.** in sc̄do can. de
lingua bonis capitulū facit: sed vere credo
q̄ illa qua vtruntur moderni non sit illa de q̄
loquitur **Auc.** ipse autem **Auc.** ponit q̄ sit
gen⁹ almaru. idest marmacor. vt dicit in ca-

pitulo de maru. **Desue** non ponit modū co-
ficti. **Ad** zuccarū boraginatū quod fit ex flo-
rib⁹ boraginis que est species buglosse: ta-
men si diaboraginatū facere volueris fa-
cies illo modo sic buglossatū. **Th: Christophor⁹**
de honestis putat: sed non recte q̄ zucca-
rum alchilil sit zuccarum de floribus bora-
ginis: q̄ nō est. apparebit infra p̄ditū d̄ bu-
glossa quod est cōserua vel diabuglossatū.
zuccarum alchilil stomachū cerebri: z cor con-
fortat ventositates fugat: et eius operatio
est sicut zuccari rosati.

zuccarum alchilil. i. zuccarū q̄ fit ex flo-
ribus rosmarini q̄ alio nomine corona mō-
tis vocatur. **Th: Christophor⁹** de honestis di-
cit zuccarum alchilil. i. zuccarū factum ex
floribus boraginis: sed nō est vera exposi-
tio. vt patet apud **Mattheū** siluaticū in li-
tera l̄m̄l̄. vbi sic ait chinchil. idest rosma-
rinus illū vocabulū ponitur in antidotario
damasceni. i. **Desue** septimo que icepit zuc-
carū alchilchil. z post sex qui incipit zucca-
rū buglossatū. sic est q̄d. alchilil vel alchil-
chil. flos est rosmarini s̄ grana alchilchil
sunt grana siluestria.

Conditum de citro. s̄. corticū citri. 3. vi. bu-
glossē. 3. i. 5. marmacor. i. melisse. 3. 5. gario-
filozū aur. i. ligni aloes aur. 5. terantur z p̄-
ijctatur super ea vini boni lib. iiii. z dimitta-
tur dieb⁹ tribus: deinde pūciatur super ea
zuccari taberzet. i. albi li. ii. z aromatizetur
cum gallie bone aur. 5. croci. 3. i. quarta. ma-
sticis. 3. i. musci. 3. i. sexta.

Conditum. i. preparatū. **Desue** in distin-
ctione de cōditis ponit citra cōdita z in di-
stinctione de sirupis habet duas descriptio-
nes cōditi de citro: sed ille due descriptio-
nes nō sunt in vsu ego vero scripsi sc̄dam de
scriptionē vt declarare quid sit marmacor:
marmacor s̄m̄ intētionē **Desue** est melissa
z sic credo esse bene expositum: quia **Sera-**
in cap. de melissa inquit benecrangie. i. turū
gen. z dicitur marmacor. i. melissa. **Auc.** in
sc̄do canoñ. in capitulo de maru de marmac-
cor loquitur: z ibi distinguit in plures spect-
es: z ponit linguam bouis. i. buglossa: inter
species eorum. **Stephanus iudeus** affirma-
bat q̄ est marubium q̄d ignoro. verum sapiē-
tes dixerunt q̄ marmacor est melissa. z mar-
macur est marubium. **Wihelmus** placenti-
nus dicit marmacora. idest marubius siue
prassum: q̄d idem est.

Modus conditi de buglossa boni. s̄. buglos-
se mente sicce folioz rosarum: corticū ci-
tri aut folioz eius ana. 3. ii. alfelēgemisch